

สำนักงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๐

เป็นพิเศษ

วันศุกร์ที่ ๑๕ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักกรรมการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการตรวจแล้ว วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

สภารับรองในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๓/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันเสาร์ที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สารบัญ
รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันศุกร์ที่ ๑๕ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐
ณ ตึกรัฐสภา

หน้า

ระเบียบวาระที่ ๑	เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี	
ระเบียบวาระที่ ๒	รับรองรายงานการประชุม ไม่มี	
ระเบียบวาระที่ ๓	เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	
	- เรื่องร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๑	
	<u>ผู้อภิปราย</u>	
	- นายสมยศ สมิวัณน์ชัย	๒, ๑๓
	- นายวิทยา คชเชื่อน	๓, ๔
	- นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล	๔, ๓๘
	- รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	๖, ๒๑, ๒๒, ๒๗, ๕๒, ๕๓, ๖๕, ๗๐, ๗๒, ๗๑, ๗๔, ๗๕, ๑๓๕, ๑๕๐, ๑๕๑, ๑๕๘, ๑๖๖, ๑๖๙, ๑๗๐, ๑๗๔, ๑๗๕, ๑๗๗, ๑๗๘, ๑๘๒, ๑๘๓, ๑๘๔
	- นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์	๘, ๒๙
	- นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ	๑๐
	- นายอรรครัตน์ รัตนจันทร์	๑๒, ๗๔, ๗๘

	หน้า
- นายวินัส ม่านมุงศิลป์	๑๒
- นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ	๑๕, ๓๒, ๔๐, ๕๗, ๕๙, ๖๒, ๖๙, ๗๐, ๗๓, ๗๗, ๗๘, ๘๐, ๑๐๑
- นายคมสัน โพธิ์คง	๑๕, ๓๓, ๓๘, ๔๑, ๕๐, ๕๒, ๕๓, ๕๔, ๕๖
- นายสุพจน์ ไข่มุกด์	๑๙
- นายกล้าณรงค์ จันทิก	๒๖, ๒๗
- นายสมเกียรติ รอดเจริญ	๒๗, ๘๗, ๘๘, ๑๑๓, ๑๕๓
- นายวัชรวิทย์ หงส์ประภัสสร	๒๘, ๓๓, ๓๗, ๓๘, ๓๙, ๔๕, ๔๗, ๔๙, ๕๐, ๕๑, ๕๓, ๖๑, ๑๒๓, ๑๒๔, ๑๔๓, ๑๖๒, ๑๖๓, ๑๗๐
- นายอัครพร จารุจินดา	๓๑, ๗๐, ๗๓, ๗๕, ๑๑๐, ๑๕๓, ๑๖๕, ๑๗๒
- นายเสริมเกียรติ วรรดิษฐ	๓๒, ๘๒, ๙๕
- นายพิสิฐ ลีอาธรรม	๓๔, ๓๗, ๔๗, ๑๐๐
- ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์	๔๓, ๕๐, ๕๑, ๕๔, ๕๖, ๗๙, ๘๒, ๑๐๐, ๑๑๔, ๑๑๗, ๑๑๘, ๑๒๓, ๑๒๘, ๑๔๘, ๑๗๕, ๑๗๗, ๑๘๒
- นายไพฑูรย์ วราหะไพฑูรย์	๕๙, ๘๙, ๙๗, ๑๐๖, ๑๑๘
- นายหลักชัย กิตติพล	๖๔, ๖๗, ๘๑, ๘๕, ๑๗๑, ๑๗๓
- นายประพันธ์ นัยโกวิท	๖๖, ๖๗, ๑๒๑
- รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช	๖๗
- นายอุทิศ ชูช่วย	๗๖, ๘๑
- นายชูชัย ศุภวงศ์	๗๘, ๑๒๘, ๑๓๑, ๑๔๕, ๑๔๘, ๑๔๙, ๑๕๑, ๑๗๔, ๑๘๒

	หน้า
- นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย	๘๕, ๙๑, ๑๐๕, ๑๑๖, ๑๑๘, ๑๑๙, ๑๒๐, ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๐, ๑๗๓
- นายทองทอง จันทรางศุ	๙๒, ๙๔, ๙๘
- นายสวิง ตันนฤต	๙๗, ๑๐๕, ๑๒๒
- นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง	๑๐๑
- พลเรือเอก พีรศักดิ์ วัชรมุล	๑๐๓
- รองศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติวิมล	๑๐๓, ๑๑๙
- นายศิวะ แสงมณี	๑๐๙, ๑๑๘, ๑๗๘, ๑๘๑
- นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล	๑๑๑, ๑๑๒, ๑๑๓, ๑๒๐, ๑๒๒, ๑๖๐, ๑๖๑, ๑๖๒
- นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล	๑๑๕, ๑๑๖
- นายสุนทร จันทรรังสี	๑๑๙
- นายปริญญา ศิริสารการ	๑๒๔, ๑๒๕, ๑๒๖, ๑๓๒, ๑๓๔, ๑๓๖, ๑๓๘, ๑๓๙, ๑๔๐, ๑๔๑
- นายปกรณ์ ปรียากร	๑๒๘, ๑๓๕
- นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์	๑๓๘
- รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	๑๔๐
- นายเศวต ทินกุล	๑๔๒
- นายจตุรินทร์ ภิรมย์ภักดี	๑๔๓, ๑๖๓
- นายธวัช บวรวิชัยกูร	๑๔๔, ๑๔๕, ๑๔๖, ๑๔๙, ๑๕๐
- นางกรรณิการ์ บวรเทิงจิตร	๑๕๓, ๑๖๕
- นายรัฐ ชุกกลิ่น	๑๕๗, ๑๘๐
- นายจรัญ ภักดีธนากุล	๑๖๘, ๑๖๙, ๑๗๐, ๑๘๐

รายชื่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มา ลา ขาด ในการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๖ / ๒๕๕๐

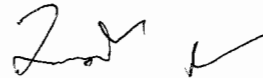
วันศุกร์ที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนก โตสุรัตน์		✓	
๒.	นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร	✓		
๓.	นายกฤษฎา ให้อ้วนานุกุล	✓		
๔.	นายก้านรงค์ จันทิก	✓		
๕.	นายการุณ ไสงาม	✓		
๖.	รองศาสตราจารย์กิตติ ตีระเศรษฐ์	✓		
๗.	ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม	✓		
๘.	นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์	✓		
๙.	นายคมสัน โพธิ์คง	✓		
๑๐.	นายเจริญ ภัคดีธนากุล	✓		
๑๑.	ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา		✓	
๑๒.	นายจตุรินทร์ ภิรมย์ภักดี	✓		
๑๓.	ศาสตราจารย์เจริญศักดิ์ โจรนฤทธิพิเชษฐ์	✓		
๑๔.	รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	✓		
๑๕.	นายช.ชัยนาท ศรีเสมาเมือง	✓		
๑๖.	นายชรินทร์ บัวประเสริฐ	✓		
๑๗.	นายชวลิต หมิ่นนุช	✓		
๑๘.	นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์		✓	
๑๙.	นายชาติชาย แสงสุข		✓	
๒๐.	นายชาติ กางอิม		✓	
๒๑.	นายชำนาญ ภูวิลัย	✓		
๒๒.	นายชูชัย ศุภวงศ์	✓		
๒๓.	นายโชคชัย อักษรนันท์	✓		
๒๔.	ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ	✓		
๒๕.	รองศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติรส	✓		
๒๖.	นายเดโช สนวนานนท์	✓		
๒๗.	นายธนพิชญ์ มูลพฤกษ์	✓		
๒๘.	พลตำรวจโท ธรรมนิตย์ ปิตะนิละบุตร	✓		
๒๙.	นายธวัช บวรวิชัยกุล	✓		

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๓๐.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อติพันธ์ เชื้อบุญชัย	✓		
๓๑.	นายธีรวัฒน์ รมไทรทอง	✓		
๓๒.	รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	✓		
๓๓.	นายหรรณิธิ เศรษฐบุตร	✓		
๓๔.	นายนิตย์ วัจวิวัฒน์	✓		
๓๕.	นายนิมิตร ชัยจิระธิกุล	✓		
๓๖.	นายอนุรักษ์ มาประณีต	✓		
๓๗.	นายปกรณ์ ปรียากร	✓		
๓๘.	นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม	✓		
๓๙.	นายประพันธ์ นัยโกวิท	✓		
๔๐.	นายประวิทย์ อัครชิโนเรศ	✓		
๔๑.	นายประสงค์ พิฑูรกิจจ่า	✓		
๔๒.	นายปริญญา ศิริสารการ	✓		
๔๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณราย แสงวิเชียร	✓		
๔๔.	นางสาวพวงเพชร สารคุณ		✓	
๔๕.	นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ	✓		
๔๖.	นายพิสิฐ ลี้อาธรรม	✓		
๔๗.	พลเรือเอก พีรศักดิ์ วัชรมูล	✓		
๔๘.	นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์	✓		
๔๙.	นายไพโรจน์ พรหมสาส์น	✓		
๕๐.	นายมนตรี เพชรขุ้ม	✓		
๕๑.	นางมณฑุศรี โชติเทวัญ	✓		
๕๒.	นายมานิจ สุขสมจิตร	✓		
๕๓.	พลตำรวจเอก มีชัย นุฎลกิจ	✓		
๕๔.	นายรัฐ ชุกลิน	✓		
๕๕.	รองศาสตราจารย์รุจิรา เตชางกูร	✓		
๕๖.	นายไอรส วงษ์สิทธิ์	✓		
๕๗.	นายวัชรา หงส์ประภักดิ์	✓		
๕๘.	นายวิชัย รูปขำดี		✓	
๕๙.	นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ	✓		
๖๐.	นายวิชัย ศรีขวัญ	✓		
๖๑.	ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ	✓		
๖๒.	นายวิฑูรยา บริบูรณ์ทรัพย์	✓		
๖๓.	นายวิฑูรยา คชเชื่อน	✓		

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๖๔.	นายวิทยา งานทวี	✓		
๖๕.	นายวิทวัส บุญญสถิตย์	✓		
๖๖.	นายวีหนัส ม่านมุงศิลป์	✓		
๖๗.	นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร	✓		
๖๘.	รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	✓		
๖๙.	รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช	✓		
๗๐.	นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล	✓		
๗๑.	นายศักดิ์นรินทร์ เชื้อนออัน	✓		
๗๒.	นายศิวะ แสงมณี	✓		
๗๓.	นายเศวต ทินกุล	✓		
๗๔.	นางสดศรี สัตยธรรม	✓		
๗๕.	นายสนั่น อินทรประเสริฐ	✓		
๗๖.	นายสมเกียรติ รอดเจริญ	✓		
๗๗.	ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์	✓		
๗๘.	นายสมชัย ฤชุพันธุ์		✓	
๗๙.	นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย	✓		
๘๐.	นายสวัสดิ์ โชติพานิช	✓		
๘๑.	นายสว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์		✓	
๘๒.	นายสวิง ตันอุต	✓		
๘๓.	นายสามขวัญ พนมขวัญ	✓		
๘๔.	นายสุนทร จันทร์รังสี	✓		
๘๕.	นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย	✓		
๘๖.	นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล	✓		
๘๗.	นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์	✓		
๘๘.	นายเสรี นิมะยุ	✓		
๘๙.	นายเสรี สุวรรณภานนท์	✓		
๙๐.	นายหลักชัย กิตติพล	✓		
๙๑.	นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	✓		
๙๒.	นายอภิชาติ ดำดี	✓		
๙๓.	นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์	✓		
๙๔.	นายอรัญ ธรรมโน	✓		
๙๕.	นางสาวอลิสรา พันธุ์ศักดิ์	✓		
๙๖.	นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์	✓		

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด
๙๗.	นางอังคณา นีละไพจิตร	✓		
๙๘.	นางสาวอาภา อรรถบุรณังค์	✓		
๙๙.	นายอุทิศ ชูช่วย	✓		
๑๐๐.	นายโอกาส เตพละกุล	✓		
	รวม ๑๐๐ คน	๙๑	๙	-

(นางสาววรรณภัสสร รุจิกุลศิริ)

บุคลากร ๖

(นางบุญพา เผ่าสำราญ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันศุกร์ที่ ๑๕ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๕๐ นาฬิกา
จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๙๑ คน

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรียนท่านสมาชิก
ที่เคารพครับ ขณะนี้มีสมาชิกมาลงชื่อประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุม
เพื่อดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ยังไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... ซึ่ง
คณะกรรมการกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำเสร็จแล้ว

ผมขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่ครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสมาชิก
ที่เคารพครับ ระหว่างที่คณะกรรมการเข้าประจำที่ ผมขอหารือท่านนะครับ เนื่องจาก
เรียนให้ทราบสถานการณ์การร่างของเราว่า เราไปช้ามาก แล้วเวลาที่ตกลงกันนี้ก็
เป็นปัญหาค่ะท่าน เราเหลือคนที่พอจะพูดนี้ ที่สงวนคำแปรอะไรไว้วันนี้ครับ ถ้าเรียงเข้าไป
ช้ามานี้ ๔๖๔ ท่าน จนถึงจบ มาตรา ๒๙๙ นะครับ เพราะฉะนั้นถ้าท่านละ ๑๐ นาที เข้า
ไป ๔,๖๔๐ นาทีแล้ว ทีนี้ก็ต้องให้กรรมการตอบ เมื่อวานมาตราสำคัญ เป็นเรื่องใหญ่
นะครับ ก็ใช้เวลาไปเต็มวัน ทีนี้พิจารณาว่า เราคงจะต้องแข่งงวดกับเวลาของผู้อภิปราย
ได้ไป ๑๐ ต้องใช้ ๑๐ ทีนี้ถ้าท่านให้ผู้รับรองอีกคนละ ๕ นี้นะครับ ถ้ากลุ่มเดียวลองคิดดู
นะท่านครับ เดี่ยวผมหารือ แล้วเดี๋ยวจะให้ท่านได้แสดงความคิดเห็น มันก็จะเป็น

๕๐ นาที ตกลงเฉพาะยังไม่ถึงกรรมวิธีการ ใช้ไปชั่วโมงหนึ่ง เพราะฉะนั้นมันไม่มีเวลา ผมคิดคร่าว ๆ ถ้าใช้แค่กรรมวิธีการ แล้วเผื่อไว้อีกสัก ๕ นาที ได้ตอบไปนี้ จะใช้เวลารวมแล้วก็จะมาก ๆ เลยครับท่าน มันจะเข้าไปถึง ๙,๒๘๐ นาที ทดเป็นชั่วโมง ประมาณ ๑๕๕ ชั่วโมง ทดเป็นวัน วันละ ๙ ชั่วโมง จะเท่ากับ ๑๗ วัน ถ้ามว่า เรามีเวลาเหลือไหม ไม่มีครับท่าน ฉะนั้น จะขอเรียนหรืออย่างนี้นะครับท่านว่า เวลาที่เรามีนี้ประมาณ ๑๐ วันนะครับ เราก็อยากจะหารือว่าอย่างนี้ครับ เนื่องจากในแต่ละมาตรานี้มีหลายกลุ่ม เพราะฉะนั้นกลุ่มแรกก็ใช้เวลาสัก ๑๐ นาที หัวหน้ากลุ่มนี้ท่านคงต้องให้คนอื่นด้วย เพราะว่าผมคิดว่า บางท่านเป็นหัวหน้ากลุ่ม เสนอไว้ในมาตราต่าง ๆ ๗๔ ครั้งบ้าง ๕๑ ครั้งบ้าง ๔๙ บ้าง ผมเข้าใจเนื้อแท้ของท่านคงมีไม่ถึงหรอก คงเป็นในฐานะหัวหน้ากลุ่ม เป็นญาติที่ไปรับรอง มีคนลงหลายคน ก็ต้องกระจายกันไป จะขอแนะครับท่านว่า จะสตริกต์ (Strict) ว่า ๑๐ นาที นี้กลุ่มจะพูดนะครับ คนต่อไป ถ้ากลุ่มเหมือนกัน แต่พูดลำดับต่อไป จะขอลดไปเหลือ ๕ ส่วนกรรมวิธีการจะให้ท่านตอบเพียง ๕ แล้วจะดูเวลาที่เหลือ พยายามนะท่าน ผมเรียนว่า บางเรื่องถ้าท่านกรุณานะครับ ขอความกรุณาท่าน ไม่ได้บังคับท่าน ขอความกรุณา ถ้าเรื่องที่เหลือแต่สาระเล็กน้อยขัดกัน ก็จะไปตกลงเรื่อง สาระว่าจะเอาอย่างไร เพราะผมยังคิดว่า ยังมีเรื่องใหญ่ที่จะใช้อย่างนี้ก็คงไม่ได้ ต้องเปิดโอกาสให้ท่านกว้าง แบบที่เมื่อวานนี้เราเปิดโอกาสว่าด้วยเรื่องการศึกษาค่อนข้างจะกว้างขวาง เพื่อให้รับฟังกันอย่างทั่วถึง ถ้าเราใช้หลักนี้ เราอาจจะอยู่ในกรอบของ ๑๐ ถึง ๑๓ วัน ถ้าเป็นไปอย่างนี้แล้ว เราก็อาจจะดำเนินการได้ดีขึ้นนะครับ ขอหารือท่านที่ยกมือ ผมเรียงตามนี้นะครับ ท่านสมยศ ท่านวิทยา ท่านศักดิ์ชัย เชิญทีละคนครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ คนที่ ๔ เชิญครับ

นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย : ท่านประธาน ท่านสมาชิกที่เคารพทุกท่าน กระผม สมยศ สมวิวัฒน์ชัย สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ที่ท่านประธานได้ขอปรึกษาหารือมา ผมได้ทำการบ้านมาว่า ขณะนี้เราเหลือเวลาอยู่อีก ๑๑ วัน แล้วเราก็มีเวลาอยู่อีกประมาณ ๖,๔๘๐ นาที เรามีมาตรานี้ยังเหลืออยู่ประมาณ ๒๕๐ มาตราด้วยกัน ขณะนี้ผมหารเฉลี่ยมาเรียบร้อยแล้ว ถ้าหากว่า หารตามหลักคณิตศาสตร์จะเหลือมาตราละ ๒๓ นาที โดยเฉลี่ยนะครับ เพราะฉะนั้นก็คิดว่าคงจะต้องดูแลในเรื่อง

ของเวลาเป็นสำคัญ แต่มีบางมาตรานั้นสำคัญมาก อาจจะต้องใช้เวลาเป็นหลาย ชั่วโมง เพราะฉะนั้นการบริหารเวลาในตรงนี้ ผมคิดว่า คงจะต้อง ถ้าหากว่า มาตรานั้นที่มีผู้แปรญัตติไม่มากและจบง่าย อาจจะใช้เวลาประมาณสัก ๕ นาที ก็จบได้เนาะครับ ก็จะได้มีเวลาเหลือไปให้มาตราอื่น ๆ อันนี้ก็เป็นที่พวกเราได้พยายามที่จะอภิปรายให้ได้ เนื้อหามากที่สุดเนาะครับ ส่วนในเรื่องของความพอใจเนาะครับ ในด้านของผู้ฟังทางบ้านและผู้ติดตาม ถือว่า เป็นผู้ที่เป็นแฟนพันธุ์แท้ ก็ค่อนข้างจะพอกพอใจที่ว่า ทางสภาของเรา ได้มีการพิจารณากันอย่างละเอียดและรอบคอบ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า เวลาของเราค่อนข้างจะมีน้อยเนาะครับ แต่อย่างไรก็ตาม ผมคิดว่า เราก็คงจะสามารถที่จะบริหารเวลาได้เป็นอย่างดี และได้เนื้อหาครบถ้วนเนาะครับ ตามที่ทางประชาชนทุกภาคส่วนได้ติดตามเฝ้ามองเราอยู่เนาะครับ ขอขอบพระคุณครับท่านอาจารย์ครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ต่อเลยครับ
ท่านวิทยากรครับ

นายวิทยา คชเชื่อน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม วิทยา คชเชื่อน สิ่งที่จะกราบหารือท่านประธาน ก็คือ ตอนนี้งากำลังถ่ายถอดอยู่เนาะครับ ถ่ายทอดการประชุม เพราะฉะนั้นภาพเหล่านี้จะออกไปทั่วประเทศ ผมเห็นว่า ข้อมูลบางอย่าง อาจจะไม่ค่อยครบถ้วน อย่างข้อมูลที่ผมนำเรียนที่ประชุม บางช่วงอาจจะตัดตอนไป เพราะว่ามันเลยประเด็นไปแล้ว ก็ต้องกราบขอภัยท่านด้วย แต่ว่าในส่วนที่เป็นชนบทต่างจังหวัดนี้ ข้อมูลอาจจะต่างกัน สมมุติอย่างเรื่องของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา ถ้าในกรุงเทพนี่จะเป็นภาระหนักต่อพ่อแม่ ในเรื่องของก่อนวัยเรียน ไม่ใช่ที่ผมพูดนั้นเนาะครับ แต่ว่ายกตัวอย่างให้ฟังเฉย ๆ เมื่อเสร็จแล้วนี่ คนกรุงเทพจะมีปัญหาเรื่องของเด็ก โดยเฉพาะก่อนวัยเรียนนี่จะใช้ค่าใช้จ่ายมาก มากกว่ามหาวิทยาลัยด้วยซ้ำไปเนาะครับ แต่ขณะเดียวกันกับทางชนบท เขามีการศึกษาพื้นฐาน เขาทำได้คืออยู่แล้ว คือ แต่ก่อนนี้และไม่ต้องใช้งบประมาณด้วยครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านวิทยากรครับ
ต้องเข้าเรื่องนี้ เรื่องการศึกษาจบไปแล้วนี่ ขอความกรุณา

นายวิทยา คชเชื่อน : ครับ ขอบคุณครับ ก็เรื่องนี้ที่อยากจะชี้แจงว่า ในบางครั้งนี้อาจจะชี้แจงเกินเลยไปบ้าง แต่เวลานั้นคือ ข้อมูลที่ได้จากชนบท ซึ่งไม่ได้เกี่ยวกับงบประมาณ งบประมาณที่มีอยู่แล้วนี่ บางทีทางกรรมาธิการอาจจะเห็นห่วงว่า ถ้าจัดการศึกษาไปแล้วจะมีงบประมาณให้ไหม ก็เลยขออนุญาตให้ข้อมูลตรงนี้ว่า เพราะหลายอย่างมันต่างกันครับ ขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : เราจะพยายาม คือ คนที่ไม่ค่อยได้พูด เราจะพยายามกระจายครับ ใช้หลักพยายาม คือ ประองดอง ท่านศักดิ์ชัยครับ

นายศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม ศักดิ์ชัย อุ่ณจิตติกุล สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ ผมขออนุญาต กราบเรียนถึงบรรยากาศการพิจารณาญัตติขอแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ผ่านมานะครับว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา นั้น บรรยากาศก็ค่อนข้างดี แล้วขณะนี้เชื่อว่า บรรยากาศในการร่วมมือกันระหว่างกรรมาธิการยกร่าง และผู้ขอแปรญัตตินั้น เป็นไปในลักษณะที่ดี ผมขออนุญาตตั้งข้อสังเกตหนึ่งครับว่า เนื่องจากระยะเวลาที่เรากำลังพูดคุยกันนั้น เป็นประเด็นปัญหา เรามีระยะเวลาในการประชุมกันจนถึงวันที่ ๓๐ ประเด็นอยู่ตรงนี้ครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่า ทางออกน่าจะเป็นอย่างนี้ครับ ประเด็นที่ ๑ ก็คือว่า ผมคิดว่า ผู้ขอแปรญัตติทั้งหมดนั้นมีอยู่ ๗ กลุ่มนะครับ ทั้ง ๗ กลุ่มนั้นบางมาตรามีลักษณะ คล้ายคลึงกัน ผมก็เลยอยากจะหารือนะครับว่า เป็นไปได้ไหมครับว่า ทั้ง ๗ กลุ่มนี้จะได้หารือกันเป็นรายมาตราก่อน แล้วก็ดูว่า มาตราใด กลุ่มใด ที่มีความคิด และมีแนวทาง ตรงนั้น เราทั้ง ๗ กลุ่ม ก็จะไปบอกว่า กลุ่มที่ ๑ หรือกลุ่มที่ ๒ นั้นจะเป็นผู้อภิปราย หรือกลุ่มที่ ๖ จะเป็นผู้อภิปราย ผมคิดว่า ตรงนี้จะเป็นทางออกที่จะช่วยเซฟ (Save) เวลา ของที่ประชุมได้ นั่นคือประเด็นที่ ๑ นะครับ เนื่องจากว่า ที่ผ่านมาเราจะพบว่า พอเริ่ม มาตราใดก็ตามนี้ นะครับ เราก็จะพบว่า เข้า กลุ่มที่ ๑ พูด กลุ่มที่ ๑ บางทีก็ไม่พร้อม กับบอก เข้า กลุ่มที่ ๒ พูด สุดท้ายนะครับ ท่านประธานครับ กลุ่มที่ ๗ พอพูดขึ้นมา ก็จะไม่ค่อยฟัง บางทีเนื้อหาสาระอาจจะไปอยู่กลุ่มที่ ๗ ก็ได้ เพราะฉะนั้นทางออกที่ดีที่สุด ผมคิดว่า อาจจะให้กลุ่มที่ขอแปรญัตติทั้ง ๗ กลุ่ม ได้มีการหารือกันเป็นรายมาตรา ก่อน

แล้วก็จับเอาประเด็น ถ้าประเด็นที่คล้ายคลึงกัน ใครจะเป็นผู้อภิปราย ถ้าประเด็นที่ไม่คล้ายกัน ผู้นั้นก็ยังมีสิทธิที่จะอภิปราย เพื่อขอแปรญัตติ ส่วนกรรมวิธีการยกว่ำนั้น ผมคิดว่า บางครั้งจำเป็นอย่างยิ่งที่กรรมวิธีการจำเป็นจะต้องชี้แจง ถ้ามีการกำหนดกรอบเวลานั้นะครับ บางครั้งความละเอียด หรือเนื้อหาสาระที่จะทำให้เกิดความเข้าใจเกิดขึ้น อาจจะเป็นประเด็นที่ถกเถียงกัน สุดท้าย ใช้วิธีการโหวต (Vote) ก็จะทำให้เสียเวลาที่ประชุม ซึ่งสุดท้ายนะครับ การโหวตไม่ใช่ทางที่ดีที่สุด เพราะว่าเป็นการอาจจะทำให้ประชาชนไม่ได้รับรัฐธรรมนูญที่ดีที่สุดของประเทศก็ได้ ดังนั้น อีกประเด็นหนึ่งที่ผมอยากจะกราบเรียน ก็คือว่า การพูดในที่ประชุมแห่งนี้ เป็นสิ่งที่ประชาชนกำลังศึกษา รัฐธรรมนูญไปพร้อม ๆ กับที่ประชุมแห่งนี้ ดังนั้น ผมคิดว่า การประชุมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการถ่ายทอด ซึ่งได้มีการหารือไปทางรัฐบาล เพื่อที่จะเรียกร้องให้รัฐบาลมีการถ่ายทอด เนื่องจากรัฐบาลเองมีสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๑๑ ช่อง ๙ ทีไอทีวี (TITV) ถ้าถ่ายทอดพร้อม ๆ กันไม่ได้ ก็ควรที่จะมีการสลับเวลาในการถ่ายทอด ดังนั้น ผมถึงอยากจะหารือ เพื่อที่จะให้การถ่ายทอดนั้น เป็นไปด้วยความต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตกอยู่ที่ประชาชน กราบขอบพระคุณครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรื่องถ่ายทอด เราทำไปแล้วนะครับท่าน แต่ที่ท่านเสนอดีนะครับ แต่เนื่องจากเราไปบังคับไม่ได้ เพราะท่านแปรญัตติ แล้วก็พูดหลายที่ว่า ถ้ากลุ่มต่าง ๆ ตกลงกัน ผมเรียนเพิ่มเติมว่า วันพุนั้น เราจะไม่ประชุม เนื่องจากทาง สนช. จะต้องประชุมนะครับ แต่เราตกลงไว้แล้ว ได้คุยกับทางคณะกรรมการผ่านทางท่านเลขาไว้แล้วว่า เวลาเก้าโมงเช้าของวันพุนี้ ท่านจะว่างจนถึงเที่ยง สำหรับกรรมการกลุ่มต่าง ๆ ไปตกลงกับท่านนะครับ แล้วถ้าได้ อย่างไรก็ตาม ก็มาเสนออย่างที่ท่านศักดิ์ชัยว่าในที่ประชุมว่า ตกลงแล้วมันจะได้เหลือกลุ่มน้อยลง แล้วการพิจารณามันก็จะเร็วนะครับ ท่านจะว่าง เพราะเข้าใจว่า ท่านจะประชุมของท่านช่วงบ่าย ท่านจะว่างช่วงเก้าโมงถึงเที่ยงของกรรมการยกว่ำนะครับ เดี่ยวจะประสานเรื่องเวลาที่จะประสานกันนะครับ เพราะวันพุนั้นเราไม่มีประชุมนะครับ ที่ท่านเสนอมาดีแล้วนะครับ ท่านศักดิ์ชัยครับ ก็ถ้าเพื่อนฝูงกันรับว่า คือ ๗ กลุ่ม จะไปตกลงกันอย่างไร ถ้าตกลงได้นะครับ ทางผมซึ่งดำเนินการ ทางข้างบนนี้ดำเนินการก็จะสะดวก และ

ทางกรรมาธิการยกร่างก็เหมือนกัน กรรมาธิการยกร่างเราคงมีพร้อมที่จะชี้แจง แล้วก็เวลา
จะได้เหลือให้มีการชี้แจง แล้วก็ไม่ไหวต ไม่ลงคะแนน นี่ก็ดีนะคะ เพราะได้ดูรอบคอบ
เห็นปรองดองกันแล้วไปในทางเดียว คือ รัฐธรรมนูญนี้ออกมาเป็นรัฐธรรมนูญของ
สภาร่างนะคะ ไม่ใช่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ต่อด้วยท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ และตามด้วย
ท่านเกียรติชัย และท่านวิชัย เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานที่เคารพครับ
ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมเห็นด้วยกับท่านประธานนะคะ ที่เราจะต้องค่อย ๆ จัดสรรเวลา
แล้วก็ทำให้ลงตัวให้ได้ ผมคิดว่า ที่ท่านประธานบอกว่า กลุ่มหนึ่งโดยประมาณ ๑๐ นาที
นี่ ก็เหมาะสมแล้ว ก็คือ ในกลุ่มถ้าหากว่า จะมีการพูดจាកันก็ไปจัดสรรกัน -----

ถ้าคนไหนไม่จำเป็นก็ไม่ต้องพูด แล้วก็แม้กระทั่งหัวหน้ากลุ่มบางเรื่องก็ไม่ควรต้องพูด ก็ส่งเลย อย่างนี้เป็นต้นนะครับ ผมเห็นด้วยว่า ๑๐ นาที แล้วก็อยากจะเรียน เมื่อที่ท่านประธานก็พูดอยู่ว่า เรื่องใหญ่เนี่ยอาจจะต้องเปิดโอกาสให้พูดกันได้กว้างขวาง อันนั้นก็เห็นด้วยอีกเหมือนกันนะครับ ผมเพียงแต่จะบอกในประเด็นนี้เนี่ยคิดว่า ในสิ่งที่ผมแปรญัตตินี้ ท่านประธานจะเห็นว่า ค่อนข้างจะเยอะ ผมนี้ได้แปรญัตติให้ประชาชน เพราะฉะนั้นผมได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นมา เพื่อที่จะนำความเห็นของประชาชนสู่การแปรญัตติ ก็คือ ไปเทียบกับร่างแรก แล้วก็มีการแปร เพราะฉะนั้นท่านจะเห็นว่า ค่อนข้างจะมากและละเอียด เพราะว่าในอนุกรรมการผมเนี่ยแบ่งเป็น ๓ กรอบตามท่านเลย แล้วก็ทั้งกฤษฎีกา มีทั้งข้าราชการ มีทั้งนักวิชาการที่มาช่วยงานกันเต็มที่ ผมยังไม่ได้ขอบคุณเขาเลยนะครับ เพราะฉะนั้นที่ ทำ ๆ มานี้ และท่านประธานครับ บางอย่างนี้ผมก็ไม่เห็นด้วยกับเขา เพราะฉะนั้นท่านประธานฟังเสียงผมนี้จะลำบากนิดหนึ่ง บางทีผมก็พูดให้เขาเต็มที่ แล้วผมก็บอก ขอความเห็นส่วนตัวด้วยอีกส่วนหนึ่ง อันนี้ท่านประธานต้องกรุณาเข้าใจนะครับว่า ผมจะลำบากมากตอนนี้ เพราะผมเป็นประธานไปประสานการมีส่วนร่วมและรับฟังความเห็นนี้ ผมก็ต้องทำหน้าที่ทั้ง ๒ หมวด อันนั้นอันที่ ๑ นะครับ เห็นด้วยกับคุณศักดิ์ชัยที่บอกว่า บางที ๗ กลุ่มเรานี้คุยกันเสีย ยุบอะไรได้ก็ยุบ เหลือให้มันเหลือน้อย ๆ อย่างเช่น คุณอรรถรัตน์เพิ่งมาปรึกษาผมเมื่อไม่กี่บอคมাত্রา ๖๐ นี้ เรื่องคุ้มครองผู้บริโภค ๗ กลุ่มนี้ดูแล้วถ้ายุบตรงนั้น ยุบตรงนี้ แล้วเขียนกันใหม่พวกเรานี้ อย่างนี้จะดีไหม ผมบอกคุณไปเขียนมาเลย ดีมากเลย เป็นความคิดที่ดีมาก แล้วเดี๋ยวเรามาดูกัน เสร็จแล้วก็จะเหลือร่างเดียว ก็คุยกัน มันก็ง่ายขึ้น อันนี้ก็เป็นอย่างนี้ดี เพราะฉะนั้นขอท่านประธานเลยนะครับ ให้เจ้าหน้าที่เปิดห้องกรรมการ ๔ ตรงนี้ ตรงนี้เลยนะครับ ตรงทิศที่ผมชี้เนี่ยครับ ซึ่งพวกผมเนี่ยสามารถที่จะไปหลอมรวม และคุยกันได้ตอนช่วงพักบ้าง ช่วงอะไรบ้าง ผมขอไว้เลยแล้วกัน กรรมการ ๔ ตรงนี้เนี่ยครับ ตรงข้าง ๆ ห้องเลขานี้เนี่ยครับ ผมจะได้ไปทำงานกันได้ ท่านประธานครับ อีกเรื่องเดียว ก็คือว่า เพื่อที่จะให้มันเร็วขึ้นนะครับ คือ พอมাত্রาใดที่กรรมการได้ไปแก้ไขเพิ่มเติม ขอให้กรรมการอธิบายก่อนเลย เพราะว่าบางทีเราไม่เข้าใจ เราก็ไปของเราเรื่อย ๆ เรื่อย ๆ แล้วกรรมการยังไม่ได้อธิบายเลย

ท่านอธิบายว่า ทำไมท่านแก้ไขเพิ่มเติมอย่างนี้ มีความหมายอย่างไร บางที่พวกเราเห็นด้วย โอ.เค. (O.K. - Okay) ลูกขึ้นเลย บอกว่า ท่านได้แก้ไขให้แล้วตรงกับของเรานะ นิ่ง นิ่ง นิ่ง มันก็ผ่านนะครับ มันก็จะได้เร็วขึ้นตรงนี้ นี่ขอความกรุณาให้ท่านอธิบายก่อนเลย ถ้ามาตราไหนท่านแก้ไขเพิ่มเติมนะครับ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ห้องเดี่ยวเจ้าหน้าที่ขอห้องเลยนะครับ ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้เตรียมไว้ อันที่ ๒ เจ้าหน้าที่เตรียมเครื่องจับเวลาไว้เลยนะครับ คือ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เคยแนะนำผมข้างนอกว่า มันมีเครื่องจับเวลาที่ ๑๐ นาที พอประธานเริ่มนั่น จับ แต่ไม่ใช่จับด้วยเครื่องอันนี้นะครับ ในตัวนาฬิกา จับเป็นเสียง พอครบ ๑๐ นาที มันจะดังเองนะครับ โดยประธานไม่ต้องกดนะครับ ทราบว่ามีขอให้ดำเนินการ ต้องขอบคุณท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เป็นพิเศษ เพราะว่าในลำดับนี้ อาจารย์เจิมศักดิ์ กลุ่มของอาจารย์นี้ พิอปปูลาร์ (Popular) มากที่สุดเลย คือ เสนอถึง ๗๔ ครั้ง นะครับ ที่สูงสุดกว่าอาจารย์ ไม่เอ่ยชื่อ เพราะว่าเขาไม่ได้เป็นคนบอก คือ ๑๔๖ ครั้ง อาจารย์เห็นไหม เราไปทำสถิติมา ถึงต้องควบคุมเวลา แต่ขอบคุณมากที่ได้รับความร่วมมือ อาจารย์เห็นด้วยที่จะคุมเวลานะครับ ต่อไปท่านเกียรติชัยครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ขอบพระคุณครับท่านประธานที่เคารพครับ กระผม เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ ครับ จริง ๆ แล้วนี่เราล้วนมีความเป็นห่วงต่อประเด็นเรื่องการที่จะพยายามร่างรัฐธรรมนูญคราวนี้ให้เสร็จตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ ตามกรอบเวลา ซึ่งเราวางแผนในอันที่จะทำกัน แต่ในที่สุดแล้วนี่ เราก็มีความกังวลว่า มันล่าช้า มันอะไรต่ออะไรไป จริง ๆ แล้วนี่ ผมไม่ห่วง ไม่กังวลเรื่องเวลาเลย ถึงอย่างไรในวุฒิสภาจะอย่างไร เราทำเสร็จแน่ เราทำเสร็จแน่ ผมเชื่อว่า เราทำเสร็จแน่ และผมได้พูดตั้งแต่วันแรกที่เรามีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการมาก่อนแล้วว่า แม้หากถึงจะต้องนอนกันที่นี้สามวันสี่วันทำให้มันเสร็จ ก็ต้องนอน ก็ต้องทำ แต่ทำ ๆ ไปทุกคนเริ่ม โอ๊ย ใ้โนน ใ้โนน ขอกลับบ้านเร็ว ขออะไรต่ออะไร มันจะถึงกับตายเขียวหรือ ถ้าหากว่า ในชีวิตส่วนหนึ่งเราจะต้องสละทำงานในภาวะของบ้านเมืองในขณะนี้ให้มันเสร็จสิ้นภารกิจที่รับมอบหมายมา ห่วงอะไรกันตรงนี้ แล้วทำให้มันเห็นจริงจังว่า เราที่อาสาเข้ามาทำนี่

ทำกันอย่างจริงจังให้ประชาชนเขาเห็น ถ้าทำกันเหาะเหยะ โฉ้ย กั้วโนนไม่ทัน โฉ้ย ธิบ ๆ แล้วให้มันเสร็จ ๆ ไป ใครมันจะมารับรัฐธรรมนูญฉบับนี้

อีกประการหนึ่ง ที่ผมอยากจะตั้งข้อสังเกต ก็คือว่า มีความพยายามอย่างเหลือเกินที่จะประนีประนอม ที่จะทำให้ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่ง โอ.เค. โดยวิธีการอาจจะดีในบางเรื่องในบางอย่าง แต่ไอ้สิ่งที่ทำให้เห็นเหล่านี้ มีความพยายามที่จะประนีประนอมให้มันกลมกลืน ให้มันลงตัว ให้มันเป็นไปได้ แล้วเป็นไปได้ส่วนใหญ่กับคณะกรรมการการยกร่าง ซึ่งบางอย่างดี บางอย่างรับไม่ได้เหมือนกัน ผมจะยกตัวอย่าง อย่างเช่น เรื่องการศึกษา เมื่อวานนี้เป็นอย่างหนึ่ง ทั้งที่มันผ่านไปแล้วก็ตาม ถ้าหากว่าตกลงกันอย่างนี้ เสียงซึ่งไม่เห็นด้วยถูกละเลย มองข้ามไป โดยที่ผมไม่ได้เห็นว่า ได้นำไปสู่โดยการพิจารณาในการที่ตกลงประนีประนอมกันในกลุ่มที่ไปทำข้อตกลงอะไรเหล่านั้น ออกมาเลย แล้วผมได้ท้วงติง ชี้ เพื่อที่จะลงบันทึกให้เห็นว่า มันถอยหลังไปอย่างไร จะก่อให้เกิดปัญหาอย่างไร แต่ว่าไม่ได้รับการพิจารณาในการที่จะไปปรับปรุงแก้ไขอะไร เหล่านั้นเลย แต่ทิ้งประเด็นเหล่านั้นไปเถอะ เมื่อผ่านไปแล้วก็แล้วไป แล้วจะรู้ว่า จะเกิดปัญหาอย่างไรในระยะยาว ผมจะทำการสิ่งเหล่านี้ให้ไปปรากฏออกมาในภายหลังก็แล้วกัน นั่นเป็นเรื่องซึ่งผมอยากจะฝากทิ้งไว้ ถ้าเรายังเหาะเหยะ โฉ้ย ผมว่า ประชาชนเขาเห็นว่า มันก็อย่างนี้ ก็อย่างนี้ แล้วจะทำอะไรกัน ผมว่าเราคงจะต้องมาคิดทบทวน มันเหนื่อยยากอะไรกันนักหนา ทำให้มันเสร็จ นี่เป็นภารกิจสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเราที่จะทำอะไรในภาวะบ้านเมืองอย่างนี้ ทำกันเสีย ทำให้เสร็จ มันจะเหนื่อยยากอะไรกันหนา จะใช้วิธีการอะไรก็แล้วแต่ ผมคิดว่า อยามาพูดว่า เราไม่ไหวแล้ว ไม่เอาแล้ว มันไม่ได้หรอก ทำมาถึงขนาดนี้แล้ว ก็ทิ้งไว้อย่างนี้ก็แล้วกัน มันมีหลายเรื่อง ซึ่งผมคิดว่า เราคงต้องช่วยกันละ มันต้องเสร็จ ไม่ต้องห่วงหรอกครับ ต้องเสร็จแน่ เราอยากจะทำให้ประชาชนรู้ว่า เราทำงานอย่างเหนื่อยยาก เต็มความพยายามอย่างที่สุดที่จะให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ดีที่สุด เพื่อให้ท่านเห็นว่า มันเป็นความเป็นไปได้ เป็นสิ่งซึ่งดีที่เราพยายามทำแล้วให้ท่านยอมรับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ดึงภาวะบ้านเมืองมาสู่ภาวะปกติ ให้มีการเลือกตั้งโดยเร็ว ให้ทุกอย่างเป็นไปตามครรลองประชาธิปไตย แล้วเราจะพัฒนา

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ประไพพิศ ๒/๔

บ้านเมืองของเราได้ในระยะต่อไป ไม่ใช่ปล่อยให้ภาวะค้ำคออย่างนี้ แล้วเราบอกว่า ใ้ย
เราก็ก็น้อยเหลือเกินแล้ว ไม่ใช่ไหวแล้ว ขอผ่อน ขออะไรหน่อย ไม่ได้ครับ ขอพบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญท่านวิชัย
เลยครับ

นายวิชัย เรื่องเรื่องกฤษฎีกา : ครับ ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วิชัย
เรื่องเรื่องกฤษฎีกา สสร. ครับ กระผมกราบเรียนอย่างนี้ครับว่า เมื่อครั้งที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์
ได้มาพูดนะครับ กระผมขอสนับสนุน เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ก็มีปัญหาบางประเด็นที่จะต้อง
พูดกันในวันนี้ สืบเนื่องจากเมื่อวาน การที่เราไปตกลงกันรอบนอก แต่ว่าเพื่อจะขยับเวลา
ให้มันรวดเร็วยิ่งขึ้นในการพิจารณานะครับ เพราะฉะนั้นการที่มีตัวแทน หรือ
คณะกรรมการบางท่านที่ได้เข้าไปร่วมกันพิจารณาตกลงกันแล้วนั้น กระผมอยากจะให้
เป็นกติกามีได้หมายความว่า เมื่อตกลงกันเรียบร้อยแล้ว พอเข้ามาในสภา ก็เปลี่ยนแปลงอีก
มีปัญหาอีก เพราะฉะนั้นก็ไม่จบสิ้น ไม่เกิดประโยชน์ครับ ถ้าออกไปพิจารณาไปร่วมกัน
พิจารณาแล้ว ตกลงกันแล้วก็มาเปลี่ยนแปลงอีก อันนี้ผมคิดว่ามันเสียเวลา เพราะฉะนั้นก็
อยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า ถ้าไปพูดกันนอกรอบก็ขอให้จบตรงนั้น เอมมาเป็น
ประเด็น หรือเป็นปัญหาที่เราตกลงกันอย่างนั้น แปลว่า จะต้องมีความชัดเจน อย่างคณะที่ ๓ นี้
เพราะมีท่านอุทิศ ชูช่วย เป็นประธาน ก็ให้ท่านประธานออกไปร่วมคิด ก็ต้องรับกติกา
นะครับ ก็กราบเรียนท่านประธานว่า ประเด็นการตกลงนอกรอบนั้น จะต้องตกลงกันให้จบ
สิ้น ให้เรียบร้อย และขอให้ไปทำตามนั้นครับ เพื่อจะให้เวลามันกระชับเข้ามา ก็กราบ
ขอความกรุณาท่านประธานว่า ตรงนี้แล้ว ขอให้เป็นกติกาครับ ก็ขอกราบขอพบพระคุณ
ครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : คืออย่างนี้ครับ
ข้อเสนอท่านดีมาก แต่ว่าประธานไปบังคับไม่ได้ เนื่องจากเข้ามาแล้วท่านก็มาเปลี่ยนแปลงกัน
ในนี้ ขอความกรุณาเถอะครับ ถ้าท่านไปตกลงกันแล้ว ก็พยายามเป็นไปตามนั้นนะครับ
เพราะว่าถ้าตกลงกันแล้ว ก็เสียเวลาตกลงข้างนอกเป็นชั่วโมง ครึ่งชั่วโมงก็ตาม แล้วข้าง
ในก็มาต่ออีกอย่างที่ท่านว่า เพียงแต่ว่า ประธานไปบังคับไม่ได้ และผมว่า ถ้าตกลง

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ประไพพิศ ๒/๕

พอมีเวลานี้ ก็พิมพ์มา แล้วมันเป็นหลักฐาน แล้วก็แจกเพื่อนสมาชิกได้อ่านด้วยจะได้
เข้าใจ แล้วเวลาจะต้องตัดสินใจอย่างไร แม้แต่จะต้องยกมือตัดสินใจ ก็ง่ายนะครับ
ท่านอรรถรัตน์ครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญที่เคารพ ผมมีเรื่องที่ยากจะกราบขอความกรุณา คืออย่างนี้ครับ เครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer) ที่จะต้องใช้อยู่ด้านหลังผมนี้ครับ ด้านหน้าท่านประธาน ผมเคยแจ้งเจ้าหน้าที่ให้มาตรวจสอบแล้ว ๑๐ ครั้ง จริง ๆ ครับท่าน ไม่มีความสมบูรณ์เลย แล้วก็กระดาษไม่มีบ้าง อินเทอร์เน็ต (Internet) ใช้ไม่ได้บ้าง เครื่องมาตั้งแต่จบข้างครับ ผมรบกวนว่า และเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ และผมใช้บ่อยในเรื่องงานตอนนี้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ถ้าเรื่องเครื่องมือที่จริงไม่ต้องพูดในสภา ท่านทำบันทึกขึ้นมาได้นะครับท่าน แล้วก็จะได้เป็นหลักฐาน จะได้ให้เจ้าหน้าที่ แล้วเจ้าหน้าที่ไม่ได้ทำ จะได้เป็นหลักฐาน ขอความกรุณาเอาเรื่องในสภา เชิญต่อได้เลยครับ ท่านวินัสครับ

นายวินัส ม่านมุงศิลป์ : ขอบคุณท่านประธานครับ ผม วินัส ม่านมุงศิลป์ สสร. ครับ ท่านครับ ได้ฟังเพื่อนสมาชิกได้นำเสนอความคิดเรื่องกรอบเวลา ผมเห็นด้วยหลายท่านนะครับ เรื่องความคิดที่จะเอาสมาชิก โดยเฉพาะผู้แปรญัตติไปนั่งคุยกันในประเด็นที่เห็นต่าง ผมก็เห็นด้วย แต่ว่าที่จะเอาเห็นต่างแล้วเอามาสรุปกันที่ประชุมตรงนี้ผมไม่เห็นด้วย เพราะเท่ากับว่า ตอนนี้อาไปปิดหูปิดตาพ่อแม่พี่น้องชาวบ้านว่าที่เราไปร่าง เราไปจับงับกันข้างนอก แล้วพอถึงที่สภาเราก็โหวตเอาอย่างนั้น จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เราว่างรัฐธรรมนุญเพื่อคนกลุ่มน้อยครับ ท่านประธานครับ ผมขอให้ท่านประธานวินิจฉัยแล้วก็อย่างนี้ครับ สิ่งสำคัญก็คือกรอบเวลา ท่านต้องควบคุมเวลาให้จำกัด ชัดเจน เดียวขาดครับ ท่านประธานครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ขอบคุณครับ เรียนเพื่อให้เข้าใจตรงกัน ไปตกลงกันนี่นะครับ เพื่อจะได้ไม่ต้องมาเถียงกันในนี้ แต่การที่เขาเสนออะไรไว้ มันเป็นหลักฐานทางหนึ่ง ที่ผมบอก ถึงตกลงไว้ แล้วเขามาเปลี่ยนการตกลง มาพูดในห้อง มันถึงทำให้ประธานทำอะไรไม่ได้ ต้องมาในนี้ แต่ว่ามันจะย่นระยะเวลาที่ใช้ในนี้ เพราะเข้าใจกันแล้ว แต่ว่ามหาชนก็เข้าใจว่า ที่แปรไว้ ที่อะไรไว้ ไปคุยแล้วเป็นอย่างไร ต้องมาพูดในนี้บ้าง แต่จะทวนเวลาไปมากพอสมควรครับ

เราต้องให้อันนี้ นะครับ เพื่อท่านสบายใจว่า เรื่องนี้ไปจับกันข้างนอกเสร็จแล้วจบเลย ไม่ได้ ต้องเข้ามาที่สภาอยู่แล้วครับ เชิญครับ คุณสมยศครับ

นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย : ครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผม สมยศ สมวิวัฒน์ชัย หมายเลข ๐๗๙ สสร. ผมเกรงว่า ทางบ้านที่รับฟังทางวิทยุและทีวี อยู่จะเข้าใจผิดนะครับ เพราะว่าเนื่องจากว่า มีการใช้ศัพท์ว่า ไปจับกัน นะครับ ไปแอบตกลงกัน อันนี้อาจจะทำให้เข้าใจผิดนะครับ คือว่า สิ่งที่เรา กำลังทำอยู่นี้ กำลัง ร่างรัฐธรรมนูญอยู่นี้ เรามีกรอบเวลาที่จะต้องทำให้แล้วเสร็จอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้น การบริหารการจัดการในการที่จะได้มาซึ่งแต่ละมาตรานั้นสำคัญมากที่จะได้สิ่งที่ดีที่สุด ที่เราจะกลั่นออกมา ความจริงแล้วนี่นะครับ ที่มีการพูดคุยกันในสิ่งที่เรากำลังทำอยู่นี้ น่าจะเรียกว่า เป็นการปรึกษาหารือกันนะครับ เพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุด โดยใช้เวลานอกห้อง เพราะเวลาในการที่เราอภิปรายในนี้ เรามีเวลาจำกัดนะครับ เพื่อจะให้ได้อย่างน้อยที่สุด ก็ได้เบื้องต้น ข้อสรุปมานะครับ ก็มีศัพท์ในคำหนึ่งนะครับ ที่เรียกว่า ใช้คำว่า เสวนา ประชาเสวนา นะครับ หรือว่า

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : กรุณาสรุปด้วย ท่านสมยศ

นายสมยศ สมวิวัฒน์ชัย : ครับ ผมกำลังจะเสนอว่า สิ่งที่เรา กำลังทำอยู่นี้ เป็นสิ่งที่ถูกทางแล้ว และเป็นสิ่งที่ดีนะครับ ที่ในศัพท์ต่างประเทศเขาเรียกว่า ซิติเซิน ไดอะล็อก (Citizen dialogue) คือ เราจะต้องไดอะล็อกในสิ่งที่เรากำลังทำอยู่นี้ ให้ได้ ในสิ่งที่ดีที่สุด แต่ไม่ได้หมายความว่า เราไปแอบตกลงกัน หรือเราไปสิ่งที่เรากำลังทำ เหมือนกับว่า เราไปดีเบต (Debate) เอาแพ้ เอาชนะกันนะครับ อันนี้ก็คงจะไม่ใช่ออย่างนั้น นะครับ อีกนิดหนึ่งครับ อาจารย์ครับ ขณะนี้ เมื่อตอนช่วงแรก ผมบอกว่า เรามีเวลาอยู่ มาตราหนึ่งประมาณ ๒๓ นาที หมายความว่า ถ้าเรามีกรอบเวลาที่เรามีอยู่ประมาณสัก ๑๑ วันนะครับ เราจะต้องทำสถิติให้ได้วันหนึ่งประมาณสัก ๒๕ มาตรานะครับ เราถึงจะ แล้วเสร็จ อันนี้ ก็คือ กรอบที่เรามีอยู่ เวลาที่มีอยู่ ขอบพระคุณมากครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ผมพยายาม ดูอยู่แล้วเรื่องเวลา ก็จะใช้หลักว่า อันไหนสำคัญ เราทดเวลาไว้ เราก็จะไปใช้ได้

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุมภาพันธ์ ๓/๓

ขออนุญาตตกลงจะใช้เกณฑ์นี้ นะครับ ท่านพิเชียรสั้น ๆ นะครับ จะได้เริ่ม เพราะไม่อย่างนั้น
ตกลงกันมาก ไม่ได้เริ่ม

- ๔/๑

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ครับ ก็ขออนุญาตสั้น ๆ ครับ ผม พิเชียร อำนาจวรประเสริฐ นะครับ คือ ก็เห็นด้วยกับท่านวินันสะครับว่า คือ เวลา จริงอยู่แม้ว่าจะไปตกลงกันนะครับ ใน ๗ กลุ่ม เพื่อที่จะให้สั้นที่สุด แต่ว่าถ้าแต่ละกลุ่มเขายังขอสงวนสิทธินี้ ก็ต้องให้สิทธิเขา เพราะว่าเขาอาจจะไปรับฟังมาจากพี่น้องประชาชนมานะครับ ตรงนี้ก็ขออนุญาตเรียนว่า คือ ไปคุยกันก็ดี แต่ว่าแต่ละกลุ่มเขาก็อาจจะสงวนสิทธิของเขาไว้ได้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ไม่ ๆ ผมพูดไปค่อนข้างจะชัดเจนนะครับว่า สิทธิเขามีอยู่ แต่ไปตกลงกันนี้ แต่ที่ขอร้องว่า ถ้าตกลงแล้ว กรุณาเป็นไปตามที่ตกลงหน่อย ผมก็ไม่มีอำนาจบังคับ เพราะต้องเอาเข้ามา แต่ว่าถ้าไปตกลงเสียเวลาแล้ว พอมาถึงมันเปลี่ยน อันนี้ที่มันจะไม่ดีนะครับ ขออนุญาตเริ่มต่อ นะครับ ท่านครับ ตกลงตามอันนี้ เชิญท่านเลขาขึ้นด้วย ส่วนที่ ๑๐ ครับ

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ส่วนที่ ๑๐ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๕๕ มีการแก้ไข มีกรรมวิธีการชู้ชย์ ศุภวงศ์ อาจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม คุณคมสัน โพธิ์คง สงวนความเห็น และมีอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ขอสงวนคำแปรญัตติครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เชิญนะครับท่าน ตอนนี้อย่างจะพูดของกรรมวิธีการสงวนความเห็น รวมหมดมี ๑๐ นาที เท่านั้น อ้อ อาจารย์ ไซ้ใหม่ เชิญครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมวิธีการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญที่เคารพครับ ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมวิธีการ และสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ ครับ กระผมได้ขอสงวนความเห็น ในมาตรา ๕๕ นะครับ ใน ๒ ประเด็นครับ ประเด็นแรก ก็คือ เรื่องของข้อยกเว้น ข้อยกเว้นในเรื่องของการที่ประชาชนนี่นะครับ จะไม่ได้รับทราบ หรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ครับ ท่านประธานครับ มาตรา ๕๕ เป็นเรื่องของสิทธิได้รู้ และสิทธิที่จะเข้าถึงในข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยราชการของ

ประชาชน สิทธิตรงนี้นี้จะครบ ในต่างประเทศเขาเรียก ไรท์ ทู โนว์ (Right to know) กับ ไรท์ ทู แอ็กเซส (Right to access) นะครับ ซึ่งเป็นเรื่องของข้อมูลข่าวสารที่หน่วยราชการได้ครอบครอง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดนะครับ ประเด็นแรก ของที่ได้ส่งวนความเห็น ก็เนื่องจากเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในปัจจุบันนะครับ ได้มีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการนะครับ พ.ศ. ๒๕๔๐ นะครับ ได้วางหลักการในเรื่องของการที่ประชาชนจะเข้าถึง แล้วก็รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของราชการไว้ ซึ่งปัจจุบันนี้ะครับ ในกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการก็ได้วางหลักการในกรอบของการที่หน่วยราชการจะพิจารณา ในการที่จะให้ประชาชนได้รู้ นะครับ หรือได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างไร ซึ่งปรากฏว่า ปัจจุบันการมีกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการกลับกลายเป็นอุปสรรคในการที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชนอย่างมากกว่าการที่ไม่มีกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ เพราะมักจะถูกข้อห้ามไว้ก่อนนะครับ ในการที่จะให้ไว้ตลอดเวลา ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ ในประเด็นเรื่องของการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในอดีตที่ผ่านมาะครับ การขอรับรู้ หรือการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการเจรจาข้อตกลงต่าง ๆ ที่รัฐบาลไทยได้ทำกับต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องข้อตกลงเกี่ยวกับการค้าเสรีที่ผ่านมา นั้น มักจะไม่ได้รับการเปิดเผยนะครับ โดยอ้างในเรื่องของประเด็นเรื่องของการมั่นคงของรัฐ ปัจจุบันก็ไม่ได้รับการเปิดเผยอยู่แล้วนะครับ โดยอาศัยประเด็นเรื่องของการมั่นคงของรัฐ ยิ่งถ้าใส่เรื่องของการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนะครับ เท่ากับเป็นการตัดสิทธิของประชาชนในการที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การเขียนไว้เช่นนี้ะครับ เป็นข้อห้ามตลอดกาลนะครับ เขาบอกแล้วครับว่า บุคคลมีสิทธิได้รับทราบ หรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่ เว้นแต่ในเรื่องอะไรบ้างครับ เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น การเขียนไว้เช่นนี้ะครับ ถึงแม้ในมาตรา ๑๘๖ จะเขียนหลักการในเรื่องของการได้รับการรับฟังความคิดเห็นไว้ก็ตาม แต่การเขียนข้อความในลักษณะเช่นนี้ -----

เป็นการตัดสิทธิของประชาชนในการที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ในเรื่องของการดำเนินการต่าง ๆ กระผมไม่ได้มีข้อขัดข้องในเรื่องของการที่จะเจรจาครับ ในระหว่างการเจรจานั้นจะไม่เปิดเผย แต่การเขียนเช่นนี้ เมื่อเจรจาแล้ว ไปทำข้อตกลงในเบื้องต้นแล้ว ก็ควรจะต้องมีการเปิดเผย และประชาชนต้องรับทราบ เพื่อที่จะให้ตัวแทนของประชาชนนั้นจะสามารถให้ข้อโต้แย้ง ข้อติงในการดำเนินการได้ รวมทั้งการให้สัตยาบันด้วย การเขียนไว้เช่นนี้เป็นการยากที่จะหาข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นได้ เป็นข้อแปลกสำหรับประเทศไทยในเรื่องของการที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องของการเจรจาต่าง ๆ ถ้าอยากจะรู้ต้องไปเปิดดูในเว็บไซต์ (Web site) ของต่างประเทศ ไม่ใช่ในประเทศไทย จึงจะทราบว่าประเทศไทยได้ไปทำการเจรจาตกลงใด ๆ ไว้บ้างในต่างประเทศ อันนั้นคือ ประเด็นที่ ๑ ประเด็นที่ ๒ ก็คือ เรื่องของการที่เขียนคำว่า หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ กระผมขออนุญาตกราบเรียนอย่างนี้ว่า ในส่วนของข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งผมได้พูดถึงไปเมื่อวันก่อนแล้วว่า ในเรื่องของข้อมูลข่าวสาร มันมีความทับซ้อนกับสิทธิอันหนึ่งที่เรียกว่า สิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล ที่เรียกว่า ไรท์ ทู ไพรเวซี (Right to privacy) เป็นเรื่องของ อินฟอร์เมชัน ไพรเวซี (Information privacy) เพราะฉะนั้นการที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยใช้ข้อความว่า เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น จะกระทบต่อ แล้วก็จุด จุด จุด เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ก็หมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของราชการที่ไม่ได้ทำให้เขาเกิดความเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใด ในความเป็นอยู่ส่วนตัวเลยนี้ ก็ไม่สามารถที่จะขอรับรู้ รับทราบเพื่อประโยชน์ในบางประการได้ การเขียนไว้เช่นนั้นครับ จะเป็นปัญหาอุปสรรคในการที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างมาก กระผมเห็นด้วยในเรื่องของการที่จะคุ้มครองประชาชนจากการที่ล่วงละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลจากการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล แต่การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้น เป็นเพียงวัตถุประสงค์ที่จะนำไปสู่การล่วงละเมิด เพราะฉะนั้นในข้อความตรงนี้ ในข้อความที่ใช้คำว่า ส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่นนั้น กับบทบัญญัติในมาตรา ๓๕ ที่เขียนในเรื่องของสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลนั้น มีความเพียงพอที่จะคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของบุคคลแล้ว การเขียนเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นการเฉพาะ เป็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติที่จะ

เกิดขึ้นได้อย่างมาก และเป็นปัญหาที่จะทำให้ช้อยกเว้นนั้นเป็นข้อห้ามในทุกกรณี การเก็บข้อมูลของหน่วยราชการนี้ ได้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมากนะครับ ได้เก็บข้อมูลของบุคคลต่าง ๆ ไว้มากมาย การที่บุคคลจะารู้ถึงข้อมูลข่าวสารของราชการนี้ โดยหลักการก็คือหลักการเรื่องของการเปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นช้อยกเว้น ตามหลักการเรื่องข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่เป็นเรื่องของ ไรท์ ทู โนว์ และ ไรท์ ทู แอ็กเซส แต่ในเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ถือหลักการสำคัญเรื่องของการปกปิดเป็นหลัก เปิดเผยเป็นช้อยกเว้น ตามหลักของเรื่อง ไรท์ ทู โพรเวซี ซึ่งเขียนอยู่ในมาตรา ๓๕ ถ้าในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ก็อยู่ในมาตรา ๓๔ ซึ่งในหลักการของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ มีความเข้าใจในเรื่องนี้สับสนตลอด แล้วเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะความไม่เข้าใจในหลักการเรื่องของ ไรท์ ทู โพรเวซี และ ไรท์ ทู โนว์ นำ ๒ เรื่องมาปะปนกัน เป็นเรื่องเดียวกัน เพราะฉะนั้นนี่ครับ หลักการนี้ ถ้าข้อมูลข่าวสารใดเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ประชาชนย่อมมีสิทธิได้รับรู้ครับ แต่ข้อมูลข่าวสารนั้น ถ้าเกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวของบุคคลแล้วนะครับ หลักการก็คือ รัฐต้องทำหน้าที่ในการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะมีการเปิดเผยข้อมูล เพราะฉะนั้นไม่ได้หมายความว่า เรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเสียหายในเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลนั้น จะเปิดเผยไม่ได้ เช่น ข้อมูลทั่ว ๆ ไปในเรื่องความสูงของบุคคล หรือว่าบุคคลนั้นชื่ออะไรที่อยู่ในฐานข้อมูลในเรื่องของการโทรศัพท์ต่าง ๆ หรือข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการ ไม่ได้หมายความว่า ข้อมูลดังกล่าวจะถูกเปิดเผยไม่ได้ แต่การเปิดเผยนั้นถ้ากระทบต่อความเป็นส่วนตัวของบุคคลแล้วนี้ โดยหลักการแล้วกฎหมายให้พิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะเปิดเผย -----

นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลที่ถูกห้าม โดยเฉพาะในเรื่องกระทบความเป็นส่วนตัว ยังมีข้อยกเว้นบางประการที่ให้เปิดเผยได้ด้วยในบางเรื่อง กระผมจึงมีความเห็นอย่างนี้ครับ ท่านประธานครับ การบัญญัติในมาตรา ๕๕ เขียนเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและข้อมูลส่วนบุคคลไว้ จะ เป็นปัญหาในการที่จะไปลดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในเรื่องของสิทธิในการได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลอย่างมาก ผมจึงมีข้อสงวนในเรื่องนี้ ขอให้ตัดข้อความทั้ง ๒ อย่างออก ทั้งเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามที่เขียนไว้เลยครับ ขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : เชิญกรรมการก่อนเลยนะครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์อยากฟังกรรมการอยู่พอดี เชิญครับใคร ให้ใคร ท่านสุพจน์ เชิญครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ (กรรมการ) : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ไข่มุกด์ ครับ ท่านประธานครับ ผมจะขออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยเฉพาะนะครับ ส่วนประเด็นอื่น ผมจะขอให้ท่านกรรมการอื่นได้อภิปรายนะครับ ท่านประธานครับ ข้อยกเว้นที่เราใส่ไว้ว่า การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการต่าง ๆ นะครับ เว้นแต่ว่าการเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น มันมีผลที่เกี่ยวข้องกันครับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กับความมั่นคงของรัฐ มันเป็นความเกี่ยวพันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย ในฐานะที่ผมทำงานเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนะครับ แล้วก็มีโอกาสได้ไปรับราชการในต่างประเทศหลายปีนะครับ ผมจะขอชี้แจงดังต่อไปนี้ครับ คือ จากประสบการณ์ที่ทำงานในต่างประเทศแล้ว บางครั้งบางครั้ง ในกรณีที่ต่างประเทศมีข้อมูลบางอย่าง หรือองค์การระหว่างประเทศมีข้อมูลบางอย่างที่เราได้รับจากมิตรประเทศหรือจากองค์การระหว่างประเทศนี้ครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของรัฐนะครับ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการก่อการร้าย ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชญากรรมข้ามชาติ ข้อมูลเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด ข้อมูลเกี่ยวกับการฟอกเงิน ข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของบุคคลอันตรายต่าง ๆ ที่จะเข้าประเทศไทย หรือว่าจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

ที่ไปลดความมั่นคงของประเทศนะครับ จากมิตรประเทศ ผมบางครั้ง หลายครั้งก็ตาม ขณะที่ผมรับราชการอยู่ ผมได้รับเชิญจากกระทรวงต่างประเทศของประเทศนั้น ๆ ให้ไปรับฟังข้อมูลที่เขาได้รับมานะครับจากมิตรประเทศ เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ผมได้เรียนให้ที่ประชุมทราบนะครับ เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ แล้วก็ทางสถานทูตก็จะรายงานเข้ามาในส่วนกลาง และส่วนกลาง คือ กระทรวงต่างประเทศก็ได้รายงานไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเราได้รับประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เหล่านี้อย่างมากนะครับ แล้วก็ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เหล่านี้มันเป็นข้อมูลที่ปกปิด เราไม่สามารถที่จะเปิดเผยได้ถึงแหล่งที่มาของข้อมูล ซึ่งเราเปิดเผยไปนะครับ จะกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้นะครับ เราสามารถที่จะรับได้จากมิตรประเทศ หรือว่าองค์การระหว่างประเทศ หรือว่าในกรณีกลับกันประเทศไทยนี้ถ้าเราได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ หรือว่าข้อมูลที่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศต่าง ๆ หรือองค์การระหว่างประเทศ เราก็เรียกทูตมานะครับ มาชี้แจงให้ฟังให้ข้อมูลต่าง ๆ ข่าวสารเหล่านี้กับประเทศต่าง ๆ เหล่านั้น ในทางกลับกันเหมือนกัน อันนี้เป็นหลักทั่วไปไปนะครับ ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เรากระทำต่อเนื่องกันมา แล้วก็ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้เขาก็ปิดครับ ปกปิดครับว่า เขาไม่บอกหรือครับว่าแหล่งที่มาจากประเทศไหน เพราะจะกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ ผมว่าเป็นประเด็นที่เราต้องมีความอ่อนไหวมาก และถ้าเราเปิดเผยไป ต่อไปประเทศต่าง ๆ มิตรประเทศเขาก็ไม่ให้ข้อมูลแก่เรา เราก็ขาดข้อมูลต่าง ๆ มันเป็นผลเสียและกระทบต่อความมั่นคงของรัฐนะครับ แล้วก็ผมอยากจะพูดอีกประเด็นหนึ่ง คือว่า ในต่างประเทศนะครับ โดยเฉพาะประเทศใหญ่ ๆ อย่างประเทศอังกฤษ นะครับ เขาก็มีกฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารเหมือนกัน อย่างเช่น ผมจะยกตัวอย่าง ขออนุญาตนะครับ ฟรีดอม ออฟ อินฟอร์เมชัน แอกต์ พู เชาซันด์ (Freedom of information Act, 2000) นะครับ คือ เขาก็มีข้อยกเว้นในการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เหล่านี้นะครับ มีข้อยกเว้นในกรณีที่เกี่ยวข้อง -----

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศอื่น ๆ นะครับ แล้วก็ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอังกฤษกับองค์การระหว่างประเทศ หรือศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ข้อต่อมา ก็คือ ผลประโยชน์ของประเทศอังกฤษ ภายนอกประเทศนะครับ แล้วข้อต่อมา คือว่า ข้อมูลที่ได้รับนั้นจะเป็นข้อมูลที่ปกปิด แล้วก็จะไม่บอกแหล่งที่มา นะครับ อันนี้เป็นตัวอย่างอันหนึ่งนะครับ ของประเทศต่าง ๆ ประเทศที่เขามีกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อันนี้ยกตัวอย่างมาเป็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แล้วผมเชื่อว่า ในประเทศใหญ่ ๆ ต่างก็มีข้อยกเว้นต่าง ๆ เหล่านี้นะครับ ที่ทำให้เราสามารถที่จะได้รับผลประโยชน์จากการได้รับข่าวสารข้อมูลจากมิตรประเทศ จากองค์การระหว่างประเทศ หรือว่าจากศาลยุติธรรมระหว่างประเทศนะครับ ผมคิดว่า มันเป็นเรื่องที่เราจะต้องใส่ข้อมูลต่าง ๆ นะครับ กรณีเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เราต้องใส่ไว้ครับ เพื่อเป็นประโยชน์ในการที่จะไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐครับ ขออนุญาตแค่นี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ของอาจารย์นี้ พูดสั้นก็ได้ไหมครับ เขาแก้ตามอาจารย์แล้ว กรรมการจะว่าอย่างไรครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานที่เคารพ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมก็เห็นด้วยว่า ที่กรรมการได้แก้ตามผม นะครับ ซึ่งก็ขอบคุณที่เห็นตรงกัน แต่เนื่องจากว่า กรรมการมีการแก้ไขหลายเรื่อง การแก้ไขหลายเรื่องนี้ สมาชิกก็ต้องพิจารณาว่า เห็นชอบด้วยกับที่กรรมการแก้ไขหรือไม่ ผมในฐานะสมาชิก ผมก็ต้องขออภิปรายในประเด็นนี้

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ซึ่งก็ต้องใช้เวลา น้อยหน่อยไปอีกนะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมเป็นหัวหน้ากลุ่มด้วยนะครับ มันพันกันนะครับ หรือท่านจะให้ผมผ่านไปพูดเรื่องเข้าถึงด้วย ก็ไปกันก็ได้ นะครับ ๑๐ นาทีนี้ ผมพูดได้ทั้งนั้นนะครับ แล้วคอยดูทุกคำผมจะ เข้าถึง เข้าถึง หมดเลย ดีใจคอยดู นะครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : คือ ใช้เวลา
น้อย ๆ หน่อยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมพยายามครับท่านประธาน
เรื่องนั้นไม่ต้องห่วงเลย ท่านประธานครับ มาตรานี้เป็นมาตราสิทธิในข้อมูลข่าวสาร
และการร้องเรียน ท่านต้องจับหลักก่อน สิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
และการร้องเรียน หลักคือตัวนี้ นะครับ รัฐธรรมนุญจึงบัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ
ในการรับทราบ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ในการครอบครองของหน่วยราชการ
และหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันนั้นคือหลัก เว้นแต่
อันนั้นคือ เว้น มีข้อยกเว้น เจาะรูให้นิดหนึ่ง แต่ท่านประธานครับ เจาะรูนิดหนึ่งนี้ มันมี
ปัญหาทุกที่ที่ผ่านไป หน่วยงานราชการเอาข้อเว้นนี้เป็นตัวใหญ่ทุกที่ ผมเรียน
ท่านประธาน เมื่อวานนี้ขนาดหนังสือผมทำถึง ปปช. เรื่องต่าง ๆ อย่างเช่น เรื่องกรณี
คลองด่าน เรื่องคุณวัฒนาเมื่อวานนี้ ผมจะไปขอข้อมูลของผมเองนี้ เขายังบอกว่า ให้ไม่ได้
อาจจะพันเกี่ยวกับความมั่นคง แล้วก็ต้องตั้งคณะกรรมการไปเอาหนังสือที่ผมเซ็นเองนี้
ท่านประธานครับ อันนี้คือ เขาเอาข้อเว้นมาปิดไว้ก่อน แล้วหน่วยงานราชการทำอย่างนี้
ทั้งหมด ถามว่า กรรมการจะแก้ไขปัญหานี้อย่างไร นั่นอันที่ ๑ ผมเชื่อว่า อาจารย์วิชา
ก็เห็นปัญหาอันนี้ แล้วหัวใจเราก็ตรงกัน กรรมการช่วยผมแก้หน่อยเถอะครับ อันนั้น
อันที่ ๑ นะครับ คราวนี้พอเว้นแต่แล้วนี้ ในทางปฏิบัติเขาเอาเป็นหลักทุกที่ ตกลงบอกว่า
เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ เห็นด้วย
และท่านประธานก็เข้าใจนะครับ คำว่า ความมั่นคง นี้ กินความรวมไปหมดเลย รวมทั้ง
ท่านที่กรรมการสุพรรณได้พยายามอธิบายด้วย ท่านบอกว่า ข้อมูลระหว่างประเทศ
อย่างเช่น ยาเสพติด การก่อการร้าย และอื่น ๆ เราได้ที่มาจากต่างประเทศ เรามีแหล่งที่มา
ถ้ามาขอมันก็เปิดเผยไม่ได้ เปิดเผยแล้วมันก็กระทบความมั่นคง มันก็มีอยู่แล้วนะครับ
เรื่องความมั่นคง เวลานี้เรามีอยู่แล้วเรื่องความมั่นคง แต่เราไปเขียนข้อนี้ เวลาผมใช้
รัฐธรรมนุญ ตอนที่ผมอยู่สภาแห่งนี้ พอท่านเขียนข้อนี้ ผมจะตีความความมั่นคง
อย่างเดียวไม่ได้แล้ว ต้องตีความกว้างกว่าความมั่นคงแล้ว รูที่เจาะให้มันขยายขึ้นทันที

๒๓

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

เกศราภรณ์ ๗/๓

ตอนนี้ท่านช่วยพิจารณาค่ะครับว่า แค่ความมั่นคงพอหรือไม่ ผมไม่ได้ร้องขอสมาชิก
กรรมวิธีการข้างบนเท่านั้น ผมขอให้ท่านช่วยผมพิจารณาค่ะครับ พวกเราเป็นผู้พิจารณา
และต้องรับผิดชอบเรื่องนี้ค่ะ สสร. ทั้งร้อยคน ไม่ใช่ร้องขอแต่กรรมวิธีการนะคะ
พวกเรานะครับเป็นคนตัดสินใจ ท่านประธานครับ ไปเขียนว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ผมคิดว่า ท่านประธานครับ มีหลายอย่างที่อาจจะมึปัญหา ถ้าท่านเขียนอย่างนี้ กรณีที่รัฐบาลไปทำสัญญาเอฟทีเอ (FTA – Free Trade Area) กับต่างชาติ เอฟทีเอกับต่างชาติ ผมเห็นว่าระหว่างเจรจา ท่านไม่ต้องอธิบายเลย ผมเข้าใจดี ระหว่างเจรจากับต่างชาติเปิดเผยไม่ได้ผมเห็นด้วย เพราะการเจรจานั้น มันก็เปิดของคนอื่นรู้หมดดี มันจะต่อรองกันอย่างไรละ อันนี้ไม่ต้องพูดกัน เห็นด้วย จนถึงขั้นที่รัฐบาลไทยจะไปลงนามกับต่างประเทศ หรือไปลงอินิทิเยล (Initial) รับรองชั่วคราว ยังไม่ได้แท้จริง ถ้าเราวางระบบเสียว่า สัญญาที่ รัฐธรรมนูญจะให้ เป็นสัญญาที่ผูกพันได้จะต้องได้รับสัตยาบันจากรัฐสภาเสียก่อน ถ้าเราทำได้อย่างนั้น อย่างรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ท่านครับ รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสนี้ชัดเจนเลยครับ มาตรา ๕๓ นี้ ที่พูดถึงเรื่องสนธิสัญญาทั้งหลาย บอกว่า สนธิสัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับได้ก็ต่อเมื่อได้รับการให้สัตยาบันหรือความเห็นชอบแล้ว ท่านประธานครับ แล้วยังมีอีกเรื่องด้วยว่า การยกให้ การแลกเปลี่ยน หรือการผนวกดินแดนใดจะมีผลใช้บังคับได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากประชาชนที่เกี่ยวข้อง พวกเราจะเห็นใหม่ครับว่า ผมนี้ด้วยเหตุด้วยผลนะครับ เอฟทีเอระหว่างจะเจรจาเปิดเผยไม่ได้ เห็นด้วย แต่เมื่อเจรจาเสร็จเรียบร้อย ท่านลงอินิทิเยลไว้ ระหว่างนี้ที่สภาจะรับทราบถามว่า สภา คือ พวกผมที่ผมเคยอยู่สภามาก่อน ผมจะไปรู้จากไหนละครับ ผมต้องฟังประชาชน แล้วถ้าประชาชนไม่มีข้อมูล ประชาชนจะให้ข้อมูลผมได้ถูกได้อย่างไรครับ ที่นี้ก็เกิดจากผู้ที่มีอารมณ์อย่างเดียว เอา หรือไม่เอาอย่างเดียว พอเขาไม่มีข้อมูลนี่นะครับ พวกที่หนึ่งฝันเอาเองว่า โอ้โฮ มันคงเกิดความร้ายแรงมากเลย โอ้เรื่อง เจทีเปปา (JTEPA – Japan-Thailand Economic Partnership Agreement) นั้นนะครับ ก็จะมีคนนั่งคิดว่า เอ๊ะ โอ้เรื่องความสัมพันธ์ไทย – ญี่ปุ่น คงเลวร้ายเหมือนไทย - ออสเตรเลียเหมือนไทย - อเมริกา ก็ไปเลยที่นี้ รัฐบาลทำงานลำบากนะครับ การที่ไม่ให้ข่าวสารข้อมูลตรงนี้ ท่านประธานครับ ไม่ใช่รัฐทำงานสบายนะครับ ขณะนี้ถ้าคนไม่เข้าถึงข่าวสารข้อมูลและไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริง มันก็จะเกิดความอคติขึ้น แล้วเมื่ออคติแล้วก็ยาก ท่านประธาน เพราะฉะนั้นจะอ้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างเดียวแล้วปิดหมดเลยนี้ ผมคิดว่าลำบากแน่ แล้วถ้าท่านใส่ไปอย่างนี้ จะถูกตีความเลยครับ มันกว้างกว่าความมั่นคงแล้ว เพราะว่าความมั่นคงท่านใส่ไปแล้วครับ มันพอแล้วครับ ความมั่นคง มันคลุมแล้วครับที่ท่านสุพจน์

พูดเมื่อสักครู่นี้ มันเรียบร้อยแล้วครับ ท่านประธานครับ ยกตัวอย่างอีกอันหนึ่งก็จะเห็น
กรณีของไทยไปลงทุนร่วมกับมาเลเซียในเจดีเอ (JDA – Joint Development Area) ลงทุน
เพื่อเอาแก๊ส (Gas) ธรรมชาติ หรือน้ำมันก็แล้วแต่ แล้วถ้าหากว่า ท่านบอกว่า นี่คือ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ท่านประธานครับ แล้วเขาจะขุดเจาะออกมา จะแบ่งปันกับ
มาเลเซียเท่าไร จะเอาแก๊สนี้ขึ้นมาที่ไหน ไปที่จะนะไปอย่างไร ก็เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศ ไม่ต้องรู้ อย่างนี้อันตรายนะครับ ผมกราบเรียนท่านประธานนะครับว่า เขียนแค่
ความมั่นคงของรัฐนี้ คุณมเยอะแล้วครับ พอท่านไปใส่อีกอันหนึ่ง และใส่กว้างมาก ๆ ด้วย
ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มันตีความได้กว้างหมดเลย ผมยก ๒ ตัวอย่าง ท่านก็จะ
เห็นว่า มันตีความไปได้ อย่างเช่น รัฐบาลที่แล้วมีข่าวว่า เกาะที่อยู่ใกล้ ๆ เกาะกง เกาะกง
นี้ไม่ได้เป็นเกาะนะครับ เกาะที่อยู่ตรงชายแดนระหว่างไทยกับเขมร ที่จะมีปัญหากัน
ท่านประธานครับ มีข่าวออกมาว่า รัฐบาลที่แล้ว รัฐบาลคุณทักษิณจะยกให้เขมร
การปิดข้อมูลดี หรือไม่ดีครับ ไม่ดีเลย เพราะการปิดข้อมูลทำให้คนไม่เข้าใจความจริง
ก็หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาแล้วก็ฟาดฟันกันสนุกสนาน ขณะเดียวกันถ้าเกิดเป็นความจริง
แล้วท่านไม่ให้ข้อมูล -----

มันก็มีปัญหาอีกว่า ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องอะไรแบบนี้เลย ท่านประธานครับ เรื่องความมั่นคง คงพอแล้วครับ อย่างถึงกับจะต้องไปใส่ตรงนี้ด้วยเลย ส่วนเรื่องที่ ๒ เรื่องข้อมูลส่วนบุคคล ผมคิดว่า ตรงนี้จะต้องกลับไปพิจารณาคล้าย ๆ กับ มาตรา ๓๕ ๔๕ ๓๕ ผมเองก็เป็นคนประนีประนอม แล้วก็คิดว่า เอาละ ไม่ต้องใส่ข้อมูลส่วนบุคคล เพราะวาก็ไปได้แนวคิด ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่ใช่เป็นสมบัติส่วนตัว แต่เป็นชื่อ เป็นนามสกุล เป็นความสูง เป็นอะไรต่ออะไรที่ควรรู้ได้ แล้วตรงนี้ไปใส่อย่างนี้ มันจะไปรบกับ ๓๕ หรือไม่ เพราะตอนนั้นเราไม่ได้ใส่ด้วยเหตุผลนี้ พอมาใส่ตรงนี้ก็กลายเป็น คนเข้าถึงข้อมูลเรื่องพวกนี้ไม่ได้อีกด้วยแล้ว ถ้าท่านจะใส่ท่านอาจจะต้องใส่ ความเป็นส่วนตัวอะไรคล้าย ๆ กับ มาตรา ๓๕ หรือเปล่า ผมตั้งคำถามนะครับ แล้วก็ ด้วยความเป็นห่วงใยจริง ๆ ครับ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศผมเป็นห่วงมาก ส่วนเรื่องพรรคสุดท้ายที่ท่านเติมเข้ามา ผมเห็นด้วยครับ ที่ท่านเติมเข้ามา โดยสรุปแล้ว ผมเห็นด้วยที่ท่านแก้ไขทั้งหมด ๔ จุด ผมเห็นด้วยกับท่าน ๒ จุด คือ จุดที่ ๑ และเข้าถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง จุดที่สุดท้ายเห็นด้วย แต่ ๒ ส่วนตรงกลางเป็นห่วงอย่างมาก ๆ ขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : อาจารย์นี่เก่งจริง ๆ ๙ นาที ๕๗ วินาที สำหรับผู้ที่ไม่ได้เป็นหัวหน้ากลุ่มนี่นะครับ เดี่ยวท่านอภิปรายสั้น ๆ นะครับ ท่านกล้าณรงค์ครับ เชิญครับ

นายกล้าณรงค์ จันทิก : กราบเรียนท่านประธาน กระผม กล้าณรงค์ จันทิก สสร. ครับ ขออนุญาตท่านประธานนิดเดียวครับ คือ ท่านผู้ทรงเกียรติเมื่อสักครู่ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขออนุญาตเอ่ยชื่อ ได้พาดพิงถึงองค์กรรมนิพนธ์หนึ่ง ขออนุญาตชี้แจงนิดเดียวครับ คือ ท่านได้พูดคำว่า เว้นแต่ และเป็นช่องว่างขององค์กรที่จะไม่ให้ข้อมูลข่าวสาร ท่านยกตัวอย่าง ปปช. ท่านบอกว่า ท่านร้องไปที่ ปปช. แล้ว เอกสารของท่าน ท่านขอที่ ปปช. ปปช. ยังไม่ให้ โดยอ้างเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ก็ขอทำความเข้าใจตรงนี้ครับท่าน เอกสารที่ผู้ร้องเองส่งไปที่ ปปช. ถ้าผู้ร้องขอ ปปช. ให้ครับ เว้นแต่จะขอเอกสารซึ่ง ปปช. ใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือถ้อยคำที่ ปปช.

ใช้อำนาจตามกฎหมายนอกเหนือจากของผู้ร้อง ปปช. จึงไม่สามารถจะให้ได้ ฉะนั้น
ขอกราบเรียนทำความเข้าใจตรงจุดนี้ครับ เพื่อไม่ให้หน่วยงานเขาเสียหายครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ขอเคลียร์ (Clear)
ประเด็นนี้เดียว ผม เจิมศักดิ์นี้ครับ ผมไม่ได้พูดถึง ปปช. ครับ ผมบอกว่า หนังสือที่ผม
ส่งไป ปปช. ผมเห็นเอง ขอจากวุฒิ วุฒิสภานี้ไม่ให้ คือ สำเนาเรื่องที่ผมขอ รวมทั้งเอกสาร
ทั้งหลายที่ผมส่ง ปปช. หลายเรื่องเลย ผมขอ เขาไม่ให้ เขาบอกว่า ต้องเข้ากรรมการข้อมูล
ข่าวสาร เป็นการยกตัวอย่างเท่านั้นเองว่า เขาเอาข้อยกเว้นเป็นตัวหลักทุกที่ อันนี้จะแก้
อย่างไรท่านช่วยกรุณาด้วยนะครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านก้านรงค์

นายก้านรงค์ จันทิก : นิดเดียวครับ คือ ถ้าหากว่า ท่านบอกว่าไม่ได้
พูดถึง ปปช. เป็นเรื่องของวุฒิ กระผมก็ไม่ติดใจครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุต (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : ขอขอบคุณครับ
ท่านสมเกียรติครับ สัน ๆ นะครับท่าน

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ท่านประธานครับ
ผม สมเกียรติ รอดเจริญ ครับ ประเด็นก็คือ ท่านเจิมศักดิ์ท่านแปรไว้แล้ว คำว่า เข้าถึง
ก็เห็นด้วยนะครับ ส่วนท่านกรรมาธิการท่านแปรเพิ่มเติมขึ้นมาในคำว่า ความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศ ซึ่งตรงนี้ ผมขออนุญาตยกตัวอย่างให้เห็น ด้วยท่านอาจารย์เจิมศักดิ์
ขออนุญาตที่ได้เอ่ยชื่อท่านนะครับ ได้อภิปรายไปแล้ว ค่อนข้างที่จะครอบคลุมเกือบ
ทุกประเด็นแล้วนะครับ ประเด็นของผมนี้ ยกตัวอย่างง่าย ๆ นะครับ เป็นประเด็น
ที่ท่านบอกว่า เว้นแต่ว่ามันจะกระทบความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ซึ่งผมกลัวครับ กลัวว่าในอนาคตข้างหน้าจะต้องตีความกันว่า อันไหนมันกระทบ
ความมั่นคง อันไหนจะกระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผมยกตัวอย่างง่าย ๆ ครับ
ของการทำเรือแห่งประเทศไทยเวนคืนที่เขามานะครับ -----

แล้วมาทำกิจกรรมของการทำเรือแห่งประเทศไทย วันดีคืนดีนะครับ มีโครงการที่จะดำเนินการเอาที่ดินที่การทำเรือเวณคืนเขามา นะครับ มาให้บริษัทข้ามชาติ อย่าเอ๋อชื่อเลยนะครับ มีนอมินี (Nominee) ในประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการ พวกเราก็ค่อนข้างจะไปจำกัดกันนานพอสมควรกว่าจะได้ นะครับ เขาก็บอกว่า อันนี้ตาม พรบ. ข้อมูลข่าวสารทางราชการ ปี ๒๕๔๐ กว่าจะได้มานะครับ ก็บอกว่า อันนี้มันกระทบความมั่นคงอยู่ นะที่นี้ถ้าเผื่อมันมีคำว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นตัวแทนภาคธุรกิจ หรือจะเป็นตัวแทนของประเทศใดก็ได้แล้วแต่มาดำเนินการอยู่ตอนนี้นะครับ คำว่า นอมินี ที่ดำเนินการอยู่ นี้กับการทำเรือซึ่งก่อนหน้านี้นี้แค่ความมั่นคงก็จะแยกอยู่แล้วในการที่จะหาเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนะครับ ถ้าเผื่อปล่อยไว้ ใช้คำว่า ไม่กระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นี้ด้วยที่นี้จบเลยนะครับ ในกรณีที่จะไปเอาข้อมูลข่าวสารมาตีแผ่ แล้วก็ดำเนินการเพื่อจะให้ขบวนการต่าง ๆ ยุติลง เพื่อไม่ให้เกิดการเสียดินแดนเกิดขึ้น ค่อนข้างที่จะลำบากพอสมควรนะครับ ท่านประธานครับ อย่างอื่นยังพอทำเนานะครับ แต่ถ้าเผื่อว่าเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนี้ เรื่องนี้ผมว่าคงจะไปไม่ค่อยไหนนะครับ ถ้าเผื่อคำว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นี้ ขอถามหน่อยครับ ท่านกรรมการ ขอความกรุณาเปิดเผยไว้เลยจะได้บันทึกไว้ นะครับว่า ถ้าเผื่อเป็นประเด็นในลักษณะแบบนี้จะเปิดเผยได้ไหมนะครับ หรือจะต้องใช้เวลาตีความกันอีกกว่า สัมพันธ์ สัมพันธ์แค่ไหน อย่างไร นะครับ แล้วก็ผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับการทำสัญญาต่าง ๆ ถ้าเผื่อมันทำไปแล้วนะครับ ในกรณีไม่เปิดเผย แล้วทำไปแล้วนะครับ ทำสัญญากันอะไรกันไปเรียบร้อยหมดแล้ว สมมุติการทำเรือนี้ทำสัญญากับนอมินีต่างชาติไปแล้วเรียบร้อย แล้วภายหลังนี้เราจะทำอย่างไร ถ้าเผื่อเกิดความเสียหายเกิดขึ้นครับ ขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านวัชราครับ
สั้น ๆ ครับ แล้วท่านเกียรติชัยจะต่อครับ

นายวัชรา หงส์ประภัศร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ
กระผม วัชรา หงส์ประภัศร สสร. กระผมมีเรื่องที่จะขออภิปรายเกี่ยวกับมาตรา ๕๕
วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๕ วรรคสอง ๕๕ วรรคหนึ่ง ในส่วนที่ระบุว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ
ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เว้นแต่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ในส่วนที่เกี่ยวกับ

ข้อมูลส่วนบุคคลนั้น กระผมเห็นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลยังมีความจำเป็นที่บุคคลจะต้องได้รับทราบและเข้าถึง ในลักษณะผู้มีส่วนได้เสีย เช่น ในเรื่องของสิทธิบัตร ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส โฉนดที่ดิน ทะเบียนรถ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ อะไรเหล่านี้จะครบ เนื่องจากว่า ในทางคดีความนั้น จำเป็นที่จะต้องตรวจสอบในเรื่องเหล่านี้ เพื่อประโยชน์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นถ้ามาปิดกั้น ห้ามมิให้เปิดเผยเสียแล้ว ก็จะทำให้เกิดความเสียหาย ในมาตรา ๓๕ ก็เป็นเรื่องสิทธิของบุคคลได้รับความคุ้มครองอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหาย แต่เป็นสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่นจะครบ บุคคลอื่นนั้น ก็น่าที่จะได้มีโอกาสที่จะได้รับทราบได้เข้าถึงข้อมูลนั้น ผมจึงขอเสนอที่จะให้ตัดในข้อยกเว้นที่ว่าด้วย หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลออก ในประการที่ ๒ วรรคสอง ที่ระบุว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ จากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน อันนี้ผมเห็นด้วยครับ แต่ผมเห็นว่ายังแคบไป โดยคุ้มครองน่าจะคุ้มครองในเรื่องการเปิดเผยหรือการเผยแพร่ ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิชอบด้วย ครับ โดยขอให้เติมข้อความที่ว่า การเปิดเผยและเผยแพร่ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิชอบนั้น ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลนั้น เป็นการกระทำมิได้ครับ ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายวรนิติ เศรษฐบุตร ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
หมดแล้วใช่ไหมครับ ไม่ยกมือ ผมผ่านนะครับ ท่านอาจารย์เกียรติชัยครับ

นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม
เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ อีกครั้งครับ จริง ๆ เรื่องนี้ ก็พอจะเห็นด้วยกล่อมแกล่อมไปกันได้
แต่ประเด็นซึ่งผมติดใจนิดเดียว -----

เรื่องที่เขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาสอดแทรกไว้เป็นข้อยกเว้น รวมอยู่ในเรื่องความมั่นคงของรัฐ ตรงนี้ได้เป็นประเด็น ซึ่งได้สร้างความเจ็บปวดในระยะเวลาที่ผ่านมา กับการไปสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะที่มีข้อตกลงเป็นพันธกรณีกับต่างประเทศ ผมเป็นคอลัมนิสต์ (Columnist) ด้านกิจการระหว่างประเทศมานานพอที่จะรู้ว่า บางเรื่อง บางอย่างนั้น เป็นเรื่องเหลือเชื่อ ในระยะที่ผ่านมา เราได้เห็นถึงการปล่อยให้อำนาจกับฝ่ายบริหารไปดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ โดยที่ไม่พยายามที่จะเปิดเผยข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนโดยส่วนรวมในหลาย ๆ เรื่องด้วยกัน และแม้มีความพยายามที่จะขอข้อมูลเหล่านี้ ก็ถูกปิดกั้น ด้วยเพียงคำพูดว่า จะกระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จริง ๆ ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีหลักง่าย ๆ นิดเดียว คือ การที่จะต้องไปสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นในความเป็นมิตรต่อกัน แต่หลาย ๆ เรื่อง ก็จะเห็นว่า มันเป็นอุปสรรค แม้ขณะนี้การทำความเข้าใจในเรื่องข้อตกลงทางการค้ากับบางประเทศก็ไม่อาจจะตกลงกันได้ เพราะเหตุอย่างนี้เองที่เขาก็ไม่มีความมั่นใจในอันที่จะทำความตกลง หรือที่จะมีความสัมพันธ์กับเราในลักษณะที่เกิดขึ้น ผมเองถึงกับเขียนบอกว่า ในลักษณะของการที่เป็นอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับเดิมนั้น มันได้ก่อให้เกิดความเสียหายที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวมของประเทศชาติไม่น้อย ถ้าหากยังปล่อยให้ฝ่ายบริหารดำเนินการไปเองอย่างนี้ โดยที่ประชาชนไม่มีส่วนรับรู้ในเรื่องเหล่านี้ จะเป็นอันตราย หลายครั้งผมถึงกับบอกกระทรวงต่างประเทศของท่านสุพจน์นี้แหละว่า ลักไถ่เอาดี ๆ แล้วก็มีข้อชี้แจงตลอดมา และตลอดเวลา ผมเป็นทั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องทำความเข้าใจกับต่างประเทศเหล่านี้ เราไม่เคยได้ข้อมูลเลย ไม่ว่าในลักษณะใด ๆ ผมคิดว่า มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องเปิดช่องทางที่จะให้ข้อมูลเหล่านี้ออกมาสู่ประชาชน ไม่ว่าจะในรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ ถ้าหากเขียนไว้อย่างนี้ เป็นการปิดกั้นอย่างรุนแรง เพราะแม้แต่คณะกรรมาธิการ ๒ สภาที่จะขอทราบข้อมูลเหล่านี้ ก็ถูกข้ออ้างอย่างเดียวกันว่า กระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แปลว่า เราถูกปิดกั้นในเรื่องเหล่านี้ เพื่อที่ฝ่ายบริหารจะใช้อำนาจบริหารไปทำการตกลงในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อเรา แล้วเราจะต้องยอมรับอย่างนี้ตลอดไป ผมว่าการเขียนไว้อย่างนี้เป็นอันตราย แล้วมันไม่ใช่เป็นเรื่องที่บอกว่าเป็นการไปสร้างความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศตรงไหนเลย กระทรวงต่างประเทศที่ลักไก่มาตลอดในเรื่องเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นการทำข้อตกลงกับญี่ปุ่น หรือกับบางประเทศที่เป็นมาแล้วก็ตาม หลาย ๆ ประเทศผมไปมาแล้ว เรื่องการทำเอฟทีเอ ไม่ว่าจะเป็นออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เขาเชิญผมไป แล้วเขาเปิดเผย เขาทำการเปิดเผย ประชาชนรู้เรื่องทุกอย่างก่อนที่จะทำข้อตกลงกันอย่างเป็นทางการ ผมไปพบ ไปคุย เขาเชิญผมไปเลย ไปดูเลยว่า เขาทำกันอย่างไร แต่ของเรานี้มันตรงกันข้าม แล้วยังจะมาเขียนไว้อย่างนี้ เป็นอันตรายที่เราจะปล่อยให้ฝ่ายอำนาจบริหารดำเนินการไปอย่างพลการ โดยที่เราไม่ได้มีส่วนรับรู้ในเรื่องอะไร ซึ่งมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับกระทบต่อคนโดยส่วนรวมอย่างนี้ ผมคิดว่า ไม่ไหวครับ รับไม่ได้ แล้วคิดว่า จะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า ถ้าเขียนไว้อย่างนี้แล้ว ท่านคลุมไปหมดทุกอย่าง แถมกระทั่งทำอะไรเลยไม่ได้ เห็นจะไม่ได้หรอกครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เดียวข้างล่างก่อนดีกว่ามังนะครับ อ้อ เห็นชอบบางเรื่อง เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ คณะกรรมาธิการได้รับฟังข้อคิดเห็นจากท่านสมาชิกหลายท่านแล้วนะครับ โดยที่ท่านสมาชิกรู้ได้กรุณาชี้แจงว่าในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น รวมอยู่ในเรื่องความมั่นคงของรัฐอยู่แล้ว ถ้าเอกสาร หรือสิ่งที่ปรากฏเป็นข้อมูลนั้นเป็นเรื่องในความมั่นคง -----

คณะกรรมการก็ไม่ขัดข้องที่จะตัดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศออกจากร่างนี้ครับ ส่วนเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลนั้น เดี่ยวจะขออนุญาตรับฟังความคิดเห็นก่อนครับ ตัดเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจากเนื้อหาของร่างนี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ตกลงกรรมการตัดคำว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ออกนะครับ แล้ววรรคหนึ่งล่ะครับ ข้อความอื่นนี่ มีใครตั้งใจใหม่ครับ ข้อความอื่น ข้อความอื่นนะครับ ท่านเมื่อกี้เอาตามที่ยกมือก่อน หลังนะครับ อาจารย์พิเชียรครับ เชิญครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ นะครับ กระผม พิเชียร อำนาจวรประเสริฐ นะครับ กระผมอยากจะอภิปรายในส่วน หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล นะครับ ตรงนี้กระผมอยากจะขออนุญาตเรียนถามทางกรรมการ ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลตรงนี้ชอบเขตมันมาน้อยแค่ไหนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดี่ยวให้กรรมการตอบนะครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : คือโดยหลักการแล้ว

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เอาครับ เดี่ยวถ้าจะถาม แล้วก็เดี๋ยวให้เขาตอบนะครับ ไม่ต้องอธิบายแล้วครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ได้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านเสริมเกียรติ เชิญครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธาน และท่านกรรมการ แล้วก็ท่าน สสร. ที่เคารพครับ กระผมพูดสั้น ๆ เพื่อจะหารือนิดว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ถ้าจะแปลว่ามันเป็นข้อมูลซึ่งเป็นส่วนได้เสียอันพึงได้รับการคุ้มครองของบุคคลอื่น มันน่าจะแปลว่าได้ตรงนี้ เพราะผมคิดว่าคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล มันก็คือเป็นส่วนได้เสีย พึงจะได้รับการคุ้มครองของบุคคลอื่น ถ้าแปลได้แบบนี้ คำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ก็ไม่จำเป็นต้องมีเลยครับ กราบขอบคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านคิดว่าไม่ต้องมีนะครับ มีท่านใดเห็นว่า ไม่ต้องมีไหมครับ อาจารย์คมสันกับ
ท่านวิชา ไม่ต้องมีนะครับ ท่านอาจารย์คมสันครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ
ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมาธิการ และสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ คือ ที่ท่านสมาชิก
สภาร่างรัฐธรรมนูญ ต้องขอประทานโทษที่เอ่ยนาม ท่านเสริมเกียรติ นะครับ ได้กล่าวถึงนั้น
เป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้วครับ เพราะคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล มันมีทั้งที่กระทบต่อบุคคลนั้น
และไม่กระทบต่อบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นการเขียนคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล โดยหลักการ
ที่จะเป็นข้อห้ามไม่ให้บุคคลได้รับรู้รับทราบในเรื่องของคนอื่นนั้น ต้องเป็นเรื่องที่
รู้แล้วก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของบุคคลนั้น ซึ่งความจริง
แล้วก็อยู่ในเรื่องของสิทธิ เรื่องของความเป็นส่วนตัวอยู่ เพราะฉะนั้นการใส่คำว่า ข้อมูล
ส่วนบุคคล ไว้แบบนี้ ท่านประธานครับ มันกว้างมากครับ กว้างจนรวมถึงข้อมูลที่จะ
ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัวเสียของบุคคลด้วยก็ได้ เพราะฉะนั้นหมายความว่าข้อมูล
ส่วนบุคคลใด ๆ ก็ถูกห้ามในการที่จะเปิดเผยไปหมด ซึ่งถ้าเป็นประการอย่างนี้แล้ว
ก็จะเป็นปัญหาในเรื่องของการดำเนินการในหลาย ๆ อย่าง เช่น ในเรื่องของการ
ดำเนินการในเรื่องของทะเบียนราษฎร เรื่องของการศึกษา การวิจัย การวิเคราะห์ การสถิติ
ซึ่งจะเป็นปัญหาทั้งหมด เพราะฉะนั้นผมกราบเรียนท่านประธานครับ คำว่า ข้อมูล
ส่วนบุคคล คำนี้กว้างเกินไปที่จะมาบัญญัติไว้ในมาตรานี้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่ควรมีไว้ นะครับ อาจารย์วิชาครับ ยังติดใจไหมครับ ถ้าเหตุผลเหมือนกันก็ไม่ต้องนะ

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม
เพิ่มเติมนิดหนึ่ง นะครับว่า เนื่องจากในมาตรา ๓๕ นี้ได้คุ้มครองในส่วนที่ข้อมูล
ส่วนบุคคลนั้นอยู่แล้ว คือ ความเป็นอยู่ส่วนตัวได้รับความคุ้มครองนี้ นะครับ แล้วก็ยังมี
ความจำเป็นนะครับที่ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลนี้ คนที่มีส่วนได้เสียจำเป็นที่จะต้องเข้าไปรู้ครับ
ขอบพระคุณครับ เพราะฉะนั้นจึงขอที่จะให้ตัดออกครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมการจะตัดออกไหมครับ ท่านอาจารย์พิสิฐ เชิญครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม กรรมการ และ สสร. ขออนุญาตที่จะเรียนชี้แจงในประเด็น
เรื่องของข้อมูลส่วนบุคคล ขณะเดียวกัน ก็อยากจะขอเรียนให้เป็นบันทึกไว้ในสิ่งที่
เมื่อสักครู่เลขานุการ ฝ่ายเลขานุการของกรรมการได้รับที่จะไปตัดในเรื่องของ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศออกนั้นนะครับ ก็ขอให้ตัดออก แต่ขอให้บันทึกไว้
ในเจตนารมณ์นะครับว่า ในเรื่องของความมั่นคงนั้นให้คำนึงถึงประเด็นนี้ด้วยนะครับ ที่นี้
กลับมาในเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคล ในเรื่องนี้นะครับ ผมอยากจะขอให้เราใช้เวลาคิดให้ดี

เพราะว่าเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลนี่นะครับ มีปัญหาอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี (Technology) ข้อมูลสามารถที่จะนำไปที่ไหนก็ได้ในโลกเกี่ยวกับตัวตนของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่เปิดเผยได้หรือเปิดเผยไม่ได้ ข้อมูลบางอย่าง เช่น เรื่องความสูง เช่น เรื่องของสีผม อย่างนี้เปิดเผยได้ ไม่มีปัญหา แต่ข้อมูลบางอย่างนี้เจ้าตัวอาจจะไม่อยากจะเปิดเผย เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการแพทย์ของตัวเองที่เคยผ่าตัดมาก็ครั้ง เคยเป็นโรคหัวใจมาหรือเปล่า หรือข้อมูลเกี่ยวกับการหย่าร้างที่ตัวเองไม่อยากจะเปิดเผย ข้อมูลเกี่ยวกับบัตรเครดิต (Credit) ว่า บัตรเครดิตขณะนี้เรามีเบอร์อะไร แล้วเบอร์ประจำตัวของเราพิน นัมเบอร์ (PIN Number – Personal Identification Number) คืออะไร อย่างที่ท่านวิทยาดอนขโมยเงินไปจากตู้เอทีเอ็ม (ATM) ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้มีการลักลอบเอาไปใช้ประโยชน์โดยมิชอบ แต่ขณะนี้ กฎหมายยังไม่ได้ปกป้องในส่วนนี้อย่างเพียงพอ ถ้าเกิดคนข้าง ๆ ผมมีเบอร์บัตรเครดิตผมอยู่ พร้อมพิน นัมเบอร์ ผมยังเอาผิดเขาไม่ได้ว่าเขาขโมย เพราะนั่นเป็นเพียงตัวอย่างของข้อมูลที่เขาได้มีครอบครอง เป็นตัวอย่างนะครับ เพราะฉะนั้นในเวลานี้ นะครับ ในสากลโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศในสหรัฐ หรือในยุโรปได้มีการดูแลในเรื่องนี้เป็นอย่างมากว่า ข้อมูลส่วนบุคคลจะได้รับการปกป้องอย่างไร อย่างในกรณีของยุโรปนะครับ มีการออกเป็นไกด์ไลน์ (Guideline) ให้กับประเทศในยุโรป ได้มีการดำเนินการว่า ข้อมูลส่วนบุคคลพึงจะต้องมีการปกป้องอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะไม่ให้ข้อมูลที่เปิดเผยไม่ได้นี้ เป็นความลับส่วนตัว ที่จะเปิดเผยได้ก็ต่อเมื่อเจ้าของยินยอม เจ้าของนี่ต้องให้คอนเซนต์ (Consent) ขอภัยที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษ ต้องให้การยินยอมเสียก่อน จึงจะเปิดเผยได้ อย่างในกรณีของอังกฤษก็ได้มีการออกกฎหมายที่เรียกว่า ดาต้า โพรเทกชัน ลอว์ (Data protection law) เมื่อปี ๑๙๙๘ ซึ่งกำหนดรายละเอียด ต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่จะให้สิทธิส่วนบุคคล ที่จะเข้าถึงข้อมูลว่าข้อมูลของตัวเองอยู่ที่ไหนบ้าง อยู่ที่ทะเบียนราษฎร อยู่ที่โรงเรียน อยู่ที่หน่วยงานที่ตัวเองทำงานอยู่ด้วย ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น ให้สิทธิแก่บุคคลที่จะมีสิทธิในการที่จะแสดงไม่เห็นด้วยกับข้อมูลนั้น เช่น ลงข้อมูลผิดพลาดในกรณีบางกรณี อย่างเช่น ตัวเองยังไม่ได้หย่า แต่ไปลงในทะเบียนว่า หย่าเป็นต้นนะครับ หรือในบางกรณีที่มีการนำข้อมูลนี้ไปใช้ในลักษณะที่ไม่เหมาะสม เช่น

ไปทำ ไดเร็กต์มาร์เก็ตติง (Direct marketing) หรือว่าไปค้าขายต่อเนื่อง โดยที่เจ้าตัวไม่ได้เห็นชอบ สิ่งนี้กฎหมายของต่างประเทศนี้ ได้มีการบัญญัติเอาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อังกฤษ ซึ่งได้มีผลบังคับใช้มาหลายปีแล้ว แล้วก็ในกรณีของอียู (EU – European Union) นี้ ถึงขั้นที่ว่า ห้ามไม่ให้เอาข้อมูลเหล่านี้ออกนอกประเทศ เพราะมันเกิดธุรกิจในการประมวลผลข้อมูล ส่งข้อมูลส่วนบุคคลจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งโดยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic) เพราะฉะนั้นประเด็นเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคล ผมจึงเห็นว่า เป็นเรื่องใหญ่ที่ประเทศเรายังล้าหลังในส่วนนี้อย่างมาก ขณะนี้เรามีกฎหมายอยู่ ๒ ฉบับ ที่พูดเรื่องนี้ กฎหมาย ฉบับที่ ๑ คือ กฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ที่มีการพูดถึงเรื่องของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งในกฎหมายฉบับนั้น ก็มีการเขียนประเด็นต่าง ๆ ที่ท่านสมาชิกได้เป็นห่วง รองรับไว้ อย่างเช่น ในมาตราที่ ๒๓ นะครับ มีการกำหนดเกณฑ์ว่า หน่วยราชการนี้ ในการที่จะเก็บข้อมูลส่วนบุคคลนี้ จะต้อง มีหลักเกณฑ์อย่างไรบ้าง คือ ตัวอย่างเช่น มาตรา ๒๓ (๑) นี้ การเก็บข้อมูลต้องเก็บเท่าที่จำเป็น เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานเท่านั้น แล้วก็ให้ยกเลิกเมื่อหมดความจำเป็น พยายามเก็บข้อมูลโดยตรงจากเจ้าของข้อมูลเป็นต้น นี้คือ ตัวอย่างของมาตรา ๒๓ ที่มีการระบุไว้ แล้วก็ในมาตราที่ ๒๔ นะครับ ก็มีการระบุไว้ว่า การที่จะเอาข้อมูลส่วนบุคคลไปเปิดเผยนี้ ทำไม่ได้ เว้นแต่กรณีต่าง ๆ เป็นต้น เช่น กรณีที่ ๑ เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ หรือเป็นการเปิดเผยปกติภายใน -----

เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้ข้อมูลส่วนตัวนั้น หรือเปิดเผยในการวางแผนในด้านสถิติ หรือประโยชน์ในการวิจัย โดยไม่ระบุชื่อ หรือส่วนที่จะทำให้ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้น มีความเสียหายนะครับ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดมากมายด้วยกันว่า ในการเปิดเผยเหล่านี้ จะเปิดเผยได้ในกรณีใด ๆ บ้าง แล้วก็มีมาตรา ๒๕ ที่ให้อำนาจแก่บุคคล มีสิทธิที่จะขอข้อมูลส่วนบุคคลของตัวเองจากหน่วยงานของรัฐ โดยทำเป็นหนังสือ แล้วก็ให้มีการดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จะครับว่า บุคคลไหนที่ถูกเก็บข้อมูล ตัวเอง มีสิทธิที่จะขอได้ แล้วก็สิทธิที่จะให้ความชัดเจนว่า ข้อมูลใดที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งสิ่งนี้ ก็มีเกณฑ์เขียนไว้แล้ว ทั้งหมดนี้ก็มีไว้ เพื่อปกป้องบุคคลในประเทศ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ราชการเก็บเอาไว้ เพราะฉะนั้นในข้อนี้ที่เปิดโอกาสให้ใครก็ได้แล้วแต่ จะเป็น คนดีหรือคนไม่ดี ขอข้อมูลจากทางราชการ แล้วก็ยังมีข้อจำกัดว่า ในเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลมีข้อจำกัดนี้ แล้วก็ท่านเป็นห่วงว่า จะทำให้เราไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ จริง ๆ แล้วก็อยากจะเรียนว่า กฎหมายก็ได้มีการรองรับไว้แล้วว่า ถ้าเป็นการทำเพื่อการวิจัย หรือเพื่องานราชการ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะนี้ทำได้ แต่ถ้าเป็นการเอาข้อมูลของราชการมาเกี่ยวกับตัวบุคคล แล้วก็เพื่อประโยชน์ในกรณี ของธุรกิจตัวเอง ไปทำไต่เร็กซ์ มาร์เก็ตติง หรือไปทำการก่อการร้าย หรือไปทำการ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายนี้ละครับ กฎหมายข้อมูลข่าวสารราชการก็ห้ามเอาไว้ อันนี้ ผมคิดว่า การบัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๕ จึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องนะครับ ประเด็นต่อไปที่ผมขออนุญาตพูดต่อหน้าครับ ก็คือวรรคสอง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี่ยววรรคสอง เดี่ยวอีกทีดีไหมครับอาจารย์

นายพิสิฐ ลิ้อธรรม (กรรมาธิการ) : ครับ ขอบพระคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
จะได้ตัดสินทีละวรรค ท่านสมาชิกครับ เห็นพูดกัน อภิปรายกันหลายครั้งนะครับ เข้าใจกัน
หรือยังไม่ทราบนะครับ ถ้าเข้าใจแล้ว ก็น่าจะลงคะแนนได้

นายวัชร หงส์ประภัศร : ขอนิดเดียวครับ ขอผมเพิ่มเติมนิดเดียว

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ขอให้ท่านศักดิ์ชัย เขายกมือมานานแล้ว
นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ขออนุญาต
ให้ข้อมูลที่ถูกต้องครับ
นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
แล้วที่พูดไปแล้วไม่ถูกต้องหรือครับ
นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ถูกต้องครับ แต่ผมจะให้ข้อมูลที่
ที่ถูกต้องเพิ่มเติมครับ
นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
เพิ่มเติม อย่างนั้นเดี๋ยวฟังท่านศักดิ์ชัยนิดหนึ่งนะครับ ท่านศักดิ์ชัยให้ผมเรียกก่อน
แล้วท่านค่อยยืนยันนะครับ เชิญครับ ว่าอย่างไรครับ
นายศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ
ท่านประธานครับ ผม ศักดิ์ชัย อุ่นจิตติกุล สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ ผมว่าผมมี
ทางออกให้ นะครับ เพราะว่าในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลนี่ นะครับ จริง ๆ เราก็ต้องปกป้อง
 นะครับ แต่ที่นี้ท่านลองย้อนกลับมาสิครับว่า ในมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้
ได้เขียน แล้วก็ตัดคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ออก แล้วใช้คำว่า ตลอดจนความเป็นอยู่
ส่วนตัว ผมก็เลยเข้าใจว่า ถ้ามาตรา ๓๕ ตรงนี้เราระบุอย่างนี้ ก็จะครอบคลุมถึง
ความเป็นอยู่ส่วนตัว รายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่องของส่วนตัวที่จะไม่เปิดเผยได้
ตรงนั้นมันก็มีอยู่แล้ว ผมก็เลยอยากให้ท่านกรรมาธิการยกร่างช่วยชี้แจงว่า ถ้าท่านตัด
ข้อมูลส่วนบุคคล ออก แล้วใส่คำว่า ความเป็นอยู่ส่วนตัว ใส่ ถ้าเอามาตรา ๕๕ ท่านก็เอา
ความเป็นอยู่ส่วนตัว ใส่เข้าไป มันก็ไม่น่าจะมีปัญหา ขอบพระคุณครับ
นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
คือ ๕๕ มันเป็นเรื่องข้อมูล นะครับ ถ้าจะย้ายตรงนั้นมา มันก็ต้องมีคำว่า ข้อมูล อยู่ด้วย
ใช่ไหมครับ อาจารย์
นายวัชร หงส์ประภัศร : ผมมีข้อเสนอครับ

๓๘

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วรุทัย ๑๔/๓

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ข้อเสนอ ลองฟังดูครับ

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วิชา หงส์ประภัสร์ ขอขอบคุณท่านประธานครับ คือ เมื่อฟังท่านกรรมาธิการชี้แจงแล้ว กระผมก็เห็นความสำคัญ แต่ว่าการที่ข้อยกเว้นเขียนปิดไว้แบบนี้ นั้น ไม่เปิดช่องเลย ในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียจะรับทราบข้อมูลส่วนบุคคลนั้นครับ เพราะฉะนั้นกระผมขอเสนอ ให้เป็น ตามที่กฎหมายบัญญัติ ไว้ด้วย เพราะท่านกรรมาธิการได้บอกไว้แล้วว่า ได้มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องนี้เปิดโอกาสไว้แล้ว เพราะฉะนั้นก็ขอเติมคำว่า ตามที่ กฎหมายบัญญัติ ไว้ด้วย ขอขอบคุณครับ

- ๑๕/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อาจารย์คมสันเดี๋ยวนะครับ ใจเย็น ๆ ฟังอาจารย์พิเชียรบ้าง เมื่อกี้ เชิญครับ ท่านเสนอแนะครับ ไม่ต้องถามนะ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ครับ ขอขอบคุณครับ ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม พิเชียร อำนางวรประเสริฐ สสร. นะครับ คือ ผมคิดว่า ประเด็นนี้เป็นประเด็นสำคัญ เพราะว่าการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่ ขณะนี้เป็นเรื่องใหญ่มากท่านประธาน เพราะว่าพวกเราเองตอนนี้เราก็กังวล เราที่มักจะได้รับโทรศัพท์เข้ามาแนะนำเสนอขายสินค้าบ้าง ขายประกันบ้าง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านพิเชียร ผมว่าประเด็นนี้ซ้ำ คนอื่นเขาพูดไปเยอะแล้ว ด้วยความเคารพท่านจริง ๆ ถ้าซ้ำแล้วอย่าไปพูดเลย เอาเรื่องอื่นที่ยังไม่มีใครพูด

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ท่านฟังผมสั้น ๆ ไม่เกิน ๒ นาทีครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มันไม่เท่าไรหรอกครับ อย่าให้มันซ้ำก็แล้วกัน ข้อบังคับเขาบอกว่า พูดแล้วอย่าซ้ำ อย่าวกวน ผมไม่ได้เบรก (Break) ท่านเลยครับ ด้วยความเคารพท่านจริง ๆ เชิญครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ผมก็ยังไม่ได้ทันจะพูดอะไรมากมายครับ ขอสั้น ๆ นิดเดียวว่า คือ เรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลนี้ ต้องดูว่า ข้อมูลนั้นจะมีผลกระทบต่อบุคคลนั้น ๆ หรือไม่ แล้วก็ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นยินยอมให้เปิดเผยหรือไม่ ซึ่งตรงนี้มันลำบากที่จะแยกแยะนะครับ เพราะว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่เปิดเผยออกมาสู่สาธารณะแล้วก็ข้อมูลที่หน่วยราชการต่าง ๆ เก็บไว้ มันไม่มีขีดค้น เราไม่รู้ว่าเขาเก็บข้อมูลของเรา ลึกลงไปถึงขั้นไหนนะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ถ้าเขียนไว้เพียงแค่นี้ว่า เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล นี้ มันกว้างเกินไป คือ ถ้าท่านจะเขียนให้ยกเว้นข้อมูลส่วนบุคคล ท่านก็ต้องเขียนว่า หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อบุคคลนั้น ถ้าอย่างนี้ก็ชัดเจนกว่า แต่ว่าถ้าท่านเขียนไว้กว้าง ๆ อย่างนี้ หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลเฉย ๆ อันนี้จะทำให้มันเกิดปัญหาขึ้นมาได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็ ผมอยากให้พิจารณาให้ดีว่า ควรที่จะเพิ่มคำนี้ลงไปหรือไม่ ขอขอบคุณมากครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์คมสันเพิ่มนะ ไม่ค้านะ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : เพิ่มครับท่านประธาน กราบเรียน
ท่านประธาน ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมาธิการ และสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่า
คงต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับพี่น้องประชาชน แล้วก็ในที่ประชุมแห่งนี้ครับ มาตรา
นี้เป็นเรื่องของสิทธิได้รู้ของประชาชน ในกรที่จะได้รู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ไม่ใช่สิทธิที่
ประชาชนจะได้รู้จักข้อมูลที่เอกชนเขาเก็บไว้ ผมคิดว่า ท่านกรรมาธิการชี้แจง ๒ เรื่อง
ปนกันนะครับ ๑. ก็คือว่า ในประเทศอังกฤษมีกฎหมาย ๒ ฉบับครับ ท่านประธานครับ
กฎหมายที่เรียกว่า ดาต้า โพรเทกชัน ฉบับหนึ่ง กับอีกฉบับหนึ่งเขาเรียกว่า ฟรีดอม ออฟ
อินฟอร์เมชัน มาตรานี้นะครับ คือ เรื่องกฎหมายที่เรียกว่า ฟรีดอม ออฟ อินฟอร์เมชัน
ไม่ใช่ ดาต้า โพรเทกชัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านพูดไปแล้วไม่ใช่หรือครับ เรื่องนี้หลายที่แล้วครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ถูกครับ เป็นประเด็นที่กรรมาธิการ
ได้กล่าวถึง แล้วเอา ๒ เรื่องมาปนกันครับ ผมกำลังจะให้ข้อมูลที่ถูกต้องครับท่านประธาน
ในประเด็นนี้ ในเรื่องของดาต้า โพรเทกชัน เขาพูดถึงเรื่องเอกชนครับ มาตรานี้เป็นมาตรา
ที่พูดถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเท่านั้น โดยหลักการ การคุ้มครองข้อมูล
ข่าวสารของราชการนั้น เขาไม่เปิดเผยแล้วครับ ถ้าเป็นเรื่องข้อมูลส่วนบุคคล
แต่การมาเขียนตรงนี้แล้ว ทำให้เข้าใจว่า กฎหมาย ๒ ฉบับ เป็นฉบับเดียวกันนี้ ผมคิดว่า
เป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ในต่างประเทศนะครับ ท่านประธานครับ โออีซีดี
(OECD – The Organization for Economic Co-operation and Development) เขาวาง
หลักการเรื่องนี้เป็นไกด์ไลน์ (Guideline) นะครับ เคานซิล ออฟ ยุโรป (Council of
Europe) ก็วางไว้ครับ เป็นไดเรกทีฟ (Directive) ๙๕/๔๖ ในกฎหมายหลายประเทศเขียน
แยกเป็น ๒ ฉบับ ฉบับหนึ่งเรียกว่า ฟรีดอม ออฟ อินฟอร์เมชัน ซึ่งใช้ตามเรื่องนี้ละครับ
สิทธิได้รู้ของประชาชน เช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ในนิวซีแลนด์ใช้ชื่อว่า
ดิ ออฟฟิเชียล อินฟอร์เมชัน แอกต์ (The official Information Act) ปี ๑๙๘๒ นะครับ ใน

ออสเตรเลียก็มีกฎหมายเหล่านี้เหมือนกัน แล้วก็ในหลายมลรัฐ แล้วแยกไป ในประเทศอื่น ฝรั่งเศสก็มีเรื่องฟรีดอม ออฟ อินฟอร์เมชัน แต่สิ่งที่พูดว่า ดาต้า โพรเทกชัน นั้น ในหลายประเทศมุ่งที่การคุ้มครองจากการล่วงละเมิดในข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากเอกชนเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ครับ ท่านประธานครับ ไม่ใช่เรื่องมาตราบนี้ ซึ่งเป็นเรื่องของราชการเป็นผู้ครอบครอง เพราะฉะนั้นท่านประธานครับ -----

กฎหมายในหลายประเทศเขาเขียนหลายอย่างครับ เช่น ใช้คำว่า ดาต้า โพรเทกชัน ซึ่งหมายถึงเรื่องของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เอกชนให้การดูแล กับอีกอันหนึ่ง คือ ฟรีดอม ออฟ อินฟอร์เมชัน ซึ่งในประเทศอังกฤษนี่ ดาต้า โพรเทกชัน และ ฟรีดอม ออฟ อินฟอร์เมชัน มีกฎหมาย ๒ ฉบับ เพียงแต่อยู่ภายใต้องค์กรเดียวกันเท่านั้น ที่ไปดูแลเท่านั้น แต่หลักการในการดูแลแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ในส่วนของภาคเอกชนนั้น การส่งผ่านข้อมูล การประมวลผลข้อมูล เนื่องจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทันสมัย โดยหลักการ เขาจึงมีข้อจำกัดสี่ห้าประการ ประการหนึ่ง ก็คือ การประมวลผลแล้วส่งผ่านไปยังต่างแดนนั้น กระทำไม่ได้ เพราะไปละเมิดไพรเวซี สำหรับในประเทศไทยนะครับ กฎหมายฉบับนี้ยังไม่มีครับ ท่านประธานครับ กฎหมายที่เรียกว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเรียกว่า ดาต้า โพรเทกชัน นั้น ยังไม่เกิดเนื่องจากเสนอหลายสมัยแล้วเกิดไม่ได้ครับ ท่านประธานครับ เพราะว่ากระทบต่อการประกอบธุรกิจของผู้มีอำนาจบางส่วน เพราะฉะนั้นนะครับ ท่านประธานครับ ผมมีหลักการอย่างนี้ว่า ถ้าจะพูดถึงเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลนี้ ต้องไปพูดในเรื่องความเป็นส่วนตัว เรื่องไพรเวซี แล้วหลายประเทศเรื่องดาต้า โพรเทกชัน อยู่ในเรื่องของ ไพรเวซี แอกต์ ในกฎหมายเรื่องความเป็นส่วนตัว ไม่ใช่เรื่องของ ไรท์ ทู โนว์ และ ไรท์ ทู แอ็กเซส ตามมาตรานี้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านพูดมาไม่น้อยกว่า ๓ ครั้งแล้วครับ ท่านกรรมาธิการครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ ความจริงสิ่งที่กรรมาธิการเสียงข้างน้อยได้พูดไปนี้ กรรมาธิการเสียงข้างมากก็ทราบดีอยู่แล้วครับ การแยกระหว่าง พรบ. ข้อมูลข่าวสารราชการ กับไพรเวซี แอกต์ส นี่เป็นคนละเรื่องกัน ในทางวิชาการก็รู้กันโดยทั่วไปครับ ไม่ใช่สิ่งใหม่แต่ประการใดทั้งสิ้น ในมาตรา ๕๕ ที่กรรมาธิการขอเติมถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ก็เข้าใจตรงกันว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องของ พรบ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเมื่อตอนต้นนี้ ท่านพิสิฐก็ได้ชี้ให้เห็นนะครับว่า ใน พรบ. ข้อมูลข่าวสารราชการหลายมาตราก็พูดเรื่องข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ผมขออนุญาตอ่านอีกสักรอบหนึ่งว่า

ใน พรบ. ข้อมูลข่าวสาร ปี ๒๕๔๐ นี้จะครบ ได้นิยามคำว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ด้วยเข้าไปใน พรบ. ฉบับนี้ ใน พรบ. ฉบับนี้นิยามว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติ สุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แขนงบันทึกลักษณะ เสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายรวมถึง ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ ถึงแก่กรรมแล้วด้วย ก็หมายความว่า ใน พรบ. ข้อมูลข่าวสารนั้น ไม่ได้พูดเฉพาะข้อมูล ข่าวสารราชการโดยทั่วไปเท่านั้น แต่พูดถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งกรรมวิธีการ ได้พูดถึงด้วยนะครับ ในเสียงข้างมากนะครับ ฉะนั้นในมาตรา ๕๕ ถ้าจะเติมเรื่องข้อมูล ส่วนบุคคลเข้าไป ก็เป็นเรื่องปกติที่อยู่ใน พรบ. ข้อมูลข่าวสารได้ ความจริงกรรมวิธีการ ได้เสนอพรรคสองด้วยครับ ท่าน สสร. ทั้งหลายครับว่า ในพรรคสองนี้เองที่กรรมวิธีการ บอกว่า ขอย้ายที่ไปอยู่ในมาตรา ๓๕ แต่เดิม ที่วันก่อนตกลงกันนี่นะครับ แต่ยังไม่เป็นที่ยุตินี้ ความจริงในพรรคสองนี้เอง ที่ขอเติมนะครับว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน อันนี้ละครับ ไพรวะซี แอกต์ ที่พูดกัน ฉะนั้นการแยกระหว่าง พรบ. ข้อมูลข่าวสาร ส่วนบุคคล กับ พรบ. เรื่องไพรวะซี แอกต์ นี้เป็นเรื่องที่กรรมวิธีการเข้าใจชัดเจนดี ผมขอ อนุญาตให้ข้อมูลท่านประธาน ท่านกรรมวิธีการเพิ่มเติม ท่าน สสร. เพิ่มเติมด้วยครับว่า ความจริงผมเป็นกรรมการในกฎหมายข้อมูลข่าวสารราชการอยู่หลายปี เป็น คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารราชการ อยู่ประมาณ ๓ ถึง ๔ ปี ก็เข้าใจ เรื่องนี้ถ่องแท้ดีครับว่า เรื่องข้อมูลข่าวสารราชการ กับเรื่องไพรวะซี แอกต์ นี้เป็นเรื่องที่ คนละเรื่องกัน และขออนุญาตเรียนนะครับว่า กรรมวิธีการเสียงข้างมากเป็นคนเสนอให้มี ไพรวะซี แอกต์ เองนะครับ ถึงเขียนมาตรา ๕๕ พรรคสองขึ้น ไม่ใช่กรรมวิธีการเสียงข้าง น้อยนะครับที่เสนอเรื่องนี้ขึ้นมา กรรมวิธีการเสียงข้างมากเสนอเรื่องนี้ขึ้นมาครับ และ ขอให้เติมในพรรคสองนั่นเองครับ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านวัชราได้ขอเติมว่า ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ นี้ กรรมวิธีการเห็นด้วยอย่างยิ่งครับ และคิดว่าจะทำให้ร่างของ

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ประไพพิศ ๑๖/๓

กรรมาธิการนั้นสมบุรณ์ยิ่งขึ้นกว่าเดิม และขออนุญาตเติมคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามที่ได้หารือกันครับ ในวาระหนึ่ง นะครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสสร : ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ส่วนวาระสอง เดี่ยวอาจารย์พิสิฐจะพูดอีกทีนะครับ หรืออย่างไรครับ ถ้าอย่างนั้น
ผมขออนุญาตถามวาระหนึ่งนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มาตรา ๕๕ วาระที่ ๑ นะครับ กรรมาธิการมีแก้ไขนะครับ โดยในร่างของกรรมาธิการ
ตัดคำว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ออกไปแล้ว คงเหลือข้อความที่ว่า และเข้าถึง
นะครับ และเข้าถึง นี้มีใครตั้งใจอยู่ไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่มีนะครับ เพราะฉะนั้นก็มีข้อความที่จะต้องลงมติครับ ก็คือ กรรมการ
เต็มข้อความว่า หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล และเพิ่มข้อความในส่วนท้ายนะครับว่า ตามที่
กฎหมายบัญญัติ เข้าไป ทั้งนี้ นะครับ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นะครับ ผมจะถาม
ท่านนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ถ้าสมาชิกเห็นด้วยกับที่กรรมการเสนอแนะครับ เสนออะไร เมื่อก็อธิบายไปแล้วนะครับ
ให้กด เห็นด้วย ถ้าไม่เห็นด้วยกับกรรมการ โดยให้ตัดข้อความ หรือที่เป็นข้อมูล
ส่วนบุคคลนะครับ หรือให้เป็นไปตามที่กรรมการเสียงข้างน้อยสงวนความเห็นไว้
นะครับ ให้กด ไม่เห็นด้วย นะครับ เข้าใจนะครับ ลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ มีท่านใดยังลงไม่เรียบร้อย มีไหมครับ ไม่มีนะครับ ปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่
รวมคะแนนด้วยครับ เห็นด้วย ๔๐ ไม่เห็นด้วย ๒๓ งดออกเสียง ไม่มี ไม่ลงคะแนน
ไม่มีนะครับ ก็เป็นไปตามที่กรรมการเสนอ กับที่ท่านอาจารย์วัชรฯ เพิ่มข้อความ
ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นะครับ

วาระที่ ๒ นะครับ กรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ มีสมาชิกท่านใดเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ ท่านอาจารย์วัชรวิฑูรย์เห็นเป็นอย่างอื่นหรือครับ

นายวัชรวิฑูรย์ หงส์ประภัสสร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมวัชรวิฑูรย์ หงส์ประภัสสร สสร. กระผมขอเพิ่มเติมคำว่า ข้อห้าม นะครับ เปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิชอบ เป็นข้อห้ามเพิ่มเติม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เพิ่มเติมตรงไหนครับ อาจารย์ครับ

นายวัชรวิฑูรย์ หงส์ประภัสสร : บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ หรือเปิดเผย หรือเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิชอบ จากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน คือ อาจจะปรับข้อความอื่นให้ลงตัวอย่างนี้ครับว่ามีข้อห้ามเพิ่มเติม คือ เปิดเผยและเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิชอบ เพราะที่ระบุไว้เดิมนั้นเป็นการเอาข้อมูลไปแสวงหาประโยชน์เท่านั้น

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มันมีคำว่า คุ้มครอง นะครับอาจารย์

นายวัชรวิฑูรย์ หงส์ประภัสสร : ครับ คุ้มครองการแสวงหาประโยชน์ แต่มันอาจจะมีกรณีที่ทำไปเพื่อมุ่ง ไม่ใช่มุ่งประโยชน์นะครับ มุ่งทำลาย มุ่งไปทำ โดยมิชอบครับขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์พิสิฐครับ เชิญครับ

นายพิสิฐ ลิ้อาธรรม (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลิ้อาธรรม ครับ ประเด็นที่กระผมได้อภิปรายไปเมื่อตอนต้นนี้นะครับ ก็เป็นเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในมือของทางราชการนะครับ แต่ที่ผมจะอภิปรายต่อไปนี้เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในมือของเอกชนต่าง ๆ นะครับ ที่พวกเราไปกรอกใบสมัคร ไปกรอกอะไรต่ออะไรแล้วเขาเก็บเอาไว้เนี่ยครับ สากลเขาจะมีระบบการดูแลว่าข้อมูลอันนั้นจะเก็บไปใช้เพื่อประโยชน์เฉพาะที่เรายอมเท่านั้น จะไม่ยินยอมให้เอาข้อมูลนั้นไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เช่น ไปขายให้กับบริษัทบัตรเครดิตไปขายให้กับ

ใครต่อใครนะครับ หรือจะมีระบบของการดูแลว่า แม้กระทั่งในอเมริกาเนี่ย ไดเร็กต์
มาร์เก็ตติง โดยการโทรศัพท์มาหาเราเพื่อจะขายของเนี่ย มีกฎหมายห้ามนะครับ อันนี้ก็เป็
นอีกชั้นหนึ่งต่อไป เพราะฉะนั้นเรื่องของความเป็นส่วนตัวเนี่ย จริง ๆ แล้วในมาตรานี้ผมก็
ยอมรับว่าอาจจะผิดที่ผิดทาง ตามที่ท่าน สสร. เจิมศักดิ์ได้เคยอธิบายไว้ว่า มาตรา ๕๕
เป็นเรื่องของข้อมูลข่าวสาร -----

โดยเฉพาะสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ แต่เรื่องของความเป็นส่วนตัว ความเป็นข้อมูลส่วนบุคคลนี้ครับ น่าจะไปอยู่ในมาตรา ๓๕ ในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล สิ่งนี้มันมากกว่ากรรมสิทธิ์ ซึ่งประเด็นที่ท่านนิติพินิจจะชี้แจงนะครับ มากกว่า กรรมสิทธิ์ เพราะเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เป็นสิ่งที่อาจจะเป็นตัวเลข อาจจะเป็นข้อมูลที่อยู่ในอิเล็กทรอนิกส์ เหล่านี้เป็นต้นนะครับ เพราะฉะนั้นการปกป้องข้อมูลเหล่านี้ ทุกวันนี้ในต่างประเทศจะมีระบบที่ดูแลอย่างเข้มงวด เพื่อให้บุคคลไม่ถูกละเมิดนะครับ ในการเอาข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่อยากเปิดเผยเอาไปใช้โดยที่ตัวเองไม่ยอมรับ หรือเอาไปใช้อย่างผิด ๆ เป็นต้น เพราะฉะนั้นประเด็นที่ท่าน สสร. วิชา ประทานโทษครับ ได้ อภิปรายมานั้น ผมเห็นด้วยครับว่า อันนั้นอาจจะใส่ลงไปได้ครับ แต่ว่าที่อยากจะหารือ ท่าน สสร. นี้ ก็คือว่า ที่ทางที่อยู่ในรัฐธรรมนูญของเรา ถ้ามาใส่ในวรรคสองของ มาตรา ๕๕ นี้ อาจจะดูผิดที่ผิดทาง ผมจึงอยากจะขอยกเป็นประเด็นว่า ท่านจะยินยอมไหมถ้าจะย้ายข้อความนี้กลับไปมาตรา ๓๕ เพื่อจะได้มีความชัดเจนว่า นี่เป็นเรื่องของการปกป้องสิทธิส่วนบุคคลนะครับ สิทธิที่เราจะต้องมีการที่จะบอกได้ว่า ข้อมูลของเราอยู่ที่ไหน แล้วเรายอมไหมที่อยู่อย่างนั้น เราไม่ยอม เราก็มีสิทธิไปบอกเขาได้ว่า ใส่อย่างนั้นไม่ได้ แล้วถ้าเขาใส่เราผิด ๆ เราก็จะมีสิทธิที่จะขอให้เขาแก้ไข หรือเรามีสิทธิที่จะบอกเขาว่า เขาไปใช้ต่อประโยชน์อย่างอื่นไม่ได้ อย่างนี้เป็นต้น อันนี้ก็ขออนุญาตที่จะยกขึ้นมาเป็นประเด็นครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ท่านวิชาครับ ท่านกรรมาธิการเห็นด้วยกับที่ท่านเสนอแนะครับ ข้อความของท่าน ชัด ๆ เป็นอย่างไรครับ ฟังดูอีกทีนะครับ ยังไม่ได้ตัดสินใจ

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วิชา หงส์ประภัสร์ กระผมได้ข้อความที่ชัดเจนแล้วครับว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการเปิดเผย หรือเผยแพร่ หรือแสวงหาประโยชน์ อันนี้มีอยู่แล้วครับ เต็มคำว่า จากการเปิดเผยหรือเผยแพร่ หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับตน และผมไม่ขัดข้องครับที่จะย้ายไปในมาตรา ๓๕ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 เอาสัก หรือ เดียวนะครับ ออย่า หรือ เยอะ ท่านกรรมาธิการเห็นเป็นอย่างไรครับ เห็นด้วย
 หรือไม่เห็นด้วยอย่างไรครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : เฉพาะประเด็นนี้
 ได้ใหม่ครับ ท่านประธานครับ ขออนุญาตท่านวัชรารหรือไปเลยว่า ถ้าเขียนอย่างท่านวัชรา
 ว่า ก็ดีนะครับ เกิดสิทธิที่ชัดเจนขึ้น แต่ว่าอาจจะมีปัญหาการได้ว่า มันครบถ้วนทุกอย่างหรือ
 ยัง ความจริงกรรมาธิการอยากเติม ใช้คำของกรรมาธิการเหมือนเดิมนี้ครับ แต่ว่าล้อท่าน
 วัชรา เมื่อกี้ี้ คือเติมคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติเข้าไป แล้วก็ไปเขียนใน
 บทเฉพาะกาลนะครับ รั้บกับที่ท่านกรรมาธิการเสียงข้างน้อยต้องการ ก็คือว่า ไปออก
 กฎหมายโพเวซี แอกต์ ภายในกำหนดเวลา อาจจะ ๑ ปี หรือ ๒ ปีก็แล้วแต่ ขออนุญาต
 หรือท่านวัชราว่า แทนที่จะไปได้ว่า มีสิทธิอะไรบ้าง เปิดเผย ไม่เปิดเผย อะไรต่าง ๆ เอา
 เป็นว่า คุ่มครองทั้งหมดละครับ แต่ว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ขออนุญาตหรืออย่าง
 นี้ได้ใหม่ครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ
 คือ จากเดิมนี่เป็นการมีเจตนาพิเศษ คือ แสวงหาประโยชน์นะครับ ตอนนีี้กระผมหมายถึง
 ว่า ในกรณีที่เขาไม่ได้แสวงหาประโยชน์ แต่เขาไปเปิดเผย หรือเผยแพร่ เพื่อประโยชน์ที่จะ
 ทำลายนี่นะครับ อันนี้มันก็ไม่เข้าเงื่อนไขที่จะได้รับความคุ้มครองครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 คือ อย่างนี้อาจารย์วัชรา ฟังซ้ำ ๆ นะครับ กรรมาธิการเขาบอกว่า ขอตามนี้ แต่เติมข้อความ
 ว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ ส่วนรายละเอียดที่ท่านอาจารย์วัชราเสนอนั้น ให้ไปอยู่ใน
 บทเฉพาะกาลว่า ให้มีกฎหมายออกในเวลาเท่าไร ไม่ใช่ไม่มีนะครับ มี แต่ให้ไปอยู่
 ตรงนั้น อาจารย์คมสันใจเย็นนะครับ เอาให้จบเป็นคน ๆ ไปว่าท่านพอใจไหมก่อน

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : เรื่องเดียวกันนี้ครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กระผมขอเพิ่มเติมนิดเดียว อย่างที่ว่านี่นะครับ
 แล้วก็ต่อด้วยคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เดี่ยวไปอยู่ในบทเฉพาะกาลนะ อาจารย์นะ ท่านอาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ
สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ ก็กรรมาธิการรับได้กับคำของท่านวัชราครับ
แต่ขอปรับคำของกรรมาธิการนิดหนึ่ง เพื่อจะอภิปรายกันต่อครับว่า กรรมาธิการขอตัด
คำว่า หากผล ออกได้ใหม่ครับ อ่านได้ความว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครอง
จากการแสวงประโยชน์นั้นครับ ตัดคำว่า หากผล ทิ้งครับ ขออนุญาต และก็ขอย้ายที่จาก
มาตรา ๕๕ ไปอยู่มาตรา ๓๕ วรรคสาม เพื่อให้ถูกที่ถูกต้อง ตามที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์
ได้เคยเสนอไว้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี๋ยวย้ายนี้ว่าที่หลัง

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ถ้าเติมคำว่า เปิดเผยหรือเผยแพร่ เข้าไปด้วย
จะได้ใหม่ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ได้ใหม่ เติมในนี้นะ ไม่ใช่ แล้วเขาขอเติมด้วยนะ เติมด้วยนะครับ อาจารย์คมสันครับ
เชิญครับ

๕๒

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สมร ๑๙/๑

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ กราบเรียน
ท่านประธานสภาครับ ผมขอเสนอตัดวรรคสองนะครับท่านประธานพอดียกแล้ว

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่เป็นไร ท่านเสนอตัดได้ครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : เสนอครับ แต่ว่าพอดีกรรมาธิการ
รับตกลงกับคุณวัชรา โดยยังไม่ได้ฟังของผมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ได้ครับ ตกลงกันตรง ๆ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : เพราะว่าผมขอเพิ่ม มาตรา ๕๕/๑
นะครับ ซึ่งเป็นเรื่องของไพรเวซี แอक्ट โดยเฉพาะ อยู่ในหมวดเรื่องของสิทธิในข้อมูล
ข่าวสารนี้แหละ แล้วก็เรื่องไพรเวซี แอक्ट โดยใช้ข้อความว่า มาตรา ๕๕/๑ บุคคล
ย่อมมีสิทธิได้รับการคุ้มครองจากการล่วงละเมิดในการกระทำใดในข้อมูลส่วนบุคคล
อันเกี่ยวข้องกับตน นะครับ แล้วก็ยังมีข้อยกเว้นในบางประการ ซึ่งสามารถยกเว้นได้ในเรื่อง
นี้ คือ ถ้าข้อความใน ๕๕/๑ ลองพิจารณานะครับ ท่านประธานครับ กับมาตรา ๕๕
นะครับ วรรคสองเดิม ที่ใช้คำว่า เพียงแค่การแสวงหาผลประโยชน์ในข้อมูล บางเรื่องไม่ใช่
เรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์ครับ แต่เป็นเรื่องของการที่เข้าไปในข้อมูลแล้วกระทบ
ต่อความเป็นส่วนตัวเขา เพราะฉะนั้นผมจึงได้เสนอตัดวรรคสอง แล้วก็จะมาเพิ่มใน
มาตรา ๕๕/๑ ขึ้นมา เพื่อให้เกิดความชัดในเรื่องของไพรเวซี แอक्ट ครับท่านประธาน

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) มี
สัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผมยกมือแล้ว
ท่านประธานไม่ขึ้นนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ผมไม่เห็นครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ขอบพระคุณครับ ผมไม่เห็นด้วย
กับที่จะเติมข้อความของคุณวัชรานะครับ ด้วยความเคารพนะครับ ผมอยากจะทำให้ท่าน

พิจารณานิดหนึ่งนะครับ ผมคิดว่า ที่กรรมการเขาร่างมาดีแล้ว แล้วที่เขาขอตัดไป คำหนึ่งนี้ ผมก็เห็นด้วย แต่พอท่านไปเติมคำว่า เปิดเผยหรือเผยแพร่ บั๊บบี้ กลายเป็นว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองนะครับ จากการเปิดเผยหรือเผยแพร่ หรือแสง ประโยชน์ ตกลงเปิดเผยก็ไม่ได้ ได้รับการคุ้มครองจากการเปิดเผยนะครับ ตกลงเปิดเผย ก็ไม่ได้ เพราะมัน หรือ หมดยุคครับ ซึ่งแสงประโยชน์นี้ การทำลายนี้ก็เป็นการแสง ประโยชน์ประเภทหนึ่งนะครับ ผมทำลายคุณวัชรา โดยการเอาข้อมูลของคุณวัชรา มาเปิดเผย ผมแสงประโยชน์ ถ้าผมไม่บริสุทธิ์ใจ ผมแสงประโยชน์อะไรบางอย่าง มันเข้าอยู่แล้ว แต่ถ้าผมเปิดเผยเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ อันนั้นก็ไปอีกเรื่องหนึ่ง อีกประเด็นหนึ่งถูกไหมครับ ผมว่าของกรรมการเขากระชับและดีแล้ว แล้วก็ส่วนว่า ควรจะมีอันนี้ หรือว่าจะเอาตามอาจารย์คมสัน ๕๕/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี๋ยวค่อยว่าอีกทีหนึ่ง

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : อันนั้นว่าอีกทีหนึ่ง แล้วจะย้าย

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ผมไม่ขัดข้องครับ ผมไม่ขัดข้องครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คืออย่างนี้

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เดี่ยวครับ ถ้าจะย้ายไปอยู่ ๓๕
ผมไม่ขัดข้องนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี๋ยวค่อยว่ากัน เดี่ยวนะครับ เอาทีละประเด็น ผมว่า กรรมการนี่เขาไม่ขัดข้อง
หรอกนะครับ ให้สมาชิกตกลงกัน เข้าใจใช่ไหมครับ ตอนนี้งานวิทย์ฯไม่ขัดข้อง เขาเป็น
ร่างกรรมการเป็นหลัก ตอนนี้นะครับ แต่กรรมการตัดคำว่า หา ออกไป หาผล
นะครับ ตัดคำว่า หาผล ออกไป ส่วนอาจารย์คมสันนี้นะครับบอกว่า ให้เหตุผลว่า ควรจะ
ตัดออกนะครับ ชัดแล้วครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมการ) : ท่านประธานครับ ผมว่ายังไม่ขัดครับ
ขออนุญาตท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านบอกให้ตัดออกไม่ใช่หรือครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมาธิการ) : ถูกต้องครับ แต่ว่าในข้อความนี้
เมื่อกี้ท่านแก้กับท่านวัชรานี ไม่ใช่ว่าผมไม่เชิงว่า ไม่เห็นด้วยนะครับ ที่ผมเพิ่ม ๕๕/๑ นี้
เพื่อแยกออกมาจากมาตรา ๕๕ เพราะมันเป็นคนละเรื่อง ข้อ ๑ นะครับ ข้อที่ ๒ ข้อความ
ที่เดิม และข้อความที่แก้ไขใหม่ของท่านวัชรานี มันก็ยังไม่คลุมครับ เพราะว่าจริง ๆ
มันไม่ใช่เพียงแค่การแสวงหาประโยชน์ ไม่ใช่การเปิดเผย และการเผยแพร่
เพราะกระบวนการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มันไม่ใช่พูดแค่นั้น มันมีเรื่องของแอกเซส
(Access) ข้อมูล มีเรื่องของกาที่ไปแมตซิง (Matching) ข้อมูล หรือทำอะไรอีกหลาย
อย่าง รวมทั้งลบข้อมูลออกในหลายประการนี้ เพราะฉะนั้นข้อความที่จะใช้นี้ มันต้องเป็น
เรื่องของกาได้รับการคุ้มครองจากการล่วงละเมิด ในการกระทำใดที่เกี่ยวกับความเป็น
ส่วนตัวของเขา เพราะฉะนั้นข้อความเหล่านั้น จึงจะครอบคลุมคำว่า ล่วงละเมิด มากกว่า
ครับ เพราะแสวงหาประโยชน์ ก็อยู่ในเรื่องของความล่วงละเมิด ผมจึงได้เสนอว่า ถึงแม้ไป
อยู่ ๓๕ นี้ ๓๕ เป็นโพเวซีที่กว้าง แต่ในเมื่อมีหมวดเกี่ยวกับสิทธิในข้อมูลข่าวสารนี้ ก็เลย
เสนอเพิ่มเป็น ๕๕/๑ เพื่อให้มันมีความชัดเจนครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์สมคิด เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธาน
ที่เคารพครับ สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านสมาชิก
สภาาร่างทุกท่านอย่างนี้ครับ คำว่า แสวงประโยชน์โดยมิชอบ นี้เป็นคำที่เราพยายามหา
จุดกึ่งกลาง ท่านทั้งหลายคงทราบดีว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น ควรได้รับการ
คุ้มครอง เรื่องโพเวซี แอกต์ ของทุกประเทศก็เขียนอย่างนั้นนะครับ แต่ว่าประเด็นคงเป็น
อย่างที่ท่านอาจารย์jemศักดิ์ว่า ว่าถ้าจุดกึ่งกลางไม่มี หมายความว่าเราคุ้มครองข้อมูล
ข่าวสารส่วนบุคคลมากไป ประโยชน์สาธารณะก็จะได้รับการเสียประโยชน์ไป

กรรมวิธีการได้สังเกตเห็นความคลาดพลาดระหว่างการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล กับ
การให้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลบางประเภทที่เป็นประโยชน์สาธารณะนี้ ได้รับความ
คุ้มครองนะครับ-----

คำที่ใช้จึงเขียนว่า แสงประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อให้มีความชัดเจนในเรื่องนี้ ซึ่งคิดว่าชัดเจนอยู่พอสมควรแล้ว แต่เมื่อมีกรรมวิธีการบางท่าน มี สสร. บางท่านบอก ให้เติม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เข้าไป เพื่อไปออก ไพเราะซี แยกต์ ในภายหลัง กรรมวิธีการก็เห็นด้วย และอยากกำหนดเวลาที่ชัดเจนครับ เพราะฉะนั้นขออนุญาตท่านประธานว่า ขอตัดคำว่า หาผล ออกนะครับ แล้วก็เติมคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เข้าไปน่าจะสมบูรณ์แล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
แล้วที่อาจารย์คมสันขอไปเพิ่มเป็น ๕๕/๑

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมวิธีการ) : มันซ้ำกันครับ ท่านประธานครับ คือ ถ้าจะเอาของกรรมวิธีการ ก็ต้องไม่เอาของอาจารย์คมสัน แต่ถ้าเอาของอาจารย์คมสัน ก็ต้องไม่เอาของกรรมวิธีการครับ ท่านประธานครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ผมจะถามท่านสมาชิกนะครับ มาตรา ๕๕ วรรคสอง เดี่ยวย้าย ไม่ย้าย ว่าอีกทีนะครับ

นายคมสัน โพธิ์คง (กรรมวิธีการ) : ท่านประธานครับ ถ้ากรรมวิธีการจะเอาหลักการตรงนี้ไปบัญญัติเป็นไพเราะซี แยกต์ นะครับ ผมก็ไม่ตั้งใจในประเด็นมาตรา ๕๕/๑ นะครับ ขอให้มีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับ อย่างนั้นไม่ต้องโหวตแล้วนะครับ ส่วนวรรคที่ ๒ ของ ๕๕ ดังกล่าวนั้น กรรมวิธีการกับสมาชิกบางท่านนะครับ เห็นควรให้ไปอยู่มาตรา ๓๕ วรรคที่ ๓ นะครับ ท่านสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่มี ตกลงย้ายวาระคนละครั้ง จาก ๕๕ พรรคสอง ไปเป็นมาตรา ๓๕ พรรคสามคนละครั้ง
ท่านเลขาเชิญต่อครับ

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติ
ราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) :
มาตรา ๕๖ มีการแก้ไข มีคุณพิเชียร อำนางวรประเสริฐ และคุณวัชรา หงส์ประภัศร
สงวนคำแปรญัตติครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ติดใจใหม่ครับ ไม่ติดใจจะได้อ่านไป อาจารย์พิเชียรครับ ผมคงขอเป็นอย่างนี้ได้ใหม่ครับ
ในแต่ละกลุ่มนะครับ ในแต่ละกลุ่มนี้ ที่ใช้ชื่อสมาชิกบางท่านเป็นผู้แปรญัตตินะครับ
ถ้าหากชื่อท่านผู้แปรญัตติท่านใดไม่ใช่เจ้าภาพ ไม่ใช่เจ้าของมาตรานั้นนะครับ ท่านก็
ขอได้โปรดให้สมาชิกที่เป็นเจ้าของมาตรานั้นอธิบายเลย ท่านไม่ต้องเกริ่นนำหรือครับ
เสียเวลานะครับ ขอเป็นอย่างนี้นะครับ อาจารย์พิเชียรเชิญครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ก็ตรงนี้ กระผมได้ขออนุญาตแปรญัตตินะครับ
โดยได้เพิ่มข้อความนะครับ ในวรรคสองนะครับ บรรทัดที่ ๓ โดยให้เพิ่มข้อความว่า
ขออนุญาตอ่านนะครับ ข้อความที่เพิ่มจะทำจากการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อ
ส่วนได้เสียสำคัญของประชาชนนะครับ อันนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาสังคม
เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง
การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสีย
สำคัญของประชาชน ให้รัฐนะครับ ผมเติมข้อความว่า นำเสนอข้อมูลข่าวสารต่อสังคมก่อน
อย่างน้อยยี่สิบห้าวัน แล้วจึงจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
อย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ แล้วก็เติมอีกคำหนึ่งว่า โครงการใด ๆ เป้าหมายที่ต้องการ
เพียงแค่ให้รัฐได้นำเสนอข้อมูลข่าวสารต่อประชาชนก่อนที่จะมีการเปิดให้รับฟัง
ความคิดเห็น เพราะว่าถ้าไม่อย่างนั้นแล้ว คือ อยู่ดี ๆ มาเปิดรับฟังความคิดเห็นเลยนี่
ประชาชนตั้งหลักไม่ทัน แล้วก็ยังมีข้อมูลไม่เพียงพอครับ ส่วนจำนวนวันนั้นกระผม
ก็กำหนดไว้ว่า ให้รัฐนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่อสังคมก่อนอย่างน้อย ๑๕ วันนะครับ

๕๗

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รัตนา ๒๐/๓

เพราะว่ากระผมคิดว่า อย่างน้อย ๒ สัปดาห์ หรือ ๑๕ วัน ก็จะทำให้ประชาชนมีโอกาส
ได้กลั่นกรองข้อมูลบ้าง เพราะว่าถ้าไม่อย่างนั้น จากการที่ผมสังเกตดูโครงการใหญ่ ๆ
ทั้งหลาย ที่เปิดให้มีการทำประชาพิจารณ์ ไม่ว่าจะเรื่องการวางท่อแก๊ส การสร้างโรงไฟฟ้า
ถ่านหิน หรือว่าโครงการอื่น ๆ ก็ปรากฏว่า เมื่อมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นนั้น
หลายโครงการกระทำพอเป็นพิธีให้ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่พี่น้องประชาชน
ไม่มีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารก่อนเลย ก่อนวันทำประชาพิจารณ์นะครับ
คือ อยู่ดี ๆ ก็ไปถึงวันทำประชาพิจารณ์ ก็เอาหนังสือเล่มหนาใหญ่ ๆ โยนให้ประชาชน
ประชาชนรับมามันก็ไม่มีทางที่จะอ่านทันในเช้าวันนั้นนะครับ -----

- ๒๑/๑

พอไปทำประชาพิจารณ์ ส่วนมากก็นั่งฟังฝ่ายผู้ทำโครงการอธิบายตั้งแต่เช้าถึงเย็น แล้วก็กลับบ้านนะครับ ก็เป็นกระบวนการเพียงพิธีการให้ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่า ตรงนี้มีความสำคัญมาก แล้วก็อยากจะขอให้ท่านกรรมาธิการ ได้กรุณาพิจารณาดูว่า จะมีโอกาสที่เติมข้อความนี้ลงไปได้หรือไม่ครับ ขออนุญาตเรียนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ วรยศของขอแก้ไขนะครับ ของอาจารย์วัชรชาติเดี๋ยวนะครับ อาจารย์ครับ อาจารย์ขอเพิ่มใหม่ นะครับ ท่านกรรมาธิการที่อาจารย์พิเชียรเสนอขอแก้ไขนี้ ท่านกรรมาธิการเห็นอย่างไรครับ ท่านไพบูลย์ครับ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม ไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ ด้วยความเคารพท่านผู้แปรรูปตัดสินะครับ ในเรื่องของกำหนดเวลาที่จะให้รัฐนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่อสังคมก่อน อย่างน้อย ๑๕ วันนะครับ แล้วจึงจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ในเรื่องของกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ผมอยากกราบเรียนว่า มันจะต่างกับการขอประชามติในส่วนนี้ เนื่องจากว่า ในการขอประชามติก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ต้องมีกฎหมายกำกับ ส่วนในเรื่องของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตรงนั้น ที่ท่านผู้แปรรูปตัดสิน ด้วยความเคารพนะครับว่า เป็นเรื่องของกระบวนการประชาพิจารณ์ในส่วนนี้นะครับ ก็เป็นไปตามระเบียบอยู่แล้ว เพราะว่าในระเบียบตรงจุดนั้นจะกำหนดรายละเอียดนะครับ ทั้งส่วนนี้ไว้ทั้งหมด จึงไม่จำเป็นที่จะต้องกำหนดในรัฐธรรมนูญให้มากกว่านี้นะครับ อันนั้นเป็นรายละเอียดที่มีกำหนดอยู่แล้ว เพราะโดยปกติกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในประการสำคัญ ก็คือ ทำอย่างไรที่จะให้ทั่วถึงก่อนดำเนินการนะครับ ส่วนกระบวนการทางตุรการตรงจุดนั้น คงไม่ต้องห่วงใย เพราะจะอยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องอยู่แล้วครับ ก็คงไม่จำเป็นต้องเติมนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ อาจารย์พิเชียรพอใจไหมครับ กรรมาธิการที่แจ้งแล้ว

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ขออนุญาตเรียนว่า ยังไม่พอใจนะครับ เพราะว่ากระผมคิดว่า ที่ผ่านมามีปัญหาจริง ๆ ครับท่านประธาน เพราะว่า

หลายโครงการที่กระผมได้มีส่วนไปร่วมรับฟังความคิดเห็นดังที่วานี้ คืออย่างที่ได้เรียนแล้ว นะครับ คือ ประชาชนไปถึงก็จะได้รับข้อมูลมาปีกใหญ่ แต่วก่อนหน้านั้น ประชาชน ไม่มีโอกาสที่จะได้วิเคราะห์ หรือว่าสังเคราะห์ หรือแม้กระทั่งรับทราบข้อมูลก่อนเลย คือ ผมอยากจะเติมตรงนี้ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการทำประชาพิจารณ์ หรือการรับ ฟังความคิดเห็นต่าง ๆ อันนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างมากเลยครับ ก็ขออนุญาต เรียนท่านกรรมาธิการ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ในมาตรา ๕๖ นี่นะครับ ไม่มีการแก้ไข มีท่านอาจารย์พิเชียร อำนาควรประเสริฐ ขอแก้ไข ข้อความ ผมจะถามท่านสมาชิก ถ้าเห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการนะครับ ให้กด เห็นด้วย ถ้าเห็นด้วยกับผู้แปรญัตติที่ขอสงวนคำแปรไว้ ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนน ครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ปิดการลงคะแนน รวมคะแนนด้วยครับ เห็นด้วย ๔๑ ไม่เห็นด้วย ๓ งดออกเสียง ๔ นะครับ เป็นไปตามร่างกรรมาธิการนะครับ

วรรคที่ ๒ ของอาจารย์วิชาที่ขอเพิ่มขึ้นใหม่ครับ

นายวิชา หงส์ประภัศร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม วิชา หงส์ประภัศร สสร. กระผมขอเพิ่มว่า บุคคลผู้ร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมมีสิทธิ ได้รับซึ่งเอกสารแสดงการปฏิเสธ และเหตุผลในการปฏิเสธคำร้องขอให้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐทันทีที่คำร้องนั้นถูกปฏิเสธ แต่ปรากฏว่า ทางกรมการ ได้มีการร่างมาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๘ ซึ่งอำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนแล้ว ตามที่ ผมได้ขอเพิ่มเติมนี้ เพราะฉะนั้นกระผมขอถอนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ขอบพระคุณครับ เชิญท่านเลขาต่อครับ

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติ
ราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) :
มาตรา ๕๗ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๕๘ มีการแก้ไข มีคุณพิเชียร อำนางวรประเสริฐ และ
คุณอุทิศ ชูช่วย และอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง สวจนคำแปรญัตติครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านอาจารย์พิเชียรมีมอบให้ใครใหม่ครับ ของใครครับอันนี้ หรือไม่ติดใจแล้ว

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ก็ยังติดใจอยู่ครับ ท่านครับ คือ
ขออนุญาตเรียนว่า ตรงนี้ที่พวกเราได้เสนอเข้ามาใน มาตรา ๕๘ นะครับ ก็ให้เพิ่มเติม
ข้อความดังนี้ครับ คือ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ ก็เพิ่มเติมให้ชัดเจนลงไปเลย
นะครับว่า ต่อหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การอิสระ และองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้องได้
และต้องได้รับแจ้งผลการพิจารณา ซึ่งเราก็ขอเปลี่ยนจากคำว่า ภายในเวลาอันสมควร
เป็น อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ ไม่ควรเกินสามสิบวัน ทั้งนี้ครับ ปัญหาที่เกิดขึ้น ก็คือ
เมื่อพี่น้องประชาชนไปร้องเรียน หรือร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ เท่าที่ผ่านมานี้ ก็คือว่า
คำร้องทุกข์เหล่านั้นมักจะไม่ค่อยได้รับการพิจารณา หรือถ้าได้รับการพิจารณา
ก็ใช้ระยะเวลาในการพิจารณายาวนานมาก ดังนั้น เราจึงอยากจะกำหนดหลักการว่า
ให้มีการแจ้งผลการพิจารณาอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ไม่ควรเกิน ๓๐ วัน ซึ่งตรงนี้
ก็เป็นไปตามที่พวกเราได้ไปรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ
แล้วก็คิดว่า ประเด็นนี้เป็นความทุกข์ ความเดือดร้อนที่สำคัญของพี่น้องประชาชน
ทั่วทั้งประเทศ ถ้าได้บัญญัติไว้ให้ชัดเจนว่า ไม่ควรเกิน ๓๐ วัน นี้ ให้แจ้งผลการพิจารณา
ก็จะเป็นประโยชน์กับพี่น้องประชาชนเป็นอย่างยิ่งครับ ขอขอบพระคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสมาชิกครับ มาตรา ๕๘ นี้ ตอนนี้อยู่ที่สภาเราอยู่หรือหน้าครับ ไปอยู่ในห้องอาหารนะครับ

๖๓

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รัศมี ๒๒/๒

เพราะติดเวลาเที่ยงแล้วนะครับ ผมขอพักการประชุมนะครับ เดี่ยวพัก ๑ ชั่วโมง
แล้วมาประชุมต่อครับ

พักประชุมเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

- ๒๓/๑

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๓.๐๑ นาฬิกา

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเสวี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเดโช สนวนานนท์
รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เราขอเริ่มต่อในภาคบ่ายนะครับ ขณะนี้เราจบภาคเช้าที่มาตรา ๕๘ ซึ่งคุณพิเชียรได้พูด
ไปแล้วนะครับ ลำดับต่อไป ก็เชิญท่านนายกฤษณ์ ยังไม่เข้าหรือครับ เชิญครับ

นายหลักชัย กิตติพล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม หลักชัย
กิตติพล สสร. นะครับ ผู้รับรองญัตติ แล้วก็เป็นผู้แปรในญัตตินี้ นะครับ มาตราที่ ๕๘
พูดถึงบุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับผลการพิจารณาภายในเวลาของ
กรรมาธิการยกร่างนี้ ในเวลาที่เหมาะสม แต่ตัวผมเองขอแปรเป็นเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันที่
ยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ กระผมคิดว่า ในจุดนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากว่า ทางประชาชน
ทั่ว ๆ ไป นะครับ ในการที่จะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมก็ยากอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจำเป็น
จะต้องมีไสรยะเวลาเข้าไป นะครับ เพื่อให้กรอบเวลาที่ชัดเจนนะครับ ในการดำเนินงาน
ของเจ้าหน้าที่ แล้วก็เนื่องในสภาพความเป็นจริง จะพบว่า มักจะมีข้ออ้างของเจ้าหน้าที่
ต่าง ๆ นานานะครับ จนประชาชนเกิดความไม่มั่นใจว่า จะได้รับความยุติธรรมหรือไม่
อันนี้ประเด็นที่ ๑ นะครับ ประเด็นที่ ๒ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับเรื่องราวร้องทุกข์เอาใจใส่
ในความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนให้มากยิ่งขึ้น อันนี้ประเด็นที่ ๒ นะครับ ประเด็น
ที่ ๓ เพื่อให้ประชาชนที่ได้ยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ทราบว่า ความทุกข์ร้อนที่ตนได้ร้องไปนั้น
จะได้รับการดูแลหรือไม่อย่างไร นะครับ นอกจากนี้ ใน การปล่อยให้ทุกขร้อนของ
ประชาชนไม่ได้รับการเยียวยานะครับ เท่ากับการละเลยหน้าที่อำนวยความสะดวกที่รัฐ
จะต้องทำเพื่อประชาชน แล้วก็ประเด็นสุดท้ายนะครับ เพื่อให้เป็นหลักประกันให้
ประชาชนที่ได้รับการคุ้มครองดูแลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ขอขอบคุณครับ ผมขออภิปราย
เพียงเท่านี้ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณมากนะคะ ใช้เวลาสั้นดี ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพครับ
ผม เจิมศักดิ์ ครับ ผมสั้นยิ่งกว่าครับ คือ กรรมการได้แก้ไขตามที่กลุ่มผมได้แปรญัตติ
จริง ๆ ผมได้แปรญัตติตามที่ประชาชนเรียกร้องมา แล้วบัดนี้ เมื่อท่านแก้ไขแล้ว
ผมก็ขอบพระคุณแทนประชาชน ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ครับผม เป็นอันว่า มาตรานี้ก็หมดการอภิปรายแล้วนะคะ แล้วก็ทางกรรมการ
เชิญท่านอาจารย์ประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
 กระผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมาธิการครับ สำหรับในร่างมาตรา ๕๘ นะครับ
 ต้องขอขอบคุณท่านผู้ขอแปรญัตติที่ให้ความสำคัญ แต่อยากจะกราบเรียนท่านอย่างนี้
 นะครับว่า ในร่างมาตรา ๕๘ นี้ ในเนื้อความเป็นเนื้อความเดิม เป็นส่วนมากของ
 รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ โดยเปลี่ยนจากถ้อยคำที่ว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็ได้แก้มาเป็น
 ภายในเวลาอันรวดเร็ว ตามที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้ขอแปรญัตตินะครับ ประเด็นที่ท่าน
 ขอแก้ไขมีอยู่ ๒ ประเด็น ด้วยกันนะครับ ในประเด็นแรก คือ การเสนอเรื่องราร้องทุกข์ว่า
 จะเสนอกับใคร ซึ่งท่านได้เสนอว่า ต่อหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การอิสระ
 องค์การของรัฐ ซึ่งกระผมอยากจะขอกราบเรียนว่า ในส่วนขององค์การว่า จะร้องกับใครนี้
 น่าจะไม่มีความจำเป็น และเป็นรายละเอียดนะครับ ขึ้นอยู่กับว่า ความทุกข์ร้อนอันนั้น
 อยู่ที่ไหนนะครับ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ทุกข์ร้อนนี้ เขาสามารถยื่นเรื่องราร้องทุกข์
 ต่อหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านั้นได้อยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐก็ดี หรือว่าจะร้องต่อ
 คณะรัฐมนตรีก็ดี หรือส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก็ดี สามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว
 นะครับ ถ้าไปเขียนกำหนดเอาไว้ อาจจะแคบไปด้วยซ้ำ บางที่บางกรณีท่านอาจจะ
 นี้ไม่ถึง แต่ถ้าเขียนตามเดิม ซึ่งมาจากร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นี้จะครอบคลุม และ
 กว้างพอสมควรนะครับ ในส่วนของระยะเวลา ที่ท่านผู้ขอแปรญัตติอยากจะขอให้แก้ว่า
 ไม่ควรเกิน ๓๐ วัน หรือว่า ๙๐ วัน ต่าง ๆ ก็ดี เนื่องจากการกำหนดระยะเวลา
 ในรัฐธรรมนูญ ในทางปฏิบัติอาจจะเกิดความไม่สะดวกนะครับ และในบางกรณีนี้
 หน่วยงานเขาสามารถอาจจะทำได้เร็วกว่านี้ก็ได้นะครับ บางเรื่องอาจจะทำภายใน
 อาทิตย์เดียวเสร็จ ๑๕ วันเสร็จ ฉะนั้นการเขียนกำหนดระยะเวลาเอาไว้ในรัฐธรรมนูญ
 เอง ก็จะไม่มีความค่อนข้างจะแข็ง ถ้าเปิดไปใช้ถ้อยคำอย่างที่กรรมาธิการได้แก้ไปแล้วว่า
 ในเวลาอันรวดเร็ว นี้ก็จะมีความเหมาะสมครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 ขอบพระคุณครับ ก็ผมเรียนถามท่านผู้สงวนคำแปรญัตติครับ พอจะตกลงกันได้ไหมครับว่า
 เห็นชอบตามกรรมาธิการไหมครับ เชิญครับ

นายหลักชัย กิตติพล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม หลักชัย กิตติพล สสร. นะครับ ผมจะกราบเรียนท่านประธานว่า ตามทางด้านยกวางนิตหนึ่ง ได้ไหมครับว่า รวดเร็วนี้ มันมีขอบเขตจำกัดประมาณกี่วันครับ รวดเร็ว

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ได้ครับ เชิญท่านอาจารย์ประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ก็ขึ้นแล้วกับของรูปเรื่องนะครับ บางเรื่องถ้าหากไม่ซับซ้อนมาก อาจจะทำในอาทิตย์หรือ ๒ อาทิตย์ หรือ ๑๕ วันนะครับ และในรายละเอียดนี้ ทางฝ่ายบริหารก็สามารถกำหนดได้อย่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการในเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ ว่า จะดำเนินการให้เสร็จภายในเมื่อไร เมื่อไร นอกจากนี้แล้ว ในส่วนราชการก็ต้องมีการกำหนดด้วยนะครับ อย่างเช่น อย่างของสำนักงานอัยการสูงสุดก็จะมีระเบียบเหมือนกันว่า ประกันตัวนี้ต้องสั่งภายในอย่างไร เวลาเท่าไร มันจะมีรายละเอียดอยู่แล้ว ถ้าเราไปกำหนดไว้เลยว่า ๓ เดือน ๙๐ วัน ๓๐ วัน นี่นะครับ ในทางปฏิบัติบางที่มันไม่ยืดหยุ่นนะครับ ผมคิดว่ากรณีอย่างนี้ น่าจะให้ส่วนราชการเขาได้พิจารณาได้นะครับ แล้วถ้าเกิดส่วนราชการเขาไม่ทำนะครับ ท่านก็สามารถที่จะร้องเรียนได้ แล้วต่อไปในมาตราต่อ ๆ ไปนี่นะครับ ในร่างมาตรา ๖๑ ก็สามารถติดตามได้อยู่แล้ว ในร่างรัฐธรรมนูญที่เรายกวางนี้ก็จะมีมาตรการอยู่แล้วครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
พอใจไหมครับท่านหลักชัยครับ ท่านหลักชัยก่อนครับ

นายหลักชัย กิตติพล : ขอขอบคุณท่านประธานนะครับ ผม หลักชัย อีกครั้งหนึ่ง ถ้าท่านประธานเป็นกรรมการ เห็นด้วยว่า รวดเร็วนี้ไม่เกิน ๙๐ วัน ผมยินดีครับ ตามกรรมาธิการ ขอขอบคุณครับท่าน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณมากครับ ดูท่านอาจารย์ศรีราชาครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช (กรรมาธิการ) : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม ศรีราชา เจริญพานิช กรรมาธิการครับ คือ ในเรื่องเกี่ยวกับเรื่องราว

ร้องทุกข์ค่อนข้างจะลำบาก ตรงที่ว่า ประการแรกนี้ครับ ถ้าเมื่อท่านได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการร้องทุกข์ของหน่วยงานของรัฐ สำนักนายกนี้รับเรื่องประมาณสองหมื่นกว่าเรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา โดยเฉลี่ยปีละประมาณห้าหกพันเรื่อง สำหรับเจ้าหน้าที่ประมาณ ๑๐๐ คน เพราะฉะนั้นเราก็พยายามจะปรับปรุงให้มันดีขึ้นเรื่อย ๆ แต่ปัญหา ก็คือว่า ๑. จำนวนเรื่องมาก -----

๒. แต่ละเรื่องบางเรื่องก็ง่ายครับ สามารถที่จะทำได้ภายในอาทิตย์หนึ่ง สองอาทิตย์เสร็จ แต่บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะซับซ้อนมาก บางทีทำไปตั้งปีหนึ่งยังไม่เสร็จเลยครับ เพราะว่ามันมีความสลับซับซ้อนของเรื่อง เพราะฉะนั้นการที่ท่านจะเขียนเป็นตัวเลขตายตัวไว้ ค่อนข้างจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ และจะทำให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญนะครับ แต่ใช้คำง่าย ๆ ว่า รวดเร็ว ก็จะเป็นคำที่เร่งรัดเจ้าหน้าที่ให้จะต้องปฏิบัติอย่างรวดเร็วอยู่แล้วครับ หน่วยไหนก็ตามที่ไม่รวดเร็วจริงเหมือนอย่างที่ว่า ท่านก็ฟ้องศาลปกครองได้ครับที่จะเร่งรัดอีกต่อ นะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
คุณพิเชียรครับ ตกลงใช่ไหมครับ เชิญครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : เรียนท่านประธานนะครับ กระผมพิเชียร อำนางวรประเสริฐ สสร. นะครับ คือ จริง ๆ กระผมก็ไม่ได้ตั้งใจในประเด็นนี้มากมาย ที่ได้เสนอมาว่า คำร้องทุกข้อนั้นนี้ ควรที่จะได้รับการตอบสนอง ได้รับการพิจารณา และแจ้งผลอย่างรวดเร็วนี้ หรือว่าอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ ก็เพราะว่าพี่น้องประชาชนส่วนใหญ่ที่เราไปรับฟังความคิดเห็นมา เขาบอกว่า มันมีปัญหามาก ในการที่ว่าเมื่อได้ร้องเรียนไปแล้วนี้ การตอบสนองกลับมานี้ การแจ้งผลไม่ว่าจะได้ หรือไม่ได้ บางครั้งมันยาวนานจนแบบไม่มีกำหนดเลย แล้วก็ในรัฐธรรมนูญเดิมที่ผ่านมาก็ได้ใช้คำที่ว่า ภายในเวลาอันสมควร เมื่อปี ๒๕๔๐ ก็ปรากฏว่า เวลาอันสมควรนี้มันมองต่างกันไปมาก คือ บางท่านก็บอกว่า ๗ วัน สมควร บางท่านก็บอกว่า ๓ เดือน ก็สมควรแล้ว

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
คือ ตอนนี้อย่างเดียว แต่ว่า คงไม่ต้องขออภิปรายแล้วละครับ ไม่เห็นด้วยใช่ไหมครับ ถ้าไม่เห็นด้วยจะได้โหวตเท่านั้นเองครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ผมยินดีที่จะถอนนะครับ คำแปรของกระผม แต่ขอให้บันทึกเป็นเจตนารมณ์ไว้ว่า อย่างรวดเร็วนี้ ก็คือ รวดเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ครับผม ยินดีบันทึกเป็นเจตนารมณ์ครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : บันทึกเป็นเจตนารมณ์ไว้ครับ
ท่านประธานครับ ขอขอบคุณมากครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณครับ เพราะฉะนั้นก็เป็นอันว่ามาตรานี้ผ่าน เชิญท่านเลขาต่อครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๕๙
ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๖๐ มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ นายพิเชียร
อำนาจวรประเสริฐ นายอุทิศ ชูช่วย และรองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง แปรญัตติ
และขอสงวนคำแปรญัตติ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
สำหรับมาตรานี้ ปรากฏว่า กรรมการแก้ไขจากร่างเดิมนะ ความคิดเห็นเดิม ซึ่งที่
ประชุมคงจะไม่ติดใจใช่ไหมครับ สำหรับประเด็นนี้ หรือยังมีผู้ติดใจ มีผู้ติดใจ ๒ ท่าน

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ มีการแก้ไข
ให้กรรมการอธิบายสั้น ๆ นิดหนึ่ง พอผมเข้าใจบ้าง ผมยอมเลย

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เข้าใจ กำลังจะทำอย่างนั้นนะครับ ถ้ามก่อน เพราะฉะนั้นก็ขอเรียนเชิญท่านกรรมการ
เพราะท่านแก้ไขจากของเดิมมาครับ เรียนเชิญที่แจงหน่อยครับ เชิญครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม อัคร จารุจินดา กรรมการ ในมาตรา ๖๐ ซึ่งเป็นสิทธิของผู้บริโภคในการได้รับ
ความคุ้มครองนั้น หลังจากที่ได้อำนาจการยกวางในร่างแรกแล้ว คณะกรรมการก็ได้
รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ส่งเข้ามา แล้วก็จากคำแปรญัตติจาก
ท่านสมาชิกทุกท่าน ก็เห็นพ้องกันว่า ร่างเดิมนั้น ยังอาจจะเขียนที่ไม่ชัดเจนเพียงพอ
ก็เลยเพิ่มข้อความลงไปว่า องค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคคนนั้น เน้นลงไปให้ชัดว่า
เป็นองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ คือ เพื่อไม่ให้เกิด
ปัญหาในสิ่งที่ผ่านมามีว่า ในรัฐธรรมนูญคราวที่แล้วก็มีการเขียนขึ้นไว้ แต่ว่าก็ยังถูกตีความว่า

เป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค คราวนี้ก็เขียนขึ้นมา
เสียให้ชัดว่า เป็นองค์กรเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคนี้ เป็นองค์กรที่อิสระออกมาจากหน่วยงาน
ของรัฐ ซึ่งหมายความว่า ไม่ใช่เป็นองค์กรของหน่วยงานของรัฐอีกต่อไป และคำว่า
องค์การเพื่อการคุ้มครอง นั้น จะรวมทั้งตัวที่เป็นบุคลากรที่จะเป็นกรรมการ เป็นเจ้าหน้าที่
และเป็นหน่วยงานธุรการขององค์การนี้ เขาจะเป็นอิสระ ไม่ถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐ
ทั้งสิ้น ที่นี้พอเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระ ที่ไม่เป็นหน่วยงานของรัฐแล้วนั้น -----

ก็จะมีปัญหาตามมาว่า ตามกฎหมายวิธีการงบประมาณนั้น อาจจะต้องงบประมาณไม่ได้ จึงจำเป็นต้องเขียนบังคับว่า รัฐจะต้องสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการกับองค์กรอิสระด้วย เพื่อให้ให้เป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่รัฐบาลเองจะต้องปฏิบัติตาม ในการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ต้องตั้งงบประมาณให้กับองค์กรนี้ด้วย การแก้ไขในครั้งนี้ก็คล้ายคลึงกับคำแปรญัตติของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ แต่ที่ไม่เต็มคำว่า การเมืองและภาคธุรกิจ ต่อท้าย ความเป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ เพราะเกรงว่า ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้พูดถึงองค์กรอิสระไว้หลายองค์กร แล้วก็จบลงด้วยข้อความเพียงเท่านี้ ไม่ได้ต่อข้อความว่า การเมืองหรือธุรกิจ ซึ่งถ้าหากใส่เฉพาะมาตราบนี้ ในมาตราอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้เขียนขึ้น ก็อาจจะถูกตีความว่า ถึงแม้จะเป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ แต่องค์กรอื่น ๆ นั้น ก็ยังไม่เป็นอิสระจากการเมืองได้ ก็เลยขออนุญาตที่จะจบข้อความด้วยเพียงเท่านี้ โดยไม่เต็มข้อความเรื่องการเมืองหรือภาคธุรกิจ ซึ่งเป็นที่เข้าใจอยู่ในตัวว่า ต้องอิสระอยู่แล้วครับ กราบเรียนมาเพื่อความเคารพครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณมากครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ท่านพอใจไหมครับ กรุณาครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ครับ ผมค่อนข้างพอใจนะครับ ขอถามคำถามนิดเดียวว่า ๑. ที่คำว่า ให้มีองค์กร นี้ องค์กร กับ องค์กร นี่มันต่างกันตรงไหน เอาอะไรดีกว่า พอดีเหลือบไปเห็นนะครับ ไม่ได้แปรญัตติไว้ แต่ถามเพื่อความรู้อย่างนี้นะครับ อันที่ ๒ ที่บอกเป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐนี้ที่ไม่ต่ออย่างอื่นผมก็พอใจ เพียงแต่ถามว่า ถ้าอย่างนั้นเราตัดให้สั้นขึ้นอีกเป็น อิสระเฉย ๆ ได้ไหม หรือว่าเลยไม่รู้ว่าจะอิสระอะไร ขอถาม ๒ อันเท่านั้นครับ อันนี้ถ้อยคำเท่านั้น นะครับ อย่างอื่นผมพอใจแล้วครับท่านประธาน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณครับ เมื่อสักครู่ผมขอโทษ ผมเรียกอาจารย์เจิมสั้นไป ขอประทานโทษ ไม่มีเจตนาครับ ขอบพระคุณครับ เชิญท่านกรรมาธิการจะชี้แจงไหมครับ เชิญครับ เชิญ ท่านอัครพรครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัครพร จารุจินดา กรรมาธิการ ขออนุญาตกราบเรียนอย่างนี้ครับว่าที่ใช้คำว่า องค์การ กับ องค์กร อยู่ในรัฐธรรมนูญนี้ แตกต่างกัน ก็คือ องค์การ นั้น เรามองว่า มันเป็นศูนย์รวมใหญ่ ๆ ตัวองค์กร คือ หน่วยงานย่อย ๆ ดังนั้น องค์การ นี้ก็จัดว่าเป็นศูนย์รวมของทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง แล้วก็อาจจะมาอยู่รวมในนี้ ก็สุดแล้วแต่ที่เขาจะจัดองค์กรในอนาคตกันนะครับ ส่วนประเด็นหลัง เรื่องจัดหน่วยงานของรัฐ ถ้าตัดออกนั้นความจริงกรรมาธิการประสงค์ที่จะเน้นให้ชัด เพื่อไม่ให้เกิดการเอาไปตีความที่แตกต่างออกไปอีก อันนี้จะเน้นให้ชัดว่าต้องแยกออกมาจากส่วนราชการแท้ ๆ ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ พอใจครับ ท่านพยักหน้า ก็เรียนเชิญท่านพิเชียรครับ เชิญครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างนะครับ กระผม พิเชียร อำนาจวรประเสริฐ นะครับ คือ ในมาตรา ๖๐ นี้ ถือเป็นมาตราใหญ่อีกมาตราหนึ่งนะครับ เพราะว่า เป็นมาตราที่ว่าด้วยเรื่องสิทธิของผู้บริโภคนะครับ ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองจากร่างต่าง ๆ นะครับ ทั้งการประพฤติ ปฏิบัติ ของผู้ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ นะครับ เราได้มีการแปรญัตติในกลุ่มของเราขึ้นมาทั้งในวรรคหนึ่งและวรรคสองนะครับ ซึ่งวรรคหนึ่งนั้น เป็นสิทธิของผู้บริโภคที่จะต้องได้รับการคุ้มครองอย่างดียิ่ง ซึ่งของเรานี้มีการปรับเปลี่ยนอยู่หลายประการ แล้วก็ในวรรคสองเองซึ่งให้มีการตั้งองค์การอิสระเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคนี้ ตั้งแต่ครั้งรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ปรากฏว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา ก็ยังตั้งไม่สำเร็จครับท่านประธาน สาเหตุที่ยังตั้งองค์การคุ้มครองผู้บริโภคไม่สำเร็จนี้ เนื่องจากว่า มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันนะครับ ระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ก็มี สคบ. อย. สมอ. เป็นต้น กับบรรดาเอ็นจีโอ (NGO – Non-Governmental Organization) หรือว่าหน่วยงานเอกชนทั้งหลายนะครับ ซึ่งทำงานเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคนี้ ได้มีความพยายามที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติของทั้ง ๒ ฝ่ายขึ้นมา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาครับ ตลอดหลายปีที่ผ่านมา แต่ว่าในท้ายที่สุดก็ไม่มีข้อยุติครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นตรงนี้เอง องค์การอิสระที่จะขึ้นมาคุ้มครองผู้บริโภค ----- -๒๗/๑

แล้วก็ช่วยเหลือ สคบ. ในการปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคนี้จึงยังไม่เกิดขึ้นสักที
 ทั้ง ๆ ที่น่าจะเกิดขึ้นมาได้นานแล้ว แล้วก็น่าจะเป็นองค์กรหนึ่งที่สำคัญ ที่จะช่วยเหลือ
 สคบ. ในการคุ้มครองผู้บริโภคทั้งหลายนี้ ให้ได้รับความเป็นธรรม ไม่ถูกผู้ผลิตและ
 ผู้จำหน่ายสินค้าเอาเปรียบ ท่านประธานครับ ในมาตรฐานี้กระผมใคร่ขออนุญาต
 ท่านประธานนะครับ เพราะว่าท่านผู้เสนอคำแปรญัตตินี้ คือ ท่านอรรถรัตน์ รัตนจันทร์
 ได้ขออนุญาตให้ท่านอรรถรัตน์ได้อธิบายในรายละเอียด แล้วเดี๋ยวเราจะมาดูกันอีกครั้ง
 หนึ่งครับ ขอเรียนเชิญครับ

นายเดโช สวานานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ครับ
 เชิญท่านอรรถรัตน์ครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : ครับ กราบเรียนท่านประธานสภา
 ร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ กระผม นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ
 ในมาตรฐานี้ ก็มีกระผมได้ขออนุญาตเพิ่มเติมในส่วนของคุณะกรรมาธิการร่าง
 โดยผมขออนุญาตอ่านให้ฟังดังนี้ครับ มาตรฐานี้ ๖๐ สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภค ย่อม
 ได้รับความคุ้มครองในการที่จะได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง และมีสิทธิร้องเรียน หรือ
 ดำเนินคดีโดยผ่านองค์กร หรือสมาคมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้
 ได้รับการเยียวยาความเสียหาย โดยได้รับการยกเว้นค่าใช้จ่าย ค่าธรรมเนียม รวมทั้งมี
 สิทธิรวมตัวกัน เพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค มาตรฐานี้ ส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องที่ได้รับฟังความ
 คิดเห็นมาจากในกลุ่มของชมรมคุ้มครองผู้บริโภค และในขณะเดียวกัน ผมก็ดำรงตำแหน่ง
 เป็นประธานชมรมคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดมุกดาหารอยู่นะครับ ที่ผ่านมาใน
 หลาย ๆ ปี ปรากฏว่าเราไม่สามารถที่จะแก้ไขเยียวยาให้กับผู้ที่ถูกผู้ประกอบการเอาเปรียบ
 เปรียบได้อย่างดีพอสมควรครับ การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปค่อนข้างยาก แล้วก็การ
 ให้การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ อย่างเช่น สคบ. ก็มีน้อยครับ ที่ผ่านมา สคบ. เคย
 ให้เงินลงไปสนับสนุนในระดับจังหวัดนะครับ หลายปีก่อนให้แสนหนึ่ง แล้วก็มาปีหลัง ๆ ก็
 ให้ที่สี่แสน แต่ปรากฏว่า สิ่งเหล่านั้นไม่เคยให้ประชาชน หรือว่าองค์กรของคุ้มครอง
 ผู้บริโภคในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างใด ๆ ทั้ง ๆ ที่ตรงนั้นน่าจะ
 นำมาสู่กระบวนการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค หรือว่าการให้ความรู้ การเผยแพร่ ในสิ่ง

ต่าง ๆ ในสิ่งที่จำเป็นของผู้บริโภค รวมทั้งในส่วนของการฟ้องร้องดำเนินคดี ซึ่งเรามี
 องค์กกรเอกชนที่พร้อมที่จะดำเนินคดีในกรณีที่มีผู้เสียหายจากการถูกเอาเปรียบ
 แต่ปรากฏว่า เราจะต้องไปเสียค่าธรรมเนียม ค่าขึ้นศาลเอง ซึ่งตรงนี้ก็เป็นการ
 จึงมีข้อเสนอที่ว่า อยากจะให้มีการยกเว้นในส่วนของคุณธรรมเนียมศาล ค่าขึ้นศาล ให้กับ
 องค์กกรเอกชนที่เข้ามาทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค จากที่ผมฟังในร่างของ
 คณะกรรมาธิการยกร่าง ผมก็เห็นว่า น่าจะเป็นไปในแนวที่ใกล้เคียงกันหรือเปล่าไม่ทราบ
 อันนี้ถ้าผมดูแล้วว่า เจตนารมณ์ที่สามารถกลมกลืนกันไปได้ ผมก็ยินดีที่จะรับตามที่
 คณะกรรมาธิการยกร่างครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่ารัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
 ขอขอบพระคุณครับ จะชี้แจงเลยหรือครับ เอาเลย เชิญครับท่านอัครพร เชิญครับ

นายอัครพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
 กระผม อัครพร จารุจินดา กรรมาธิการ ขออนุญาตกราบเรียน เพื่อความมั่นใจของ
 ท่านสมาชิก เพิ่มเติมนะครับว่า นอกเหนือจากในมาตรา ๖๐ ซึ่งพยายามที่จะเขียนให้
 หลักประกันของการดำเนินการขององค์กรนี้ให้เป็นอิสระ โดยได้รับการสนับสนุน
 งบประมาณแล้วนั้น กราบเรียนเพิ่มเติมว่า เพื่อให้การอนุวัติการตามบทบัญญัตินี้
 เกิดผลขึ้นอย่างจริงจัง ในมาตรา ๒๙๓ ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็บังคับไว้ว่า จะต้อง
 มีการออกกฎหมาย เพื่อจัดตั้งองค์กรนี้ภายใน ๑ ปี นะครับ แล้วในขณะเดียวกัน
 การตรากฎหมายเรื่องนี้ขึ้น ก็เป็นอย่างไรที่ท่านสมาชิกได้เคยชี้แจงนะครับว่า ที่ผ่านมานั้น
 ค่อนข้างมีปัญหา ในคราวนี้ทางคณะกรรมาธิการก็ได้เพิ่มเติมในมาตรา ๒๙๓ (๒)
 เข้าไปอีกว่า หลังจากรัฐธรรมนูญนี้ใช้แล้ว จะต้อง มี -----

องค์กรอีกองค์กรหนึ่งในการทำหน้าที่ตรากฎหมายลูกตามกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญนี้ทั้งหมด แล้วก็ป็นองค์กรคณะกรรมการที่เป็นอิสระ เพราะฉะนั้นคณะกรรมการนี้จะวางแนวทางทั้งหมด ซึ่งอาจจะต้องรับฟังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งเจตนารมณ์ที่มีการพิจารณากันในที่ประชุมของ สสร. นี้ เอาไปดำเนินการจัดทำกฎหมายให้เป็นไปตามนั้น เพราะฉะนั้นโดยระบบที่เราวางไว้นั้น เข้าใจว่า น่าจะแก้ไขปัญหาที่มีมาในอดีต กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อจัดตั้งองค์กร หรือเพื่อให้สิทธิในการคุ้มครองผู้บริโภคนั้น จะได้ทำขึ้นโดยองค์กรที่เป็นกลาง แล้วก็รับฟังความคิดเห็น เอาบันทึกเจตนารมณ์ของคณะ สสร. นั้น เอาไปดู แล้วก็ตรากฎหมายขึ้นให้เป็นไปตามนั้น เพราะฉะนั้นผมเข้าใจว่า ข้อเสนอต่าง ๆ ที่มีการเสนอในการแปรญัตตินะครับ ก็คงจะไปอยู่ในบทบัญญัติต่าง ๆ ที่กฎหมายนั้น ที่นี้สิ่งที่คณะกรรมการมาได้เอารายละเอียดไปใส่ นั่น เพราะเกรงว่าไปบัญญัติไว้อาจจะทำให้ถูกตีความในทางคับแคบขึ้นได้ นะครับ เช่น สิทธิในการดำเนินคดี ถ้าเขียนลงไป ในวรรคแรกเช่นนั้น นั่น ก็จะกระทบถึงสิทธิของบุคคล ซึ่งมีสิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๔๐ ได้ นะครับ การใช้อำนาจตรวจสอบโดยระบุเจาะจงว่า เรียกเอกสาร ก็อาจจะถูกเอาไปแปลเปลี่ยนว่า มีอำนาจเพียงแค่นั้น ซึ่งการตรวจสอบนั้น มุ่งหวังที่จะมีมากกว่านั้น ทั้งเรื่องเอกสาร ทั้งเข้าตรวจสอบ กรณีที่ผู้ประกอบการนั้นทำอะไรในสิ่งที่กระทบผู้บริโภค มันจะมีอีกค่อนข้างมาก ตรงนี้สิ่งที่มีอยู่ กระผมเข้าใจว่า คงจะถูกนำไปใช้โดยการตรากฎหมายที่ต่อไปครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 เดียวครับ ผมขออภัยคนที่เจ้าของแปรญัตติอีกท่านหนึ่งนะครับ ท่านอุทิศ ชูช่วย ครับ
 เชิญครับ

นายอุทิศ ชูช่วย : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ผม อุทิศ ชูช่วย สสร. ครับ กราบเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับว่า ในกลุ่มของกระผมนะครับ ที่เราไปรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนมานี้ นะครับ ในส่วนของการคุ้มครองผู้บริโภค พี่น้องในท้องถิ่นนี้ นะครับ มีปัญหา และไม่รู้จะไปพึ่งใครครับ ในช่วงที่ผ่านมาเนี่ย นะครับ ก็เลยเสนอว่า น่าจะมีหน่วยงาน หรือองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรง ถ้าหากว่า เกิดไม่ได้รับความเป็นธรรมนะครับ สำหรับผู้บริโภคนี้ นะครับ จะไปพึ่งใคร

ในฐานะที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นครับ เราได้รับคำแนะนำว่า เอ๊ะ ถ้าอย่างนั้นควรตราเสียให้ชัดเจนครับว่า ผู้ที่จะเข้ามาดูแล แก้ไข คຸ່ມครอง หรือให้ผู้บริโศคได้ประโยชน์ ก็น่าจะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนี้ะครับ สามารถที่จะปรับ หรือใช้กฎหมายในลักษณะที่คຸ່ມครองผู้บริโศคได้นะครับ แต่เมื่อสักรຸ່ได้รับฟังจากท่านกรรมาธิการนะครับ อธิบายว่า จะไปไว้ในมาตรา ๒๙๓ นะครับ ที่จะให้ได้รายละเอียด แล้วก็กฎหมายที่จะดูแลผู้บริโศคได้รวดเร็วขึ้น แล้วก็ป็นจริงป็นจังขึ้น ผมก็ยินดีครับที่จะถอน เพื่อที่จะให้มาตรานี้เป็นประโยชน์กับพี่น้องประชาชนผู้บริโศคอย่างแท้จริงครับ ขอขอบคุณมากครับ ท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนຸญ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณมากครับ ท่านอุทิศครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ คือ ขอยืนยันอีกทีนะครับ หรือไม่ต้องแล้วนะครับ ขอขอบคุณครับ คุณพิเชียรครับ เชิญครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ครับ ผมขออนุญาตสั้น ๆ นิดเดียว
นะครับ คือ ในมาตรา ๖๐ นี้ จุดอ่อนที่ผ่านมามีประการหนึ่ง คือ ในวรรคสองขององค์กรอิสระนี้ เดิมนี้อำนาจหน้าที่ค่อนข้างน้อยนะครับ คือ เพียงแค่ให้ความเห็นในการคຸ່ມครองผู้บริโศคกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็คือ สคบ. อย. อย่างที่ว่า แต่ว่าในครั้งนี้ได้มีการเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้กับองค์กรอิสระนี้ขึ้นมาะครับ แต่กระผมอยากจะขออนุญาตฝากสั้น ๆ นิดเดียวนะครับว่า ตรงบรรทัดที่ ๒ ของวรรคสองนี้ะครับ ที่ว่าให้มีองค์กรที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโศค ทำหน้าที่ให้ความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณา ตรงนี้จะขออนุญาตว่า ให้เติมลงไปอีกนิดหนึ่งว่า ทำหน้าที่กำกับดูแลและให้ความเห็น ได้ไหมครับ จะขออนุญาตปรึกษา

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
หมุดคำถามหรือยังครับ ของคุณพิเชียรหมุดคำถามแล้วใช่ไหมครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
ก็นั่งลงครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : คือ ผมอยากจะให้เติมคำว่า กำกับดูแล
ก่อนให้ความเห็นครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
ครับ นั่งลงครับ เชิญคุณหมอชัชชัยครับ

นายชัชชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ผม นายแพทย์ชัชชัย ศุภวงศ์ นะครับ
กราบเรียนท่านประธาน อันที่จริงถ้าดูในวรรคสองนี้ ในบรรทัดที่ ๔ นี่นะครับ ก็เขียนว่า
รวมทั้งตรวจสอบและรายงานการกระทำ หรือละเลยการกระทำอันเป็นการคุ้มครอง
ผู้บริโภค ซึ่งผมคิดว่า การให้ความเห็น แล้วก็การตรวจสอบและทำรายงานนี้ น่าจะ
ครอบคลุมแล้วนะครับ แต่ว่าข้อเสนอกที่ท่านพิเชียรได้ชี้ประเด็นในเรื่องขององค์กรนี้
ไม่เกิดขึ้นสักที แล้วก็ไม่เป็นอิสระ แล้วก็มีความโน้มที่จะทำกฎหมายให้ไปอยู่ภายใต้
สคบ. นี้ อันนี้ก็เป็นปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมา แต่ว่าตามที่ท่านอุทิศได้พูดนะครับว่า เราได้
เขียนในบทเฉพาะกาลมาตรา ๒๙๓ ที่จะให้องค์กรนี้เกิดภายใน ๑ ปี หลังรัฐธรรมนุญ
นะครับ แล้วก็ระบุชัดเจนว่า เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ตรงนี้ก็จะแก้ปัญหาได้ครับ
ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
ก็น่าจะพอใจกันนะครับ ท่านอรรถรัตน์ครับ เชิญครับ

นายอรรถรัตน์ รัตนจันทร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาว่างที่เคารพครับ
ผมมีนิดเดียวครับ คือ เมื่อที่เจตนารมณ์ ผมอยากจะเรียนถามท่านอัครพรนิดหนึ่ง คือ จะมี
อำนาจในการเรียกพยานบุคคล พยานเอกสาร ตลอดจนคู่ความเข้ามา ซึ่งอาจจะเป็นการ
ตกลงกัน อะไรอย่างนี้ก็ได้ รวมไปถึงขั้นนี้ด้วย ถูกต้องไหมครับ ถ้าเป็นไปตามนี้
ก็ขอบพระคุณครับ ผมไม่ติดใจ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
พยักหน้าแล้ว ท่านอาจารย์สมคิดครับ ดีแล้วครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์
มาตราที่เรากำลังพูดกันอยู่นี้เป็นเรื่องขององค์กระอิสระ ที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐนะครับ
โดยระบบปกตินี้ หน่วยงานที่มีหน้าที่ไปคุมเอกชนนี้ คือ หน่วยงานภาครัฐนะครับ ไม่ใช่
หน่วยงานเอกชนกับเอกชนไปคุมกันเอง เราจะเห็นได้ว่า ถ้าเรามีตลาดหลักทรัพย์ เราก็มี
กต. ไปคุม เรามีองค์กรวิชาชีพทั้งหลาย เราก็มีหน่วยงานของรัฐไปคุมนะครับ หน่วยงาน
ของรัฐจึงมีอำนาจกำกับ แล้วก็เรียกตัวบุคคลทั้งหลายมาได้ ฉะนั้นนั่นแหละครับ ในการ
เลือกตั้ง เราก็มี กต. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ และมีอำนาจ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของ
รัฐ เรียกเอกสาร เรียกคนมาชี้แจงได้ แต่ถ้าเป็นหน่วยงานเอกชนด้วยกันเองนี้ เราคงต้อง
จำกัดบทบาทของเอกชนด้วยกันเองให้ชัดเจนว่า เอกชนกับเอกชนคงไปบังคับด้วยกัน
ไม่ได้ ความจริงปัญหาเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นปัญหาที่มีมานานนะครับ แล้วก็
เป็นปัญหาใหญ่ ประเด็นของเราก็คือว่า ถ้าให้ผู้บริโภคแต่ละคนไปสู้กับผู้ผลิตทั้งหลายนี้
ผู้บริโภคก็ไม่สามารถต่อสู้ได้ ในอดีตที่ผ่านมา เราสร้าง สคบ. ขึ้นนะครับ ซึ่งก็ยังไม่เป็นที่
พอใจของผู้บริโภคทั้งหลาย เราก็อยากมีองค์กรเสริมครับ เป็นหน่วยงานภาคเอกชน
ที่ไปช่วยเสริม ไปสร้างกำลังให้แก่ภาคเอกชนด้วยกันเองให้มีกำลังมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม
เราก็ได้สร้างองค์กรอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้น ซึ่งจำกัดอำนาจเฉพาะเรื่องการให้
คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ และให้ความเห็นในเรื่องกฎหมายในทางนโยบาย ซึ่งผมเข้าใจว่า
องค์กรผู้บริโภคทั้งหลายเขาเรียกร้องมานานนะครับ ความจริงผมสัมผัสกับองค์กรเหล่านี้
มากพอสมควร คุณสารี อ๋องสมหวัง นะครับ ซึ่งเป็นเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค
ก็มีความเห็นว่าเป็นทิศทางแบบนี้จะเป็นทิศทางที่ถูกต้อง และน่าจะไปได้ ก็ขออนุญาต
ท่าน สสร. ทั้งหลายครับว่า เราอาจจะเขียนเรื่องกำกับดูแล เรื่องอะไรต่าง ๆ หรือ
เรียกเอกสารต่าง ๆ คงไม่ได้ เพราะเป็นหลักการสำคัญว่า หน่วยงานเอกชนนี้ คงไปบังคับ
เอกชนด้วยกันเองไม่ได้ครับ แต่ว่าเราพยายามสร้างระบบเครือข่าย สร้างตัวช่วย
แล้วจะทำให้การคุ้มครองผู้บริโภคดียิ่งขึ้นกว่าเดิม แต่ว่าที่สำคัญที่สุด คือ บทเฉพาะกาล

ที่ได้เรียนมาแล้วนะครับว่า ๑๐ ปี ที่ผ่านมา เราไม่เคยเกิดองค์กรณ์ขึ้นนะครับ สมาชิกสภาว่าง แล้วก็พวกเราได้ร่วมกันทำมติใหม่ของการคุ้มครองผู้บริโภคว่า ภายใน ๑ ปี องค์กรณ์นี้จะเกิดขึ้นแน่นอนครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณนะครับ ผมว่าคงไม่มีอะไรติดใจกันแล้วมั้งครับ ยกมือ คือ ยังไม่เห็นด้วยหรือครับ ยืนยันไม่เห็นด้วยนะครับ ผมขอลาก่อน ถ้ายืนยันไม่เห็นด้วย ก็จะทำให้พูดต่อ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : คือ ผมอยากจะเรียนว่า ที่ท่านสมคิดพูดมานี้ ผมอยากให้บันทึกไว้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
อ้อ อันนั้นไม่ต้องบอก เขาบันทึกอยู่แล้วครับ ไม่ต้องสงสัยครับ บันทึกแน่นอน

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : แล้วก็ที่สำคัญที่สุดครับ ถ้าเป็นไปได้ว่าภายใน ๑ ปี ถ้ายังตั้งองค์กรณ์ไม่ได้จะมีบทลงโทษ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ครับแน่นอนครับแน่นอน บันทึก เพราะอยู่ในมาตราอยู่แล้ว ไม่ต้องสงสัยครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : จะมีบทลงโทษหรือเปล่าครับถ้าเผื่อครบ ๑ ปีแล้วยังตั้งไม่ได้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เอาละครับ ก็ค่อยไปว่ากันในมาตรานั้นก็แล้วกันนะครับ ตกลงมาตรานี้ก็ต้องขอพระคุณ
ทุกท่าน ผ่านได้ด้วยดีนะครับ ขอเชิญท่านเลขาต่อหน้าครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๖๑
มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติ ขอสงวนคำแปรญัตติ ๑ ท่าน คือ ท่านอุทิศ ชูช่วย ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
อย่าเพิ่ง เดี่ยวครับ มาตรานี้ ขอโทษท่านอุทิศครับ มาตรา ๖๑ ผมว่า เพื่อให้ไม่เสียเวลา
เพราะว่ามีการแก้ไขนะครับ แล้วก็ท่านกรรมาธิการยกวาง เขาเพียงแต่อธิบายว่า แก้ไข
ถ้อยคำให้มีความชัดเจนขึ้น ซึ่งผมว่า ทุกท่านคงจะพอใจกับสิ่งเหล่านั้นนะครับ ไม่มีใคร
คัดค้านนะครับ ผมจะได้ไม่ต้องถามโหวตในเรื่องนี้อีกนะครับ ขอพระคุณครับ
เชิญท่านอุทิศ เดี่ยวครับ ยกมือ ท่านอุทิศ หรือว่าท่าน

นายอุทิศ ชูช่วย : ท่านหลักชัยครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เชิญท่านหลักชัยครับ

นายหลักชัย กิตติพล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม หลักชัย
กิตติพล สสร. นะครับ ในมาตราที่ ๖๑ นี้ครับ ตัวกระผมเองนี้ เนื่องจากว่า ตัวเอง
ไม่ตั้งใจครับ แต่ว่าเนื่องจากไปฟังที่ระยองมา แล้วก็ที่ประชุมของการเสวนาในวันนั้น
เขาอยากจะได้ความชัดเจนว่า การที่จะใช้สิทธิตรงนี้ เขาอยากจะให้ชัดว่า จะเอาที่
ตรงจุดไหน แล้วที่นี้ก็สรุปว่า ต้องการเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เราแปรญัตติตรง
จุดนี้ตรงวรรคเดียวครับ ที่เรานะครับ เนื่องจากประเด็นสำคัญที่เขาให้การสนับสนุนใน
เรื่องนี้ ก็คือว่า เพื่อกำหนดให้มีองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐที่จะเข้ามารับผิดชอบอย่าง
ชัดเจน รองรับการใช้สิทธินี้ครับ ของประชาชนที่เกี่ยวกับการติดตาม การร้องขอให้ผู้
ตรวจสอบในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ
อันนี้คือ ความชัดเจนที่เขาต้องการนะครับ แล้วกระผมก็เห็นว่า เป็นสิ่งที่ดี ก็เลยเห็นด้วย
นะครับ แล้วก็ประเด็นที่ ๒ ก็คือ เพื่อให้เกิดความชัดเจน และสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่

ของผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา นะครับ มาตราที่ ๒๓๗ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่พิจารณา และการสอบสวนข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของนะครับ เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่นะครับ แล้วก็การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน แล้วก็ไม่ว่าการกระทำนั้นจะเห็น จะชอบ หรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่นะครับ และอันสุดท้าย ก็คือ จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งสภาแห่งนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้เราเน้นตรงจุดนี้ไว้มาก นะครับ อันนี้ก็เลยฝากท่านประธานไปทางกรรมาธิการว่า ถ้าเป็นไปได้ ก็ช่วยแก้ไขตรงจุดนี้นะครับ ไม่ใช่ที่ผมรู้จักท่าน ขอภัยที่เอ่ยนาม ท่านอาจารย์ศรีราชา แล้วมาใส่ตรงนี้ แต่เป็นความคิดเห็นของเวทีที่จังหวัดระยองของนะครับ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณครับ ใช้เวลาสั้นดี ต่อไปครับ ท่านเสริมเกียรติ เชิญครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านกรรมาธิการ และท่าน สสร. ทุกท่านครับ ผมก็คงจะคล้าย ๆ กับอาจารย์เจิมศักดิ์นิดหนึ่ง ตรงที่ว่า ๖๐ กับ ๖๑ ถ้อยคำมันไม่ต่างกัน ๖๐ ใช้ องค์การ ว่าใหญ่กว่า องค์การพอ ๖๑ พรรคสองใช้ องค์การ ผมเลยไม่รู้ว่าแนวทางต่อไป องค์การตรวจสอบนี้มันเล็กกว่า องค์การอย่างไร และองค์การตรง ๖๐ มันเป็นอย่างไร คือ พยายามจะให้ท่านอัครพรหรือกรรมาธิการยกวางอธิบายว่า อนาคตมันจะเป็นอย่างไร ๒ อย่างนี้ ถ้าใช้เหมือนกันนี้ มันจะขัดข้องไหม ถ้าไม่ขัดข้อง ผมอยากจะให้มันลือกันครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ก็มี ๒ คำถามนะครับ เรียนเชิญท่านอาจารย์สมคิด โทษครับ หรือตกลงกันเองก็แล้วกัน อาจารย์สมคิดนะครับ เชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ เดิมทีจะขอให้ท่านประพันธ์ช่วยชี้แจง ขออนุญาตเรียนชี้แจงไปพร้อม ๆ กันเลย ๒ ประเด็น ประเด็นที่ ๑ ที่ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์กับท่านเสริมเกียรติได้เรียนถาม

๘๓

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รัตนา ๓๐/๓

ท่านอัครพรได้ตอบไปแล้วนะครับ เรื่อง องค์การ กับ องค์กร ความจริงเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้น แล้วก็ตีเบตกันในการร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มาแล้ว ว่าจะใช้คำว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือใช้คำว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น -----

- ๓๑/๑

ขออนุญาตเรียน ถ้าใช้ภาษาอังกฤษจะชัดเจนยิ่งขึ้นครับว่า องค์การ ก็คือ ออร์แกไนเซชัน (Organization) องค์การนี้ก็ คือ ออร์แกน (Organ) นะครับ ภาษาต่างประเทศเขาเป็นอย่างนั้น ความจริงคำว่า องค์การ ก็มีความหมายว่า หมายถึงหน่วยงาน ในทางกฎหมาย หมายถึงหน่วยงานที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ส่วนองค์การนั้นก็ คือ ส่วนหนึ่งขององค์การนั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น เทศบาล มีฐานะเป็นองค์การนะครับ เทศบาลก็ประกอบไปด้วยองค์กร ๒ องค์กร ก็คือ สภาเทศบาล กับคณะเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ความจริงในวรรคสองที่ท่านเสริมเกียรติพูด ของ ๖๑ อาจจะใช้คำว่า องค์การ ก็ได้ แต่ว่ากรรมการได้พิจารณาโดยรอบคอบ พอสมควรนะครับ ถ้าเปลี่ยนคำว่า องค์การ ทุกที่ตามทฤษฎีที่พูดไป อาจจะต้องเปลี่ยน คำเกือบทุกคำนะครับ ที่ประชาชนเข้าใจโดยทั่วไปอยู่แล้วว่า ใช้คำว่า องค์การ นะครับ ยกตัวอย่างเช่น องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ ประชาชนก็คุ้นเคยไปพอสมควรแล้ว ก็เลยขออนุญาตว่า จะยังคงใช้คำเดิมอยู่นะครับ แต่ว่าความหมายก็เป็นอย่างที่ กรรมการได้อยากเรียนท่านทั้งหลาย ส่วนประเด็นที่ท่านอุทิศ ชูช่วย นะครับ แล้วก็หลายท่านได้พูดไปในการแปรญัตติ ขอเติมคำว่า ต่อผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา นั้นนะครับ เมื่อกี้ก็ได้หารือท่านอาจารย์ศรีราชา ซึ่งอยู่ในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน รัฐสภาด้วยแล้วนะครับ ก็ได้ขอความที่ชัดเจน และตรงกันกับกรรมการว่า ความจริง สิทธิในการติดตามร้องขอ ให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเรื่องที่เราเขียนขึ้นว่ามี หลายองค์กรเกี่ยวข้อง ไม่ใช่เฉพาะผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภาเท่านั้นนะครับ ที่จะมีหน้าที่ รับและติดตามเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนเท่านั้น มีหลายองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ละครับ อาจจะเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อาจจะเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา อาจจะเป็นหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ด้วยก็ได้ครับ เพราะฉะนั้นถ้าเขียนเน้นไปเฉพาะ ผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา คงเกิดความเข้าใจผิดเกิดขึ้นครับว่า เฉพาะองค์กรนี้เท่านั้น ที่มีอำนาจในการติดตาม ซึ่งไม่ใช่ครับ ความจริงทุกองค์กรก็มีหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบ แล้วก็ถ้าประชาชนมาร้องขอข้อมูลข่าวสารที่จะติดตามการดำเนินงาน ความคืบหน้า หน่วยงานของรัฐทุกประเภท ซึ่งรวมถึงผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภาด้วย ต้องให้ข้อมูลข่าวสารและต้องให้ประชาชนติดตามได้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ไม่มีมือทางไหนยกอีกแล้วนะครับ ก็ต้องขอบคุณอีกครั้งหนึ่ง ท่านหลักชัยยังยืนยันนะครับ เชิญครับ ลั่น ๆ

นายหลักชัย กิตติพล : กราบเรียนท่านที่เคารพ ผม หลักชัย กิตติพล อีกครั้งหนึ่งนะครับ ในส่วนนี้ นะครับ คือ ปัญหาของชาวบ้านไม่เข้าใจนะครับว่า เวลามีปัญหา เขียนลอย ๆ อย่างนี้จะไปหาที่ไหน แต่ผมก็เห็นด้วยกับทางกรรมาธิการที่ว่า มันมีหลายแห่งที่เกี่ยวข้อง ที่นี้ผมอยากจะปรึกษาท่านประธานว่าจะทำอย่างไร ให้ชาวบ้านจะเข้าใจได้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ก็มีทางหนึ่ง บันทึกเจตนาธรรมณ์อย่างว่านะครับ แล้วก็บันทึกเจตนาธรรมณ์ก็จะส่งไป ถ้าชาวบ้านมีโอกาสได้อ่าน ชาวบ้านก็จะได้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้นนะครับ ขอบพระคุณมาก นะครับ ขออนุญาตผ่านมาตรานี้ นะครับ เชิญท่านเลขาต่อ นะครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ส่วนที่ ๑๑ เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม มาตรา ๖๒ มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวน คำแปรญัตติ ๑ ท่าน คือ ท่านสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) : ท่านสมาชิก มาตรา ๖๒ ก็เช่นเดียวกับมาตราที่แล้ว คือ มีการแก้ไข แต่ว่ามีมีการแก้ไข ถ้อยคำให้มีความชัดเจนมากขึ้น เข้าใจว่า ไม่มีท่านผู้ใดขัดข้องในเรื่องนี้นะครับ จะได้ผ่านไป ลงไปตัวประเด็นเลยนะครับ มาตรา ๖๒ เราเริ่มต้นด้วยท่านสุรชัยครับ เชิญครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ ผู้ขอแปรญัตติในมาตรา ๖๒ ครับ เรื่องบทบัญญัติในมาตรา ๖๒ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ ปราศจากอาวุธ คำขอแปรญัตติของผม คือเพิ่มคำว่า และได้รับการคุ้มครองจากรัฐ ทั้งนี้ เนื่องจากเหตุผลที่ว่า ในการที่เรา ให้เสรีภาพกับประชาชนในการที่จะชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธนั้น เท่าที่ผ่านมายัง

ปรากฏมีเหตุการณ์ของการที่ผู้ชุมนุมไม่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐ แม้ว่าจะชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธแล้วก็ตาม มีตัวอย่างหลายตัวอย่างครับ ยกตัวอย่างเช่น การชุมนุมคัดค้านเรื่องท่อแก๊สที่จังหวัดสงขลา จนกระทั่งผู้ชุมนุมต้องเป็นคดีความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจของรัฐนะครับ ทั้งเป็นคดีที่ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องร้อง ทั้ง ๆ ที่ได้มีการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธแล้ว แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญ -----

ปี ๒๕๔๐ ที่เราบัญญัติให้เสรีภาพกับประชาชนที่จะมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธนั้น ยังไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนะครับ เมื่อเป็นอย่างนี้ผมก็เลยเห็นควรว่า น่าจะเขียนให้มันชัดเจนในรัฐธรรมนูญครับ ท่านประธานครับ ว่า การชุมนุมภายใต้กติกาคือสงบและปราศจากอาวุธนั้น รัฐต้องให้ความคุ้มครองครับ ไม่ใช่เขาชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธแล้ว ก็ยังถูกดำเนินคดี แล้วก็ต้องไปอาศัยกระบวนการยุติธรรมทางศาล กว่าที่ศาลจะพิพากษาว่า การชุมนุมของประชาชนที่จังหวัดสงขลานั้น ไม่เป็นความผิด เป็นการชุมนุมซึ่งได้รับสิทธิตามกฎหมายรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว เขาต้องใช้เวลาพิสูจน์ตัวเองเป็นปีครับ บนศาลนะครับ เพราะฉะนั้นผมจึงมีความเห็นว่าเราควรที่จะเพิ่มเติมให้ชัดเจนเสียทีเดียวในรัฐธรรมนูญ เอาข้อบกพร่องของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มาบัญญัติเพิ่มเติม ก็คือ รัฐต้องให้ความคุ้มครองครับ ส่วนเหตุผลอย่างอื่น ก็มีเหตุผลที่จะเพิ่มเติม โดยท่านสมเกียรติ รอดเจริญ ซึ่งเป็นผู้รับรองญัตตินี้ จะขออภิปรายร่วมด้วยครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เชิญท่านสมเกียรติเลยครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สมเกียรติ รอดเจริญ สสร. ครับ มีเหตุผลเพิ่มเติมกรณีในการรวมตัวกันในต่างประเทศส่วนมากนะครับ รัฐจะให้การคุ้มครองเสียส่วนมาก บ้านเราก็ปล่อยให้ละเลยพอสมควร อย่างที่เกาหลีชัดเจนเลยครับ ที่เกาหลีนี่เป็นการรวมตัว หรือการชุมนุมที่มากที่สุดในโลก ไม่ค่อยมีเรื่องมีราวครับ เพราะรัฐเขาให้การคุ้มครองดูแลนะครับ คนจะมาเป็นหลักหมื่นหลักแสนอย่างไรก็แล้วแต่ รัฐเขาจะอยู่เฉย ๆ แต่เขามีหน่วยคุ้มครองดูแลโดยเฉพาะเลยครับ ผมไปดูงานมาสองสามครั้งนะครับ ทุกครั้งมีการชุมนุม ที่ประเทศเกาหลีจะมีหน่วยหนึ่ง เหมือนตำรวจละครับ คอยดูแล mobs (Mob) นะครับ มีรถบัส (Bus) ในลักษณะเหมือนบ้านเรา สำหรับที่จะเอาผู้ต้องโทษไปศาลละครับ ลักษณะแบบนั้น เป็นร้อย ๆ คัน ไว้รอเลย เรียบร้อย ไว้ดูแล แล้วล้อมไว้เลยนะครับ เพื่อให้คุณดำเนินการกิจกรรมกันอย่างให้สบายใจได้ครับ ไม่มีการมาแทรกแซงไม่อะไรทั้งสิ้น ถ้าเผื่อใครรบกวนวายนะครับ ในลักษณะที่เป็นมือที่สาม เขาจับไปอยู่ในส่วนที่กักกันไว้เรียบร้อย แล้วก็ดูเขาชุมนุมต่อไป แล้วเขาก็มีกฎระเบียบรองรับไว้เสร็จเลยนะครับ

ว่า คุณทำไปเถอะ ๓ วัน คุณชุมนุมไป ๓ วัน ถ้าเผื่อยังระหว่างใจทักกับจำเลย หรือสิ่งที่คุณต้องการยังไม่เรียบร้อย รัฐถึงจะค่อยยื่นมือเข้าไปเป็นท้าวมาลีวราชในการที่ดำเนินการให้เกิดความสงบ เป็นขั้นเป็นตอนนะครับ พบส่วนมากจะจบลงด้วยดีทุกครั้งครับ เพราะว่ารัฐเขาให้ความคุ้มครองในการดำเนินการ อันนี้ชัดเจนนะครับ ชัดเจนมาก ๆ ส่วนบ้านเราเนี่ย เห็นเป็นที่ชัดเจนทุกครั้งเลย ต้องยื้อกันไปยื้อกันมา แล้วก็ต้องไปเจรจา สุดท้ายนะครับ แล้วก็ไปสุดท้ายจริง ๆ ก่อนที่จะเจรจากันสำเร็จ ก็ไปฟ้องร้องกัน ถ้าเผื่อเจรจาแล้วไม่ได้ความนะครับ ข้อความในการเจรจา ในการชุมนุมทุกครั้งเลยนะครับ สำหรับการชุมนุม ไม่ว่าจะในองค์กรของรัฐ ไม่ว่าจะรัฐวิสาหกิจ หรือว่ากลุ่มขบวนการสหภาพ สหกรณ์ หรือการชุมนุมอะไรต่าง ๆ ถ้าเผื่อมีเรื่องมีราวเกิดขึ้นในลักษณะแบบนี้ บทสรุปสุดท้าย ถ้าเผื่อตกลงกันได้ก็จะมีข้อสรุปข้อสุดท้ายนะครับว่า สำหรับผู้ที่ร่วมชุมนุมนะครับ ทุกคนไม่มีความผิด และไม่มีการลงโทษใด ๆ จะเป็นข้อความสุดท้ายที่จะต้องเจรจาทกลงกันทุกครั้งนะครับ สำหรับการชุมนุม ดังนั้น ข้อความเหล่านี้ การฟ้องร้องจะไม่มีเกิดขึ้นในโอกาสข้างหน้า ถ้าเผื่อท่านใช้คำที่เราขออนุญาตแปรญัตติเข้าไป เพิ่มเข้าไปนะครับว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ และได้รับความคุ้มครองจากรัฐครับ ขอขอบคุณครับ สำหรับวรรคแรกนะครับ ขออนุญาตวรรคที่ ๒ นิดเดียว ต่อได้ไหมครับท่าน วรรคที่ ๒ มันจะมีคำว่า การรบ อยู่ในนั้นด้วย ผมค่อนข้างจะสะกิดใจ ได้ไหมครับ ต่อเลยทีเดียวนะ ได้ไหมครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ได้ครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ก็ไม่ทราบเหมือนกันว่า ทำไมมันมีคำว่า สงคราม อยู่ ของเดิมมีแค่ สงคราม อากาศก็ร่อแร่อยู่แล้วนะครับ สงคราม นะครับ ในนั้นนะครับ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามนะครับ อยู่ในภาวะสงครามนี้ก็พอทนแล้วครับ-----

ภาวะสงครามนี้ก็คงไม่มีใครชุมนุมอยู่แล้วนะครับ มาเติมคำว่า หรือการรบ ยิ่งจบเลย ผมว่า ในระหว่างมีการรบกันนี้ ตัวใครตัวมันอยู่แล้วนะครับ ไม่น่าจะมีคำนี้เกิดขึ้นเลยครับ หรือ ในระหว่างเวลาที่ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศในการใช้กฎอัยการศึก อันนี้ก็ ๒ อย่าง ๓ อย่างหลังนี้จะแยแล้ว มาเจอการรบนี้ ผมมองไม่ออกนะครับว่า จะมีใครสติ ฟันเพื่อนหรือเปล่าครับ ระหว่างมีการรบพุ่งกันอยู่เนี่ย จะมีการชุมนุมหรือครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สอนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ไม่แน่ครับ ต้องถามกรมการนิเทศน์ครับ แต่ตอนนี้ทางกรมการนิเทศน์ มีท่านไพบูลย์ครับ เชิญครับท่าน ช่วยตอบทุกข้อเลยก็แล้วกันครับ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ (กรมการนิเทศน์) : กราบเรียนท่านประธานสภา ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพทุกท่านครับ ผม ไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ กรมการนิเทศน์นะครับ อยากกราบเรียนในเรื่องของการแปรญัตติของท่านสมาชิก สภาร่างรัฐธรรมนูญในมาตรานี้ครับ ที่ขอเพิ่มข้อความในมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ ปราศจากอาวุธ และท่านได้ เติมว่า และได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ขอเรียนชี้แจงว่า ในประเด็นนี้เป็นประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่อสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งในเรื่องความสัมพันธ์ต่อสิทธิและ เสรีภาพนั้น มีประเด็นว่า องค์การของรัฐใดบ้างที่จะต้องผูกพันต่อสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งในหลักการทั่วไปนะครับ อาจจะเรียนว่า สิทธิและเสรีภาพย่อมผูกพันต่อองค์กร ผู้ใช้อำนาจมหาชนทั้งหลาย ดังที่กรมการนิเทศน์ได้ยกไว้ ในมาตรา ๒๗ ถ้าท่านพลิกไป ดูในมาตรา ๒๗ ซึ่งเป็นบททั่วไปของหมวดที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ก็จะไปปรากฏข้อความที่บัญญัติว่า สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพัน รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรง ในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง ก็ให้เห็น ในหลักการนะครับ ซึ่งอยู่ในบททั่วไป ตามมาตราที่ผมได้กล่าวไปครับ ก็คือว่า สิทธิ

เสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้เขียนรับรองไว้ อย่างเช่น มาตรา ๔๘ นี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ซึ่งเป็นบททั่วไปตามมาตรา ๒๗ อยู่แล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องบัญญัติรองรับไว้อีก ถ้ามีฉะนั้นนะครับ ทุกมาตราก็ต้องเขียนในลักษณะอย่างนี้นะครับ เพราะว่าบททั่วไปรับรองครบถ้วนแล้วนะครับ ผมอยากจะเรียนเพิ่มเติมว่า การบัญญัติถ้อยคำในเรื่องของการได้รับความคุ้มครองจากรัฐนะครับ ซึ่งในเรื่องนี้ ในรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ตามที่ท่านได้แปรญัติติมา ก็ไม่เคยปรากฏครับ ผมไปตรวจสอบดูในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๔๗๒ ๒๕๑๑ ๒๕๑๗ ๒๕๒๑ ๒๕๓๔ และฉบับที่ผ่านมา คือ ๒๕๔๐ ก็เขียนในลักษณะนี้ โดยไม่จำเป็นต้องเติมข้อความตรงนี้แต่อย่างใด เพราะว่ามาตรา ๒๗ มันครอบคลุมถึงสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้หมดแล้วนะครับ ไม่อย่างนั้นก็ต้องไปเขียนในทุกมาตรานะครับ อันนั้น เป็นประเด็นที่ผมอยากจะกราบเรียน ส่วนประเด็นในเรื่องของที่กรรมการเพิ่มในวรรคสองขึ้นมาะครับ ในเรื่องของการรับนะครับ เราจะพบว่า ตรงจุดนี้ก็จะเป็นไปตามมาตราอื่น ๆ นะครับ ซึ่งมีในเรื่องของภาวะสงคราม การรบ การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และการใช้กฎอัยการศึกอยู่แล้วนะครับ ในประเด็นที่ว่า การชุมนุมโดยสงบ ในตัวของเนื้อหาที่ท่านได้อภิปรายประกอบนั้นว่า ถูกจับในลักษณะอย่างนั้น ผมอยากจะเรียนว่า เมื่อเป็นเสรีภาพในการชุมนุมปราศจากอาวุธ ถ้าอยู่ในกรอบกติกาของกฎหมาย ก็สามารถที่จะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนะครับ แต่ถ้าสิ่งใดการชุมนุมละเมิดกรอบของกฎหมาย เช่น ละเมิดของกฎหมายอาญา ละเมิดพระราชบัญญัติทางหลวง เป็นการกีดขวางทางจราจรตรงจุดนั้น โดยที่ไม่ได้รับอนุญาตนะครับ ถ้าละเมิด -----

กรอบกติกาของกฎหมาย ก็ยอมที่จะมีความผิดนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าชุมนุมโดยสงบ ได้รับอนุญาต ปราศจากอาวุธนะครับ และอยู่ในกรอบกติกาของกฎหมาย ตรงจุดนั้นได้รับความคุ้มครอง ซึ่งเป็นบททั่วไปตามมาตรา ๒๗ อยู่แล้วนะครับ ก็อยากจะกราบเรียนด้วยความเคารพครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ ถ้ามท่านสุรชัยก่อนนะครับ ท่านพอใจกับคำอธิบายนี้ไหมครับ เชิญท่านครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ ก็เมื่อได้ฟังคำชี้แจงของท่านกรรมาธิการยกร่างแล้ว สำหรับในวรรคแรก ไม่ติดใจครับ ส่วนวรรคที่สอง อยากจะให้ท่านประธานสอบถามจากท่านเสริมเกียรติด้วยครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
กำลังจะถามท่านเสริมเกียรติครับ ท่านเสริมเกียรติครับ พักหน้า ขอพระคุณครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ขอใช้สิทธิในฐานะที่กรรมาธิการได้มีการแก้ไขนะครับ ถ้ามินิดเดียว คือ ผมเองมีความรู้สึกที่ภาวะสงคราม กับ การรบ นี่มันน่าจะหมายถึงสิ่งเดียวกัน ผมพยายามจะหาพจนานุกรมเปิดอยู่เหมือนกัน แล้วเดี๋ยวผมก็ดูว่า อันนี้ลอกมาจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ซึ่งไม่มีคำว่า การรบ ก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่ทำไมเมืองไทยต้องไปใส่เรื่องการรบขึ้นมา ในตอนนี้ ในปี ๒๕๕๐ ทำให้ผมตกใจ อันนี้อันที่หนึ่งนะครับ อันที่ ๒ บุคคลยอมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ บทนี้ดีมาก ผมเองเคยได้ประโยชน์จากตรงนี้เยอะ เพราะเคยไปชุมนุม เคยชวนคนไปชุมนุม แล้วก็เคยตรวจสอบเรื่องที่คุณสุรชัยได้พูดว่า ที่หน้าเจบี (J.B. Hotel) หาดใหญ่ ที่ตำรวจไปทำร้ายผู้ชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ แล้วก็ผมไปเป็นพยานให้ที่ศาล ก็ใช้มาตรานี้ช่วยชาวบ้านได้เยอะเลย ต้องกราบเรียนว่า มาตรานี้สำคัญมาก ๆ คราวนี้อยากจะถามนิดเดียวนะครับ คำว่า โดยสงบ แปลว่าอะไร โดยสงบนี้ ใช้เครื่องขยายเสียงได้หรือเปล่า เพราะสงบนี้ ผมอยากรู้ อันนี้เป็นความอยากรู้จริง ๆ เพราะว่าขณะนี้ลองเดินไปที่หน้าสภา ห้องผมอยู่ตรงนี้ อยู่ริมหน้าสภาเลย

๕๒

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

พรเทพ ๓๔/๒

ห้องทำงาน ผมทำงานไม่ได้ มีเสียงรบกวนอยู่ตลอดเวลา แล้วเสียงนี้ก่อดันตลอดด้วย ผมนั่ง ๆ อยู่ก็เต็มทุกที เพราะว่า เดี่ยวก็นายเจิมศักดิ์ อย่างนั้นอย่างนี้ อะไรไปตามเรื่องนะครับ ผมก็เลยอยากจะรู้ว่า ใ้คำว่า โดยสงบ นี้ คืออย่างนี้นะครับ ตอนที่ชาวบ้าน แล้วพวกผมก็ใช้เครื่องขยายเสียง สนามหลวงผมก็เคยใช้ ถนนราชดำเนินก็เคยใช้ แต่อันนั้นมันก็มีเหตุที่ต้องใช้ แต่ว่าเวลาที่ไม่มีเหตุต้องใช้ นั่งกันอยู่ไม่กี่คน แต่เปิดเครื่องขยายเสียงแล้วหันลำโพงใส่ไปที่รัฐสภา แล้วก็ทำงานทำการไม่ได้ มันเป็นเรื่องก่อดัน อย่างนี้เรียกว่าสงบใหม่ การตีความคำว่า สงบ คืออะไร ขอความรู้ ๒ ข้อ นะครับ การรบ กับ สงบ ตรงนี้นะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ขอบพระคุณครับ เชิญท่านกรรมาธิการธงทองครับ เชิญครับ

นายธงทอง จันทรางศุ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ธงทอง จันทรางศุ กรรมาธิการครับ ขออนุญาตกราบเรียนในข้อหาหรือ ๒ เรื่อง นะครับ คำว่า การรบ กับ สงคราม นั้น เป็นถ้อยคำซึ่งได้เขียนอยู่ในหลายมาตราด้วยกัน ผมขอประทานอนุญาต ยกตัวอย่าง ในมาตรา ๓๘ เรื่องของการเกณฑ์แรงงาน การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ แล้วก็อยู่ในมาตรา ๔๕ พรรคห้า ก็ใช้คำว่า สงครามและการรบ ถ้ามว่าคำ ๒ คำนี้แตกต่างกันอย่างไร ผมเข้าใจว่า คำว่า สงคราม นั้น เรามุ่งหมายถึง สงครามที่ได้มีการประกาศสงครามอย่างเป็นทางการนะครับ เป็นการรบขนาดใหญ่ที่มีคนจำนวนมากเข้าสู้รบกันนะครับ แต่คำว่า การรบ นั้น ขนาดนั้นอาจจะไม่ได้ไปไกลถึงขนาดนั้น มีการสู้รบกัน และนัยสำคัญทางกฎหมาย คือ ไม่มีการประกาศสงครามครับ ผมคิดว่า เรื่องของการประกาศสงครามจำเป็นต้องมีกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ตามกฎหมายที่รัฐธรรมนูญกำหนดรับรองไว้ แต่บางที่มันรบ มันรบแทบตายเลยนะครับ ในสายตาชาวบ้านเห็นว่ามันเป็นสงครามแล้ว แต่ว่าไม่มีการประกาศสงคราม มิติทางกฎหมายอาจจะมีความเถียงว่า มันยังไม่เกิดสงคราม เราก็จะนิยามสิ่งนั้นว่า เป็นการรบ แต่ไม่ว่าจะเป็นสงครามหรือการรบนั้น ที่จริงแล้ว ความรุนแรงในเรื่องของการที่ต้องการ

๕๓

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

พรเทพ ๓๔/๓

ความร่วมมือร่วมใจในการช่วยกันรักษาความสงบของบ้านเมืองนั้น คงไม่แตกต่างกัน
นะครับ

ประเด็นที่ ๒ ก็คือ เรื่องของการชุมนุมโดยสงบที่ว่านี้ คำว่า โดยสงบ นั้น
เบื้องต้นความมุ่งหมายของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ถ้าผมเข้าใจไม่ผิด น่าจะหมายถึงการ
ไม่ใช้ความรุนแรง การที่ใช้อาวุธ -----

- ๓๕/๑

การใช้กำลังเข้าทำร้ายกัน เข้าประหัตประหารกัน อย่างนั้นจะบอกสงบคงไม่ได้ แต่ประเด็นเรื่องการใช้เครื่องขยายเสียง การใช้เสียงดัง ผมคิดว่า เป็นอีกประเด็นหนึ่ง ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป แล้วก็ที่สำคัญก็คือว่า จะต้องไปดูบทบัญญัติใน มาตรา ๒๘ ประกอบกันด้วยนะครับว่า การที่จะใช้สิทธิเสรีภาพนั้นนะครับ จะต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นด้วย เพราะฉะนั้นถ้าหากว่า การใช้เสียงดังเกินสมควร แล้วก็ต่อเนื่องกันโดยปราศจากเหตุผล เป็นความมุ่งหมายที่จะไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น สิ่งนี้ก็กระทำไม่ได้ ตามมาตรา ๒๘ ขอประทานกราบเรียนดังนี้ครับผม

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ยังติดใจในถ้อยคำใหม่ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ นิดเดียวครับ คือ ผมมันก็นักชุมนุมเก่า นะครับ คราวนี้พอบอกการรบบนี้ บอกว่า การรบบ คือ การที่ไม่ได้ประกาศสงคราม แต่ว่ามันมีการต่อสู้กันใช้ใหม่ครับ แต่ว่าไม่ได้ประกาศ ตกกลงด้วยเหตุนี้ ถ้าผมมีการชุมนุม สมมุติว่า เรามีการชุมนุมกันที่สนามหลวง แล้วมันเกิดการรบบกันที่ไหนก็ได้ ตกกลงการชุมนุมอันนั้นเลยชุมนุมไม่ได้ เพราะว่าอันนี้เป็นข้อห้าม ข้อยกเว้น อย่างนี้เหมาะไหม อันนี้เราลองสวมหัวใจคนที่จำเป็นต้องชุมนุมนะครับ มันอาจจะเลยกลายเป็นว่า พอมีการรบบอะไรกันเกิดขึ้น ก็เลยเป็นข้อยกเว้นว่าชุมนุมไม่ได้ เพราะชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธ รัฐธรรมนูญคุ้มครอง แต่พอมีการรบบบ๊อบ บอกไม่คุ้มครองแล้ว คุณจะสงบผมก็ไม่คุ้มครองคุณนะ ผมโดนเลยนะ อย่างนี้เหมาะหรือเปล่า นี่เราคิดกลาง ๆ นะครับ ผมเป็นทั้งผู้ที่เคยชุมนุม และเป็นทั้งผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการชุมนุม ที่พยายามพูดทั้ง ๒ ด้านนะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขออาจารย์ธงทองอีกทีครับท่าน

นายธงทอง จันทรางศุ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
กระผม ธงทอง คณะกรรมาธิการครับผม

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตชี้แจงเพิ่มจาก
อาจารย์ธงทอง จะได้จบครับ ผมจะชี้แจงให้ อธิบาย มันจะได้จบครับ คำสองคำนี้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
เอาครับ เชิญครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
ท่านกรรมาธิการยกร่าง และท่าน สสร. คำว่า การสงคราม อาจารย์ธงทองพูดถูกต้อง
แล้วว่า ต้องมีการประกาศ แต่การรบที่ไม่มีประกาศ เช่น ชายแดนบ้านเราเนี่ย รอบ ๆ บ้านนี้
บางที่เกิดปะทะกันระหว่าง ๒ ชาตินายแดนเนี่ย มันไม่ใช่เป็นการประกาศสงคราม เพราะว่า
ไม่ได้เป็นการต่อสู้ระหว่าง ๒ ชาตินี้ แต่มันมีการปะทะกันบ้าง เขาเรียก การรบ ที่นี้ความ
วุ่นวายในบ้านเราเอง ไม่เกี่ยวกับคนต่างชาติ เขาไม่เรียก การรบ มันเกิดการใช้กำลังกันนี้
เขาไม่เรียก การรบ การรบมันต้องเป็นเรื่องระหว่างคนละชาติกัน ที่นี้เรื่องความสงบนี้
ปราศจากอาวุธนี้ มีคดีมีอบในกรุงเทพนี้ตั้งเยอะแยะ ตั้งก่อนหน้านี้ที่จะมี
ความเปลี่ยนแปลงนี้ มันก็คือ คำว่า ความสงบ ก็คือ ไม่มีการใช้กำลังทำร้ายกัน แต่ไม่ได้
หมายความว่า ใช้เครื่องขยายเสียงแล้วจะไม่สงบ การใช้เครื่องขยายเสียง มันเป็นอุปกรณ์
ในการชุมนุม คนมีเป็นหมื่น หลายหมื่นนี้ ถ้าไม่ใช้เครื่องขยายเสียงนี้จะคุยกันได้อย่างไร
เพราะฉะนั้นคำว่า โดยสงบ นี้ ไม่ได้หมายความว่าเสียงดังไม่ได้ เครื่องขยายเสียงนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการชุมนุมอย่างสงบ และไม่มีอาวุธ สรุปลงแล้วก็คือว่า สามารถใช้
เครื่องขยายเสียง และทางเจ้าหน้าที่จะดำเนินคดีข้อหา ผิด พรบ. เครื่องขยายเสียง
พรบ. เทศบาล อะไรไม่ได้ครับ กฎหมายเล็กนี้ มันจะทำลายสิทธิของประชาชน
ตามรัฐธรรมนูญไม่ได้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ แต่ว่าท่านอาจารย์เจิมศักดิ์คงไม่ยอม ยกมือหรือเปล่า หรือไม่ยก

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ นิดเดียว
เพื่อความรู้อันนั้นแหละครับ น่าสนใจมาก คือ เมื่อกี้อาจารย์ธงทองพูดเหมือนกับว่า เมื่อ
มีการรบโดยไม่ได้ประกาศสงคราม มันเหมือนกับภายในประเทศก็ได้ แล้วคุณเสริมเกียรติ
อัยการบอกว่า คำว่า การรบมันไม่ใช่ในประเทศ ตกลงมันอะไรกันแน่ ถ้าในประเทศนี้

ผมไม่ค่อยเห็นด้วย คำว่า การรบ แล้วจะไปห้ามชุมนุม ถ้าเป็นในประเทศ ถ้าอย่างนั้น
มีคนแก๊งสร้างเรื่องอะไร รบกันสักหน่อยหนึ่ง หรือทะเลาะกันสักหน่อย ปะทะกัน
การชุมนุมไม่ได้รับการคุ้มครองเลย ผมว่าอันนี้ใช้ไม่ได้ แล้วเสียงนี้ ผมเห็นด้วยกับ
คุณเสริมเกียรติ นะครับ ที่บอกว่า เครื่องขยายเสียงเป็นเครื่องมือในการชุมนุม ถ้าไม่มี
เครื่องขยายมันชุมนุมไม่ได้ คือ มันควบคุมคนไม่ได้ มันจะเกิดความรุนแรง -----

เพราะฉะนั้นเครื่องขยายเสียง เห็นด้วย แต่เครื่องขยายเสียงที่ไม่ได้ใช้เพื่อควบคุมคน แต่ใช้เพื่อแผดเสียงไปเรื่อย ๆ อันนี้จะไรนะครับ สวดมนต์ไม่ใช่ แผดเสียงก็แล้วกัน อันนี้จะว่าอย่างไร ขอบพระคุณครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ท่านสวิงครับ ท่านครับ เชิญครับ

นายสวิง ต้นอูด : ผมคิดว่า ยิ่งอธิบายผมก็ยิ่งไม่เห็นด้วยนะครับว่า ในข้อความที่ท่านกรรมาธิการ ท่านประธานที่เคารพ ผม สวิง ต้นอูด ครับ เพราะว่าผมคิดว่า ยิ่งจะไปจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากยิ่งขึ้นครับ เพราะหมวดนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนนะครับ เพราะผมคิดว่า ถ้าสมมติว่า รัฐบาลในชุดนั้นได้ทำการรุกราน สมมุตินะครับ เพื่อนบ้าน เกิดการรบขึ้น แล้วประชาชนไม่พอใจต่อนโยบายของรัฐบาลนั้น ผมคิดว่า เขาก็ต้องชุมนุมนะครับ แล้วดังนั้น ข้อความนี้ก็เหมือนกับว่า ผมคิดว่า ก็เหมือนกับหลายประเทศนะครับ ที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล ในการที่จะไปทำสงครามกับประเทศต่าง ๆ ซึ่งผมคิดว่า คำว่า ภาวะสงคราม นี้ โอ.เค. มันถึงขั้นวิกฤติที่จะต้องสู้รบกันขนาดหนัก แต่ว่าในการรบเฉย ๆ นี้ ถ้าไม่เช่นนั้น ผมคิดว่า จะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไปนะครับ ผมไม่เห็นด้วยในเรื่องนี้ครับ ขอให้ตัดออกครับ

นายเดโช สวณานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ก็ท่านถกกรรมาธิการไปที่หนึ่งครับ อาจารย์สมคิดครับ ยืนยันนะครับ เพราะว่าก็มีประเด็น หรือท่านไพบูลย์ เชิญครับ เชิญท่านไพบูลย์ครับ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ขออนุญาตกราบเรียน ท่านประธานสภา ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญผู้ทรงเกียรติที่เคารพทุกท่านครับ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการชุมนุมนะครับ ผมอยากจะเรียนว่า ในการชุมนุมโดยสงบ ตามความหมายที่เราได้พูดจากันไปนะครับว่า มันเป็นเรื่องที่ชุมนุมในที่สาธารณะ การชุมนุมในที่สาธารณะ มันมีอยู่ ๒ ประการ เท่าที่ผมศึกษามาจากระบบกฎหมายของต่างประเทศ ก็คือ เป็นลักษณะในการชุมนุมที่อยู่กับที่ กับการเดินขบวน การชุมนุมที่อยู่กับที่นะครับ ในระบบกฎหมายของต่างประเทศเขาจะส่งผู้จัดการชุมนุมขึ้นมา

เพราะว่าแต่ละคนรู้ตัวอยู่แล้วว่า วันนี้จะไปรวมตัวที่ไหนนะครับ เช่น ๓ คน จัดการประชุม ถ้าเป็นการผิดกฎหมาย ๓ คน นั้นต้องรับผิดชอบนะครับ แต่ในเรื่องของการเดินขบวน ก็คือว่า มีการเดินโดยไม่ได้นัดหมาย ทุกคนต่างออกจากบ้านมานะครับ แล้วมาเจอกัน แต่การเดินขบวนในกฎหมายของต่างประเทศ ห้ามหยุดครับ ต้องเดินเคลื่อนไปเรื่อย ๆ ไม่อย่างนั้นแล้วหลักความได้สัดส่วนในการเดินทางกับการชุมนุมโดยสงบ มันจะไม่ได้ สัดส่วนกันตามรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญเรายืนยันในเรื่องของเสรีภาพในการเดินทาง ไปไหนต่อไหน ถ้าท่านเดินขบวน หรือว่าชุมนุมอยู่กับที่โดยการปิดถนน แล้วประชาชน เดินทางไปไหนต่อไหนไม่ได้ ตรงนั้นก็ต้องอยู่ในกรอบกติกาของกฎหมาย ซึ่งในต่างประเทศมีกฎหมายรองรับอยู่ในเรื่องนี้อย่างชัดเจน แต่ในระบบกฎหมายบ้านเรา นะครับ กฎหมายเฉพาะในเรื่องการชุมนุมโดยสงบนะครับ ชุมนุมในที่สาธารณะยังไม่มี กฎหมายเฉพาะเรื่องนี้โดยชัดเจน เมื่อไม่มีกฎหมายเฉพาะ ก็ต้องนำกฎหมายต่าง ๆ ที่มันมีอยู่ เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายทางหลวง นะครับ กฎหมายการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองมาใช้ อย่างคร่าวๆที่แล้วนะครับ ทางรัฐสภาเองได้อออก ร่างพระราชบัญญัติทางหลวงนะครับ ในเรื่องของเขตไหล่ทาง ที่มีการชุมนุมกัน แล้วก็ แปลความว่า เขตไหล่ทางมันจะรวมไปถึงไหล่ทางนะครับ แล้วก็ไหล่ถนนในจุดนั้น ก็คือ ที่ยืนของผู้ชุมนุมไม่มีเลย ถ้าไม่ได้ขออนุญาตก็จะผิดหมดนะครับ เช่น ยืนที่ลานพระรูป นะครับ ก็ผิดนะครับ ยืนที่เกาะกลางถนนก็ผิดนะครับ เพราะเป็นเขตไหล่ทาง ทางศาลรัฐธรรมนูญเองก็ได้ตีความตรงจุดนี้ว่า มันกระทบสิทธิเกินนะครับ ก็เลยตรงนี้เป็นเรื่องที่ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
คือ เขาสงสัยคำเดียวกัน อาจารย์ธงทองครับ เชิญครับ

นายธงทอง จันทรางศุ (กรรมมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ธงทอง ครับผม เพื่อให้ที่ประชุมแห่งนี้สามารถเดินหน้าได้ นะครับ อย่างไรก็ตาม ผมคิดว่า เงื่อนไขของการที่จะห้ามชุมนุมนั้น ต้องเป็นไปโดยบทบัญญัติของกฎหมาย เรื่องของสงครามก็ดี เรื่องของสถานการณ์ฉุกเฉิน เรื่องกฎอัยการศึกนั้น ก็คิดว่า มีเพียงพอแล้ว รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ก็บัญญัติรับรองไว้แนวทางเดียวกัน โดยไม่มีคำว่า

๕๕

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

নীชชา ๓๖/๓

การรบ แล้วผมคิดว่า เราหวัง และเราเชื่อว่าประเทศไทยเราคงจะไม่จำเป็นต้องใช้
มาตรการในส่วนนี้ กรรมวิธีการขออนุญาตที่จะไม่ยืนยันในเรื่องของ คำว่า การรบ ครับผม

- ๓๗/๑

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สุพิชชาภัย ๓๗/๑

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
 ขอบพระคุณกรรมการมากครับ อาจารย์พิสิฐพูดอีกนิดหรือครับ นิดเดียวนะครับ
 ท่านอาจารย์ครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
 กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ครับ ผมขอตั้งเป็นข้อสังเกตสั้น ๆ เพราะว่า ได้มีการพูดถึง
 เรื่องของการชุมนุม แล้วก็ใช้เครื่องกระจายเสียงนะครับ ผมเผชิญได้รับการร้องเรียนจาก
 ประชาชนที่อยู่แถว ๆ ที่มีการชุมนุมขณะนั้นะครับว่า มีการเปิดเครื่องดังมาก จนกระทั่ง
 เขาไม่ได้หลับไม่ได้นอน ผมจึงขอตั้งเป็นข้อสังเกตให้ท่านผู้ที่จะไปร่างกฎหมาย
 เรื่องการชุมนุมต่อไปในอนาคตนี้ครับ ได้เอาประเด็นนี้พิจารณาด้วยครับ ขอเพียงแค่นี้ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
 ขอบคุณครับ มาตรา ๖๒ ก็ผ่านไปด้วยดีนะครับ ขอบพระคุณอย่างยิ่งครับ ขอเรียนเชิญ
 ท่านเลขาไปต่อครับ

นายจเร พันธุ์เปรื่อง (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : มาตรา ๖๓
 มีการแก้ไข มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ ๔ ท่าน คือ นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ
 นายวิชัย รูปขำดี รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และนายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่สอง) :
 มาตรา ๖๓ นี้นยาวหน่อย เพราะมีผู้แปรญัตติ ผู้สงวนคำแปรญัตติเยอะ แล้วก็
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการแก้ไขนะครับ แล้วก็มาตรา ๖๓ การแก้ไข ไม่ใช่เฉพาะถ้อยคำ
 เพราะฉะนั้นต้องขออนุญาตให้กรรมการชี้แจงในเรื่องนี้ก่อนนะครับ ที่เปลี่ยนแปลง
 แก้ไขครับ เรียนเชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธาน
 ที่เคารพครับ ในมาตรา ๖๓ เป็นเรื่องเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์
 สหกรณ์ หรือกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีความคิดเห็นค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีที่ประชาชน
 จะได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพที่ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ในมาตรา ๖๓ วรรคแรก กรรมการ
 ได้ขออนุญาตเติมคำว่า องค์การพัฒนาเอกชน เข้าไปนะครับ ถ้ามว่า ทำไม่มีการเติมคำนี้

เข้าไปนะครับ ก็ขออนุญาตเรียนว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าเดิม ความจริงแล้ว คำว่า องค์การพัฒนาเอกชน นั้น อาจจะรวมอยู่ในคำว่า องค์การเอกชน ก็ได้ หรืออาจจะรวมอยู่ในคำว่า หน่วยงานอื่น ก็ได้เช่นกัน แต่ว่าผมเข้าใจว่า ในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมา คำว่า เอ็นจีโอ คำว่า องค์การพัฒนาเอกชน เป็นที่ยอมรับของสังคมปัจจุบันนะครับว่ามีบทบาทที่เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า องค์การพัฒนาเอกชนนั้น แตกต่างกับองค์การเอกชน ซึ่งอาจจะหมายถึงสมาคมเอกชนทั้งหลาย สมาคม ทนายความ หรือสมาคมอื่น ๆ ก็แล้วแต่นะครับ ผมเรียนว่า ก็เป็นเรื่องที่อยากจะแยกให้เห็นชัดเจนระหว่างองค์การเอกชนโดยทั่วไปกับองค์การพัฒนาเอกชน ที่เรียกว่า เอ็นจีโอ นะครับ ก็เลยขออนุญาตเติมคำนี้ขึ้นนะครับ แล้วก็เท่าที่ทราบ ก็คือมี สสร. อีกกลุ่มหนึ่ง เข้าใจว่า กลุ่มของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้ขอแปรญัตติเพิ่มคำนี้เข้ามา นะครับ กรรมการก็เห็นด้วย และคิดว่า จะเป็นประโยชน์กับการพัฒนาองค์การพัฒนาเอกชนไปในอนาคต ที่มีการเขียนรับรองเช่นนั้นนะครับ ซึ่งจะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อ องค์การพัฒนาเอกชนทั้งหลาย ซึ่งมักถูกมองภาพในทางลบในสังคมไทยมาโดยตลอด ก็ขออนุญาตเติมคำนี้เข้าไปครับ ท่านประธานครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ก็คงไม่มีท่านผู้ใดขัดข้องใช่ไหมครับ อย่างนั้นก็ขอเรียนเชิญเจ้าของญัตติเลยนะครับ คือ ท่านพิเชียรเป็นคนแรก เชิญครับ

นายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ : ท่านประธานครับ ญัตตินี้ทางคุณหมอรวิวัฒน์ ร่มไทรทอง เป็นผู้เสนอในส่วนของกลุ่ม ๑ ของกระผม ขออนุญาตให้ท่านนายแพทย์ธีรวัฒน์ครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : เชิญครับ เชิญคุณหมอมครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : กราบเรียนท่านประธานและท่านกรรมการที่เคารพครับ กระผม นายแพทย์ธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง สสร. ครับ เนื่องจากผมไปรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนจากภาคอีสาน และจังหวัดกาฬสินธุ์นะครับ ปรากฏว่าประชาชนเขาได้ให้ความคิดเห็นว่า เขามีปัญหาเรื่องการเกษตรกรรม แล้วก็วงจรการผลิต

การตลาดอะไรต่าง ๆ นั้น มีปัญหา มาก แล้วก็การรวมกลุ่มนั้นเป็นสหกรณ์เป็นอะไรต่าง ๆ นั้น มันเป็นกลุ่ม ๆ ไม่มีเจ้าภาพที่จะมาเป็นแม่งานใหญ่เกี่ยวกับภาคส่วนของเกษตรกร เขาพยายามผลักดันมาหลายต่อหลายปีแล้วครับ แต่ไม่สำเร็จ ในประเทศไทย มีสหภาพการค้า สภาอุตสาหกรรมพวกนั้น แต่เกษตรกรซึ่งเป็นกระดูกสันหลังของประเทศนั้น ไม่มีการที่จะมีเจ้าภาพมาดูแลภาพรวมทั้งประเทศ เพราะฉะนั้น ผมมาพิจารณาดูแล้ว เห็นว่า จำเป็นครับที่จะต้อง มีเจ้าภาพรวมของประเทศในส่วนของการเกษตรกรรม ผมก็เลยขอแปรญัตติ -----

ในมาตรา ๖๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และสภาเกษตรกรแห่งชาติ องค์การเอกชน หรือหมู่คณะอื่น อันนี้ ต้องขอขอบพระคุณครับ ที่ทางกรมการโยกย้ายได้เห็นความสำคัญ ก็ได้บรรจุเข้าไป แต่ไปอยู่ในมาตรา ๘๓ คือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจดังต่อไปนี้ (๙) คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิต การตลาด ส่งเสริมให้สินค้า เกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของ สภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร ครับ ต้องขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย แทนเกษตรกรทั่วประเทศนะครับ ที่ทางท่าน กรมการโยกย้ายได้เห็นความสำคัญครับ เพราะต่อไปนี้เกษตรกรซึ่งเป็นกระดูกสันหลัง ของประเทศชาติจะได้ผนึกกำลังกัน ในการที่จะแบ่งพื้นที่จัดสรรเกี่ยวกับเรื่องการส่งเสริม การเกษตรกรรมในภาคส่วนต่าง ๆ ให้เป็นภาพรวมทั้งประเทศ ให้เป็นผลดีกับประเทศชาติ ต่อไปครับ ขอขอบพระคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ เรียนเชิญท่าน พลเรือเอก พีรศักดิ์ แทนท่านวิชัยนะครับ เชิญครับ

พลเรือเอก พีรศักดิ์ วัชรมูล : เชิญอาจารย์ดวงสุดาครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ตอนนี้เครื่องเสียงบัทรมไม่ค่อยทำงานนะครับ ข้างบนนี้ก็ไม่ค่อยทำงานนะ บางที ต้องเสียเวลาเล็กน้อยนะครับ ได้แล้วครับ ขอขอบคุณครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติรส : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ดิฉัน ดวงสุดา เตโชติรส สสร. นะคะ สมาชิกในกลุ่ม ๒ นะคะ ของท่านวิชัย รูปขำดี ขอแปรญัตติในมาตรา ๖๓ วรรคสอง ในส่วนของคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นของ องค์การตามรัฐธรรมนูญ มีความเห็นว่า ควรจะตัดวรรคสองออกทั้งหมดนะค่ะ ทั้งนี้ เนื่องจากการที่ไปรับฟังความคิดเห็นขององค์การตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งจากการสัมมนา ในการรับฟังความคิดเห็นของทั้ง ๑๒ องค์กร เมื่อวันที่ ๑ ถึง ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ที่ผ่านมา ในส่วนนี้ในวรรคสองที่พูดว่า ที่ในวรรคสองของมาตรา ๖๓ ที่เขียนไว้ว่า

ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน และความต่อเนื่องในการจัดบริการสาธารณะ ในวาระคสองนี้ อาจจะทำให้เกิดความสับสน เข้าใจผิดได้กับข้าราชการนะคะ เพราะส่วนราชการจะไม่อยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ ปี ๒๕๑๘ ในมาตรา ๔ แล้วก็ พระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยบางแห่งก็ได้เขียนไว้ว่า กิจการของมหาวิทยาลัยไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายแรงงาน หรือกฎหมายประกันสังคม เป็นต้น ท่านประธานที่เคารพคะ การเขียนให้ข้าราชการสามารถรวมกันตามวาระหนึ่งได้นี้นะคะ -

จึงอาจทำให้เกิดปัญหาณะคะ ต่อการบริหารราชการแผ่นดินได้ณะคะ ในกลุ่ม ๒ จึงเห็นว่า ควรจะตัดวรรคที่สองออกณะคะ และแก้ไขในวรรคที่สามณะคะ ซึ่งจะทำให้มาตรา ๖๓ ตามร่างปี ๒๕๕๐ นี้ จะเหมือนกับมาตรา ๔๕ ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ซึ่งไม่ได้ตัดสิทธิของพนักงานรัฐวิสาหกิจอื่น ซึ่งได้มีกฎหมายเฉพาะอยู่แล้ว เช่น พรบ. แรงงาน รัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ขอบพระคุณคะท่าน

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ อ้อ ท่านสวิงครับ เชิญครับ

นายสวิง ต้นอุด : ท่านประธานที่เคารพครับ มาตรา ๖๓ นะครับ ผม สวิงต้นอุด ครับ คณะกรรมาธิการได้แก้ไขให้เรียบร้อยแล้วครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณครับ ท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะผู้แปรญัตติ มาตรา ๖๓ ครับ ผมเรียนท่านประธานอย่างนี้ครับว่า ในมาตรา ๖๓ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเสรีภาพของบุคคล ในการรวมตัวกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน หรือหมู่คณะอื่น ในทางปฏิบัติจริงอาจจะมีปัญหาลักษณะเดียวกับเรื่องขอเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและเปิดเผย กล่าวคือ อาจจะมีการถูกแทรกแซงหรือถูกคุกคามโดยผู้ที่ไม่หวังดี หรือผู้ที่ไม่ประสงค์ที่จะให้เกิดการรวมตัวกัน ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้มักจะเกิดกับพี่น้องผู้ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ ในการที่จะรวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงานหรือเป็นสหพันธ์แรงงาน ด้วยเหตุดังกล่าว ทางกลุ่มของกระผมจึงได้ ขอแปรญัตติโดยขอเพิ่มเติมข้อความว่า การใช้สิทธิในการรวมตัวกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ ดังกล่าวนั้น จะต้องได้รับการคุ้มครองไม่ให้ผู้ถูกกระทำดังกล่าวถูกกลั่นแกล้งถูกคุกคาม หรือถูกแทรกแซงในการรวมตัว นี่คือประเด็นที่ ๑ ที่ได้ขออนุญาตแปรญัตติเพิ่มเติม ท่านกรรมาธิการยก่างอาจจะมีที่แจ่มแจ้งว่า การให้การคุ้มครองนั้น มีบัญญัติอยู่ในหมวดทั่วไป ในมาตรา ๒๗ แล้วก็ตาม แต่กระผมเห็นว่า เรื่องของการคุ้มครองในที่นี้เป็นเรื่องของการคุ้มครองเฉพาะกรณีที่มีประสงค์ที่จะให้บุคคลที่ต้องการใช้เสรีภาพ

ในการรวมตัวกันนั้น ต้องไม่ถูกกลั่นแกล้ง หรือถูกคุกคาม หรือถูกแทรกแซงในการรวมตัว
 จึงได้แปรญัตติเพิ่มเติมให้เป็นกรณีเฉพาะ อีกประเด็นหนึ่ง ที่กระผมได้ขอแปรญัตติ
 เพิ่มเติม ก็คือ นอกจากการให้เสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนดังกล่าวแล้ว กระผม
 ได้แปรญัตติให้รัฐต้องส่งเสริม เมื่อสนับสนุน หรือให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการรวมตัวกัน
 เป็นหมู่คณะแล้ว รัฐต้องส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรที่เกิดจากการรวมตัวดังกล่าว
 ของประชาชนด้วย กระผมจึงได้ขอแปรญัตติ โดยเพิ่มข้อความตอนท้ายของวรรคแรกว่า
 และรัฐต้องส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรจากการรวมตัวดังกล่าว สำหรับวรรคที่ ๒
 ของมาตรา ๖๓ ที่กระผมได้ขอแปรญัตติ โดยเพิ่มข้อความคำว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจนั้น
 กระผมไม่ติดใจรับในส่วนของวรรคที่ ๒ กราบเรียนท่านประธานครับ

นายเดโช สอนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) :
 ขอบพระคุณครับ ท่านกรรมาธิการไพบูลย์ เชิญครับ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภา
 ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพทุกท่านครับ ผม ไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์
 กรรมาธิการ ขอกราบเรียนประเด็นที่ท่านสมาชิกได้กรุณาแปรญัตตินะครับ ในบทบัญญัติ
 ที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๖๓ ในประเด็นของท่านคุณหมอนายแพทย์ธีรวัฒน์ ขออนุญาต
 เอ่ยนามนะครับ ที่ท่านได้กรุณาอภิปรายในประเด็น ในวรรคแรก ที่ว่า บุคคลมีเสรีภาพ
 ในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และเพิ่มเติมในเรื่อง
 ของสภาเกษตรกรแห่งชาตินะครับ เป็นจุดที่เพิ่มเติมขึ้นมาครับ ทางบทบัญญัติที่ทาง
 กรรมาธิการได้ยกอ้างขึ้น ซึ่งปรากฏในมาตรา ๘๓ ซึ่งเมื่อสักครู่ท่านก็อภิปรายควบคู่กันไป
 ในส่วนที่เกี่ยวกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งปรากฏในส่วนที่ ๗ แนวนโยบาย
 ด้านเศรษฐกิจ -----

ตามมาตรา ๘๓ ที่รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจในระดับ โดยเฉพาะใน (๙) ที่คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิต การตลาดส่งเสริม และให้สินค้าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร กราบเรียนว่า ในการบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็จำเป็นที่จะต้องบัญญัติไว้ในส่วนใดส่วนหนึ่งฉบับนี้ จะไม่บัญญัติในเชิงของการเข้าช้อนฉบับนี้ เพราะเป็นที่เข้าใจได้ครับ อีกทั้งในเรื่องนี้ฉบับนี้ ถ้าดูในวรรคหนึ่ง ถ้าเขียนในเรื่องของสภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นเรื่องของคำเฉพาะเจาะจง ในคำอื่น ๆ จะมีสมาคม ก็จะมีสมาคมหลากหลายกันไปฉบับนี้ สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรก็เช่นกันฉบับนี้ ในเรื่องของสภาวิชาชีพก็ยังคงอยู่หลายประการ เช่น สภานายความฉบับนี้ สภาการพยาบาล แพทยสภา หรือทางวิศวะ สถาปัตยกรรม เป็นเรื่องของสภาวิชาชีพ ถ้าไม่เช่นนั้นก็ต้องเขียนกันยาวฉบับนี้ ตรงจุดนั้น แล้วก็จบสิ้นฉบับนี้ เป็นเรื่องขององค์กรที่กล่าวไว้รวม ๆ ฉบับนี้ คำว่า หมู่คณะอื่นก็ย่อมมีความหมายที่จะเก็บตกในบรรดากลุ่มที่เป็นประโยชน์ในเรื่องของการใช้สิทธิฉบับนี้ เพราะฉะนั้นขอความกรุณาว่า ที่กรรมการการบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ (๙) ก็ให้ความสำคัญในเรื่องนี้อยู่แล้วฉบับนี้

ในประเด็นต่อมาฉบับนี้ ที่ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ท่านอาจารย์ดวงสุดาฉบับนี้ ขออนุญาตเอ่ยนาม ที่ตัดในวรรคสองออกไป ซึ่งท่านได้รับข้อมูลจากการรับฟังความคิดเห็นมาฉบับนี้ ต้องกราบเรียนว่า ในประเด็นนี้ ทางคณะกรรมการเอง ได้ยกกว้างขึ้นในฐานะรับฟังความคิดเห็นเช่นกันฉบับนี้ ก็อาจจะฟังในลักษณะข้อมูลที่หลากหลายฉบับนี้ ในกรรมการก็ฟังจากทางองค์กรต่าง ๆ ฉบับนี้ ทางคณะกรรมการและประชาชนที่มีเข้ามา นี้ เรียนว่า ในเรื่องของการรวมของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะให้เสรีภาพในการรวมกลุ่ม เช่นเดียวกับบุคคลฉบับนี้ ในเรื่องนี้เรียนว่า สิทธิเสรีภาพในการรวมตัวกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดจากสหภาพแรงงาน ในสากลฉบับนี้ เป็นเชิงของสิทธิมนุษยชน หรือสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่มีอยู่ในตัวตนพร้อมกับการเกิดมาเป็นมนุษย์ของทุกคนฉบับนี้ โดยที่รัฐเองไม่อาจที่จะเลือกปฏิบัติ เพราะสถานะที่เป็นข้าราชการได้ โดยสิทธิเสรีภาพในการรวมกันเป็นสหภาพแรงงานฉบับนี้ ในตัวของมันเอง หมายความว่ารวมถึงสิทธิในการที่จะเจรจาต่อรองในเรื่องของ

ค่าจ้าง อันนี้พูดถึงสหภาพแรงงาน ค่าจ้าง เงื่อนไขการทำงาน ทั้งนี้ สิทธิเสรีภาพในการรวมตัวเป็นสหภาพแรงงานนี้ ได้รับการยอมรับในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองขององค์การสหประชาชาตินะครับ นอกจากนี้ ก็ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญาหลักขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศที่ปกครองในระบบของเสรีประชาธิปไตยส่วนใหญ่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรม ต่างก็ยอมรับในหลักการข้างต้นนะครับ ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน หรือในญี่ปุ่นนะครับ ถ้าดูถึงในบางประเทศ อย่างเช่น ทางฝรั่งเศสนะครับ ได้รับรองสิทธิแก่ข้าราชการถึงขั้นนัดหยุดงานได้นะครับ แล้วในบางประเทศ อย่างญี่ปุ่น ข้าราชการอาจจะทำได้เพียงการเสนอข้อเรียกร้อง และการมีส่วนร่วมในการเจรจาต่อรองที่จำกัดเท่านั้นนะครับ ในระบบของเราที่ผ่านมายังไม่มีการยอมรับในเรื่องนี้นะครับ เนื่องจากติดในเรื่องของวินัยบ้าง ติดในเรื่องของการต่อรองอะไรต่าง ๆ ซึ่งมองสภาพคล้ายกับเราจะไปแยกส่วนระหว่างข้าราชการกับผู้ใช้แรงงานนะครับ การทำหน้าที่ข้าราชการ ก็นับว่ามีเกียรติ มีศักดิ์ศรีนะครับ แต่ก็เป็นการใช้แรงงานอีกชนิดหนึ่งนะครับ ในเรื่องนี้นะครับ ทางกรรมวิธีการก็เป็นห่วงครับ ไม่ใช่ว่าจะรวมตัวเป็นสหภาพข้าราชการแล้วจะทำอะไรได้ทุกอย่างทุกอย่าง คณะกรรมวิธีการจึงเห็นว่าในเรื่องนี้นะครับ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๓ วรรคสอง -----

ก็จะมีข้อจำกัดตามสมควร ไม่ใช่รวมตัวแล้วทำได้เต็มที่ อย่างเช่น สหภาพแรงงาน เป็นการทั่วไปนะครับ ในข้อบัญญัติเงื่อนไขของวรรคสองที่กำหนดว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ก็คือ สามารถที่จะทำสหภาพได้ สมาคมข้าราชการตอนนี้มีแล้วนะครับ ผมก็เป็นกรรมการบริหารสมาคมข้าราชการอยู่ด้วย แต่บทบาทนะครับ มันเหมือนกับไม่มีกฎหมายขึ้นมารองรับ ในลักษณะนั้น ก็จึงได้มีบทบาทตามสมควร ไม่มีความเข้มแข็ง ที่กรรมการบัญญัติว่า แต่ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ ก็หมายความว่า ข้าราชการจะนัดหยุดงานไม่ได้อยู่แล้วนะครับ ในเรื่องนั้น ก็ต้องติดอยู่ในกรอบของกฎหมาย อย่างเช่น ทหาร ตำรวจนะครับ ที่จะนัดหยุดงานตรงจุดนั้นก็ไม่สามารถทำได้ แล้วที่มีการบริการสาธารณะในเรื่องของการขนส่ง ในเรื่องของสาธารณูปโภค ก็ไม่สามารถที่จะหยุดงานเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องได้นะครับ เพราะฉะนั้นข้อจำกัดในเรื่องนี้ ก็คือ รวมตัวเพื่อความเข้มแข็งนะครับ แต่ก็จะมีข้อจำกัดตามที่ผมกล่าวที่กรรมการได้ยกกว้างขึ้นครับ ขอขอบคุณครับ

นายเดโช สนวนานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สอง) : ตกลงเสียงออกเดือนมีจริง ๆ นะครับ ท่านคิดจะครับ เชิญครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ศิวะ แสงมณี ขออนุญาตตามความรู้เห็นเดียวครับ ท่านกรรมการครับว่า การที่เราให้สิทธิข้าราชการในการรวมกลุ่มนี้ มันจะได้รับการคุ้มครองมากน้อยแค่ไหน อย่างสมมุติว่า พวกข้าราชการเห็นว่า การแต่งตั้ง โยกย้าย ของนักการเมือง ของผู้บริหารนั้นเป็นไปโดยไม่ชอบอย่างนี้นะครับ หรือว่ากลับแกล้งอย่างนี้ มีการรวมกลุ่มมากล่าวหาผู้บังคับบัญชา มันจะได้รับการคุ้มครองสักขนาดไหนครับ เพราะว่าในพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน มันเรื่องวินัย มันมีเรื่องการกระด้างกระเดื่องผู้บังคับบัญชา หรืออะไรต่าง ๆ เหล่านี้ เรายังมีอยู่ อันนี้ผมไม่ทราบว่า ตามเจตนารมณ์นี้จะให้มีการคุ้มครองมากน้อยแค่ไหน เพราะผมคิดว่า ถ้ามาตรานี้ออกไป ผมคิดว่า ข้าราชการดีใจนะครับ เพราะจะได้มีโอกาสในการที่จะถ่วงดุลอำนาจการบังคับบัญชาที่ไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชาได้ หรือถ่วงดุลอำนาจที่ไม่เป็นธรรมของนักการเมืองที่เข้ามาบริหารในกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ด้วย

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุนที่ ๔๑/๒

เพราะทุกวันนี้ข้าราชการเหมือนกับคนถูกปิดปาก เพราะฉะนั้นในการรวมกลุ่มกันได้นี้ ทำได้มากน้อยแค่ไหน แล้วจะต้องไปแก้พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนหรือเปล่า ถ้าเราออกรัฐธรรมนูญนี้ไป ขออนุญาตตามเป็นความรู้นะครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภา ร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ได้กลับมาขึ้นบัลลังก์ เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภา ร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญท่านกรรมาธิการครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ครับ กระผม อัชพร จารุจินดา กรรมาธิการครับ คือ การเพิ่มเติมวรรคนั้นเข้าไปนั้น ก็จะสอดคล้องอยู่กับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารข้าราชการพลเรือน ซึ่งกำลังจะทำใหม่ ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ทำใหม่นั้น จะมีคณะกรรมการพิทักษ์คุณธรรมเกิดขึ้น เป็นคณะกรรมการอิสระ ซึ่งจะรับเรื่องที่ข้าราชการได้รับความเดือดร้อนจากความไม่เป็นธรรมทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือทางสายการเมืองก็ตามนั้น ก็จะมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการนี้ได้ ที่นี้สิ่งที่คณะกรรมการเดิมอันนี้เข้ามานั้น ก็มองเห็นว่า ถ้าลำพังคน คนเดียวนั้น มันอาจจะลำบากในการที่เขาจะต่อสู้กับระดับสูงกว่า ในระดับผู้บังคับบัญชา การรวมตัวของข้าราชการที่มีขึ้นนั้น ก็อาจจะผลักดันเรื่องที่เขาได้รับความเดือดร้อนนั้นเข้าสู่คณะกรรมการพิทักษ์คุณธรรม ซึ่งจะได้ดูแลความไม่เป็นธรรมทั้งหลาย แล้วเมื่อคณะกรรมการมีมติเป็นอย่างไรแล้ว ทุกคนก็ต้องปฏิบัติตามในสายงานของข้าราชการ นะครับ เข้าใจว่า ที่เติมเข้ามามันก็จะสอดคล้องไป แล้วสิ่งที่ท่านศิวะได้กรุณาสอบถามนั้น น่าจะทำให้ผลักดันเกิดขึ้นได้อย่างจริงจังได้ แล้วก็จะมีระบบการคุ้มครองอยู่ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภา ร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านสมาชิกครับ มาตรา ๖๓ นี้ มี ๓ วรรคนะครับ กรรมาธิการแก้ไขวรรคแรก ในวรรคแรกนี้ จากการที่กรรมาธิการได้อธิบายแล้ว มีท่านใดยังตั้งใจใหม่ครับ ต้องลงมติใหม่ครับ ท่านกฤษฎา

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กฤษณที ๔๑/๓

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม กฤษฎา ให้วัฒนานุกูล ครับ ขอบพระคุณท่านประธานครับ มาตรา ๖๓ นั้นะครับ เป็นมาตราที่สำคัญมาตราหนึ่ง ที่พี่น้องประชาชนให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง แล้วก็หัวใจหนึ่งดวงด้วยนะครับ ของการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ สิ่งทีคณะของกระผมได้แปรญัตติเพิ่มนะครับ ก็คือ เน้นเรื่องการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรที่ต้องรวมตัวกันนะครับ ซึ่งตรงนี้นะครับ -----

- ๔๒/๑

เมื่อสักครู่นี้ทางท่านกรรมาธิการผู้ทรงเกียรติได้กล่าวเหมือนกัน แต่ที่นี้ว่า อยากได้ความกระจำงอีกสักนิดนะครับ เพราะว่าในมาตรา ๖๓ นี้ะครับ ทำให้พี่น้องเกษตรกรที่เป็นผู้ที่ด้อยโอกาสทางสังคมมีโอกาสในการรวมตัวกัน หรือต่อสู้เพื่อความคงดำรงอยู่กับทางสังคมได้ ก็อาศัยมาตรานี้แหละครับ ในการรวมกลุ่ม รวมตัวกันเป็นสหกรณ์ก็ดี ینะครับ สมาคมก็ดี สหพันธ์ก็ดี เป็นกลุ่มเกษตรกรก็ดี ینะครับ เพราะตรงนี้จะทำให้เป็นกระบวนการสำคัญในการเข้ามารองรับ เพื่อเป็นการต่อรองอำนาจทางสังคม เพื่อการดำรงชีพอยู่ในขณะเดียวกันท่านได้เอ่ยถึงมาตรา ๗๙ (๙) นะครับ ที่พูดถึงในประเด็นของสภาเกษตรกร ตรงนี้ผมคิดว่า พี่น้องเกษตรกรถ้าได้ดูวันนี้ก็คงขอขอบพระคุณสมาชิกสภาร่างนะครับที่หลาย ๆ คน ก็คงจะเป็นทั้งสภานะครับ คงเป็นความดีของเราทั้งสภานะครับ ที่ได้บรรจุสภาเกษตรกรแห่งชาติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว ตรงนี้แหละครับจะเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดว่า คนส่วนใหญ่ของประเทศได้รับการพิจารณาได้อย่างแท้จริงนะครับ ขอขอบพระคุณมากนะครับ สวัสดี

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี๋ยวก ฟังของท่านผมยังไม่เข้าใจเลย

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ประเด็นอยู่ตรงนี้ครับ คือ ประเด็นอยู่มาตรา ๖๓ นะครับ เราเพิ่มเติมว่า โดยได้รับการคุ้มครองไม่ให้ผู้กระทำการดังกล่าว ถูกกลั่นแกล้ง ถูกคุกคาม หรือถูกแทรกแซงในการรวมตัว และรัฐต้องส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรจากการรวมตัวดังกล่าว เป็นสิ่งที่พวกเราวิตกกังวลครับว่า เราต้องการให้รัฐต้องส่งเสริมความเข้มแข็งจากการรวมตัวตรงนี้นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
กรรมาธิการเขายอมหรือยังครับ ยังไม่ได้ยอมไม่ใช่หรือครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ยังครับ ก็ไม่ได้ยอมไงครับ ผมเลยต้องถามเหตุผลว่า เมื่อสักครู่นี้ท่านไพบูลย์ท่านได้เอ่ยในประเด็นของการรวมตัวความเข้มแข็งตรงนี้ไว้แล้วนะครับ ผมเลยอยากทำความเข้าใจในส่วนตรงนี้เพิ่มเติมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
กรรมาธิการเขาตอบไปแล้ว ผมเห็นท่านขอบคุณ ผมนี้กว่ากรรมาธิการเขายอม

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : อ้อ ผมพูดประเด็นสภาเกษตรกรครับ
คนละประเด็นนะครับ พอดีเป็นช่วงที่ท่านเปลี่ยนการทำหน้าที่กันพอดีครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
เปล่า ของท่านไม่มีสภาเกษตรกรนี่ในนี้

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ไม่ใช่ครับ พอดีเมื่อกี้มีประเด็นเชื่อมโยงไป
อยู่ครับ ซึ่งก่อนหน้ามีการแปรในชั้นนอกรอบกันครับว่า ผมเป็นคนแปรว่า มีสภาเกษตรกร
ในมาตรา ๖๓ ครับ ไปดูในเอกสารหมายเลข ๑ ที่เป็นการแปรชั่วคราวกันได้เลยครับ
แต่ทางกรรมาธิการยกวางได้นำไปใส่ในอีกในหมวดมาตราหนึ่งครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ถ้าอีกมาตราหนึ่ง อย่าเพิ่งพูดเลยครับ เดี่ยววงครับ ผมก็มาต่อด้วย ท่านสมเกียรติ
ครับ เชิญครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ก็คงจะเป็น
สร้างความมั่นใจสักนิดนะครับ ในฐานะที่ผมอยู่ในภาคนี้พอดีครับ ท่านประธานครับ
ผม สมเกียรติ รอดเจริญ สสร. ครับ ก็คงมาตรา ๘๖ ที่เราได้ดำเนินการแปรกันไปจาก
วรรคที่ ๑ เรียบร้อยแล้ว ที่นี้มาคุยถึงวรรคที่ ๒ ที่ท่านไพบูลย์ ขออนุญาตที่เอ่ยนามนะครับ
ท่านพูดถึงข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ซึ่งเราพยายามที่จะใส่คำว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจและ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าไป แต่ท่านอธิบายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็อยากจะได้รับความมั่นใจ
ครับว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ มันหมายถึง รัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย
แค่นั้นแหละครับ ผมอยากทราบตัวนี้นะครับ และอีกประเด็นหนึ่ง ในกรณีการรวมตัวของ
ข้าราชการนี่นะครับ ถ้าเผื่อว่า ของเรา ประเทศเราไปลงนาม ในข้อตกลงไอแอลโอ
(ILO – International Labour Organization) องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ มาตรา ๘๗
ว่าด้วยสิทธิการรวมตัว แล้วก็มาตรา ๘๘ สิทธิการเจรจาต่อรองร่วมนะครับ ถ้าเผื่อลงนาม
ไปตั้งแต่รัฐบาลที่ผ่านมา ก็คงไม่ต้องมีมาตราในรัฐธรรมนูญนี้มาช่วย ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านกรรมาธิการมีอะไรจะชี้แจงเพิ่มเติมไหมครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ
 ครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมธิการครับ ขออนุญาตเรียนในวาระที่ ๑ ที่มีท่านสมาชิก
 ได้หารือนะครับ อยากจะเติมข้อความ โดยได้รับการคุ้มครองไม่ให้กระทำการดังกล่าว
 ถูกกีดกันแก่งัด ถูกคุกคาม หรือถูกแทรกแซงในการรวมตัว และรัฐต้องส่งเสริมความเข้มแข็ง
 ขององค์กรจากการรวมตัวดังกล่าว ขออนุญาตกราบเรียนท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
 ทุกท่านครับว่า ความจริงคำที่สำคัญที่กลุ่มท่านสุรชัยขอเพิ่มเติมมี ๒ คำสำคัญ คำแรก
 คือ คำว่า คุ้มครอง คำที่ ๒ คือ คำว่า ส่งเสริม นะครับ ที่เหลือผมเข้าใจว่า เป็นรายละเอียด
 ความจริงกรรมธิการได้กราบเรียนท่านสมาชิกสภาร่างทุกท่านไปแล้วนะครับว่า
 ความจริงคำทั้ง ๒ คำ นี้ถูกเขียนอยู่แล้วนะครับ แต่ว่ากรรมธิการคงไม่สามารถไปเขียน
 คำ ๒ คำนี้ แล้วขยายรายละเอียดในทุกมาตราที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพได้ ไม่อย่างนั้นคง
 ต้องเขียนทุกมาตราหมดละครับว่า คุ้มครองส่งเสริมอย่างนั้น -----

อย่างนี้ อย่างโน้น ในรายละเอียด กรรมวิธีการเลยขออนุญาตเขียนคำว่า คุ่มครอง อยู่ในมาตรา ๒๗ และเขียนคำว่า ส่งเสริม อยู่ในมาตรา ๒๘ วรรคท้าย ขออนุญาตกราบเรียนท่านอีกทีนะครับ ในมาตรา ๒๗ ก็จะเขียนว่า สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้งโดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครองนะครับ มีคำว่า ย่อมได้รับความคุ้มครอง หมายถึงทุกประเภท ทุกประเภทหมดครับ ไม่เฉพาะสิทธิในการรวมกลุ่มตามมาตรานี้เท่านั้น ก็ได้รับความคุ้มครองทั้งหมด อันที่ ๒ คือ เรื่องความส่งเสริม ก็เขียนอยู่ในมาตรา ๒๘ วรรคท้ายครับ บอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้ หมายถึงทุกเรื่องครับ รัฐจะให้ความส่งเสริม สนับสนุน ถ้าไปเขียนเรียงทีละมาตรา ก็จะต้องยาวมาก ๆ แล้วก็ต้องไปแจกแจงรายละเอียดนะครับ มาตรานี้จะส่งเสริมอะไร มาตรานี้จะคุ้มครองอะไรบ้างนะครับ กรรมวิธีการก็ขออนุญาตกราบเรียนแค่นั้นครับ

ส่วนประเด็นที่ ๒ ที่มีการเรียนถามเรื่องเกี่ยวกับว่า คำว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ นั้น จะรวมถึงรัฐวิสาหกิจกับท้องถิ่นด้วยหรือไม่ครับ ก็ขออนุญาตกราบเรียนว่า คำทั้ง ๒ ครอบคลุมรวมอยู่แล้วนะครับ คำว่า ของรัฐวิสาหกิจ ผมเข้าใจว่ามีคำว่า พนักงาน มีการใช้คำที่แตกต่างกันไป แต่ก็รวมอยู่กับคำว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐครับ ส่วนคำว่า ท้องถิ่น มี ๒ ประเภทด้วยกัน บางส่วนเป็นข้าราชการ บางส่วนเป็นพนักงานนะครับ ก็จะรวมทั้ง ๒ คำ อยู่ด้วยกันทั้งหมดอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นคำว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะรวมทั้งหมดอยู่ในมาตรา ๖๓ วรรคสองแล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เมื่อท่านไปเติมมาตรา ๗ กับมาตรา ๒๘ แล้วนี้ มาตรา ๖๓ นี้คงเดิม ถูกต้องไหมครับ ท่านสุรพลกลุ่มเดียวกับท่านสุรชัยหรือเปล่าครับ พอใจไหมครับ ที่กรรมวิธีการแก้ไขแบบนี้เชิญครับ

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล : ขออนุญาตท่านประธานครับ กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนะครับ คือ กระผมต้องขออนุญาตขอความรู้หนึ่งครับว่า เดิมนี้ะครับ ในร่างเดิมเรา

เขียนว่า องค์กรเอกชน ในวรรคแรกนะครับ แล้วก็มาเพิ่มเป็น องค์การพัฒนาภาคเอกชน ความหมายแตกต่างกันอย่างไรครับ แล้วก็อีกอันหนึ่ง ก็คือว่า ที่ท่านสุรชัยแปร แล้วผมได้รับรองไปนี่นะครับ ได้สนับสนุนไปนี่ ในการเพิ่มคำว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระผมจำได้ว่า เคยมีคำวินิจฉัยนะครับ ของสำนักงานคณะกรรมการ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอวรรคแรกก่อนครับท่าน

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล : วรรคแรกก่อนหรือครับ ถ้าวรรคแรกก็ขออนุญาตสอบถามความเข้าใจแค่นั้นละครับว่า มีความแตกต่างกันอย่างไร หรือว่ามีคำจำกัดความที่ไม่เหมือนกันอย่างไรครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เขาอธิบายไปรอบแล้วนี่ครับ อธิบายไปแล้วครับ ท่านครับ เดี่ยวท่านไม่เข้าใจ มาถามเขาอีกทีดีกว่านะครับ เดี่ยวก็กลายเป็นอธิบายสองสามรอบ ผมถามท่านสุรชัยก็ได้ครับ ขออนุญาต หรือท่านกฤษฎาก็ได้ ที่กรรมธิการเขาขอแก้ไขถ้อยคำดังกล่าวนี้ครับ ในกลุ่มของท่านพอใจหรือยังครับ เอาไว้มาตรา ๗ คำหนึ่ง มาตรา ๒๘ อีกคำหนึ่งครับ เชิญครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ก่อนที่จะตอบคำถามท่านประธาน ผมขอเรียนถามท่านอาจารย์สมคิดอีกครั้งหนึ่ง เมื่อที่ท่านอาจารย์สมคิดชี้แจงให้คณะของผมทราบว่า คำว่า ส่งเสริม มีอยู่ในมาตรา ๒๘ วรรคท้ายแล้วนะครับ ขออนุญาตเรียนถามเพิ่มเติมว่า คำว่า ส่งเสริม ในมาตรา ๒๘ วรรคท้ายนั้น มีความหมายมากน้อยแค่ไหน ระดับของการที่รัฐจะส่งเสริมการใช้สิทธิเสรีภาพของพี่น้องประชาชนตามมาตรา ๒๘ วรรคท้ายนั้น คือการส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือจะส่งเสริมหลังจากที่เขาได้ใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแล้วด้วย ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ อาจารย์สมคิดครับ

๑๑๓)

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สมร ๔๓/๓

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ขออนุญาต
ท่านประธาน สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการ ความจริงในมาตรา ๒๘ วรรคท้าย ไม่ได้ใช้
คำว่า ส่งเสริม อย่างเดียวครับ ใช้คำถึง ๓ คำด้วยกัน ส่งเสริม สนับสนุน และ
ช่วยเหลือจากรัฐ ก็หมายถึงทั้งก่อนและหลังละครับ แล้วการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ
ก็ขึ้นกับลักษณะของสิทธิเสรีภาพนั่นเอง ถ้าเป็นเรื่องของการรวมกลุ่มก็ไปส่งเสริมให้เขา
รวมกลุ่มกันนะครับ ถ้าเป็นเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ก็ไปส่งเสริมให้เขาเข้าถึง
ข้อมูลข่าวสาร ได้ง่ายขึ้น ถ้าเป็นเรื่องของได้รับสวัสดิการ ก็ต้องไปส่งเสริมสวัสดิการ
ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ก็ขออนุญาตกราบเรียนว่า ก็ได้คำนึงถึงครับว่า อาจจะมีปัญหา
อย่างที่ท่านสุรชัยคิด ก็ได้ใช้คำอยู่ ๓ คำด้วยกัน ส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐ
นะครับ ซึ่งจะกว้างขวางครับ ส่วน ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือจากรัฐอย่างไรบ้าง
ในแต่ละเรื่อง ก็คงต้องมีกฎหมายไปบัญญัติไว้โดยตรงครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
พอได้ไหมครับ ท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ที่นี้หรือท่านอาจารย์สมคิดก่อนนะครับ ถ้อยคำที่ผมขอแปรญัติเพิ่มเติมคำว่า รัฐต้องส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรจากการรวมตัวดังกล่าว ท่านว่าอยู่ในความหมายของคำว่า ส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐ ตามมาตรา ๒๘ วรรคท้ายแล้วหรือยังครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : รวมแล้วครับ ท่านครับ ขออนุญาตครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : รวมอยู่แล้วนะครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ใช่ครับ ท่านครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ถ้ารวมอยู่แล้ว ยืนยันว่ารวมอยู่แล้ว ไม่ติดใจครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : วรรคหนึ่งท่านไม่ติดใจแล้วนะครับ ของกลุ่มท่านอาจารย์พิเชียร มีใครติดใจไหมครับ ที่เดิม สภาเกษตรกรแห่งชาติ กรรมาธิการเห็นด้วยหรือเปล่าครับ สภาเกษตรกรแห่งชาตินี้ เมื่อใครตอบครับ ผมถามคำเดียวว่า เห็นด้วยหรือเปล่าครับ

นายไพบูลย์ วรรณไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : กรรมาธิการไม่เห็นด้วย เนื่องจากว่า อยู่ใน ๘๓ (๙) ซึ่งเป็นเรื่องเดียวกันอยู่แล้วครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : กลุ่มของท่านพิเชียร มีใครติดใจไหมครับ

นายธีรวัฒน์ ร่มไทรทอง : ไม่ติดใจครับ ที่ท่านได้ยกไปไว้ มาตรา ๘๓ (๙) ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ติดใจ ผ่านนะครับ ดังนั้น มาตรา ๖๓ วรรคแรกนี้ ถือว่าผ่านหมดนะครับ มีท่านใดติดใจไหมครับ ไม่มีนะครับ ไม่มี ก็อยู่ที่วรรคสองนะครับ และวรรคแรกนี้ เดี่ยวผมถามให้ครบเลย กรรมาธิการแก้ไข มีท่านใดเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผ่านแล้วนะครับ พรรคที่ ๒ นะครับ ในกลุ่มท่านอาจารย์วิชัยนี่ขอตัดทั้งพรรค อาจารย์ดวงสุดาครับ ยังคงยืนยันใหม่ครับ ฟังกรรมาธิการแล้ว

รองศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติธส : ไม่ติดใจแล้วค่ะ ท่านคะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ติดใจนะครับ พรรคสอง กลุ่มท่านสุรชัยนะครับ มีเพิ่ม พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของท่านยังยืนยันใหม่ครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ไม่ติดใจครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่ติดใจ ผ่านนะครับ ดังนั้น มาตรา ๖๓ นี้ถือว่าผ่าน พรรคสามของท่านสุรชัย มีใหม่ครับ (ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่มีแล้วนะครับ ถือว่า ผ่านหมดนะครับ ไม่ต้องโหวตนะครับ เชิญท่านเลขาต่อครับ

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : มาตรา ๖๔ ไม่มีการแก้ไข คุณสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ขอสงวนคำแปรญัตติครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เดี่ยวครับ ท่านสุนทรยกมือนี้ กลุ่มท่านสุรชัยหรือเปล่าครับ

นายสุนทร จันทรังสี : ท่านประธานที่เคารพ ผม สุนทร จันทรังสี เราทำงานกันมาสี่ห้าวันแล้ว แล้วก็ได้ไปร่วม ๖๐ มาตราแล้ว ผมขอเรียนเสนอ พร้อมกับรับฟังความเห็นของท่านสมาชิกทั้งสภาด้วยนะครับ เพื่อป้องกันความมั่ว นะครับ ความสับสน ผมอยากให้ทางท่านสั่งการ ดำเนินการให้จัดพิมพ์มาตราที่เราผ่านไปแล้ว เป็นเล่ม เป็นชุด ๕๐ มาตรา เล่มหนึ่งหมายความว่า ปรับให้ออกมาแต่ละครั้ง แต่ละครั้ง เพื่อที่ว่า ถ้ามีแต่รอให้หมดรวม ๓๐๐ มาตราเนี่ย พิมพ์ออกมาครั้งเดียวเนี่ย ผมเกรงว่า เมื่อนานเข้าไป ก็จะมีเกิดข้อโต้แย้งกันอีกว่า มันหลายวันนะท่าน ถ้าหากว่า ณ วันนี้ ไม่ได้พูดอย่างนี้ แล้วถ้าท่านทำเช่นนี้ได้ นะครับ ทางพวกผมซึ่งออกกลับไปสู่ประชาชนนี้ ก็จะได้นำ

ข้อมูลเหล่านี้ไปให้ประชาชนดูว่า ขณะนี้แก้ไขถึงมาตรา ๕๐ แล้วนะ มีอย่างนี้ ๆ ให้ดูได้
แล้วก็ถึงร้อยแล้วนะ ให้มันเป็นระยะ ๆ ขอเรียนเสนอเช่นนี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านไม่เสนอ กรรมาธิการ เจ้าหน้าที่เขาทำอยู่แล้วนะครับ ท่านสามารถดูได้
ตลอดเวลานะครับ เขาพิมพ์ต่อเนื่องครับ ท่านไม่ต้องกังวลครับ สามารถดูได้ตลอดครับ
เชิญท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : เรียนท่านประธาน มาตรา ๖๔ ขอมอบหมายให้
ท่านกฤษฎา ผู้รับรองเป็นผู้นำเสนอแทนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญท่านกฤษฎาครับ

นายกฤษฎา ให้อัตมมานุกูล : ท่านประธานที่เคารพครับ มาตรา ๖๔ นั้น
ก็เป็นสิ่งที่สำคัญอีกมาตราหนึ่งนะครับ ที่ทางกรรมาธิการร่างได้นำเสนอ ผมว่าเป็นสิ่ง
ที่ดีครับ เพราะว่ารัฐธรรมนูญนั้น สิ่งที่เกี่ยวข้องอย่างหนึ่ง ก็คือ เรื่องของการเมืองครับ
เป็นเรื่องของพรรคการเมืองนะครับ มาตรา ๖๔ ครับ ทางคณะเราได้ขอแปรญัตตินะครับ
จากเดิม นะครับ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้ง นะครับ ตัด นะครับ
พรรคการเมือง นะครับ -----

เราเพิ่มว่า พรรคการเมือง และเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งนี้นะครับ เหตุเนื่องจากว่า เราต้องมีคำว่า สมาชิก เพราะเนื่องจากพรรคการเมืองนั้น ตัวพรรคไม่สามารถสร้างเจตนารมณ์ได้ครับ ต้องให้สมาชิกครับ ซึ่งเป็นตัวบุคคล หรือเป็นผู้ที่ดำเนินการ ก็คือ ตัวคนนี่แหละครับ จะต้องเป็นผู้ไปทำกระบวนการ ก็คือ เจตนารมณ์ทางการเมือง และดำเนินกิจกรรมครับ เพราะว่าพรรคการเมืองนั้นดำเนินกิจกรรมไม่ได้ครับ แต่ตัวสมาชิกพรรคจะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมได้ครับ จึงขอเสนอเพิ่มว่า และเป็นสมาชิก ด้วยครับ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมาธิการ เชิญอาจารย์ประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน กระผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมาธิการครับ สำหรับในร่างมาตรา ๖๔ นี้ เนื้อความโดยทั่วไปก็จะมาจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ นะครับ สำหรับที่ท่านสมาชิกขอแปรญัตติ ตัดคำว่า จัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ให้ตัดคำว่า เป็น ออกนี่นะครับ กระผมได้หารือกับทางคณะกรรมการแล้วนะครับ ก็ยินยอมตัดคำว่า เป็น ออก ตามที่ท่านขอแปรนะครับ แต่ในส่วนที่ท่านขอเพิ่มนะครับ คำว่า เป็นสมาชิกพรรคการเมือง นี่นะครับ กระผมใคร่จะขอกราบเรียนว่า การที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้หรือไม่ อย่างไร โดยปกติก็เป็นสิทธิอยู่แล้ว แล้วเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง นะครับ ผู้ที่สามารถจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้นี่ ก็จะมีบทบัญญัติกำหนดอยู่แล้ว นะครับ ถ้าไม่มีการเสียสิทธิ ไม่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ไม่ขาดคุณสมบัติ ก็สามารถที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ครับ ถ้าหากว่า นำถ้อยคำการเป็นสมาชิกนี่นะครับ มาบัญญัติอยู่ในมาตรา ๖๔ นี่นะครับ อาจจะทำให้เกิดความขึ้นได้นะครับ เนื่องจากว่า ในกฎหมายบางฉบับห้ามนะครับ อย่างเช่น ข้าราชการบางประเภทนะครับ ข้าราชการตุลาการก็ดี หรือว่าข้าราชการอัยการก็ดี มีกฎหมายขององค์กรนั้น ๆ

ก็ห้ามการเป็นสมาชิกการเมืองครับ หรือแม้กระทั่งวุฒิสมาชิก ก็เช่นเดียวกันนะครับ
ในร่างที่ยกวางต่อไปนี่นะครับ การเป็นวุฒิสมาชิกนี่ก็จะห้ามการเป็นสมาชิกพรรค
การเมืองในระยะเวลาที่กำหนดครับ ถ้าหากว่าจะเติมคำว่า สมาชิกพรรคการเมือง เข้าไป
ใน มาตรา ๖๔ นี่นะครับ อาจจะทำให้เกิดปัญหาในการตีความได้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ทางท่าน กต. ชี้แจงแล้ว ท่านยัง พอใจไหมครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ผม กฤษฎา ให้วัฒนานุกูล
อีกครั้งหนึ่งครับ ก็ถ้าเป็นอย่างนี้นะครับ ผมก็ต้องขอบคุณท่านประพันธ์ด้วยครับ ที่ได้ให้
ความรู้ในส่วนนี้ เพราะว่าสิ่งที่สำคัญ คือ ต้องการความชัดเจนครับ เพื่อจะได้อยู่ใน
เจตนารมณ์นะครับ ถ้าเป็นอย่างนี้ก็ขอบพระคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
แต่ก็ตัดให้ท่านไปคำหนึ่งนะครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เป็นไปตามที่กรรมาธิการตัดออก คำว่า เป็น ออกนะครับ ท่านเลขาธิการเชิญต่อครับ

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติ
ราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) :
ส่วนที่ ๑๒ สิทธิชุมชน ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๖๕ มีการแก้ไข โดยอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
และคุณวัชรา หงส์ประภัศร ขอสงวนคำแปรญัตติครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นี่ เขาแก้ไขไปแล้วไม่ใช่หรือครับ แก้ไขแล้วใช่ไหมครับ
อาจารย์สวิงครับ

นายสวิง ต้นอุต : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สวิง ต้นอุต ครับ
ก็ขอบคุณท่านกรรมาธิการครับที่แก้ไข ที่เติมให้คำว่า ความหลากหลายทางชีวภาพ ครับ
แต่ความหลากหลายทางเพศ ยังไม่ได้เติมครับท่านประธาน ขอบพระคุณครับ

๑๒๓

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

เกศราภรณ์ ๔๕/๓

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์วิชาเจริญครับ

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ
กระผม วิชา หงส์ประภัสร์ สสร. กระผมมีข้อเสนอครับ หลังจากที่ได้ปรึกษากับ
ท่านผู้แปรญัตติคนอื่นแล้ว เมื่อมาพิจารณามาตรา ๖๕ แล้วรวมทั้ง ๖๖ ด้วยนะครับ
มีความเกี่ยวเนื่องกับมาตรา ๘๔ เพราะฉะนั้นขอเสนอว่า ไปพิจารณาทั้งมาตรา ๖๕ และ
๖๖ รวมกับมาตรา ๘๔ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมาธิการครับ ฟังอยู่หรือเปล่าครับ ขอทบทวนอีกทีครับ พอดีมีหลายเรื่องครับ
ที่ต้องปรึกษากันครับ

นายวิชา หงส์ประภัสร์ : มาตรา ๖๕ และ ๖๖ เกี่ยวเนื่องกับมาตรา ๘๔
ขอไปพิจารณารวมกันครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านกรรมาธิการว่าอย่างไรครับ มันเกี่ยวกันจริงไหม หรือว่าแยกกันได้

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : แยกกันก็ได้ครับ
รวมก็ได้ แต่ขออนุญาตว่า เอามาพิจารณาตอนนี้เลยได้ไหมครับ สิทธิชุมชน จะได้จบไป
แล้วก็ความจริงเมื่อมีท่านสุนทรไช้ไหมครับบอกว่า -----

ขอให้กรรมการช่วยเขียนมาทั้งหมดนะครับ ที่เขียนมาทั้งหมด แล้วกรรมการเขา
อยากเขียนออกมานะครับ เข้าใจว่า วันจันทร์น่าจะแจกท่านได้ แล้วก็ถ้าพิจารณา
ต่อเนื่องกันไป เข้าใจว่าเราจะได้อะไรทั้งหมดเลยครับ ขอท่านวัชราครับว่า สิทธิชุมชน
ทางกรรมการได้เตรียมคนตอบไว้แล้วนะครับ จะได้ตอบคำถามท่านทั้งหลายได้
วันนี้อยู่กับเยอะพอสมควรครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ผมพิจารณาดูเรื่องเวลาแล้วนะครับ
ถ้าพิจารณาเรื่องนี้แล้วมันจะไม่จบหมวดนี้ ผมคิดว่า เราน่าที่จะจบหมวดในเรื่องสิทธินี้
แล้วไปเริ่มวันจันทร์ ก็ไปแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เพราะอีกนิดเดียวก็จบแล้วครับ
จะได้จบไปถึงแนวนโยบาย ขึ้นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในวันจันทร์เลย แล้วรวมทั้ง
มาตรา ๘๔ ก็จะได้ไปว่ากันในอาทิตย์หน้าครับ อาจารย์ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี่ยว ท่านอย่าเพิ่งวางแผนครับ เอาของท่านก่อนนะครับ มาตราแต่ละมาตราที่ติดค้างนี้
ตกลงสรุปอย่างไรครับ ขอสรุปความชัดเจน

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : เหมือนกับพระพุทธศาสนานะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ทางกรรมการเขาขอพิจารณาเลย แล้วถ้าเกิดผู้สงวนเขาขอเอามาตรา ๘๔ มาพูดเลย
ใช่ไหมครับ ถ้าอย่างนั้นพิจารณาต่อเลยครับ อาจารย์วัชราครับ ท่านเสนอเลยครับ
เชิญครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : ขอเชิญอาจารย์ปริญญา

นายปริญญา ศิริสารการ : ท่านประธาน และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน
นะครับ กลุ่มที่ ๗ นี้ครับ ขอให้แปรญัติติ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ ไปร่วมกับมาตรา ๘๔
นะครับ ผมคิดว่า กรรมการยกน่าจะพิจารณา เพราะมันเป็นกรณีคล้ายเคียงกับ
กรณีพระพุทธศาสนา ซึ่งเราแขวนกรณีพระพุทธศาสนาได้นะครับ เราก็ขอความกรุณา
แขวน อันนี้ได้ไหม ลักษณะประเภทเดียวกัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านอาจารย์ปริญญา ท่านเอามาตรา ๘๔ มาว่าเลย

นายปริญญา ศิริสารการ : คือมาตรา ๘๔ นี้เราไม่ได้ขอ เพียงแต่ว่าผมเห็นว่าสอดคล้อง แล้วก็ในกรณีพระพุทธรูปศาสนาเนี่ย เรายกไปได้ กรณีนี้ก็ควรจะยกกรณีเดียวกัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดี่ยวท่าน ฟังไม่รู้เรื่อง ท่านเอาไมค์ (Microphone) ใกล้ปากนิดหนึ่งครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ก็มันเป็นเหตุสอดคล้องนะครับ ไม่ใช่ว่าแขวนเรื่องโน้น แล้วเรื่องนี้ไม่แขวน เรื่องนี้จะพิจารณาทันที มันดูไม่สวยงามนะครับ ท่านครับ ก็เลยคิดว่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือมันคนละเรื่องกัน เอาเป็นว่าตอนนี้

นายปริญญา ศิริสารการ : มันคนละเรื่องเดียวกัน แต่มาตรามันลักษณะเดียวกันนะครับ ผมก็เลยเห็นว่า กรณีสังคมกับกรณีสิ่งแวดล้อม หรืออะไรต่าง ๆ มันก็ควรจะพิจารณาในประเภทเดียวกัน ไม่ใช่ที่ท่านไปแขวนพระพุทธรูปศาสนาอย่างเดียว ผมเองก็ไม่ยอมนะครับ อย่างนั้นก็ต้องเอาพระพุทธรูปศาสนามาคุยกันเลยนะครับ อย่างนี้มันจะเหมาะสมกว่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดี่ยว ของท่านมี ๘๔ มีสงวนอะไรไว้ไหมครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ไม่ได้สงวนครับ แต่มันสอดคล้องกันครับ ก็เลยว่ามันเป็นเรื่องที่สอดคล้องกัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ถ้าไป ๘๔ แล้วเอาของท่านไปพิจารณา ในเมื่อท่านก็ไม่ได้สงวนตรงนี้

นายปริญญา ศิริสารการ : ก็ถ้าเพื่อท่านเห็นด้วยกับมาตรา ๘๔ ใช่ไหมครับ บางครั้งท่านก็ต้องกลับมาแก้มาตรานี้เหมือนกัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมนี่ก็ออกแล้วอาจารย์ อาจารย์สงวนตรงนี้นะครับ ต้องว่าตรงนี้ ๘๔ ท่านก็ไม่สงวน แต่ถ้าเกิดมาตรานี้ไปกระทบ ๘๔ นะครับ ค่อยปรับทีหลัง

นายปริญญา ศิริสารการ : ไปกระทบอยู่แล้วครับ โอ.เค. ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ถ้าท่านคิดว่าอย่างนั้นนะครับ ก็ถือว่าผมเป็นไปตามกติกาแล้วกันนะครับ คือ มาตรา ๘๔ นี้ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนที่ตั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี เรื่องนี้ผมไม่ขัดนะครับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นหรือของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน คำว่า ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ นะครับ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน นี้ ผมคิดว่า มันเป็นไปได้ ถ้าเราจะรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน มันจำเป็นจะต้องสอดคล้องไปกับเศรษฐกิจนะครับ ถ้าเศรษฐกิจที่เติบโตนะครับ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรย่อมร่อยหรอ เป็นเรื่องธรรมดา แต่ท่านให้แบบนี้ครับ ผมคิดว่า อนาคตสังคมจะทะเลาะกันมากมาย แม้แต่ท่านจะเผากองขยะสักกองหนึ่ง ความยั่งยืน และความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมก็จะหายไป แม้ท่านจะตัดต้นไม้สักต้นหนึ่ง หรือถมที่ หรือขุดดินสักอันหนึ่ง ก็คือ ไล่เดือน ตายไปสักสิบตัว ยี่สิบตัวนี่นะครับ ในความเป็นจริงนี่นะครับ ผมคิดว่า ถ้าเราเป็นพวกเดียวกันก็ยังหยวนกัน แต่ถ้าเป็นคนละพวกนี่นะครับ ไม่จบนะครับ ฉะนั้น ถ้าเพื่อความเจริญของสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม กับความยั่งยืนของทรัพยากร มันจะต้องร่อยหรอ เป็นธรรมดา เมื่อเศรษฐกิจโตขึ้น เมืองโตขึ้น และสิ่งต่าง ๆ ขณะนี้ท่านก็เห็นแล้วว่า มีการกระทบกระทั่ง ไม่ว่าโครงการใหญ่ ๆ ของประเทศ ไม่ว่าที่ไหน การเจาะแก๊สธรรมชาติ อนาคตก็อาจจะต้องมีปัญหาเรื่องการรักษาทรัพยากรนะครับ วันนี้เรามีปัญหาเรื่องโพแทส (Potash) แล้วนะครับ -----

แต่ไฟแพนเป็นของแข็ง ซึ่งเรามองเห็นว่า มันจะสร้างปัญหา แต่ของเหลวที่อยู่ใต้ดิน หรือ เป็นแก๊สที่อยู่ใต้ดินนี่นะครับ มันก็ทำให้ความสมบูรณ์ยั่งยืนของธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมเสียหาย ฉะนั้นผมก็เลยขอแปรญัตติว่า ทรัพยากรธรรมชาติที่จะรักษาและบริหาร ต้องสอดคล้องกับเศรษฐกิจ ในขณะที่ผมไม่ได้เขียนว่า สอดคล้องกับการเติบโตของอุตสาหกรรม ด้วยนะครับ แต่ว่าเราพูดภาพรวมไปว่า สอดคล้องตามการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ สิ่งที่เราพบกันวันนี้ ไม่ว่าจะกลุ่มอนุรักษ์ หรือว่ากลุ่มองค์กรอิสระต่าง ๆ นี่นะครับ กำลังเรียกร้องสิ่งต่าง ๆ มันเป็นเรื่องที่เราพบกันเป็นประจำ แล้วก็เป็นการที่เขาตกลงกันไม่ได้ หลายฝ่ายบอกว่า เพื่อความยั่งยืนของหมู่บ้าน เพื่อความยั่งยืนของเมือง เพื่อความยั่งยืนของชุมชนต่าง ๆ นานานี้ครับ สิ่งนี้ คือ สิ่งที่เป็นทางกระทบซึ่งกันและกัน แต่ถ้าเรา ระบุไปว่า ถอยคนละครึ่ง เพื่อความเติบโตของเศรษฐกิจ มันไปได้ วันนี้คุณจะไปสร้าง เขื่อนข้างคันกันน้ำสักหน่วยหนึ่งนะครับ แยกหรือไล่เดือนอะไรตายตกตรงนั้นไป ท่านก็ สร้างไม่ได้ครับ เพราะท่านจะละเมิดรัฐธรรมนูญทันที บางคนบอกว่า ผมจะสร้างท่าเรือ ออกไป ก็มีปัญหาอีก เพราะการรักษาสิ่งแวดล้อม การละเมิดสิ่งแวดล้อม เพราะฉะนั้นผม ก็เลยบอกว่า ขอใส่อันนี้เถอะครับ ท่านกรรมาธิการยกร่าง เพื่อให้สอดคล้องกับการเติบโต ของเศรษฐกิจของประเทศด้วยนะครับ นี่คือ สิ่งหนึ่งที่ผมขอเสนอคิดกันนะครับ และอีก อย่างหนึ่ง ถ้าสิ่งแวดล้อมอันหนึ่งไปกระทบกับอีกสิ่งแวดล้อมของชุมชนอีกชุมชนหนึ่งเรา จะตัดสินใจอย่างไร เช่น กรณีบอกว่า น้ำเวลามันท่วมมาจากที่เราไม่มีเขื่อน ยกตัวอย่าง ให้เห็นชัด ๆ เขื่อนที่แก่งเสือเต้น ที่เรากลุ่มองค์กรอิสระไม่ยอมให้สร้าง เรายอมรับว่า ป่าใน เขตเหนือจากนั้น สภาพของป่าลดลง ไม่สามารถจะอุ้มน้ำได้ น้ำเวลามานี้ มันมาทำลาย สิทธิชุมชน หรือว่าสิ่งแวดล้อมของอีกชุมชนหนึ่ง เราจะไปบริหาร หรือเราจะไปรักษา หรือ เราจะไปควบคุม หรือป้องกัน หรือจะไปทำโทษกับใคร ถ้าอย่างนั้น เพื่อความเจริญเติบโต บางทีเราจะต้องไปกั้นสภาพของน้ำ อาจจะมีการสร้างเขื่อน ซึ่งวันนี้ ขณะนี้องค์กรอิสระ พังผมอยู่ อาจจะไม่พอใจ เพื่อไม่ให้สิ่งที่เกิดขึ้นมาทำลาย หรือมาทำลายสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติในสิ่งอีกกลุ่มหนึ่ง นั่นคือ การแก้ไขปัญหา ขณะนี้มีคนโต้แย้ง ผมมาตลอดที่ผมแสดงความคิดเห็น และคนที่สนับสนุน ก็มองเห็นนะครับ เช่น การสร้าง เขื่อนขึ้นมา มันอาจจะไม่ใช่สิทธิชุมชน แต่ชุมชนตรงนั้น เมื่อผมไปศึกษามานะว่า

เขื่อนฮูเวอร์ (Hoover Dam) เมื่อตอนสร้างก็มีคนคัดค้านกันมากมาย เพราะว่าเป็นการทำลายธรรมชาติ ทำลายทางน้ำไหลมากมาย แต่วันนั้น ปรากฏว่า เมื่อสร้างฮูเวอร์เสร็จนี้ นะครับ สมมุติกรณียกตัวอย่าง ก่อนที่จะสร้างเขื่อน ปลาช่อนเยอะ แต่ปลาดุกน้อย หรือต้นมะม่วงเยอะ ต้นชมพู่น้อย พอสร้างเขื่อนเสร็จ ปรากฏว่า ปลาช่อนกลับน้อย ปลาดุกกลับเยอะ มะม่วงน้อย แต่ชมพู่น้อย มันเป็นธรรมชาติที่ทดแทนกันได้จากการเติบโตของเศรษฐกิจ แต่ทางท่านบอกว่า ไม่เกี่ยวกัน แต่ผมคิดว่า น่าจะสอดคล้อง ฉะนั้น ชุมชนที่อยู่ตรงนั้น บอกสร้างไม่ได้ เพื่อจะรักษาธรรมชาติอันนี้เท่านั้นเองครับ ผมว่า คงเข้าใจนะครับว่า มันต้องสอดคล้อง ถ้าไม่สอดคล้อง ปัญหาทะเลาะกันไม่จบ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมาธิการครับ ท่านได้ชี้แจงเชิญครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธาน
ที่เคารพครับ ผม สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ กรรมาธิการกำลังหารือกันอยู่ครับ
กำลังหารือว่า จะรับนะครับ ไม่ใช่หรือไม่รับนะครับ รับได้ไหมครับ ท่านกรรมาธิการครับ

นายปกรณ์ ปรียากกร (กรรมาธิการ) : ท่านประธานสภาที่เคารพ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านปกรณ์
ขอนิดเดียวครับ ประธานโทษ เดียว ให้ท่านชูชัยนิดเดียวครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญอาจารย์ชูชัยครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม
นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ อันที่จริงพัฒนาการที่ผ่านมาสามสี่สิบปี เป็นพัฒนาการที่เอา
เศรษฐกิจเป็นตัวตั้งนะครับ แล้วตั้งแต่แผน ๑ ถึง แผน ๗ มา เมื่อแผน ๘ และแผน ๙ เราก็
เริ่มเอาคนเป็นตัวตั้ง แล้วก็เอาสิ่งแวดล้อมเป็นตัวตั้ง แล้วทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายไป
มากมาย เพราะว่า เราเอาจีดีพี (GDP – Gross Domestic Product) เป็นตัวตั้ง
ถ้าดูตัวเลขจริง ๆ แล้ว ทรัพยากรป่าไม้ก็ถูกทำลายไปเยอะนะครับ พื้นที่ป่าไม้ลดลงมาก
อย่างที่เห็นได้ชัดเจน อย่างที่เราทราบคืออยู่ นะครับ ขณะนี้ก็ยังลดลงอย่างต่อเนื่อง

๑๒๕

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รสรินทร์ ๔๗/๓

ถ้าดูจากภาพดาวเทียม ปีหนึ่งก็ประมาณ ๐.๔ ล้านไร่ นะครับ แล้วพื้นที่ป่าชายเลน
ถ้าดู ตอนนี้มีเทคโนโลยี (Technology) ทางการดูภาพผ่านจานดาวเทียม
เมื่อปี ๒๕๐๔ มี ๒.๓ ล้านไร่ -----

- ๔๘/๑

ตอนนี้มีประมาณ ๑.๕ ล้านไร่ อันนี้พื้นที่ป่าชายเลนนะครับ เนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรม เนื่องจากการทำนา กุ้ง อะไรต่าง ๆ เพราะว่าเราเน้นในเรื่องของจีดีพี แล้วโครงการต่าง ๆ ที่ลงไป เช่น ซีฟู้ด แบงก์ (Seafood bank) นี้ก็ทำความขัดแย้งกับประมงพื้นบ้านอย่างมาก ตามลักษณะที่ชาวบ้านสามารถที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการที่ทำมาหากิน ลักษณะป่าชายเลนเหล่านั้น ก็เหมือนกับซูเปอร์มาร์เก็ต (Supermarket) ของคนยากคนจน ที่นี้เรามองในแง่ของมลภาวะในทุกด้าน ทั้งแม่น้ำ ลำคลองก็เสียอย่างมาก กว่าที่จะฟื้นได้เนี่ย เวลาฟื้นก็ชุมชนช่วยกันฟื้นนะครับ แต่ว่าเวลาทำลายเนี่ย ก็อุตสาหกรรมธุรกิจทำลาย อันนั้นไม่ว่าแม่น้ำสายไหน ๆ ลำคลองสายไหน ๆ ไปดูเถอะครับ ตอนนี้ก็ยังทิ้งร่องรอยของความสกปรก ภาคเกษตรเนี่ย ก็สารป้องกันศัตรูพืช นี่ท่วมบ้าน ท่วมเมือง ต้องบอกอย่างนั้น แล้วถ้าไปดูตัวเลขที่ส่งเข้ามาเนี่ย ก็ยังไม่มีแนวโน้มว่าลดน้อยลง ผมคิดว่า อันนี้เป็นอันตรายมาก เวลาเรากินอาหารในห้องอาหาร แม้กระทั่งในรัฐสภาเนี่ย ซึ่งสั่งมาจากร้านอาหารที่ค่อนข้างดี เวลากินผักเนี่ย ผมยังรู้สึกนะครับ จะกินไม่รู้สึกรจริง ๆ ก็กินที่บ้านนะครับ ต้องไปล้างอะไอย่างนั้น อยู่อย่างนี้มันสภาพที่คุณภาพชีวิตเนี่ยมันลำบากนะครับ ชยะก็ท่วมเมืองด้วย ด้วยการพัฒนาแบบเช่นนี้ ที่นี้แผน ๘ แผน ๙ นี้ เขาเอาคนเป็นตัวตั้ง เอาสิ่งแวดล้อมเป็นตัวตั้ง แล้วรัฐธรรมนูญนี้ ก็ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เราย้ายทิศทางนี้มา แต่น่าเสียดาย สิทธิชุมชนเนี่ย เราไปเขียนว่า ต้องรอกฎหมายบัญญัติ พอถึงศาลรัฐธรรมนูญ ศาลท่านก็บอกว่า กฎหมายยังไม่บัญญัติ ในกรณีของการวางท่อก๊าซปิโตรเลียม (Petroleum) แล้วก็มียุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อมเนี่ยเข้าไปต่อต้าน แล้วก็มีการฟ้องร้องกัน ปราบกว่า กฎหมายยังไม่ได้บัญญัติ ศาลท่านก็ไม่ได้วางเกณฑ์ อะไรต่าง ๆ มันไม่มีกลไกในการที่จะคุ้มครองสิทธิของชุมชนเลย ที่นี้เราก็ยังจะบอกว่า เราจะต้องยังไปทิศทางนั้น จริง ๆ แล้วผมคิดว่า ถ้าเราใช้ของที่ร่างของกรมการยกเว้นนะครับ เราเติมเรื่องของความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งอันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญนะครับ ผมเข้าใจว่า มีผู้แปรญัตติในเรื่องนี้ด้วย ให้เติมความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ถ้าจะให้เพิ่ม ปรับโดยที่ไม่ให้สูญเสียการพัฒนามากเกินไปนะครับ แต่ว่าที่ผมเรียนให้ทราบที่ผ่านมานี้ มันเสียคุณภาพไปมาก ก็อาจจะต่อท้ายได้นะครับ ว่า โดยค่านึง หรือว่าโดยสอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศนะครับ โดยค่านึงถึง

การพัฒนาของประเทศ อันนั้นก็อาจจะพอได้ ที่นี้การพัฒนาของประเทศ ก็ต้องกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศนะครับว่า เราไปเน้นความสุขมวลรวม หรือว่าเน้นเงินตราที่เป็นตัวตั้ง มันก็อยู่ที่ทิศทางของประเทศที่ผู้คนจะต้องช่วยกำหนดด้วยกัน อย่างภูฏาน (Kingdom of Bhutan) นี่เขาชัดเจน เขาเน้นความสุขมวลรวม แล้วเมื่อมีทิศทางอย่างนั้น นโยบายการไปท่องเที่ยวก็กำหนดจำนวนคนที่ชัดเจนว่า ปีหนึ่งเข้าปีละไม่เท่าไร แล้วก็เพื่อไม่ให้ทำลายสิ่งแวดล้อมอันสวยงามของเขา แล้วคนเขาก็มีความสุข เมืองไทยนี่ผมอยากจะเรียนอย่างนี้นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์หมอบ ขอโทษทีหนึ่งครับ แล้วที่ท่านปริญาขอเดิมนี่

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ผมกำลังอภิปรายครับว่า การที่ขอเดิมนี่ให้สอดคล้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศนี้ อันนี้ผมอภิปรายมาแล้วสามสี่สิบปีที่ผ่านมา เรายังเดินทิศนั้นนี่ ชุมชนจะถูกทำลาย สิ่งแวดล้อมจะถูกทำลายนะครับ แต่ว่าถ้าเขียนเพิ่มเติมว่า โดยคำนึงถึงการพัฒนาของประเทศ อันนั้นก็พอรับได้ด้วยเหตุที่ว่า การพัฒนาของประเทศ ตอนนั้นก็คำนึงถึงคนเป็นตัวตั้งมากขึ้น สิ่งแวดล้อมเป็นตัวตั้งมากขึ้น อันนั้นก็เป็นเรื่องที่ต้องช่วยกันนะครับ วางกฎกติกาและกำหนดทิศทางบ้านเมืองที่ให้เป็นไปตาม ที่ผมกำลังจะพูดต่อ ก็คือว่า เมืองไทยนี่มันทำให้ดีได้ อย่างสมดุลและยั่งยืน นี่ต้องมี เป็นหัวใจ และผมอยากจะเรียนว่า เมืองไทยเหล่านี้ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพูดถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงนี้ มันเป็นไปได้เป็นเรื่องจริงครับ -

ด้วยเหตุที่ว่าประชากรต่อไป จากนี้ไป ๑๕ ปีจะอยู่ที่ประมาณ ๖๕ ล้าน แล้วคนเกิด คนตายมันจะอยู่ในระดับเดียวกัน ไม่เกินนี้แล้วนะครับ แล้วพื้นที่ขนาดนี้ประมาณ ๓๒๐ ล้านไร่ หรือ ๕๑๒,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร มันอยู่ได้นะครับ แล้วบ้านเมืองเรา สมบูรณ์มาก มันเป็นสุวรรณภูมิจริง ๆ ไม่ใช่สุวรรณภูมิที่เกิดการคอร์รัปชั่น (Corruption) อย่างมหัพวารอย่างนั้นนะครับ แล้วเราจะพื้นที่ได้ถ้าเราไม่ทำลาย เพราะฉะนั้นบ้านเรา มันแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองนะครับ ที่ผ่านมาสยามสี่สิบปีมันทำลายนะครับ เพราะฉะนั้น การที่มีโอกาสมากกำหนดกติกาของประเทศ เราต้องซึ่ทึ่ไปตามที่ให้คนในรุ่นหน้าเขาได้อยู่ สุขสบาย เราก็อยู่สุขสบายมาระดับหนึ่ง แต่เรามันทำลายนะครับ แล้วถ้าเรามาคำนึงถึงความร่ำรวย คำนึงถึงเศรษฐกิจ ดูที่มาบตาพุด ดูที่ระยองนะครับ ยังพื้นที่กันไม่เสร็จเลย ผมขอชี้แจงขั้นต้น แค่นี้ก่อนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : กราบเรียนท่านกรรมาธิการอย่างนี้ครับ คือ บางที่เราอยากจะให้ข้างล่างกระชั้นนะครับ แต่ขอความกรุณาท่านกรรมาธิการช่วยกระชั้นด้วยนะครับ อาจารย์ปริญญาครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ผมเห็นสอดคล้องกับท่านหมอสุชัยนะครับ เพราะว่าเป็นเรื่องจริง เรื่องดิน น้ำ ป่า เราต้องถนอมไว้นะครับ ซึ่งวันนี้ที่เราเกิดปัญหา ไม่ใช่เกิดจากการทำลายธรรมชาติมากมาย เกิดจากความเคร่งครัดของกฎหมาย การดูแลไม่ทั่วถึงมากกว่านะครับ มันจึงเกิดปัญหา กฎหมายทุกอย่างระบุไว้ ผมเห็นบางที่น้ำเสีย จากโรงงาน กลางคืน ๆ ปล่อยลงมาทั้งที่ไม่ได้บำบัด เพราะเราไม่ได้เคร่งครัดเรื่องพวกนั้น แต่ถ้าเราเคร่งครัดพวกนั้น ปัญหาพวกนี้จะจบ แต่ถ้าท่านใช้อย่างที่คุณหมอสุชัยพูดนี้ นะครับ มันครอบคลุมไปทุกอย่างนะครับ ทุกอย่างจะเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญหมด นะครับ ในข้อนี้ แต่ถ้าพูดอย่างที่ผมพูด สอดคล้องตามเศรษฐกิจนี้คนนะครับ มันทำให้ทุกอย่างคุยกันได้ครับ ที่ผมบอกว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ผมยกตัวอย่าง เขื่อนอัสวาน (Aswan High Dam) ที่ประเทศอียิปต์ เมื่อสามสี่สิบปีที่แล้ว พอเปิดเขื่อนปี นี้ะครับ เมืองอเล็กซานเดรีย (Alexandria) มีน้ำกร่อยทันที คนประท้วงกันใหญ่เลยว่า ป่าตรงนั้น ทำให้ตรงนั้นเสียหายหมด วันนี้สามสิบปี สี่สิบปีเกิดขึ้นแล้ว ปรากฏว่า ตรงนั้นมี ธรรมชาติใหม่เกิดขึ้นที่ทดแทนธรรมชาติเก่าได้ ผมไปดูเขื่อนฮูเวอร์ที่อเมริกา วันนี้

ในเขื่อนฮูเวอร์ทำให้มีสวนส้มมหาศาลในแคลิฟอร์เนียตอนใต้ มีไฟไหม้มหาศาลในเมืองลาสเวกัส (Las Vegas) นะครับ แล้วเกิดธรรมชาติใหม่ที่เขาเคร่งครัด เป็นป่าเป็นธรรมชาติ หลาย ๆ คนผมได้แย้งในสภาที่ปรึกษาเรื่องเกี่ยวกับเขื่อน บอกว่า ทำไมมีบางที่เขาทาบเขื่อนทิ้ง พอเราไปศึกษาจริง ๆ ว่า เขาทาบเขื่อนทิ้งจริง แต่เขาไปสร้างเขื่อนใหม่ที่ใหญ่กว่า ดีกว่า ประสิทธิภาพกว่านะครับ เพื่อที่จะให้เกิดธรรมชาติใหม่ แต่ท่านต้องเคร่งครัดการดูแลการใช้กฎหมาย นี่คือนี่ที่จำเป็นที่สุด ฉะนั้น ไม่มีทรัพยากรอันไหนที่ยั่งยืนได้โดยเศรษฐกิจเติบโต ฉะนั้น เมื่อเศรษฐกิจเติบโตหรือการพัฒนาประเทศทรัพยากรย่อมร่อยหรอ ลดหรือ ความสมบูรณ์ยั่งยืน ถ้าวันนี้ผมบอกว่า ธรรมชาติที่เราทำลายกันไปนี่เกิดความสมบูรณ์และยั่งยืนอยู่ ไม่ว่าจะฝนจะตกหนัก หรือฝนจะตกเบา นี่คือนี่คือความสมดุลของธรรมชาติ เข้าใจไหมครับ วันนี้ น้ำแข็งเริ่มละลาย โลกร้อน น้ำก็ระเหยจากทะเลมาก พอน้ำระเหยจากทะเล ฝนก็ตกมาก มันเป็นความสมดุลธรรมชาติอยู่แล้ว แต่มนุษย์เราไม่คุ้นเคยกับสมดุลธรรมชาติใหม่เท่านั้นเอง เราเลยบอกว่า มันผิดธรรมชาติ แต่เพราะว่าเราปรับหลักไม่ได้ นี่คือนี่ที่ผมกำลังอธิบายว่า ธรรมชาติมันคือสมดุลอยู่แล้ว แต่ผมไม่อยากให้เกิดการทำลาย ผมเลยบอกว่า การรักษา การบริหารทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ขอให้มันสอดคล้องกับความเป็นจริง ถ้าท่านมาจะบอกอย่างนี้ ผมก็ยืนยันว่า ตัวผมเองไปเผาหญ้าสักกอง หรือเผาอะไรก็ได้ ถ้าถูกใจกันก็ยอม แต่ถ้าไม่ถูกใจก็แย้งแล้วจะมีปัญหาเรื่องชุมชนทะเลาะกับคนทำงานที่ไม่ถูกกันอีกมากมาย เพราะละเมิดกฎรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่ว่าผมคิดว่า เราควรจะหาช่องทางที่มันเป็นไปได้ ไม่ว่าจะความเจริญทางเศรษฐกิจอะไร ทรัพยากรย่อมร่อยหรอ สังคมย่อมเสื่อม แต่ด้วยระบบที่ควบคุมได้ดีกว่า วันนี้เราจะให้ ผมยกตัวอย่าง สังคมที่เสื่อมจากการเศรษฐกิจเติบโต วันนี้ทิเบตนี่นะครับ ซึ่งเราเห็นว่าไปไหว้พระ ไหว้เจ้ามาก วันนี้ดิสโก (Disco) เข้าไปในทิเบตแล้วการยอมผมไฮไลท์ (Highlight) เข้าไปในทิเบตแล้ว คนทิเบตจะออกแตกตาย แต่ว่ามันก็ต้องยอมรับความเจริญ เพราะเศรษฐกิจมันโต สังคมมันจะด้อยลงบ้าง หรือว่าเราคิดว่าการเจริญเติบโตทางวัฒนธรรมตะวันตก เราคิดว่าเราปรับไม่ได้ ท่านเชื่อไหมว่าคนในอเมริกาก็รับไม่ได้ ผู้หลักผู้ใหญ่ในประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นเขาก็รับเศรษฐกิจที่โตไม่ได้ ฉะนั้น การเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมย่อมเปลี่ยน ทรัพยากรย่อมร่อยหรอ สิ่งแวดล้อม

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

อุทัยวรรณ ๔๙/๓

ย่อombokพร้อมบ้าง ผมก็เลยบอกว่า หรือท่านไม่เห็นด้วยกับคำนี้ ท่านหาคำที่สอดคล้องกับคำนี้ให้ผมหน่อย แล้วพบกันครึ่งทางครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือ กรรมการเขาขอแก้ไขนะครับ แต่ท่านยังไม่พอใจ ถูกไหมครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ขอทราบคำแก้ไขครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อะไรนะครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ขอทราบคำแก้ไขที่ชัดเจนอีกทีครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 เดี่ยวอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ฟังเขาดูก่อนว่า เขาแก้ไขหรือไม่ครับ แล้วถ้าแก้ไข แก้ไข
 อย่างไร ถ้าแก้ไขนี้ครับ นี่กำลังพูดถึงประเด็นของท่านปริญญาหรือเปล่าครับ ท่านครับ
 เดี่ยวผมฟัง ให้เขาตกลงกันให้เรียบร้อยก่อน

นายปกรณ์ ปรียากกร (กรรมาธิการ) : ให้เขาพูดสักนิดหนึ่งก็ได้ เดี่ยวผม
 จะได้อธิบายรวมไปเลย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 เดี่ยวนะครับ ถ้าเขาตกลงกันให้เรียบร้อยนะครับ ถ้าเกิดเขาจะแก้ อาจารย์ถึงจะมีสิทธิ
 นะครับ เดี่ยวฟังเขาก่อนว่า เขาจะแก้หรือไม่แก้ หรือแก้ไปแค่ไหน เชิญครับ

นายปกรณ์ ปรียากกร (กรรมาธิการ) : ขอรบกวนท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ
 ท่านประธานที่เคารพ ผม ปกรณ์ ปรียากกร กรรมาธิการ เรียนต่อท่านผู้แปรรูปด้วยความ
 เคารพนะครับว่า ในภาวะของการพัฒนาประเทศในเวลานี้ เรามาถึงจุดที่สำคัญมาก ก็คือ
 การใช้แนวความคิดเรื่องของคำว่า การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ซึ่งอันนี้เป็นหลักคิด
 สากล และไม่ได้ไปมีผลกระทบต่อเรื่องของการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจอย่างที่ท่านว่า
 เพราะว่าเราต้องคำนึงถึงการบูรณาการของการพัฒนา ที่จะไม่ทำให้การพัฒนาด้านหนึ่ง
 ไปกระทบอีกด้านหนึ่ง เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราจะยังคงประนีประนอมกันก็คือว่า เราใช้คำทั้ง
 ๓ คำ ก็คือ ความสมดุล ยั่งยืน โดยคำนึงถึงการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 อาจารย์ปกรณ์ครับ อาจารย์จะแก้นี้ครับ ต้องคำนึงถึงคนอื่นที่เขาจะเห็นด้วยหรือไม่
 ด้วยนะครับ แก้ได้ครับ ตามที่ผู้เสนอครับ แต่เมื่อกี้มีสมาชิก พอกรรมาธิการ
 จะแก้บ้าง สมาชิกยกมือครับ เพราะฉะนั้นเลยตั้งข้อสังเกตให้ครับ อาจารย์เจิมศักดิ์
 จะให้เสนอความเห็นใหม่ครับ จะได้พิจารณาไปพร้อม ๆ กัน

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ผมไม่ทราบนะครับว่า ควรจะเป็น
 อย่างไร แต่ผมจะพูดแล้วละ ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ นะครับ ผมคิดว่า เรื่องนี้
 ต้องคิดให้ดี ที่ท่านจะไปแก้ถ้อยคำนี้ ขอให้คิดให้ดี ผมคิดว่า ถ้อยคำที่บอกอย่างสมดุล

นี่มันมีความหมายของมันอยู่แล้ว คำว่า สมดุล คืออะไรครับ สมดุล แปลว่า เราพัฒนาแล้วให้เกิดความสมดุลกับสิ่งแวดล้อม แล้วก็ให้เกิดความยั่งยืน ตัวมันเองบอกอยู่แล้วครับ ท่านประธาน รัฐธรรมนูญที่ใหม่ไปเสีย สมดุล ยั่งยืน แล้วยังไปพัฒนา ไปอะไรอีก ตัวมันเองบอกสิ่งที่คุณปริญญาเป็นห่วงแล้ว แล้วก็การที่จะพัฒนาประเทศ ก็ไม่จำเป็นว่า จะต้องเอาทรัพยากรไปขาย เพื่อพัฒนาประเทศเท่านั้น มันมีวิธีการพัฒนาประเทศแบบไม่เอาทรัพยากรไปขาย คือ สามารถทำให้สิ่งแวดล้อมสมดุลและยั่งยืน และชุมชนก็จะต้องมีส่วนร่วมในเรื่องอย่างนี้ ผมคิดว่า เหมาะสมแล้วครับ ผมไม่เห็นด้วยกับการที่ท่านจะไปเพิ่มเติมอะไรให้มันรุ่มร่าม ผมคิดว่า บางทีคำมันบอก สมดุลมันไม่ได้หมายความว่า เอียงข้างใดนะครับ สมดุลนี้ แล้วให้ยั่งยืน ก็แปลว่า ให้ความสมดุลนั้นมันอยู่ต่อไปได้ตลอด มันบอกของมันอยู่แล้วนะครับ ถ้าท่านแก้คำนี้ ผมก็ไม่เห็นด้วยละครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ เท่าที่พิจารณาก็มองอยู่ นะครับ เดี่ยวครับ ทางอาจารย์ปริญญา พอท่านอาจารย์เจิมศักดิ์อธิบายนี้ ท่านพอจะรับกันได้ไหมครับ จะได้ผ่านมาตรานี้ครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : คืออย่างนี้นะครับ คำว่า สมดุล ยั่งยืน มันมีปัญหาแน่นอน ถ้าเราไม่ระบุอะไรชัดเจน มันไม่มีตัววัดว่า ความสมดุลแค่ไหน ความไม่สมดุลระดับไหน ความยั่งยืนแค่ไหน ความไม่ยั่งยืนระดับไหน เพราะฉะนั้นผมคิดว่า ถ้าเราทำว่า สอดคล้อง ถ้าวันนี้เรามีมิเตอร์ (Meter) วัดความสมดุล มิเตอร์วัดความยั่งยืนนี่นะครับ ผมจะยอมรับอย่างที่ท่านอาจารย์ คือ ถ้อยคำในการแปรคำในวันนี้ ในห้องนี้เข้าใจ แต่คนที่มาอ่านทีหลังจะเข้าใจใหม่ คือ ความสมดุล ก็คือ ถ้าคุณตัดไปต้นหนึ่ง มันไม่สมดุลแล้ว หรือคุณเพิ่มอะไรหน่อย มันไม่สมดุลแล้ว วันนี้ถ้าคุณหมอชัชชัชพูดว่า ยาฆ่าแมลงมากมาย อันนั้นเราต้องไปควบคุมทางนั้น ไม่ให้มันไหลลงมา หรือสิ่งแวดล้อม หรือโรงงานอุตสาหกรรมไม่ให้เกิดขึ้น ผมบอกว่า ธรรมชาติมันสร้างทดแทนได้ เพื่อความสมดุล แต่ถ้าเราไปตัด บอกเราปลูกอีกต้นหนึ่งขึ้นมา อีกนานกว่าจะบอกความไม่ยั่งยืนทะเลาะกันตายครับ วันนี้ที่ผมแปรญัตติออกมาเนี่ย ผมไม่ต้องการให้เกิดข้อขัดแย้งหรือตีความนะครับ ผมตัดต้นไม้ไป ผมจะปลูกบ้านสักหลังนี้ ความสมดุลธรรมชาติหมดไป

๑๓๓)

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

หน้า ๕๐/๓

แล้ว ผม โอ.เค. ผมย้ายไปอยู่ วันนี้ผมย้ายไปอยู่ทางไหนก็ได้ที่ไม่ใช่ถิ่นที่ผมอยู่
คนอยู่ที่นั่นอาจจะบอกว่า ผมไปทำลายสิ่งแวดล้อมตรงนั้นแล้ว ไม่ยอมให้ผมสร้างบ้าน
หรือไม่ยอมให้ผมทำอะไร -----

- ๕๑/๑

แต่ถ้าคนในหมู่บ้านเดียวกัน หรือคนในถิ่นเดียวกัน เขาอาจจะหลับหูหลับตา หยวน นี่คือ
 สิ่งหนึ่งที่ถ้อยคำที่เกิดขึ้นนี้ มันจะทำให้เกิดความวุ่นวาย ผมสอดคล้องกับ
 อาจารย์เจิมศักดิ์ในห้องนี้ แต่ถ้าเรามาดูอีกที ผมบอกแล้ว มันไม่มีมิเตอร์วัดความสมดุล
 นี่คือ สิ่งหนึ่งที่ผมขอให้ความช่วยเหลือนี้ว่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 พอจะเห็นด้วยไหมครับ ร่างเดิมกับของกรรมาธิการ

นายปริญญา ศิริสารการ : ถ้าเมื่อไหร่ที่ท่านอาจารย์ปกรณ์พูดนี้
 พอสอดคล้องครับ พอสอดคล้อง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 คือ ตอนนี้อย่าสมาชิกร่างจะแก้ปี๊บ สมาชิกเขาก็ค้านกัน แล้วก็เราไม่รู้คนอื่นอีกก็คน ก็เลย
 หาทางปรองดองกันนะครับ ท่านกรรมาธิการว่าอย่างไรครับ แล้วแต่กรรมาธิการนะครับ เชิญครับ

นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ
 โดยที่สมาชิกเองก็มีความเห็นขัดแย้งกันนะครับ ผมคิดว่า กรรมาธิการคงจะต้องขอยื่น
 ตามร่างเดิม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ท่านสมาชิกที่เคารพครับ มาตรา ๖๕ มีการแก้ไข ซึ่งในส่วนแก้ไขก็แก้ไขตามสมาชิก
 ที่ขอสงวนคำแปรไว้ นะครับ มีท่านใดเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ ส่วนที่แก้ไข ส่วนที่แก้ไข
 ส่วนเพิ่มคำว่า รวมทั้งความหลากหลายทางวิชาชีพ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)
 นี่นะครับ เอาคำนี้ก่อนนะครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ
 คำแปรญัตติของอาจารย์เจิมศักดิ์นี่นะครับ ของกลุ่มอาจารย์เจิมศักดิ์นี้ สามารถใส่
 เข้าไปได้ ผมไม่ได้ขัดข้องนะครับ แต่สิ่งที่ผมเติมเข้าไปนี้ ขอคำเติมอันนี้เท่านั้นเองนะครับ
 คือ ที่แก้ไขมาตามของกลุ่มอาจารย์เจิมศักดิ์ พูดบอกว่า ความหลากหลายทางชีวภาพ
 ใส่เข้าไปได้ครับ แต่ที่ผมขอเติมอันนี้ ก็คือ ไม่ให้ใส่เพราะความเจริญเติบโตของประเทศ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ผมกำลังถามเพื่อไม่ให้สมาชิกค้านที่หลังนะครับ ผมไม่ได้ถามมติตรงนี้

๑๓๕

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สุพิชชาภัย ๕๑/๒

เดี่ยวเข้าใจผิด เห็นท่านหัวเราะกัน ผมก็เลย นึกว่าผมจะถาม ไม่ใช่หรอกครับ ผมถาม เพื่อให้เห็นว่า กรรมาธิการเขาแก้ไขถ้อยคำนี้ นะครับ แล้วจะถามว่า มีท่านสมาชิก เห็นอย่างอื่นไหม ถ้าไม่มี ผมก็จะถามต่อ นะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ไม่มี นะครับ ก็ถือว่า เป็นร่างกรรมาธิการ นะครับ แล้วส่วนที่ท่านอาจารย์ปริญญา นี้ยังคง ยืนยัน นะครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ถ้าเป็นคำที่อาจารย์ปกครองพูด ถ้าเป็นในนาม ของยกร่าง นะครับ ผมเห็นสอดคล้อง ครับ อันนี้ผมยอมรับเลย ครับ เพราะว่า เป็นไปตาม การพัฒนา หรืออะไรที่เมื่อ ก็อาจารย์ปกครองพูด ไม่ทราบ ว่า ท่านอาจารย์พูด ในนาม ของ ยกร่าง ทั้งหมด หรือเปล่า ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ก็พูดกันหลายคน นะกรรมาธิการ แต่ตอนนี้เขา ยืนยัน แล้ว ครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ผมถามท่านสมาชิก นะครับ มาตรา ๖๕ ถ้าหากว่า ท่านสมาชิก เห็นด้วย กับกรรมาธิการ ที่มีการแก้ไข นะครับ แก้ไข คือ ข้อความข้างบน นะครับ เดี่ยวให้ชัดเจน เดี่ยวท่านจะง นะครับ แก้ไขเรื่อง รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ นะครับ ถือว่าเป็นร่างกรรมาธิการ ไปแล้ว นะครับ เพื่อไม่ให้สับสน นะครับ ผมจะถามว่า ท่านสมาชิก เห็นด้วย กับกรรมาธิการ ให้กุด เห็นด้วย ถ้าไม่ เห็นด้วย กับกรรมาธิการ ก็คือ เห็นด้วย กับผู้ที่ส่งวนคำแปรญัตติ นี้ นะครับ ให้กุด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนน ครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ท่านประธานครับ นิดหนึ่ง นะครับ กรรมาธิการ แปรญัตติแก้ไข มาแล้วส่วนหนึ่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ แต่ผมขอแปรญัตติเพิ่มเติม จากอันนั้น ฉะนั้น อาจารย์จะให้โหวตแบบไหน ครับ เพราะว่าสมาชิกจะงกันหมด ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่งงหรือครับ ส่วนที่กรรมาธิการเพิ่มมาแล้ว ผมถือว่าเป็นร่างกรรมาธิการไปแล้วนะครับ
เป็นร่างกรรมาธิการไปแล้วปัจจุบัน

นายปริญญา ศิริสารการ : ไม่น่าจะไปใช้นะครับ ที่ผมถามเพราะผมจะ
ยืนยันความคิดของผมนะครับว่า ความคิดของผมมันสอดคล้องกับความเป็นจริง ฉะนั้น
ถ้าอาจารย์จะให้ถามว่า เพราะว่ากรรมาธิการร่างเดิมที่เขียนไว้ แล้ววันนี้เปลี่ยนไปอย่างนี้
น่าจะยกอันนั้นว่า ที่กรรมาธิการเปลี่ยนมา เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ รับไหม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ถามแล้วครับ ถามเรียบร้อย เอ้า ถามอีกทีนะครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : แล้วโหวตอันนี้ดีกว่า แล้วค่อยไปโหวตอันนั้น
อีกที

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ผมถามอีกทีนะครับ ส่วนที่กรรมาธิการแก้ไข เพิ่มคำว่า รวมทั้งความหลากหลาย
ทางชีวภาพ นี่นะครับ มีท่านสมาชิกเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่มีนะครับ ไม่มีผมถามต่อนะครับว่า ร่างกรรมาธิการตามมาตรา ๖๕ ทั้งหมดนี้ครับ
ถ้าท่านเห็นด้วยให้กด เห็นด้วย ถ้าท่านเห็นด้วยกับสมาชิกที่ขอสงวนคำแปรญัตติไว้ คือ
ของท่านอาจารย์ปริญญา นะครับ ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย (กรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ
คะแนนมันไม่ขึ้น มันยังไม่ล้างเลยครับเครื่อง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 อ้อ กดได้เลยครับ กดได้เลยครับ เขายังไม่ได้รวม มีท่านไฉยังไม่ได้ลงคะแนน มีไหมครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตนะครับ
 เมื่อกี้ที่ท่านอาจารย์ปกรณ์พูด แล้วก็ผมได้คุยกับอาจารย์สมคิดนี่นะครับ ผมคิดว่า อันนั้น
 สอดคล้องกัน ที่ผมรับได้ แต่ไม่ทราบว่า เป็นคำยืนยันจากยกกว้างหรือเปล่าท่านนั่นเองครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ยกกว้างเขาให้อาจารย์อัศววิทย์ยืนยันไปแล้วครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ตามเดิมใช่ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ตามร่างกรรมาธิการครับ ปิดการลงคะแนนนะครับ เจ้าหน้าที่รวมคะแนนครับ

นายปริญญา ศิริสารการ : ท่านประธานครับ ขอยกใหม่ได้ไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 คะแนนประกาศแล้วนะครับ เห็นด้วย ๕๗ ไม่เห็นด้วย ๑๕ งดออกเสียง ๑ เป็นไปตาม
 ร่างกรรมาธิการครับ

เชิญท่านเลขาต่อครับ

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนูญ) :
 มาตรา ๖๖ ไม่มีการแก้ไข แต่มีการสงวนคำแปรญัตติทั้ง ๖ กลุ่มนะครับ คือ กลุ่มที่ ๑ ของท่านวิชัย รูปขำดี กลุ่มที่ ๒ คือ ท่านอุทิศ ชูช่วย กลุ่มที่ ๓ คือ ท่านสมชัย ฤชุพันธุ์ กลุ่มที่ ๔ คือ ท่านเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง กลุ่มที่ ๕ คือ ท่านสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย และกลุ่มที่ ๖ ท่านวัชรฯ หงส์ประภัสร์ ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 มาตรา ๖๖ นี้มี ๓ พรรคนะครับ ดูคำแปรญัตติของท่านสมาชิก ของท่านอาจารย์วิชัยนี้

นายเศวต ทินกุล : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตครับ หรือ
 นิดหนึ่งครับ นิดเดียวครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 เรื่องอะไรครับ ท่านเศวตครับ

นายเศวต ทินกุล : เราตกลงกันว่าวันนี้สี่โมง เราจะเลิกกันนะครับ
 คราวนี้มาตรานี้คงจะยาว

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ยังไม่เลิกหรอกครับ ถ้าเลิกเดี๋ยวผมจะบอกท่านเองครับ

นายเศวต ทินกุล : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ขอขอบคุณนะครับ มาตรา ๖๖ นะครับ ท่านอาจารย์วิชัยนี้ขอแก้ความในวรรคสอง วรรคสาม
 ท่านอุทิศนี้อยู่วรรคสามนะครับ ท่านอาจารย์สมชัยนี้มีวรรคหนึ่งกับวรรคสอง วรรคสาม
 เดี่ยวนะครับ ของท่านอาจารย์วิชัยมีวรรคหนึ่ง วรรคสอง ของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์
 วรรคสอง ท่านสุรชัยวรรคสอง ท่านวัชรฯวรรคหนึ่งกับวรรคสอง ผมขอพิจารณา
 วรรคหนึ่งก่อนนะครับ วรรคหนึ่งนี้มีของท่านอาจารย์สมชัยก่อนครับ ท่านสมาชิก
 มีท่านใดตั้งใจใหม่ครับ ของท่านอาจารย์สมชัยวรรคหนึ่ง

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่มี ผ่านนะครับ ของท่านวัชรชาติใจใหม่ครับ อาจารย์วัชรชาติครับ พรรคหนึ่งครับ

นายวัชรา หงส์ประภัสร์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม
ขอมอบให้คุณจตุรินทร์ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านประธานจตุรินทร์ครับ เชิญครับ

นายจตุรินทร์ ภิรมย์ภักดี : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม จตุรินทร์
ภิรมย์ภักดี สสร. นะครับ ในเกี่ยวกับการแปรมาตรา ๖๖ พรรคแรกนี้ นะครับ ผมเข้าใจ
นะครับ สิ่งที่คุณไปนี่มันค่อนข้างจะสวนทาง มันย้อนกลับไปถึงรัฐธรรมนูญ
ฉบับ ๒๕๕๐ ซึ่งก็ถือว่า เป็นจุดอ่อนอันหนึ่ง ๒๕๕๐ ที่หลาย ๆ ท่านมองว่า มันเป็นแค่
นามธรรม ในตัวที่บอก ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นะครับ ในหลาย ๆ มาตราเลยใน
๒๕๕๐ ก็ถือว่า เป็นจุดอ่อน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ในสิ่งที่ผมอยากจะอภิปรายในวันนี้ก็อยากให้
เหตุผลอีกด้านหนึ่ง ที่ทำอย่างไรให้มีความจำเป็นนะครับที่ควรจะต้องบัญญัติเอาไว้

ประการแรก ผมเข้าใจนะครับว่า ในการที่พอไม่ได้มีกำหนดรายละเอียด
ในบัญญัติไว้ ในเนื้อหาสาระที่จำเป็น เช่น ขอบเขตของสิทธิที่ดี บุคคลผู้มีหน้าที่ต่อผู้มี
สิทธิที่ดี หรือขบวนการใช้สิทธิที่ดี ผมเกรงว่า จะนำไปสู่ข้อพิพาทในอนาคตนะครับ
ซึ่งอาจจะเกิดข้อพิพาทในระหว่างประชาชนผู้ใช้สิทธิกับประชาชนผู้ถูกร้องนะครับ
เพราะว่าไม่มีความชัดเจน หรือความไม่แน่นอนในกฎหมายนะครับ จริง ๆ หลังจากที่ได้
ศึกษาเรื่องนี้อย่างคนที่ไม่ใช่นักกฎหมายนะครับ กระผมค่อนข้างจะวิตกว่า แนวทางที่เรา
ใช้ยู่เวลานี้ อาจจะก่อให้เกิดความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน หรือช่องว่างในกฎหมายที่จำเป็น
สำหรับทุกฝ่ายผู้ใช้สิทธิ นะครับ รวมถึงผู้ที่มีหน้าที่นะครับ รวมถึงศาลที่ต้องตัดสินคดี
ยึดถือเป็นหลักเกณฑ์นะครับ -----

เป็นกฎหมายที่ต้องนำมาปรับใช้กับเรื่อง และด้วยสภาพการณ์เช่นนี้ ผมเป็นห่วงมากเลยนะครับ การที่ไม่มีกติกาคือเป็นลายลักษณ์อักษรที่ควรจะต้องมี เพื่อรับรองการให้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญให้ทุกคนทราบ ทุกคนปฏิบัติและยึดถือ จะก่อให้เกิดปัญหาสำหรับทุกฝ่าย ซึ่งแน่นอนนะครับ ฝ่ายที่รับภาระในการแก้ไขนี้ก็อยู่ที่ศาลนะครับ ผู้มีหน้าที่ที่ต้องตัดสินคดีให้ได้ ไม่ว่าจะมีความหมายบัญญัติไว้หรือไม่ แล้วถ้าหากถึงขั้นตอนนั้นแล้วศาลท่านอาจจำเป็นต้องแสวงหาหลักเกณฑ์เอาจากข้อเท็จจริงในคดีนั้น ๆ มาตัดสินนะครับ ผมเห็นว่า ที่จริงเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักการแบ่งแยกการทำหน้าที่ในการใช้อำนาจอธิปไตยระหว่างองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายองค์กรฝ่ายตุลาการนะครับ ในเรื่องการแบ่งแยกอำนาจ ซึ่งเข้าใจว่า หน้าที่สร้างหลักเกณฑ์ที่เป็นกฎหมายสำหรับบังคับใช้กับทุกฝ่าย รวมทั้งเป็นหลักเกณฑ์สำหรับการตัดสินคดีนะครับอย่างไรเสีย ผมก็คิดว่า เราควรจะหาทางออกนะครับ ป้องกันบรรเทาความรุนแรงของปัญหาไว้เสียตั้งแต่ขั้นร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ ด้วยเหตุผลนะครับอย่างรวบรัดนี้ ผมควรป้องกันปัญหาที่จะเกิดอนาคตดังกล่าวนะครับ ร่วมสร้างหลักประกันในการใช้สิทธิตามมาตรา ๖๖ นี้ ให้เกิดมั่นใจว่า การคุ้มครองสิทธิจะเกิดผลได้จริงเป็นรูปธรรมไม่เพียงมีเฉพาะบทบัญญัติรับรองสิทธิผู้ที่ดูดี นำดีขึ้นมาดีใจนะครับ แต่นำไปใช้จริงไม่ได้ด้วยการสร้างกลไกทางกฎหมายที่มีความชัดเจน แน่นนอน เสียตั้งแต่ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ โดยการแปรเพิ่มเติมข้อความว่า ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ ไว้ทำยวรรคแรกดังขอแปรบัญญัตินี้นะครับ ซึ่งก็คงจะต้องไปขอต่อใน ๒๕๓ นะครับว่า บทบัญญัตินี้ควรจะลงไปมีส่วนในมาตรา ๒๕๓ ที่หลังครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ วรรคหนึ่งก็คงมีส่วนที่ท่านจุตินันท์ได้อภิปรายไปแล้วครับ
ท่านกรรมาธิการ

นายธวัช บวรวิชัยกุล : ขออนุญาตครับ ผมอธิบายเสริมนะครับ
เรื่องนี้ครับ พอดีผมเป็นผู้ร่วมอภิปราย ร่วมแปรญัตติครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
คือ วรรคหนึ่งนี่ครับ

นายธวัช บวรวิชัยกูร : ถูกต้องครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านธวัชครับ เขาเติมคำว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายธวัช บวรวิชัยกูร : ผมขอเสริมเหตุผลครับ ในส่วนของในกลุ่มของ
ผมนะครับ เพราะว่าผมได้แปรญัตติเรื่องนี้ด้วย และเหตุผล

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เดี๋ยว ผมถามกรรมาธิการนิดหนึ่งครับ กรรมาธิการครับ ที่เขาขอเติมนั้นะครับ ไม่ครับ
นี่พูดถึงวรรคหนึ่งครับ คุณวัชราเขาให้ท่านประธานจุดนั้นที่ชี้แจงไว้แล้วครับ เขาขอเพิ่ม
นะครับว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ท่านเห็นด้วยไหม ถ้าไม่เห็นด้วย ผมจะให้
ท่านธวัชอภิปรายต่อ เขาขอเพิ่มนะครับว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ในวรรคที่ ๑
ขอเพิ่ม หรือไม่เพิ่มนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ผม นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ
จะใส่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นี่เป็นไปไม่ได้ครับ เพราะว่าด้วยเหตุที่ว่า รัฐธรรมนูญ
ปี ๒๕๔๐ เราเขียน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วเกิดปรากฏการณ์ที่เป็นจริงแล้ว
ศาลท่าน เมื่อกฎหมายยังไม่บัญญัติ ท่านก็จะบอกว่า ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติ
ก็สิทธิพื้นฐานนั้นยังไม่ได้รับการรับรอง อันนี้มันชัดเจนอยู่ในทุกศาลนะครับ ด้วยเหตุนี้
เป็นทิศทางของรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับที่เราบอกว่า สิทธิเสรีภาพจะต้องเกิดเป็นจริง
แล้วเราบอกว่า ของปี ๒๕๔๐ นี่ดีจริงนะครับ แต่ไม่เกิดขึ้นเป็นจริง ผมคิดว่า จุดนี้เป็น
จุดที่เราพูดไปทั่วประเทศ ในทุกแห่ง ทุกที่ที่เราไปนะครับ เพราะฉะนั้นขอให้ยืนยันตรงนี้
เถอะครับ แล้วก็ชุมชนถูกทำลายมากแล้ว เราไม่มีที่ที่จะได้ชื่นชมกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ
อันดีงามที่บรรพชนได้สร้างกันมานะครับ ทำลายไปมากแล้วนี่ครับ ผมขอเถอะครับ
มันไม่ต้องทำลายอีกแล้วครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านธวัช เชิญครับ

นายวัช บวรวิชัยกูร : กราบเรียนท่านประธานครับ กระผม นายวัช บวรวิชัยกูร สสร. ครับ สาเหตุที่ผมเองผมต้องขึ้นมาเพื่อขออภิปรายในเรื่องนี้ครับ เนื่องจากว่าเรามีความเป็นห่วงครับ คือ กระผมในฐานะที่ผมเป็นประธาน คณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมกิจการสภา ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของภาคเอกชน นะครับที่เป็น สสร. เรายัง ในสภาร่างนี้ทั้งหมด ๒๕ ท่าน แล้วยังมี สสร. ท่านอื่นอีก ซึ่งเป็น สสร. ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับทางภาคเอกชนอยู่ด้วย พวกเรามีการคุยกันเกี่ยวกับ ประเด็นนี้มากที่สุดทีเดียว -----

พวกเรามีความเป็นห่วงครับว่า ในอนาคต เราเองเราจะไม่สามารที่จะทำอะไร กระดิกกระเดี้ยได้ เพื่อที่จะทำอะไรเพื่อเกิดการขยายตัวของทางเศรษฐกิจนะครับ โครงการต่าง ๆ ถ้าจะทำไปนะครับ ถ้าหากไม่เกิดความชัดเจนนะครับ เพื่อที่จะหาข้อยุติ ทางกฎหมายได้ ก็จะมีการประท้วง เกิดการไม่ยอมรับ เกิดกลุ่มผู้ชุมนุมขึ้นมา แล้วทุกอย่างก็จะไม่สามารถเดินไปข้างหน้าได้ ผมจึงบอกว่า เข้าใจถูกต้องตรงกันครับว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นี้ ไม่มีการบัญญัติเป็นกฎหมายขึ้นมา เพื่อที่จะให้เกิดความชัดเจนว่า อะไรคือมาตรฐานที่พึงกระทำ ก่อนที่จะไปดำเนินโครงการใด ๆ ก็ตามนะครับ แน่นนอน ผมเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๕๐ นี้ ในมาตรา ๖๖ นี้ มีการเขียนเพิ่มเติมขึ้นมาว่า จะต้องมีการทำผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะต้องมีการดูแล ต้องมีการรับฟังความคิดเห็น นะครับ หรือต้องมีการทำประชาพิจารณ์ แต่แน่นอนครับ ในการทำประชาพิจารณ์นี้ ผมก็ยังเชื่อว่า มีฝ่ายที่เห็นด้วย และฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย ทั้งนี้ ถ้าหากมีคนที่ไม่เห็นด้วยนี้ นะครับ เพียงแค่ ๕๐ คน พอแล้วครับ ที่จะมาคุยกัน ที่จะมารวมตัวกัน ที่จะมาชุมนุมกัน แล้วก็เกิดเสียงเรียกร้อง ผมถามว่า ในอดีตเกิดอะไรขึ้นครับ ก็ไปสู่ศาลครับ สุดท้ายแล้ว ศาลตัดสินอย่างไรครับ ศาลก็ตัดสินคุ้มครอง แน่นนอนครับ คุ้มครองชุมชน คุ้มครอง ประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ซึ่งถูกต้องนะครับ ผมเรียนว่า ถูกต้องนะครับ เราเองเราต้อง คุ้มครอง เราต้องดูแลชุมชนนั้น ๆ บุคคลผู้เสียหายนั้น ๆ แต่เนื่องจากว่า ไม่มีอะไรที่ขึ้นมา เป็นกฎหมายที่แน่ชัดครับ วันนี้ภาคเอกชนสิ่งที่ห่วง ห่วงอะไรครับ เราไม่ห่วงหรอก ถ้าหากว่าทุกอย่างมันชัดเจน ออกมาว่า ตรงนี้เขาจะต้องดูแลชุมชนอย่างไร ต้องแก้ปัญหาให้ชุมชนอย่างไร แล้วต้องมีค่าใช้จ่ายอย่างไร แต่วันนี้ห่วงครับว่า เพียงแค่ว่า วันนี้ตัดสินออกมาว่า ทุกอย่างให้หยุดนิ่งไว้ก่อน ผมเชื่อว่า ถ้าเป็นอย่างนี้ ต่อไปเรื่อย ๆ ไม่มีใครกล้ามาลงทุนหรือครับ โครงการต่าง ๆ นี้ มันจะต้องหยุดนิ่ง ผมจึงเรียกร้องว่า มาตรฐานนี้ครับ ขอให้ว่าเต็มคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด แล้วผมยังไปใส่ในมาตรา ๒๙๓ ด้วยครับ เพราะว่าผมต้องการให้มีเวลาที่ชัดเจนแน่นอน ที่ทำให้กฎหมายนั้นถูกบรรจุเข้าไปว่า จะมีหลักปฏิบัติอย่างไร แล้วหลักปฏิบัติ นั้น จะเกิดความมั่นใจต่อผู้ลงทุนในอนาคต ผมจึงเห็นว่า เป็นเรื่องสำคัญครับ ในมาตรานี้ผม จึงว่า ไปโยงถึงมาตรา ๘๔ ด้วย ที่เมื่อสักครู่นี้ท่านปริญญาได้นำเสนอว่า อยากที่จะจับไป

รวมกัน เพราะมาตรา ๘๔ เป็นมาตราที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรอื่น ๆ ด้วย ที่จะต้องมีการทำหลักการผังเมืองอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า พื้นที่ไหนควรทำอะไรได้ นะครับ อันนี้ผมจึงขอเรียกร้องนะครับว่า ขอเรียกร้องสมาชิกช่วยกันเถอะครับ ให้เกิดความชัดเจนตรงนี้ แล้วเราเอง เราจะสามารถเดินไปได้ เราจะสามารถคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตควบคู่กับความยั่งยืนของธรรมชาติต่อไปนะครับ ขอขอบคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอปรึกษากรรมาธิการนะครับ ท่านจตุตินันท์กับท่านธวัชพุด ก็มีเหตุผลนะครับ ท่านยอมเต็มได้ไหมครับ เชิญท่านเลขาครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ สมคิด เลิศไพฑูรย์ กรรมาธิการครับ ความจริงกรรมาธิการส่วนหนึ่งก็เห็นด้วยกับท่านธวัชนะครับ ที่อภิปราย แล้วก็มีเหตุผลที่สมควรได้รับการเพิ่มเติมเข้าไปนะครับ กรรมาธิการบางส่วนยังไม่เห็นด้วยเท่าไรนะครับ ก็ยังหารี้อย่างไม่ได้ครับ ท่านประธาน แต่ว่าก็มีความเห็นที่คิดว่าของท่านธวัชน่าสนใจ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คืออย่างนี้ ขอปรึกษาอาจารย์หมอชูชัยครับ คือ สิ่งที่อาจารย์หมอชูชัยอภิปรายสักครู่บอก กลัวไม่มีกฎหมายใช่ไหมครับ แต่ที่นี้ท่านธวัชก็เสนอว่า เดี่ยวขอให้ไปออกบทเฉพาะกาลว่า ให้เพิ่มกฎหมายเสียเลยนะครับ เพราะฉะนั้นสิ่งที่อาจารย์กังวลคงจะหมดไปครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : อย่างนี้ครับ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ นะครับ เราได้พูดเรื่องนี้ เรื่อง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ในที่ประชุมกรรมาธิการครั้งล่าสุดนี้ เราก็เป็นห่วงเหมือนกันนะครับที่สิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ขยายออกไปกว้างมาก ก็เลยใช้คำว่าอย่างเหมาะสม แทน ตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้าในวรรคแรกของมาตรา ๖๖ ที่ต่อจาก ย่อมได้รับความคุ้มครอง แล้วต่อว่า อย่างเหมาะสม อันนี้รับได้ครับ เพราะว่าอันนี้ศาลก็ต้องวางเกณฑ์ว่าจะเป็นอย่างไรร -----

แล้วก็เป็นสิ่งที่เราสัญญากับประชาชน ก็คือว่า สิทธิจะต้องได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญ นะครับ ก็เติมลงไปเลยว่า ย่อมได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสม อันนี้ก็เป็น ที่ปลอดภัยของทุกฝ่าย จำได้ไหมครับ เมื่อวานนี้หลายมาตราเหมือนกัน ในเรื่องของผู้ชรา คนพิการ เราเติมไปว่า ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐอย่างเหมาะสม เราตัด ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ ออก ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ถ้าใส่อย่างนี้ท่านพอใจไหมครับ ถ้าไม่พอใจ ไม่พอใจ

นายธวัช บวรวิชัยกุล : ผมเอง ผมคงยังไม่สามารถที่จะพอใจต่อคำนี้ ได้ นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนั้นผมถามแล้วกันนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายธวัช บวรวิชัยกุล : ต้องขอความเห็นใจท่านสมาชิกด้วยนะครับ อันนี้เป็นความสำคัญนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ครับ ผมถามท่านสมาชิกครับ ในวรรคที่ ๑ ของมาตรา ๖๖ ในวรรคที่ ๑ ถ้าหากว่า ท่านสมาชิกเห็นด้วยกับกรรมาธิการให้กด เห็นด้วย เดี่ยวนะครับ ขออนุญาตนะครับ ท่านกรรมาธิการขอเพิ่มคำว่า อย่างเหมาะสม เข้าไปด้วย ท่านพูดอีกทีนะครับ พูดอีกที สมาชิกจะได้เข้าใจ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : มาตรา ๖๖ วรรคแรก เติมตอนท้ายว่า อย่างเหมาะสม ย่อมได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสม ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อย่างนั้นผมถามอีกทีนะครับ เติมข้อความแล้วนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

กุนที่ ๕๕/๒

นายธวัช บวรวิชัยกูร : ผมจะขออภิปรายเพิ่มเติมได้ไหมครับว่า
อย่างเหมาะสม มันจะเกิดขึ้น นิดหนึ่งครับ เพราะว่าท่านได้พูดแล้วถึงเรื่องเกี่ยวกับ
อย่างเหมาะสม นะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เอาเฉพาะส่วนที่ขอเพิ่มนะครับ

นายธวัช บวรวิชัยกูร : อย่างที่ผมเรียนนะครับว่า อย่างเหมาะสมนี้
นะครับ อะไรคือความพึงพอใจของคำว่า เหมาะสม นะครับ วันนี้ผมจึงเรียนนะครับว่า
หากมีกฎหมายขึ้นมาจริง ๆ ที่สามารถที่จะจับต้องได้ในเชิงปฏิบัติจริง ๆ เพื่อที่จะไปหาข้อ
ยุติทางกฎหมายได้จริง ๆ เรื่องนี้เป็นเรื่องซึ่งจริง ๆ ต้องทำแล้วครับ ผมเรียนว่ามันเป็นเรื่อง
ที่ต้องทำเลย ปัญหาที่เกิดขึ้นมาตลอด ๑๐ ปีที่ผ่านมา เนื่องจากเราไม่มีกฎหมาย
อย่างที่ท่านหมอสุชัยพูด วันนี้ผมเรียกร้องกฎหมาย เพื่อที่จะมาทำให้เกิดข้อชัดเจน
ข้อยุติเท่านั้นเอง แล้วถ้าเกิดเรื่องนี้มันยุติได้แล้วนี้ ทุกอย่างในบ้านเมืองมันสงบหมด
นะครับ ผมขอเรียกร้องท่านสมาชิกด้วยครับ ขอขอบคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
กรรมวิธีการเพิ่มความเหมาะสม แล้วยังยื่นอยู่ไหมครับ ยังยื่นอยู่นะครับ ถ้ายื่น
ผมก็จะถามนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ผมถามท่านสมาชิก ในมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง ที่กรรมวิธีการขอแก้ไข เพิ่มคำว่า
อย่างเหมาะสม ไปตอนท้ายนะครับ ถ้าท่านสมาชิกเห็นด้วยกับกรรมวิธีการ ให้กด
เห็นด้วย ถ้าเห็นด้วยกับผู้ที่ขอสงวนคำแปรญัตติที่เพิ่มคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ
เข้าไป ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนได้ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ขอถาม
นิดหนึ่งเถอะ ถ้าเกิดมีผู้ที่เห็นด้วยกับการที่ไม่เติมอะไรเลย จะให้กดอะไรครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ที่ไม่เติมอะไรเลยหรือครับ คืออย่างเก่าเลยใช่ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : แบบร่างเดิมครับ ร่างของกรรมาธิการ
เดิมจะให้กดอะไร

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อย่างนั้นไม่เป็นไรครับ ถ้ามีสมาชิกขัดข้องนะครับ เดี่ยวเจ้าหน้าที่ลบข้อความทั้งหมด
ก่อนนะครับ เนื่องจากมาตอนนี้ ถ้าว่าไปแล้วถ้าร่างสุดท้ายของกรรมาธิการมีคน
ไม่เห็นด้วยขึ้นมา คือ ยังเห็นด้วยกับร่างเดิมนะครับ เสียงไม่แตกหรือครับ ผมจะถาม
ก่อนนะครับ ผมจะถามว่า ถามก่อนนะครับ ท่านอย่าเพิ่งลงคะแนน ผมจะถามว่า ท่านใด
ที่เห็นด้วยกับร่างเดิมที่ยังไม่มีการแก้ไขนี้ครับ อาจารย์หมอบครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ผม นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ ต้องขอรอง
อาจารย์เจิมศักดิ์ครับว่า ถ้ามีอีกประเด็นหนึ่งมาเสียงมันจะแตกครับ แล้วมันจะไปกัน
๓ ประเด็นด้วยกัน และประเด็นที่ ๑ กับประเด็นที่ ๒ ที่จะรักษาสิทธิชุมชน เสียงมัน
จะแตก ผมขอเติมว่า ตามความเหมาะสม อาจารย์ยอมรับได้ไหมครับ แล้วให้เหลือ
๒ ประเด็นครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : คือ ผมยังไม่ได้เสนอญัตติ ผมได้แต่
ตั้งคำถามเฉย ๆ ไม่มีปัญหาครับ ผมได้แต่ตั้งคำถามเฉย ๆ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อย่างนั้นผมจะถามอย่างนี้ก่อนครับ กรรมาธิการมีการแก้ไข แก้ไข ก็คือ เดิมตอนท้าย
คำว่า อย่างเหมาะสมเข้าไป ตามความเหมาะสมนะครับ เพิ่มคำว่า ตามความเหมาะสม
เข้าไป มีท่านสมาชิกท่านใดเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่มีนะครับ เมื่อท่านสมาชิกไม่มีเห็นเป็นอย่างอื่น ผมก็จะถามต่อไปนะครับว่า
หากท่านสมาชิกท่านใดเห็นด้วยกับกรรมาธิการที่มีการแก้ไข ให้กต เห็นด้วย
หากท่านสมาชิกเห็นด้วยกับผู้ขอแปรญัตติที่ขอสงวนไว้ ก็คือ เดิมคำว่า ทั้งนี้ ตามที่
กฎหมายบัญญัติ ให้กต ไม่เห็นด้วยนะครับ เชิญลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใดยังไม่ลงคะแนน ไม่มีนะครับ ปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนนด้วยครับ
เห็นด้วย ๓๒ ไม่เห็นด้วย ๒๗ งดออกเสียง ๕ นะครับ ก็เป็นไปตามที่กรรมาธิการขอแก้ไข
นะครับ

มาตรา ๖๖ วรรคที่ ๒ นะครับ วรรคที่ ๒ นี้เริ่มจากท่านอาจารย์วิชัย รูปขำดี นะครับ มีท่านสมาชิกท่านใดยังติดใจไหมครับ ไม่มีนะครับ ไม่มีก็มีของท่านอาจารย์สมชัย ครับ วรรคที่ ๒ มีท่านใดติดใจไหมครับ ไม่มีผ่านนะครับ ของท่านอาจารย์สมชัยครับ ท่านสมเกียรติครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ของท่านสมชัย ไม่มีอะไรมาครับ ขอถาม นิดเดียวครับ ท่านประธานครับ ผม สมเกียรติ รอดเจริญ สสร. ครับ การดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมนี้ มันเป็นเรื่องรัฐใช้ไหมครับ ในความหมายนี้ และถ้าเมื่อมันเป็นของรัฐ สมมุติ นะครับ มันเป็นเรื่องรัฐนี้ แล้วอันนี้ ความหมายนี้มันจะควบคุมไปถึงของเอกชนด้วย หรือเปล่าครับ ควบคุมไปด้วยหรือเปล่า เพราะมันมีคำว่า การดำเนินโครงการหรือ กิจกรรม ไม่ได้บอกว่า โครงการหรือกิจกรรมของใคร อย่างไร มันเป็นเรื่องเอกชนด้วย หรือเปล่าครับ ถ้าเพื่อสถานประกอบการต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมทางภาคเอกชน ถ้าเพื่อ ดำเนินการตามสิ่งแวดล้อมที่ว่านี้ ก็คงจะต้องสู่กระบวนการนี้ด้วยใช่ไหมครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ตอบได้ไหมครับ

นายอัชพร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : เรียนท่านประธานครับ บทบัญญัตินี้ จะรวมหมดทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนครับ เพราะไม่ได้เขียนเจาะจงไปถึงหน่วยงานไหนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ของท่านอาจารย์สมชัยวรรคสองผ่านนะครับ ก็จะมีกลุ่มของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง วรรคที่ ๒ ท่านอาจารย์มีติดใจไหมครับ อาจารย์กรรณิการ์ครับ เชิญครับ

นางกรรณิการ์ บรรเทงจิตร : เรียนท่านประธานที่เคารพ กรรณิการ์ บรรเทงจิตร นะคะ ในวรรคนี้ นะคะ ที่ขอคำแปร เนื่องจากว่า วรรคที่ ๑ กล่าวถึงสิทธิบุคคล ที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อม ที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับการคุ้มครอง ซึ่งมีการกล่าวถึงประเด็นสุขภาพไว้แล้วนั้น แต่วรรคสองพูดถึง

เฉพาะผลกระทบจากโครงการหรือกิจกรรม พุดเฉพาะในเรื่องของผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติเท่านั้น ไม่ได้พูดถึงผลกระทบต่อสุขภาพด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกัน ในประเด็นตรงนี้จะชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่ทางคณะได้ขอแปรญัตติ ก็คือว่า โครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือวิถีชีวิตวัฒนธรรมและสุขภาพนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้มีการศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ นี่เป็นส่วนที่เติมมา ด้วยเหตุที่ว่า การจัดการ ซึ่งสืบเนื่องจากวรรคหนึ่งจะระบุว่า ขณะนี้ในชุมชนที่อยู่กันอย่างปกติสุขด้วยกันทั้งคน ทั้งชุมชน แล้วก็สิ่งแวดล้อมนั้น ปัจจุบันมีหลาย ๆ แห่งที่ชุมชนนั้นถูกรุกรานจากโครงการ หรือกิจกรรมที่เข้าไป ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม -----

แล้วที่สุด ก็คือ จากสิ่งแวดล้อมอย่างเดียว ไม่พอ จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพด้วย เพราะสุขภาพในมิติที่ว่าเป็นไปตาม พรบ. สุขภาพแห่งชาติ หมายความว่า สุขภาพ ทางกาย ทางใจ ทางสังคม แล้วก็ทางปัญญา ยกตัวอย่างเช่น กรณีมาบตาพุด ที่จังหวัดระยอง เนื่องจากการประเมินผลกระทบโรงงานต่าง ๆ จำนวนหลายพันแห่งนั้น ได้ผ่านการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมแล้วก็ตาม นั่นก็คือ อีไอเอ (EIA) คือ เอ็นไวรอนเมนทอล อิมแพคต์ แอสเซสเมนต์ (Environmental Impact Assessment) ขออนุญาตใช้ภาษาอังกฤษนะคะ ก็คือ การประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ถึงแม้ว่าแต่ละโรงงานจะมีผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมก็ตาม ผ่านนะคะ ผ่าน เพราะว่า อีไอเอ นั้นเป็นเครื่องมือที่จะอนุมัติโครงการนะคะ โดยกำหนดมาตรฐานการลดผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม แต่สิ่งที่ชุมชน แล้วก็สังคมควรจะคำนึงถึงในขณะนี้ ก็คือ ทางด้านคุณภาพชีวิต วิถีชีวิต รวมทั้งสุขภาพของชุมชนนะคะ ไม่ใช่เฉพาะตัวบุคคล จากมาบตาพุดนั้น จะเห็นว่า สิ่งที่เกิดกับคนในชุมชน รวมชุมชนทั้ง ๒๕ ชุมชนโดยรอบ ของมาบตาพุดนั้นก็ตามนะคะ จะเห็นว่า มีผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย สุขภาพทางใจ วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เหล่านี้จะต้องคำนึงถึงด้วยนะคะ มีอีกตัวอย่างหนึ่ง ก็คือ กรณีของ โรงงานถลุงเหล็ก ที่อำเภอบางสะพานใหญ่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการก่อตั้งโรงงานขนาดใหญ่ในการถลุงเหล็ก โรงงานเหล่านี้ผ่านอีไอเอมาแล้วก็ตาม แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้น ไม่ใช่เฉพาะต่อสุขภาพร่างกาย จากกรณีที่มีโรงงานนั้นปล่อยแก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (Sulfur - Dioxide) ออกมา ก่อให้เกิดภาวะต่อฝนกรดนะคะ ที่ลงมา ชาวบ้านก็กินน้ำ ตรังนั้นไม่ได้ ขณะเดียวกัน ก็เกิดถนนที่เกิดทรุดมาจากการที่โรงงานนั้นผลิตถลุงเหล็ก แล้วก็เหล็กนั้นขนาดหนักมากนะคะ ก็ทำให้ถนนหนทางเสีย หลังคาบ้านผุพังเนื่องจาก ฝนกรด อีกกรณีตัวอย่างหนึ่ง ก็คือ จากจังหวัดตรังนะคะ โดยเฉพาะที่อำเภอ กิ่งหาดสำราญ จากการที่เราได้ไปรับฟังความคิดเห็นของชุมชน เราพบว่า ป่าชุมชน ป่าชายเลน ซึ่งอยู่กับชุมชนมาเป็นเวลาช้านาน มีโครงการหรือกิจกรรมของภาครัฐเอง เข้าไปพัฒนา ใช้คำว่า พัฒนา นะคะ โดยการเข้าไปรุกกล้า แล้วก็พัฒนา คือการขุดลอก นะคะ แล้วก็ก่อให้เกิดโครงการต่าง ๆ เข้าไป ป่าชายเลนเหล่านั้น ซึ่งเป็นซูเปอร์มาร์เก็ต

ของคนจนนั้นถูกเปลี่ยนไป ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถเข้าไปดำเนินกิจกรรมตรงนั้นได้ แล้วก็ทำให้คุณภาพชีวิตเปลี่ยนไป ผลการดำเนินงานของกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และสุขภาพ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็เลยมองว่า ในการที่พรรคสองตัวนี้ การดำเนินโครงการหรือกิจกรรม นอกจากทางเราอยากจะเรียกร้องว่า นอกจากจะมีการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว ควรจะต้องมีการประเมินผลกระทบทางด้านสุขภาพเพิ่มเติม หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า เฮลธ อิมแพกต์ แอสเซสเมนต์ (Health impact assessment) นะคะ ขออนุญาตใช้ภาษาอังกฤษนะคะ ซึ่งตรงนั้นจะทำให้เกิดมีการประเมินผลกระทบทางด้านสุขภาพ เป็นกระบวนการทางสังคมนะคะ ในการที่ชาวบ้านจะรวมกลุ่มร่วมกันกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชนของตนเอง ตรงนี้ก็จะเป็นทำให้ชุมชนร่วมกับโรงงาน ร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน ต่าง ๆ อยู่กันอย่างชุมชน อย่างมีความสุขนะคะ แล้วก็อยู่กันอย่างสันติ ไม่เกิดกรณีที่มีการฟ้องร้องเสียหายต่อกัน ดังนั้น ในประเด็นตรงนี้ ในพรรคที่ ๒ ก็เลยมองว่า อยากให้ความสำคัญ นอกจากจะให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม แล้วก็ทรัพยากรธรรมชาติแล้ว อยากให้ความสำคัญต่อการประเมินผลกระทบทางด้านสุขภาพด้วย ซึ่งขณะนี้ ทั้งองค์การอนามัยโลก แล้วก็หน่วยงานต่าง ๆ ทางสากล ก็ให้การรับรองในเรื่องของการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญ ในเรื่องที่มีผลต่อสุขภาพทั้งทางกาย ทางใจ ทางสังคม และจิตวิญญาณ ตรงส่วนนี้ก็เลยอยากจะขอให้กรรมการได้พิจารณาด้วยค่ะ ขอขอบพระคุณค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :

ท่านรัฐครับ

นายรัฐ ชุกกลิ่น : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ ท่านกรรมธิการ ท่านเพื่อนสมาชิกครับ ผมเป็นผู้ร่วมแปรข้อนี้กับท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ นะครับ ส่วนที่ ๑๒ สิทธิชุมชนนะครับ มาตรา ๖๖ วรรคสองนะครับ ว่า ที่ขอให้เดิมคำว่า ชุมชน คุณภาพชีวิต และสุขภาพ เข้าไปในนี้ครับ ของผมสั้น ๆ ครับท่านประธาน ก็ขออนุญาตนะครับ ขออนุญาตเอาตัวอย่างเลยดีกว่าครับอาจารย์ อันที่ ๑ นี้ครับ คงจำได้ว่า ครั้งแรกที่เราก่อเริ่มพบประชาชน คงได้ยินอาจารย์เจิมศักดิ์พูดว่า เขาพาไป แถวระยองนะ แถวชลบุรี เขาพาไปโรงเรียน ซึ่งปรากฏว่า ตอนนี้เป็นโรงเรียนร้างไปแล้ว เนื่องจากมีสารพิษปนเปื้อนเข้ามาในอากาศ ผมก็เลยว่าจะถามว่าปกติธรรมชาติหรือ สิ่งแวดล้อมมันมาฟ้องท่านได้ไหมครับ มาฟ้องรัฐบาลได้ไหมครับว่า มันเสียไปแล้วนะ คือว่าเป็นชุมชนต่างหากที่ได้ผลกระทบ สุขภาพเขาเสีย เขาถึงมาฟ้อง เขาถึงมาหา อาจารย์เจิมศักดิ์ ชวนไปตรงโน้นชวนไปตรงนี้ ผมเข้าใจว่า สสร. หลายท่านก็คงเจอ ลักษณะเดียวกันนะครับ แล้วข้อที่ ๒ นะครับ ที่ผมขออนุญาตยกตัวอย่างให้ฟัง ตามโครงการหลวงหลาย ๆ โครงการ ผมยกตัวอย่างเช่น คนรักซ์ป่า อย่างนี้นะครับ ทำไม เขาถึงตั้งโครงการนั้นครับ เพราะว่าป่าตัดไป คนมีอิทธิพลตัดไปทั้งหมด ไม้หาย ต้นไม้ตาย นี่นะครับ ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ทั้งธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเขามาฟ้องท่านไม่ได้หรอกครับ แต่คนที่อาศัยอยู่ในป่านั้นต่างหากนะครับ สิ่งที่เขาอาศัยป่าในการอยู่ดีกินดีเหล่านั้นต่างหากที่เขาจะมาฟ้องท่าน เพราะเขาอยู่ไม่ได้ แล้วนะครับ แต่ถ้าท่านจะกรุณาบรรจุลงไปนะครับ เพิ่มคำว่า ต่อชุมชนทั้งในด้านคุณภาพ ชีวิตและสุขภาพ เข้าไป ท่านจะได้ยามเฝ้าสิ่งแวดล้อมให้ท่านนะครับตอนนี้ เพราะกระทบ กับเขา เขามาฟ้องท่านแน่ เขามาฟ้องรัฐบาลแน่ว่าเขาถูกรุกล้ำเข้าไปแล้วนะครับ ผมขอให้ทางกรรมธิการ ขอให้ทางท่านประธานช่วยพิจารณาตรงนี้ด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : วรรคสอง คือ ท่านสมาชิกครับ ถ้ามันเป็นถ้อยคำที่สามารถจะยอมรับกันได้ครับ ก็อยากจะให้ช่วยกันผ่านกันนะครับ ในส่วนวรรคสองนี้ มีของท่านอาจารย์สุรัชย์นะครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์มีอะไรครับ ขอให้เป็นกลุ่ม ๆ ไปนะครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียนท่านประธานที่เคารพ
 ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ผมอยากจะขอให้กรรมการช่วยฟังนิดหนึ่งนะครับ คือผมคิดว่า
 เราจะประเมินสิ่งแวดล้อม หรือว่าทรัพยากร สูดทำแล้ว จุดมุ่งหมายสุดท้ายเราต้องการ
 อยู่ที่คนใช่ไหมครับ เราคงไม่ได้ประเมินสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะรักษา รักษาคน รักษาเสื่อ
 ให้มันอยู่ หรือรักษาปลาให้มันอยู่เฉย ๆ แต่ถ้าเราประเมินแต่สิ่งแวดล้อม โดยที่ดูแต่ปลา
 ดูแต่กบ ดูแต่งู นั่นก็เป็นการประเมินที่เขาก็กประเมินกันอยู่ แต่ว่าถ้าเราจะคิดถึงคนที่อยู่
 ตรงนั้น เราเอาสิ่งแวดล้อมนั้น ต้องนึกถึงสุขภาพของคนครับ ท่านประธานครับ
 เพราะฉะนั้นที่เต็ม คำว่า สุขภาพ ผมเรียนว่า พวกเราได้รับหนังสือจากกระทรวง
 สาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เขาบอกว่า เขาเห็นรัฐธรรมนูญ
 ฉบับนี้ ผมยังจำข้อความเขาได้ว่า เป็นรัฐธรรมนูญที่ดี ที่พวกท่านแก้ไขร่างกันขึ้นมา
 ค่อนข้างดี แล้วเขาก็บอกว่า เขาอยากจะเห็นดียิ่งขึ้น ถ้าเรานึกถึงคนมากกว่าสิ่งแวดล้อม
 เฉย ๆ เขาก็ชี้แนะ ผมก็ทำหน้าที่แปรญัตติให้ แล้วผมก็เห็นด้วยกับเขา เพราะฉะนั้น
 ถ้าท่านลองพิจารณาดูนะครับ เราประเมินสิ่งแวดล้อมคงไม่ได้เพื่ออากาศ เพื่อสัตว์ที่อยู่ใน
 สิ่งแวดล้อม แต่ต้องนึกถึงคนด้วย เพราะฉะนั้นถ้าท่านกรุณาพิจารณานะครับ ถ้าเต็ม
 คำว่า สุขภาพ มันจะช่วยอะไรได้เยอะเลย ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ขอบคุณครับ ท่านกรรมการครับ ทีละประเด็นก็ได้ครับ ตกลงเต็มได้ไหมครับ สุขภาพ
 หรือท่านจะคิดดูก่อนครับ ฝากท่านคิดดูก่อนนะครับ ผมว่าถ้าฝากท่านคิด แล้วเดี๋ยวตอบได้
 หรือไม่ได้ ช่วยคิดแทนก่อน กลุ่มท่านอาจารย์สุรัชย์ครับ ท่านวิทยากรครับ เชิญครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : ตกลงท่านประธานจะให้ใครพูดก่อนครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ของท่านกลุ่มเดียวกันไม่ใช่หรือครับ

นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย : คนละกลุ่มครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 คนละกลุ่ม ท่านนั่งก่อน ขอโทษที่ ท่านปิดไมค์ด้วยครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอบพระคุณครับท่านประธานครับ ผม สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ครับ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ ในฐานะผู้แปรญัตติ มาตรา ๖๖ วรรคสอง ผมเรียนท่านประธาน และท่านกรรมาธิการยกวาง และสมาชิกสภา ว่างรัฐธรรมนุญที่เคารพครับว่า มาตรา ๖๖ วรรคสอง นั้น คือ บทบัญญัติที่ว่าด้วย หลักเกณฑ์ของการที่เราจะช่วยกันคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เพราะฉะนั้นเริ่มต้นของมาตรานี้ จึงได้วางหลักไว้ว่า การดำเนินการโครงการหรือกิจกรรม ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ จะกระทำมิได้ หลังจากนั้น จะเป็นข้อยกเว้นในกรณีที่จะกระทำได้ ต้องเข้าเงื่อนไขตามที่ กฎหมายกำหนด นั่นก็คือ จะต้องได้มีการศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อม นอกจากการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังจะต้อง จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียด้วย ที่นี้ผมเรียน ท่านประธานอย่างนี้ครับว่า สำหรับกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือ ผู้มีส่วนได้เสีย หรือที่เรียกว่า การทำประชาพิจารณ์ นั้น แม้ว่าที่ผ่านมาเราจะมีเงื่อนไข ในหลาย ๆ เรื่อง ในหลาย ๆ ประเด็นที่จะต้องให้พี่น้องประชาชนได้มีโอกาสแสดง ความคิดเห็นเสียก่อน รวมถึงได้กำหนดขั้นตอนของการทำประชาพิจารณ์ไว้ว่า รัฐจะต้อง นำเสนอข้อมูล ข้อเท็จจริงให้กับพี่น้องประชาชนได้มีโอกาสศึกษาเสียก่อน ก่อนที่จะลงมือ ทำประชาพิจารณ์ก็ตาม แต่ปรากฏว่า รูปแบบของการทำประชาพิจารณ์ที่ผ่านมา ในประเทศไทยนั้น มีลักษณะเป็นแบบพิธีการมากกว่า ไม่มีบทบัญญัติใดที่จะบังคับว่า เมื่อรัฐได้รับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนในกระบวนการของการทำประชาพิจารณ์แล้ว ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นที่พี่น้องประชาชนได้แสดงผ่านเวที หรือแสดง ผ่านขั้นตอนของการทำประชาพิจารณ์นั้น รัฐต้องนำไปใช้ประกอบ หรือกำหนดให้เป็น เงื่อนไขที่รัฐจะต้องนำความคิดเห็นที่พี่น้องประชาชนได้แสดงผ่านเวทีในการทำ ประชาพิจารณ์นั้น ไปเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการที่รัฐจะตัดสินใจว่า จะดำเนินการ ตามโครงการนั้น หรือจะดำเนินกิจกรรมนั้นต่อไปหรือไม่ ด้วยเหตุผลนี้กระผมจึงได้ ขออนุญาตแปรญัตติ โดยเพิ่มเติมข้อความนี้ด้วยครับ ท่านประธานครับ แล้วก็ ผมเชื่อว่า เป็นหลักการสำคัญที่สอดคล้องกับแนวคิดของกรรมาธิการยกวาง ในการที่

เราจะช่วยกันถนอม รักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ก็คือ ผมขออนุญาตเพิ่มเติมต่อท้ายข้อความตอนท้ายของวรรคสองว่า รัฐจะต้องเอา ความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนนั้นไปใช้อย่างรอบคอบและเป็นธรรม เมื่อรวมความแล้ว จะได้ใจความอย่างนี้ครับ ท่านประธานครับว่า การดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสุรชัยครับ ของท่านเติมตอนท้ายมันเข้าใจแล้วครับ ท่านไม่ต้องอ่านทั้งหมดหรอกครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ผมจะรวบรัดไปตอนท้ายเลยครับ จะต้อง ให้ความคิดเห็นก่อนมีการดำเนินการดังกล่าวอย่างรอบคอบและเป็นธรรม นั่นคือประเด็น สำคัญที่ผมขออนุญาตแปรญัติเพิ่มเติมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : กลุ่มท่านอาจารย์วิชา ท่านสมาชิครับ ผมขอความกรุณานะครับ ถ้าอะไรที่มันไม่ต้อง อภิปรายนี่นะครับ แล้วก็โดยถ้อยคำมันอ่านแล้วก็เข้าใจกันนะครับ ท่านกฤษฎาครับ ผมว่าถ้อยคำมันอ่านง่าย แล้วช่วยกันประหยัดเวลา เราเอาเรื่องสำคัญ ๆ

นายกฤษฎา ให้วฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ขออนุญาต ประเด็นนี้ พี่น้องประชาชน โดยเฉพาะหลายพื้นที่นะครับ ราชบุรีกับอีกหลาย ๆ จังหวัด สำคัญ มากเลยครับท่าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือมันสำคัญทั้งนั้นละครับ ถ้าท่านไม่ช่วยกัน ไม่รวมมือกันนี่นะครับ

นายกฤษฎา ให้วฒนานุกูล : ก็ผมให้ความร่วมมือท่านนะครับ ขอเวลาตามกติกาสักนิดเดียวเท่านั้นละครับ ท่านประธานครับ สั้น ๆ ครับ ผมขอใช้สิทธิ เท่านั้นละครับ ท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ถ้อยคำขณะนี้นะครับ

นายกฤษฎา ให้วฒนานุกูล : ไม่ใช่ครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสุรชัยพูดคลุมหมดแล้ว

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : ไม่ใช่ครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ถ้าไม่ใช่ อย่าพูดเลยครับ เอาถ้อยคำนี้ครับ ขอความกรุณาเลยครับ อย่าหาว่าผมสตรีกต์
เลยนะครับ

นายกฤษฎา ให้วัฒนานุกูล : คือ อย่างนี้ครับท่านประธาน คือ ประเด็น
มันอยู่ตรงนี้ครับว่า จริง ๆ แล้วมาตอนนี้ผมเป็นคนยื่นในชั้นนอกรอบ แล้วที่นี้ผมเอง
ก็พยายามให้ใช้เวลาสภาน้อย ผมกับกลุ่มท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ก็เอาแนวทางเดียวกัน
ผมเลยไม่เขียนนะครับ ก็เลยเอาแนวทางเดียวกัน คือ เรื่องคุณภาพชีวิต กับเรื่องสุขภาพนี้
นะครับ ให้เป็นหน้าที่ของทางส่วนอาจารย์เจิมศักดิ์ไป -----

เพราะฉะนั้นตรงนี้เราเลยไม่อยากใช้เวลาส่วนนี้มาก เพราะประเด็นตรงนี้ยังอยากให้ทาง
สถานีได้รับทราบ ว่า ประเด็นนี้ มาตรา ๖๖ เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่าหลาย ๆ เรื่อง
ขณะนี้โครงการใหญ่ ๆ ครบถ้วน ขออนุญาตครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ด้วยความเคารพท่านกฤษฎาครับ ทุกเรื่องที่เราเข้ามาสำคัญหมด ถ้าท่านฝาก
ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์พูดไป ๓ คนแล้ว ท่านสุรชัยก็พูดละเอียดยับ
เลย แล้วเราไม่ช่วยกันบริหารนี่นะครับ แล้วมันก็จะไม่ไปถึงไหน

นายกฤษฎา ให้อัฒนานุกูล : ขอบพระคุณครับ อย่างน้อยท่านก็เคียงกับผม
ผมก็ได้ให้เหตุผลไปเยอะแล้วครับ ขอบพระคุณครับท่าน

นายวัชร หงส์ประภาศ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม
วัชร หงส์ประภาศ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ
อย่างนี้ครับ ท่านวัชราครับ เดี่ยวหยุดนิดหนึ่ง คือ ผมเรียนท่านกฤษฎา คนนี้ฟังทั่วประเทศ
อย่าเพิ่งแต่ให้ได้พูดนะครับ ต้องขอความกรุณาเลยนะครับ เชิญท่านวัชราครับ

(นายกฤษฎา ให้อัฒนานุกูล ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายกฤษฎา ให้อัฒนานุกูล : ท่านประธานครับ ผมขอประท้วง
ท่านประธานครับ เพราะว่าเมื่อที่ท่านประธานใช้คำพูดว่า ผมขอเพียงแต่ได้พูด
ผมขอประท้วงท่านประธาน ท่านประธานใช้คำนี้ไม่เหมาะสมครับ เพราะการที่ผมพูดนี้
ไม่ใช่เพียงแต่ได้พูดครับท่านประธาน แต่เหตุที่ผมพูดนี้ เพราะเนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อม
และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการผลกระทบหลาย ๆ อย่างมันเกิดขึ้นกับประชาชน
ที่เห็น อย่างน้อยนี่นะครับ ท่านไปราชบุรี ท่านเห็นได้ชัดเลยว่า ราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มี
โรงงานไฟฟ้ามากที่สุด และเป็นการต่อสู้ มีปัญหาทางสังคมและการเมือง มีการนำม็อบ
เข้ามาทำให้เกิดความวุ่นวายนะครับ แต่ถ้าประเด็นนี้ ผมเคยพูดกับท่านประธานยกเว้น
คือ ท่านประสงค์ครับ มาตรานี้เป็นมาตราที่ดีมากสำหรับรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ
เป็นจุดขายอีกมาตราหนึ่งเลยครับ ถ้ามาตรานี้สมบูรณ์นะครับ ผมบอกได้เลยว่า พี่น้อง
ประชาชนรอมาตรานี้ครับ จะไม่ต้องมีการก่อให้เกิดม็อบ หรือมีการประท้วงใด ๆ ทั้งสิ้น

เพราะว่าชุมชนสามารถใช้มาตรการนี้ในการใช้สิทธิ เพื่อทำกระบวนการในการปกป้อง และคุ้มครองสิทธิของตนเอง และชุมชนตนเองท่านประธานครับ ขอบพระคุณ ท่านประธานมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญท่านวัชราครับ

นายวัชรา หงส์ประภัศร : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ กระผม ขอให้คุณจตุรินทร์ แล้วก็อาจารย์ศิวะ และคุณธวัช รวม ๓ คนนี้ ๑๐ นาทีเท่านั้นครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ถ้าสรุปได้น้อยท่านก็ดีนะครับ เชิญครับ

นายจตุรินทร์ ภิรมย์ภักดี : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม จตุรินทร์ ภิรมย์ภักดี นะครับ สสร. คือ อยากทำความเข้าใจว่า จริง ๆ แล้วในสิ่งที่เราขอแปรญัตตินี้ เพราะว่าเจตนารมณ์เราอันเดียวกัน เราอยากเห็นรัฐธรรมนูญที่เป็นรูปธรรม แล้วสามารถ ปฏิบัติได้ โดยที่ไม่สร้างปัญหาให้ในอนาคต ในเรื่องของวรรคสองนี้ พอดีผมมี ๒ ประเด็น จะขออนุญาตประเด็นแรกนะครับ คือ ที่จะขอเปลี่ยนแปลงข้อความ จะกระทำมิได้ เว้นแต่ จะเปลี่ยนเป็น จะกระทำต่อเมื่อ ทั้งนี้ทั้งนั้น สั้น ๆ นะครับ เหตุผลว่า เป็นถ้อยคำที่ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่เปิดกว้าง เชิญชวนหรือสร้างทักษะที่เป็นบวกต่อนักลงทุนที่จะ เข้ามาร่วมพัฒนาประเทศ ผมเห็นว่า ควรจะเปลี่ยนมาใช้ถ้อยคำตามที่เสนอ เพราะนอกจากจะทำให้เกิดความรู้ และสร้างทัศนคติที่ดีแล้ว ข้อความนี้ยังสามารถตีความ ไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิในสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ได้ดีกว่าข้อเดิม บ่งบอกว่า การศึกษาและทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ ต้องทำก่อนโครงการจะเริ่มนะครับ เพราะว่าคำว่า ต่อเมื่อ บ่งบอกขั้นตอนที่ต้องเกิดก่อน การเริ่มโครงการของการศึกษา และการทำงานนี้ ในขณะที่ข้อความในร่างเริ่มชวนให้ ตีความได้ว่า การศึกษาและทำรายงาน อาจทำในขั้นตอนไหนก็ได้ แม้แต่โครงการ จะเริ่มไปก่อนแล้ว สุดท้ายเรียนว่า แม้จะเปลี่ยนมาใช้ถ้อยคำตามที่เสนอ ก็ไม่ได้ให้ผลการ ตีความเจตนารมณ์ของมาตรานี้อ่อนด้อยลงจากข้อความที่ยกวางไว้แต่อย่างใด

มีสภาพบังคับทัดเทียมกันครับ ประเด็นที่ ๑ นะครับ ส่วนประเด็นที่ ๒ สิ่งที่ผมขอตัด
ออกไป ก็คือ รวมทั้งตัด ได้ให้องค์กรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชน
ด้านสิ่งแวดล้อม สั้น ๆ เลยนะครับ ผมเข้าใจว่า สถาบันวิชาการชั้นสูงของประเทศนี้
มีความเป็นกลางนะครับ มีหลักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับของประชาชน ฉะนั้น การนำ
ความคิดเห็นของตัวแทนฝ่ายวิชาการที่เป็นกลางและน่าเชื่อถือมานี้ น่าจะเป็นการ
เพียงพอและเหมาะสมนะครับ ส่วนที่ ๒ เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นนี้นะครับ ควรจะ
อยู่ในแค่ผู้ที่ได้เสียแท้จริง และองค์กรหรือบุคคลที่เป็นกลางเท่านั้น ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านวัช หรือท่านอาจารย์ศิระครับ ไม่อภิปรายนะครับ ท่านกรรมาธิการเชิญครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ
 ครับ กระผม อัคร จารุจินดา กรรมาธิการครับ คณะกรรมาธิการก็ได้พิจารณา
 คำแปรญัตติ รวมทั้งได้ตรวจสอบของประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ผลกระทบ
 สิ่งแวดล้อมที่ทำอยู่ในปัจจุบันแล้ว ก็พบว่า ในปัจจุบันนั้นไม่ได้พูดชัดเจนในเรื่องการ
 วิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพนะครับ เพราะฉะนั้นคณะกรรมาธิการไม่ขัดข้องที่จะเติม
 คำว่า สุขภาพ เข้าไปในวรรคนี้ตามที่มีการเสนอครับ แต่ส่วนถ้อยคำอื่น ๆ นั้นจะอยู่ใน
 ความหมายของกฎหมายคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่แล้วครับ เพราะฉะนั้นก็เลย
 จะขออนุญาตหารือว่า สำหรับคำว่า สุขภาพ นั้น จะเติมเข้าไปอยู่ในวรรคนี้ทุกคำครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ที่เติมไป กลุ่มท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ พอใจไหมครับ อาจารย์กรรณิการั้ครับ

นางกรรณิการั้ บรรเทิงจิตร : พอใจค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ของท่านสุรชัยที่เติมตอนท้ายนี้ กรรมาธิการยังไม่เห็นด้วยนะครับ กับท่านวัชรา
 วรรคสองนะครับ กรรมาธิการก็ยังไม่เห็นด้วยนะครับ ผมขอลงคะแนนนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
 มีสัตญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ส่วนที่กรรมาธิการขอเติมนั้น เป็นการเติมตามที่สมาชิกเสนอ มีท่านใดเห็นเป็น
 อย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ไม่มีนะครับ เมื่อไม่มี ก็เอาร่างที่กรรมาธิการขอแก้ไขดังกล่าวนี้เป็นหลักนะครับ ถ้าหากว่า
 ท่านสมาชิกท่านใดเห็นด้วยกับกรรมาธิการ ให้กด เห็นด้วย ถ้าเห็นด้วยกับผู้ขอแปรญัตติ
 ที่คงค้าง ๒ ท่านนะครับ คือ กลุ่มท่านสุรชัย กับของท่านวัชรานะครับ ให้กด ไม่เห็นด้วย
 เชิญลงคะแนนได้ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ใช้ร่างกรรมาธิการ
ที่แก้ไขแล้วนั้นนะครับ เทียบกับใครอันนี้ เพราะมันมีหลายกลุ่มมากเลย เทียบกับใคร

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เทียบ ๒ กลุ่มเลยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เทียบทีเดียว ๒ กลุ่มเลย

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เทียบอย่างไรครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ถ้า ๒ กลุ่มชนะ เดียวมาว่ากันเลยครับ หรือท่านจะให้ถามทีละกลุ่มก็ได้ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เทียบ ๒ กลุ่ม ๒ กลุ่มไหนครับ
กลุ่มคุณวัชรากับกลุ่มคุณสุรัชย์

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ อย่างนั้นผมถามทีละกลุ่มดีไหมครับ ท่านจะได้ตัดสินใจถูกนะครับ เดี่ยวขอถาม
อีกครึ่งหนึ่ง เจ้าหน้าที่ลบคะแนนเลยนะครับ

(นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง)
มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
อย่างนั้นลงคะแนน ๒ ครั้งนะครับ หากท่านสมาชิกเห็นด้วยกับกรรมาธิการที่
ขอแก้ไขนะครับ ให้กด เห็นด้วย ถ้าเห็นด้วยกับท่านสมาชิกกลุ่มของท่านสุรัชย์ที่
ขอแปรญัตติไว้ และขอสงวนคำแปรญัตติไว้ ให้กด ไม่เห็นด้วย เฉพาะกลุ่มเดี่ยวนะครับ
เชิญลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีท่านใดยังไม่ได้ลงคะแนน มีไหมครับ ปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนนด้วยครับ
เห็นด้วย ๓๒ ไม่เห็นด้วย ๒๗ งดออกเสียง ๒ นะครับ

๑๖๓

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รสรินทร์ ๖๑/๓

ผมถามญาติติของกลุ่มท่านอาจารย์วัชรานะครับ ถ้าหากว่าท่านสมาชิก เห็นด้วยกับกรรมาธิการให้กด เห็นด้วย ถ้าเห็นด้วยกับผู้ขอแปรญัตติและขอสงวนไว้ ให้กด ไม่เห็นด้วย เชิญลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : มีท่านไต่ยังไม่ลง มีไหมครับ ลงเรียบร้อยแล้วครับ ปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่ รวบรวมคะแนนครับ เห็นด้วย ๔๐ ไม่เห็นด้วย ๑๗ งดออกเสียง ๕ นะครับ เป็นไปตาม กรรมาธิการที่ขอแก้ไขครับ

๑๖๘

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รสรินทร์ ๖๑/๔

ท่านอาจารย์จรัญครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ
ผม จรัญ ภักดีธนากุล กรรมาธิการครับ ขออนุญาตว่าปรับถ้อยคำนิดเดียวครับ
เพราะว่าเมื่อคืนนี้เร็วไปที่ลงมติโดยหลักการนะครับ -----

- ๖๒/๑

แต่ถ้าถ้อยคำนี้จะมีอยู่ตรงนี้ครับ ทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ นี่ ผมเข้าใจว่า ไม่จำเป็นต้องมี หรือ แล้วใช้ใหม่ครับ ทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม เว้นวรรค ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ตัดคำว่า หรือ ออกนะครับ แล้วก็

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 อย่างนั้นเดี๋ยวนั้นไม่ได้แก้หลักการนะครับ หลักการคงเป็นไปตามมติ นะครับ
 เดี๋ยวมถามนิดหนึ่ง ถามกรรมมาธิการครับ คือ มันมีด้านคุณภาพชีวิต นะครับ ทำไม่ไม่เอา
 คุณภาพชีวิต มาใกล้ ๆ กับสุขภาพ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมมาธิการ) : คุณภาพ ไม่เอาครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 อ้อ ไม่เอาแล้วใช้ใหม่ครับ อย่างนั้นเชิญอธิบายต่อครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมมาธิการ) : แล้วบรรทัดที่ ๓ นี่ นะครับ ได้มี
 การศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต นี่ก็ไม่เอานะครับ ผลกระทบต่อ
 สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ กรรมมาธิการขอปรับถ้อยคำเฉย ๆ หลักการไม่ได้เปลี่ยนนะครับ ท่านดูให้รอบคอบ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมมาธิการ) : ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ท่านสมาชิกเห็นอย่างอื่นใหม่ครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : จะกรุณาอ่านใหม่อีกที่ได้ไหมครับ
 ผมคิดว่า ท่านอ่านข้ามไปตัวหนึ่ง ผมเลยไม่รู้ว่าจะใช้หรือเปล่า

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 อ่านอีกครั้งหนึ่งครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมมาธิการ) : ผมอ่านตั้งแต่ต้นนะครับ การดำเนิน
 โครงการ หรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน ทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม
 ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้มีการศึกษาและประเมิน

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการ
 อย่างนี้ก็เหมือนเดิมหมดแล้วครับ

นายวัชร หงส์ประภัสร์ : มีคำว่า รุนแรง ไหมครับ รุนแรง เอาออกหรือครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 รุนแรงยังมีอยู่ครับ หลักการอื่นไม่ได้เปลี่ยนครับ อาจารย์ ยังมีอยู่หรือครับ ยืนยันครับ
 กรรมาธิการครับ ต้องพูดครับ จะได้บันทึกไว้

นายจรัญ ภัคดิธนากุล (กรรมาธิการ) : ยังมีอยู่ครับ ท่านประธานครับ
 ขออภัยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 อาจารย์เจิมศักดิ์ รับผิดชอบครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ขอผมหารือ
 นิดได้ไหมครับ เพราะว่า ที่ผมแปรญัตติไว้เนี่ย ผมว่าเอาออก ไม่มี ที่นี้พอท่านแบบนี้
 เดี่ยวผมหารือแป๊บหนึ่งนะครับ ท่านก็ว่าไปก่อนก็แล้วกัน ขอผ่านตรงนี้ไปก่อน เพียงแค่
 คำเดียว เดี่ยวผมว่าตกลงกันได้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 แขว่นถ้อยคำนะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ถ้าหากว่าไม่เป็นอย่างอื่น เดี่ยวท่านมาแถลงที่ประชุมอีกทีก็ได้นะครับ ถือว่า หลักการ
 ผ่านหมดนะครับ ดูถ้อยคำอย่างเดียวนะครับ มาตรา ๖๖ นี้ มีท่านใดตั้งใจส่วนอื่นไหมครับ
 มีของใครบ้าง มีไหมครับ ๖๖ นะครับ ๖๖ ของท่านหลักชัยมีหรือครับ อ้อ มีพรรคสาม
 นะครับ พรรคสามนะครับ พรรคสาม พรรคที่ ๓ นี้ เดี่ยวนะครับ ขออนุญาตเป็นลำดับ
 นะครับ ท่านหลักชัยครับ พรรคสามนี้มีของอาจารย์วิชัย รูปห้าดี มีสมาชิกยังตั้งใจไหม
 ครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

๑๗๑

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

พรเทพ ๖๒/๓

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไม่มีนะครับ ของท่าน กลุ่มท่านประธานอุทิศ ชูช่วย ของท่านหลักชัยจะอภิปรายนะครับ
เชิญครับ

นายหลักชัย กิตติพล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม หลักชัย
กิตติพล สสร. นะครับ ส่วนที่ ๑๒ ในสิทธิชุมชนนี้ เนื่องจากกระผมเป็นประธาน
กรรมวิธีการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของจังหวัดระยอง ท่านประธาน
แล้วก็ท่านสมาชิกทั้งหลายก็ได้อภิปรายไปเยอะแล้วนะครับ เพราะฉะนั้นในส่วนนี้เป็น
ที่ประทับใจของเวลาผมไปรับฟังความคิดเห็นนะครับ ในส่วนนี้ เพราะฉะนั้นในที่กระผม
จะแปรในวรรคสุดท้ายนี้ นะครับ ในวรรคสุดท้ายนี้ กระผมก็คิดว่า จะตัดบางส่วนออก
นะครับ แล้วจะเพิ่มข้อความเข้าไปนะครับว่า ประชาชนซึ่งได้รับผลกระทบจากการ
กระทำที่ฝ่าฝืนในข้อความในวรรคสอง -----

- ๖๓/๑

ซึ่งมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งบุคคล หรือบุคคลใด ๆ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ นะครับ เหตุผลประกอบนะครับ คำว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อยู่อาศัยในบริเวณเดียวกัน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดมีปัญหาในการใช้สิทธิว่า การใช้สิทธิดังกล่าว นั้น จะต้องกระทำโดยบุคคลใด เพราะชุมชนเป็นการรวมตัวกันของบุคคลอย่างไม่เป็นทางการ และไม่ใช่นิติบุคคลที่จะสามารถใช้สิทธิ โดยผ่านผู้แทนนิติบุคคลนั้น แต่หากระบุให้ชัดเจนว่า ผู้ที่สามารถใช้สิทธินั้นได้ คือ บุคคลใด ๆ ก็ได้ นะครับ ซึ่งได้รับผลจากการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ ย่อมทำให้ประชาชนที่ได้รับความเสียหายทุกคนสามารถใช้สิทธินั้นได้ด้วยตนเองนะครับ ท่านประธานที่เคารพ แล้วต่อมา ขอเพิ่มเติม สิทธิในการฟ้องร้องตามมาตรานี้ ให้ครอบคลุมถึงภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล เนื่องจากในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ ในโครงการ จะพบว่า เป็นการดำเนินการโดยภาครัฐร่วมมือกับภาคเอกชน หรือโดยภาคเอกชน โดยได้รับสัมปทานจากรัฐ ซึ่งมักจะมีการหลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติตามกฎหมายด้วยเหตุผลต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตกไปถึงประชาชนนะครับ อันนี้เป็นข้อความที่ทางจังหวัดที่รับฟังมา แล้วประชาชนเขาต้องการที่จะใส่ตรงนี้ให้ ก็ขอฝากท่านประธาน ไปยังกรรมาธิการยกร่างว่า เป็นไปได้ขนาดไหนนะครับ ให้อธิบายให้ชัดเจนหนึ่งนะครับ ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
เชิญท่านกรรมาธิการครับ เชิญอาจารย์อัครครับ

นายอัคร จารุจินดา (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม อัคร จารุจินดา ขออนุญาตอย่างนี้นะครับว่า ความในวรรคที่ ๓ ของมาตรา ๖๖ ขึ้นนั้น เขียนขึ้นเพื่อจะรองรับสิทธิของชุมชน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของชุมชนที่จะมีสิทธิดูแลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ที่จะมีการฟ้องให้หน่วยงานต่าง ๆ นั้น ปฏิบัติตามบทบัญญัติในส่วนนี้ ที่นี้ถ้าแก้ไขอย่างที่มีการแปรญัตติ ความหมายก็จะเปลี่ยนไป ก็คือ การใช้คำว่า ประชาชนนั้น อาจจะมีความหมายเป็นหนึ่งเดียว หรือว่าหมายถึงคนรวมกลุ่มใหญ่ ต้องรวมกลุ่มใหญ่เป็นประชาชนก็ได้ ซึ่งความจริงสิทธิของคน

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

อุทัยวรรณ ๖๓/๒

บุคคลเดิวนั้น มีสิทธิตามมาตรา ๔๐ ที่จะฟ้องร้องคดีได้อยู่แล้ว แต่ว่าถ้าไปเข้าใจไปถึง คำว่า ประชาชนนี้ ต้องเป็นการรวมกลุ่มคนเกือบทั้งประเทศนั้น มันจะเกิดปัญหาในการ ใช้สิทธิของชุมชนตรงนี้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่คณะกรรมการเขียนขึ้น ก็เพื่อจะให้รับกับ ความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง ซึ่งมาตามลำดับว่า สิทธิชุมชนมีอยู่อย่างนี้ว่า ในการดูแล รักษาทรัพยากร แล้วก็บังคับว่า รัฐจะต้องเปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ถ้าทั้ง ๒ สิ่งนี้ ไม่มีการทำขึ้น ชุมชนนั้นเองก็จะสามารถฟ้องต่อศาลปกครองไปได้ว่า สิ่งที่หน่วยงาน ทำไปนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะฉะนั้นสิ่งที่เขียนขึ้นก็เพื่อให้รองรับสิทธิชุมชน เป็นประการหลัก ส่วนสิทธิบุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้นมีอยู่แล้วครับ ก็เลยขออนุญาต คงไว้ตามร่างที่เสนอครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านกรรมการชี้แจงแล้ว ท่านหลักชัยพอใจไหมครับ

นายหลักชัย กิตติพล : ท่านประธานที่เคารพ ถ้าสมมุติกรรมการ ยืนยัน แล้วก็อธิบายชัดเจน ก็ขอให้ลงในบันทึกเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นะครับ เพื่อจะได้เป็นที่ศึกษาต่อไปนะครับ ขอขอบคุณครับท่าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับ มาตรา ๖๖ ไม่มีท่านใดค้านแล้วนะครับ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย : ท่านประธาน นิดเดียวครับ มาตรา ๖๖ คืออย่างนี้ ผมมีข้อสังเกตนะครับ เรื่องของมาตรา ๖๖ ก็คือว่า เรื่องของถ้อยคำ ซึ่งอยู่ตอนท้ายของมาตรา ๖๖ วรรคสองและวรรคสามครับ ท่านประธานจะสังเกตเห็น ได้ว่า วรรคสองลงท้ายคำว่า ย่อมได้รับความคุ้มครอง วรรคสามก็ลงท้ายด้วยคำว่า ย่อมได้รับความคุ้มครอง ตรงนี้มันเป็นประเด็นเดียวกับที่ผมขอแปรไว้ในมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ เรื่องของการให้เน้นเรื่องการให้การคุ้มครอง -----

แล้วก็ท่านกรรมาธิการได้อธิบายโดยให้เหตุผลว่า สิทธิเสรีภาพในหมวดนี้ทั้งหมดนี้ นะครับ เขียนให้ความคุ้มครองไว้แล้วอยู่ในมาตรา ๒๗ เพราะฉะนั้นไม่ต้องมาเขียนซ้ำอีก ในแต่ละรายมาตรา นั่นคือคำอธิบายที่ท่านให้กับผมไว้ในมาตรา ๖๒ ๖๓ ต่อมา มา ๖๖ นี้เขียนเสียเอง ก็ตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ว่า เดี่ยวมาตรฐานถ้อยคำในรัฐธรรมนูญ เรามันจะไม่ใช่มาตรฐานเดียวกัน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : บางครั้งก็ให้มันสอดคล้องกันนะครับ ท่านที่ตกลงถ้อยคำสักครู่นี้ ได้แล้วใช่ไหมครับ เรียบร้อยไหมครับ ถ้อยคำสักครู่นี้ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : สมาชิกยังคิดว่า ควรที่จะ ตัดออกครับ คำว่า รุนแรง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านกรรมาธิการครับ เชิญอาจารย์หมอชูชัยครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : เรายืนยันไว้ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ครับ คือยังคงไว้ครับ ยังคงไว้ อย่างรุนแรง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านคงไว้ พอจะรับกันได้ไหมครับ อาจารย์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : คือท่านประธานครับ คือสมาชิก ผมได้หารือแล้ว เห็นว่า ถ้าไม่ตัดออก การประเมินผลกระทบทั้งหลายจะถูกอ้างว่า ยังไม่รุนแรง ก็ยังไม่ประเมิน คือ เราให้ประเมินเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นคนที่ประเมิน ชาวบ้านไม่มีปัญญาประเมินอยู่แล้ว เป็นเรื่องของทางการ เพราะฉะนั้นทางการมีดุลพินิจ พอสมควร ถ้าไปเปิดช่องว่าจะต้องรุนแรง แค่นี้แหละครับ ที่นี้ก็รุนแรงแค่นี้ ก็ยังไม่ประเมิน ผมจะเรียนนะครับว่า ผมไประยของ รุนแรงขนาดผมเล่าให้ที่สภาฟังตอนนั้นนี่ ผมนั่งอยู่เพียงแค่ชั่วโมงเศษ หายใจติดขัด แล้วน้ำตาไหล แล้วก็ยังบอกว่า โอ.เค. อย่างนี้ รุนแรงไหม ผมคิดว่า ยังไม่รุนแรงอีกอยู่ดี เพราะฉะนั้นนี่เป็นการประเมิน เป็นการศึกษา ผมไม่ได้ไปทำอะไรรุนแรง คือ ทำไมต้องปล่อยให้รุนแรงถึงประเมินอย่างนั้นหรือครับ ผมคิดว่า ตัดเถอะครับ ผมให้ความเห็นเท่านั้นละครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 เดี่ยวก่อน อันนี้ถ้อยคำ คำว่า รุนแรง นะครับ ถ้อยคำที่ตกลงกับอาจารย์จรัญนี่นะครับ
 ตกลงยุติหรือยังครับ เอาทีละเรื่อง เดี่ยวจะสืบสน ครับเชิญกรรมการท่านใดครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ เรื่องอื่นตกลงกันได้
 เรียบร้อยแล้ว ก็เห็นด้วย ไม่มีปัญหา คือ แคร่รุนแรง กับไม่รุนแรง อันเดียว

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 คือตกลงจะต้องบันทึกอาจารย์ เพราะอาจารย์เมื่อกี้บอกว่าจะไปตกลงกันนะครับ
 ต้องบันทึกไว้ ท่านอาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมการ) : ท่านประธาน
 ที่เคารพครับ คำที่ได้ตกลงกัน นอกจากคำว่า อย่างรุนแรง นั้น ได้ตกลงกันเรียบร้อยแล้ว
 ก็เป็นคำอย่างที่ท่านอาจารย์จรัญ ท่านกรรมการได้กล่าวไปเมื่อตอนต้นนะครับ
 กรรมการอยากให้คำอธิบาย คำว่า อย่างรุนแรง ครับว่า ในมาตรา ๖๖ วรรคสอง
 เขียนว่า การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อชุมชน
 คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลาย ที่ได้พูดกันไปแล้ว ถ้าไม่มีคำว่า รุนแรง
 นี้ จะต้องมีเงื่อนไขทำ ๓ เรื่องใหญ่ครับ ๑. ก็คือ จะต้องมีการศึกษา และประเมินผล
 กระทบต่อคุณภาพและสุขภาพ อันที่ ๑ ต้องทำนะครับ แม้ไม่รุนแรงก็ตาม ก็ต้องทำ อันที่
 ๒ ต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียก่อน
 อันนี้ต้องทำอีกอันที่ ๒ ครับ อันที่ ๓ ต้องให้องค์การอิสระ ประกอบด้วยผู้แทนองค์กร
 เอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาให้ความเห็นประกอบ
 ก่อนดำเนินการดังกล่าวข้างต้น เงื่อนไขมี ๓ อย่างนะครับ ถ้าไม่มีคำว่า รุนแรง อยู่
 หมายความว่ากิจกรรมเกือบทุกกิจกรรม ต้องให้ความเห็นทั้งนั้น ต้องมีเงื่อนไข ๓ อย่าง
 ทั้งนั้น ผมเรียนว่าเมื่อที่ตอนต้นที่พูดถึงวรรคหนึ่ง ท่านธวัชกับหลายท่านได้พูดประเด็น
 เรื่องนี้นะครับว่า กิจกรรมหรือหลายโครงการทั้งหลายที่ทำอยู่นะครับ ถ้าไม่จำกัดวง
 ให้ชัดเจน จะเกิดการที่ต้องดำเนินการ ๓ เรื่องนะครับ กิจกรรมของรัฐเกือบทุกอย่าง
 แทบดำเนินการไม่ได้เลย ไม่ใช่เฉพาะกิจกรรมของรัฐเท่านั้น กิจกรรมของเอกชน

๑๓๖

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

หน้า ๖๔/๓

การสร้างบ้าน การสร้างอะไรต่าง ๆ ก็แล้วแต่ ที่ไม่ได้ถูกผลกระทบอย่างรุนแรง ต้องทำ
เงื่อนไขทั้ง ๓ อย่างนี้ ผมยังคิดว่า เต็มคำว่า อย่างรุนแรง เข้าไป แล้วให้ในทางพิจารณา
มีศาลปกครอง มีกรรมการต่าง ๆ คอยดูแล น่าจะถูกต้องแล้วครับ แต่ถ้าไม่มีเขียนว่า
อย่างรุนแรง ทุกเรื่องครับ สร้างบ้านนิดหน่อย ทำโน่นทำนี่หน่อยต้องทำ ๓ เรื่องนะครับ
ผมย้ำอีกที -----

- ๖๕/๑

๑. ต้องประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ๒. ต้องจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นประชาชน ๓. ต้องให้องค์กรอิสระให้ความเห็นก่อน ผมเข้าใจว่ากระบวนการพัฒนาประเทศจะล่าช้า และไม่เป็นไปอย่างที่พวกเราต้องการครับ ถ้าไม่มีคำว่า อย่างรุนแรง ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ท่านสมาชิก อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ช่วยพิจารณาด้วยนะครับ เพราะว่าเดี๋ยวจะกลายเป็นชาวบ้านทะเลาะกัน เรื่องเล็กเรื่องน้อยก็เป็นคดีหมด มันมี ๒ ด้านนะครับ มันมี ๒ ด้านช่วยคิดด้วยครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์ นะครับ ผมเคยศึกษาเรื่องนี้โดยตรง ผมกลับเห็นตรงข้าม ถ้าท่านไม่ใส่ชาวบ้านจะทะเลาะกัน ท่านรู้ไหมครับว่าที่ออสเตรเลียนี้ ท่านจะตัดต้นไม้ที่บ้านของท่านนี้ ท่านยังจะต้องไปแจ้งเพื่อให้อ่าง ๆ บ้านเขาพอใจ แล้วก็มาคุยกัน สถานทูตไทยจะไปตั้งที่นิวซีแลนด์ บริเวณนั้นเป็นบริเวณที่เป็นที่อยู่อาศัย แต่ว่าเราจะไปทำเป็นออฟฟิศ (Office) ก็จะต้องแจ้ง และจะต้องมีขบวนการรับฟัง และในที่สุดท้ายตกลงกันได้ แต่ถ้าไม่อย่างนั้นนี่ จะเกิดเหตุ ผมกลับคิดว่า การที่เราต้องปล่อยให้มันรุนแรงเสียก่อน แล้วถึงจะทำการศึกษา ผมคิดว่า ถ้าอย่างนั้นเราก็ขอมติที่แล้วกันครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่าอย่างนั้นนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : เดี่ยวก่อนนะครับ ตอนนี้นั้นมันมีอยู่ ๒ ส่วน ส่วนหนึ่ง คือ ถ้อยคำที่บอกว่าปรับกันนี้ จบตกลงเรียบร้อยนะครับ คงมีปัญหาเฉพาะส่วนของคำว่า รุนแรง หรือไม่เท่านั้น ถูกต้องไหมครับ ที่ขัดแย้งกันอยู่ ถูกไหมครับ ที่ยังไม่ตรงกันนี้ ถูกไหมครับ จะมีคำนี้หรือไม่ ส่วนอื่น เปล่า เจ้าหน้าที่จะได้บันทึกถุกนะครับ ท่านอาจารย์สมคิดครับ จะยอมกันได้ไหม ข้างล่างยกมือกันใหญ่แล้ว

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : กรรมาธิการขออนุญาตอภิปรายเพิ่มเติมสั้น ๆ นิดเดียวครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ยกตัวอย่างต่างประเทศว่า

ตัดต้นไม้ต้องถามเพื่อนบ้าน อันนั้นเขาถูกต้องครับ กรรมาธิการไม่ได้โต้แย้งประเด็นนี้ แต่ว่า มาตรา ๖๖ ไม่ได้พูดถามเพื่อนบ้านเท่านั้นนะครับ พูดว่ามีเงื่อนไข ๓ ประการที่ต้องทำ ไม่ใช่เงื่อนไขเดียวที่อาจารย์เจิมศักดิ์พูดนะครับ ว่าไปถามชาวบ้านข้างบ้านแล้วจบนะครับ ๑. ต้องประเมินผลคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ๒. ต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน ๓. ต้องให้สถาบันอุดมศึกษา องค์การศึกษา ให้ความเห็นประกอบก่อนการพิจารณา มี ๓ เรื่องใหญ่ๆนะครับ ที่จะต้องทำทุกเรื่องนะครับ ถ้าไม่เต็มคำว่า อย่างรุนแรง เข้าไปนะครับ ก็ขอลงมติ ดีไหมครับ อาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผมอาจจะยกตัวอย่างไม่ดีนะครับ ต้องขอโทษ จริง ๆ แล้วนี้ มาตรานี้พูดถึงโครงการ ไม่ใช่ตัดต้นไม้ เมื่อกี้ผมยกตัวอย่างนี้ เพื่อชี้ให้เห็นว่า ในต่างประเทศนี้ แม้กระทั่งตัดต้นไม้ แต่อันนี้ไม่ใช่ตัดต้นไม้ครับ ในต่างประเทศ อย่างที่ซิดนีย์ (Sydney) นี้ ตัดต้นไม้ อาจารย์สมคิดครับ ไม่ใช่บอกเพื่อนบ้านนะครับ เมื่อกี้ผมพูดให้มันน้อย ๆ เขาต้องไปแจ้งทางการก่อน แล้วทางการก็ประกาศรอบ ๆ บริเวณนั้น เพื่อที่จะให้คนที่ในบริเวณนั้นมาทำเสียงร้อง (Hearing) (Public hearing) หลังจากนั้นนี่จึงตกลงกันว่า จะตัด หรือไม่ตัด แล้วจะต้องเสียสตางค์ค่าตัดต้นไม้อีก เพราะว่าคุณนี้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันนั้นเราไปไม่ถึงนั้น แต่ท่านดูครับ อันนี้คือโครงการนะครับ การดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน ทั้งทางด้าน กี่ว่าไปอย่างี่พูด เพราะฉะนั้นอันนี้คือโครงการ ก็อันนั้นก็แล้วแต่ครับ ถ้าท่านสมคิดอยากจะมีมติ ตรงนี้ก็ไม่มีอะไรเสียหายครับ มันไม่มีแพะชนะอะไร เพียงแค่ไม่มีโอกาสได้พูดทุกคน เราก็ใช้วิธีกดเอาที่แล้วกันนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : คือ ผมเป็นห่วงว่า พวกเราเข้าใจกันโดยครบถ้วนหรือไม่ครับ สะกดได้ง่าย แต่ออกไปแล้วนี่นะครับ ผมก็ไม่รู้ว่ามันจะออกทางไหนนะครับ ออกไปแล้ว เดียวมันก็จะปัญหา มานั่งเถียงกันอีก ท่านคิดครับ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ศิวะ แสงมณี ครับ ผมขออนุญาตนิดครับ เพื่อเป็นการประนีประนอม ถ้าเราจะไปเขียนไว้ในกฎหมายลูก

๑๓๕

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

สุพิชชาย์ ๖๕/๓

ได้ไหมครับ ในกฎหมายสิ่งแวดล้อมว่า เรื่องระดับความรุนแรงน้ำมันเป็นอย่างไรนะครับ ถ้าจำอย่างนี้ได้ ผมคิดว่า มันก็สามารถที่จะได้ทั้ง ๒ ฝ่าย เพราะว่าตอนนี้ไม่มีใครรู้ว่าอะไรที่จะเรียกว่า รุนแรงแค่ไหน หรืออะไรที่จะเรียกว่า ผลกระทบธรรมชาตินะครับ ถ้าอย่างนี้ได้ ผมคิดว่า น่าที่จะเป็นการทางออกที่ดี และผมว่าทุกฝ่ายนะครับ และอันที่ ๒ ผมอยากเรียนท่านประธานนิดหนึ่งครับ เพราะว่าเพื่อรักษาภาพลักษณ์เรื่องการรักษาเวลานี้ครับ กระผมเห็นว่า สถานี้เราได้เลยเวลา เราควรจะเป็นคนตรงต่อเวลานะครับ ในการเลิกนี้ะครับ ผมขออนุญาตเรียน เพื่อท่านประธานจะลืม ไม่ใช่อะไรครับ ผมขออนุญาตครับ -----

- ๖๖/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ ผมตั้งเอาไว้แล้วครับว่าจะเลิกตอนไหนครับ ถ้าไม่เดินหน้านะครับ ผมว่าดีกันครับ
 เดียวฟังท่านรัฐนิตหนึ่งได้ไหมครับ ท่านรัฐยกมือ ท่านรัฐครับ คือ ตอนนี้อยู่ที่วิเทคนิก
 (Technic) การจะกำหนดเท่านั้นเองนะครับ

นายรัฐ ชุกกลิน : หลักการ รุนแรงกับไม่รุนแรงครับ ท่านประธานครับ
 ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตแค่ฝาก

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 คือ จริง ๆ มันเข้าใจแล้วนะครับ

นายรัฐ ชุกกลิน : ผมขอถามประเด็นหนึ่ง นิดเดียวครับ
 ท่านประธานครับว่า สมมุติว่า เนื่องจากอย่างที่ท่านคิดว่าจะว่ากันว่า รุนแรงหรือไม่รุนแรง
 นี้เราพิสูจน์ไม่ได้ ไม่รู้จะครับ แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้เราจะให้ประชาชนดูว่า
 ในนั้นมีบรรจุคำว่า สุขภาพ อยู่จะครับท่านประธาน ท่านประธานกำลังจะไปบอก
 ประชาชนทั้งประเทศว่า ต้องสุขภาพเขาแยะอย่างรุนแรง แล้วค่อยจะไปดูแลเขาหรือครับ
 ผมว่ามันจะเป็นแง่ลบของรัฐธรรมนูญจะครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
 ครับ อาจารย์รัฐหาทางออกเลยครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล (กรรมาธิการ) : กราบเรียนประธานที่เคารพครับ
 ผมเข้าใจว่า เรื่องนี้ไม่ควรจะโหวตอย่างยิงเลย เพราะว่าไปทางใดทางหนึ่งก็มีผลกระทบ
 อย่างรุนแรงต่อประเทศจะครับ ท่านครับ ผมเริ่มดูว่าอย่างนี้ครับ คือ ในตัวกฎหมายที่
 เขียนนี้เราเขียนกว้างมากเลย เราไปเขียนทั้งกิจกรรมการดำเนินการตามโครงการ ซึ่งอะไร
 ก็เป็นโครงการจะครับ อะไรก็เป็นกิจกรรมจะครับ แล้วก็ได้กระทบจะครับ อาจเท่านั้น
 นะครับ ที่อาจจะไปกระทบต่อชุมชนนี้จะครับ ทั้งทุกด้านเลย แล้วเราก็เพิ่มด้านสุขภาพ
 เข้าไป ซึ่งกว้างมากเลยจะครับ คำนี้นี้จะครับ เพราะฉะนั้นถ้าเผื่อเราไม่มีคำว่า
 อย่างรุนแรง ล็อก (Lock) เอาไว้ มันจะทำให้เกินฐานะของการพัฒนาการหรือความ
 จำเป็นของประเทศเลยจะครับ ทุกเรื่องเราจะต้องใช้มาตรฐานเดียวกันกับประเทศ
 นิวซีแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเรายังไม่ถึงขนาดนั้นจะครับ แล้ว คำว่า

อย่างรุนแรงนี้ ก็ไม่ใช่คณะกรรมการมายกขึ้นใหม่ เป็นคำที่ใช้มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ แน่นนอน ทางฝ่ายชุมชนก็เห็นว่า อยากให้ตัดออก แต่ทางฝ่ายผู้ที่ประกอบธุรกิจกิจการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ท่านก็ยิ่งหวาดผวามาก ยิ่งเราไปเติม คำว่า ด้านสุขภาพ เข้าไปอีกนะครับ ท่านครับ ถ้าเราเขียนตรงนี้ให้กว้างมากไปนี้ มันก็จะกระทบปัญหาทางด้านเวลา ปัญหาทางด้านค่าใช้จ่ายต้นทุนโอกาสในการแข่งขันทางภาคเศรษฐกิจของประเทศ ผมไม่ได้เห็นว่า ทางด้านเศรษฐกิจสำคัญกว่าทางด้านคนนะครับ ผมก็ไม่ได้อยู่ในแวดวงธุรกิจ เศรษฐกิจอะไร แล้วก็ชีวิตก็อยู่กับผู้คน ผมคิดว่า โอกาสอะไรของประเทศเราที่จะสูญเสีย ให้กับคู่แข่งในต่างประเทศโดยไม่จำเป็นเลยครับ เพราะว่าท่านนะครับ เราจะทำอะไรสักอย่างหนึ่งก็ต้องมาลือก ๓ อย่าง รับฟังทำความเข้าใจ ประเมินผลทุกอย่างนะครับ แล้วทุกเรื่องก็ต้องมีคนที่ได้แย้งคัดค้านอย่างนี้ตลอด เพราะฉะนั้นผมยังคิดว่า ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ขออภัยที่เอ่ยนามนะครับ ท่านจะกรุณาดูให้ว่า ทางเรื่องนี้ไม่ใช่ว่า จงใจนะครับ ถ้าท่านดูให้แล้วก็คงปล่อยทางด้านอย่างรุนแรงนี้ไว้ละครับ แล้วเราค่อย ๆ หาทางอย่างไรในกฎหมายสิ่งแวดล้อมอะไรของเรา เราจะไปดูกันทีหลัง บันทึกไว้ในอะไร ละ เจตนารมณ์ได้ว่า มันจะมีกระบวนการอย่างไรนะครับท่าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ ท่านคิดจะยอมไหม อย่างนั้นท่านช่วยยื่นบันทึกครับ ท่านจะได้รับผิดชอบ

นายศิวะ แสงมณี : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม ศิวะ แสงมณี
นะครับ ฟังจากการหารือข้างหลังนี้ ส่วนใหญ่ก็เห็นว่า ท่านอาจารย์จรัญได้อธิบาย
อย่างชัดเจน แล้วก็มีเหตุมีผล ซึ่งเราฟังได้ และขอให้ใส่ไว้ในเจตนารมณ์ด้วยนะครับ
แล้วก็ตามในส่วนนี้ก็คงจะไม่ขัดข้องอะไรนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ ท่านสมาชิกเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ขอเพิ่มเติม
นิดเดียว คือ ไม่ใช่เพียงใส่แต่เจตนารมณ์นะครับ แต่ขอความกรุณาว่า จริง ๆ แล้ว
ในกฎหมายลูกนี้ ถ้าชัดเจนก็จะดีว่า ความรุนแรงมันแค่ไหน ท่านจะมีหนทางช่วยใส่อะไร
ตรงนี้ว่า ในกฎหมายลูกจะต้องมีอย่างนั้นนี้ ผมก็ยินดีครับ ขอขอบคุณ ท่านยินดีนะครับ
ท่านพูดนิดหนึ่งครับ จะได้บันทึกครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เชิญอาจารย์สมคิดครับ

ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ
ครับ ขอขอบคุณท่าน สสร. ที่แปรญัตตินะครับ ที่ให้คงไว้ นะครับ แล้วก็กรรมาธิการรับจะไป
ดำเนินการ แล้วก็เข้าใจว่าจะมีนักกฎหมายหลายคน รวมทั้งทางกฤษฎีกาอยู่ด้วย อาจจะมี
มีการตรากฎหมายต่าง ๆ ว่า จะพูดเรื่องอย่างรุนแรงครับว่า ไม่ให้มีผลกระทบต่อชุมชน
ทั้งหลายอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ท่านสมาชิกพึงพอใจทุกฝ่ายนะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ มีตอนท้าย
คำเดียว อย่างหาว่าผมละเอียด หรือดูอะไรมากไปนะครับ เมื่อกี้ที่ท่านอาจารย์จรัญพูดนี้
ตอนท้ายยังมีคำว่า สุขภาพ ตกไปคำหนึ่งนะครับ ช่วยดูตอนท้ายนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
มีแล้วครับ มีตก แต่จะเพิ่มใช่ไหมครับ อาจารย์ช่วยยืนยันบันทึกดีกว่านะครับ เจ้าหน้าที่
จะได้ไปทำถูก

นายชูชัย ศุภวงศ์ (กรรมาธิการ) : ผม ชูชัย ศุภวงศ์ บรรทัดสุดท้ายครับ
ผู้แทนสถาบันการศึกษานะครับ แล้วก็เดิมคำว่า ด้านสุขภาพ ผู้แทนสถาบันศึกษาที่จัด
การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ แล้วก็วรรค ด้านสุขภาพ ครับ

ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าววนะครับ เติมคำว่า ด้านสุขภาพ
ตรงนั้นครับ ตกไปคำหนึ่ง

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
วรรคสองนี้เรียบร้อยนะครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : เรียบร้อยครับ ขอบพระคุณมากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ขอบพระคุณครับ ดังนั้น ผ่านทุกวรรคนะครับ นอกจากวรรคสองที่พูดคุยสักค้อนะครับ
ผ่านทุกวรรคแล้วนะครับ ท่านเลขาเชิญครับ

นายวัชรินทร์ จอมพลาพล (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติ
ราชการแทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ) :
ส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนุญ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๖๗ มีการแก้ไข
มีอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และคุณสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย ขอแปรญัตติครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ กลุ่มของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นั้นะครับ ก็จะมีอยู่วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขความเข้ามา แล้วก็
ขอเพิ่มวรรคสี่นั้นะครับ ส่วนของท่านอาจารย์สุรัชย์นี้อยู่วรรคสองนะครับ วรรคหนึ่งของกลุ่ม
ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์นี้ยังติดใจไหมครับ ถ้าไม่เสียหายอะไรนะครับ ก็ขอให้ผ่านได้
ได้ไหมครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : กราบเรียนท่านประธานครับ เรื่องนี้
เรื่องใหญ่นะครับ ผมเองอยากที่จะให้เลื่อนเป็นวันพรุ่งนี้เลยดีไหมครับ เรื่องใหญ่นะครับ
ผมคงพูดยาว ต้องขออนุญาต คือ พอเราตกลงกันแล้วว่า ถ้าเรื่องเล็กนี้ ผมก็พยายามช่วย
เต็มที่นะครับ แต่เรื่องนี้เรื่องใหญ่นะครับ ๖๗ ๖๘ นี้ขอเป็นวันพรุ่งนี้นะครับ วันจันทร์
นะครับ ขอประทานโทษ ผมไม่รู้แล้วว่าเป็นวันอะไรนะครับ ขณะนี้ ถ้าอย่างนั้นผมขอเลื่อน
อันนี้นะครับ แล้วก็ท่านประธานก็กรุณานี้ หรือจะให้ผมเสนอญัตติปิด หรือว่าท่านจะ
ปิดเอง ก็แล้วแต่นะครับ ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ คนที่หนึ่ง) :
จริง ๆ เรียนตามตรงเลยนะครับ ผมไม่ได้ขัดข้อง หรือมาเสียเวลาอะไรพูดตรงนี้นะครับ

ถ้าอะไรที่มันเดินหน้าได้นี่ ผมก็อยากจะให้เดินหน้าไป แต่ใจจริง ผมนี่ก็ในใจว่า จะปิดสัก ๖ โมงนะครับ อย่างน้อยที่สุดนี่ผมว่า ที่ท่านบอกยาก ๆ นี่ ก็ให้มันผ่าน ๆ นะครับ แล้วเราใช้มาตรการนี้ พอได้แล้วครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : คือท่านประธานครับ เราตกลงและทุกคนก็ไปนัด ผมเรียนว่า ผมมีรับเสด็จด้วย อย่างไรก็ตามผมก็อยู่ไม่ได้ ขอบพระคุณครับ ท่านประธาน เราตกลงไว้จริง ๆ ครับว่า ประมาณสี่โมง เกียงกันด้วยว่า สามโมงหรือสี่โมง เพราะฉะนั้นเวลาผมรับอะไรได้ ก็รับตอบ ผมไม่เคยลुकไปไหนเลยนะครับ ตั้งแต่วันแรกและมาทันทุกวัน ท่านจะเห็นไหมครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เห็นครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ครับ เห็นใจทุกท่านนะครับ และก็เหนื่อยทุกท่านนะครับ ผมก็เหนื่อยเหมือนกันครับ แต่ผมก็อยากให้มีมันได้เนื้อหาสาระเยอะ ๆ ท่านสมาชิกครับ มีสมาชิกปรึกษาว่า ขอเลื่อนไปก่อน มีท่านเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

๑๘๕

สสร ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

ปทิตตา ๖๘/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :
ไอ้โห พร้อมใจกันขนาดนี้เลยหรือครับ เมื่อสมาชิกทั้งสภาเห็นพ้องต้องกันนะครับ ก็ขอ
เลื่อนไปพิจารณาต่อในวันจันทร์ เวลา ๙ นาฬิกา ๓๐ นาที วันนี้ขอขอบคุณท่านสมาชิก
ทุกท่านครับ ขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๕๐ นาฬิกา

การประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันศุกร์ที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา นายจเร พันธุ์เปรื่อง รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
นางสาวยุพา ศิริประภาพร ผู้อำนวยการสำนักgrayงานการประชุม
และชวเลข

ผู้ตรวจทานgrayงานการประชุม

นางนัยนา เปรมประพันธ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานชวเลข ๓
นางบังอร วิบูลโกศล เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางนนท์สภรณ์ ขุนทองจันทร์ เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางสาวฐานวีร์ เกิดโสเดศรี เจ้าหน้าที่ชวเลข ๗
นางสาววันดี แก้วมณี นิติกร ๔

ผู้จัดgrayงานการประชุม (กลุ่มงานชวเลข ๓)

นางสาวปติตตา ธีรนนท์ นางสาวประไพพิศ ดีสุน
นางสาวกุลณี หวังประเสริฐ นางสาวนงลักษณ์ คุ้ม
นางสาวสมร เกตุศรี นางสาวรัตนา ภูระหงษ์
นางสาวเกศราภรณ์ จันทร์บำรุง นางสาวรัศมี บานเย็น
นางสาวรสรินทร์ กนกอุดม นายพรเทพ ไชยสงวนสุข
นางสาวอุทัยวรรณ จำนงศาสตร์ นางนัชชา ไนโธสง
นางสาวสุพิชชาย์ เนื่องพิมพ์ นางสาววีรุทัย ผาสุขเวชพร

สำนักgrayงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๖ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันศุกร์ที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่หน้า ๑ - ๑๘๕ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๔	๑๓	ผู้ขอแปรญัตติ	ผู้ขอแปรญัตติ
	๑๗	ทั้ง ๗ กลุ่ม นั้นบางมาตรามีลักษณะคล้ายคลึงกัน	ทั้ง ๗ กลุ่มนั้นบางมาตรามีลักษณะคล้ายคลึงกัน
	๑๘	ทั้ง ๗ กลุ่ม นี้จะได้หารือกัน	ทั้ง ๗ กลุ่มนี้จะได้หารือกัน
๗	๘	ค่อนข้างจะมาก และละเอียด	ค่อนข้างจะมากและละเอียด
	๑๕	บางที่ ๗ กลุ่ม เรานี้คุยกันเสีย	บางที่ ๗ กลุ่มเรานี้คุยกันเสีย
	๑๗	๗ กลุ่ม นี้ ดูแล้วถ้ายุบตรงนั้น ยุบตรงนี้	๗ กลุ่มนี้ดูแล้วถ้ายุบตรงนั้นยุบตรงนี้
๘	๓	นั่ง ๆ นั่ง มันก็ผ่านนะครับ	นั่ง นั่ง นั่ง มันก็ผ่านนะครับ
๙	๑๒	ในการที่จะไปปรับปรุง แก้ไขอะไร เหล่านั้นเลย	ในการที่จะไปปรับปรุงแก้ไขอะไร เหล่านั้นเลย
๑๐	๑๒	ไม่เกิดประโยชน์ครับถ้าออกไปพิจารณาไปร่วมกันพิจารณาแล้ว ตกลงกันแล้วก็มาเปลี่ยนแปลงอีก	ไม่เกิดประโยชน์ครับ ถ้าออกไปพิจารณาไปร่วมกันพิจารณาแล้ว ตกลงกันแล้วก็มาเปลี่ยนแปลงอีก
๑๒	๑๖	ปิดหูปิดตาพ่อแม่ พี่น้อง ชาวบ้าน	ปิดหูปิดตาพ่อแม่พี่น้องชาวบ้าน
๑๗	๑๖	แล้วก็จุด ๆ จุด	แล้วก็จุด จุด จุด
๑๘	๓	ได้เก็บข้อมูลของบุคคล ต่าง ๆ ไว้มากมาย	ได้เก็บข้อมูลของบุคคลต่าง ๆ ไว้มากมาย

แบบที่ ๑ : การแก้ไขเกี่ยวกับคำทั่วไป

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๒๑	๙	มันเป็นประโยชน์ที่เราจะต้อง ใส่ข้อมูลต่าง ๆ นะครับ	มันเป็นประโยชน์ที่เราจะต้องใส่ข้อมูลต่าง ๆ นะครับ
๓๕	๒๕	ในบางกรณีที่มีการนำข้อมูลนี้ไปใช้ใน	ในบางกรณีที่มีการนำข้อมูลนี้ไปใช้ในลักษณะที่ไม่เหมาะสม เช่น ไปทำไต่เรเก็ตมาร์เก็ตติ้ง (Direct Marketing) หรือว่าไปค้าขายต่อเนื่อง
๖๔	๑๑	มีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และได้รับผลการพิจารณาภายในเวลาของกรรมาธิการยกร่างนี้ ในเวลาที่เหมาะสม แต่ตัวผมเองขอแปรเป็นแก้สัปดาห์นับตั้งแต่วันที่ยื่นเรื่องราวร้องทุกข์	มีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับผลการพิจารณาภายในเวลาของกรรมาธิการยกร่างนี้ ในเวลาที่เหมาะสม แต่ตัวผมเองขอแปรเป็นแก้สัปดาห์นับตั้งแต่วันที่ยื่นเรื่องราวร้องทุกข์
๗๔	๑๕	สมาคมที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค	สมาคมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค
๘๗	๒๕	เขาจับ ไปอยู่ในส่วนที่กักกันไว้เรียบร้อย	เขาจับไปอยู่ในส่วนที่กักกันไว้เรียบร้อย
๑๐๒	๓	พยายามผลักดัน	พยายามผลักดัน
๑๐๕	๑๙-๒๐	รวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงาน	รวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงาน
๑๐๗	๒	ในวงเล็บ ๙	ใน (๙)
๑๐๙	๑๗	การเราให้สิทธิข้าราชการ	การที่เราให้สิทธิข้าราชการ
๑๒๒	๖	ท่านยังพอใจไหมครับ	ท่านยัง พพอใจไหมครับ
	๑๕	กรรมาธิการ	กรรมาธิการ
๑๒๗	๑๕	สิ่งหนึ่งที่ผมขอเสนอ	สิ่งหนึ่งที่ผมขอเสนอ
๑๒๘	๕	ปลาช่อนกลับน้อย ปลาตุ๊กกับเยอะ	ปลาช่อนกลับน้อย ปลาตุ๊กกลับเยอะ

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๓๑	๑	พัฒนาของประเทศ	การพัฒนาของประเทศ
๑๓๖	๒๔	แต่ถ้าเราไปตัดบอก เราปลูกอีกต้นหนึ่งขึ้นมา อีกนานกว่าจะ บอกความไม่ยั่งยืน ทะเลาะกันตายครับ	แต่ถ้าเราไปตัด บอกเราปลูกอีกต้นหนึ่งขึ้นมา อีกนานกว่าจะบอกความไม่ยั่งยืน ทะเลาะกันตายครับ
	๒๖	ผมจะปลูกบ้านสักนี้	ผมจะปลูกบ้านสักหลังนี้
๑๓๘	๑๙	ความหลากหลายทางวิชาชีพ	ความหลากหลายทางวิชาชีพ (ความหลากหลายทางชีวภาพ)
๑๔๓	๑๓	ทำอย่างไรให้ มีความจำเป็นนะครับที่ควรต้องบัญญัติเอาไว้	ทำอย่างไรให้มีความจำเป็นนะครับที่ควรต้องบัญญัติเอาไว้
๑๕๐	๗	ของคำว่า เหมาะสมนะ ครับ	ของคำว่า เหมาะสม นะครับ
	๗	วันนี้ผมจึงเรียกนะครับว่า	วันนี้ผมจึงเรียกนะครับว่า
๑๕๖	๑๔	การประเมิน ผลกระทบทางด้านสุขภาพ	การประเมินผลกระทบทางด้านสุขภาพ
๑๖๓	๒๔	อาจทำให้ขั้นตอนไหนก็ได้	อาจทำในขั้นตอนไหนก็ได้
๑๗๓	๔	ซึ่งตามมาลำดับว่า	ซึ่งมาตามลำดับว่า
๑๗๘	๔	ต้องจัดให้มีการกระบวนรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	ต้องจัดให้มีการกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
	๑๑	ตัดต้นไม้	ตัดต้นไม้
๑๗๙	๒	ถ้าจำอย่างนี้ได้	ถ้าทำอย่างนี้ได้
๑๘๐	๑๓	จะไปบอกประชาชน ทั่วประเทศว่า	จะไปบอกประชาชนทั่วประเทศว่า
๑๘๒	๑๘	ละเอียด	ละเอียด

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๖ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันศุกร์ที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่หน้า ๑ - ๑๘๕ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๒	๒๔	มีเวลาอยู่อีกประมาณ ๖,๔๘๐ สิบนาที	มีเวลาอยู่อีกประมาณ ๖,๔๘๐ นาที
๘	๒๒	๓ วัน ๔ วัน ทำให้มันเสร็จ	สามวันสี่วันทำให้มันเสร็จ
๑๓๒	๓	สามร้อยยี่สิบล้านไร่	๓๒๐ ล้านไร่
๑๔๒	๑๔	วันนี้ ๔ โมง	วันนี้สี่โมง

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๖ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันศุกร์ที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๑๘๕ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๖	๑	ไรต์ส ทู โนว์ (Rights to know)	ไรท์ ทู โนว์ (Right to know)
	๒	ไรต์ส ทู แอ็กเซส (Rights to access)	ไรท์ ทู แอ็กเซส (Right to access)
๑๗	๑๓	ไรต์ส ทู ไพเราะวีซี (Rights to privacy)	ไรท์ ทู ไพเราะวีซี (Right to privacy)
๑๘	๕	ไรต์ส ทู โนว์	ไรท์ ทู โนว์
		ไรต์ส ทู แอ็กเซส	ไรท์ ทู แอ็กเซส
	๗	ไรต์ส ทู ไพเราะวีซี	ไรท์ ทู ไพเราะวีซี
	๑๐	ไรต์ส ทู ไพเราะวีซี และไรต์ส ทู โนว์	ไรท์ ทู ไพเราะวีซี และ ไรท์ ทู โนว์
๒๐	๒๐ - ๒๑	ฟรียอม ออฟ อินฟอร์เมชัน แอกต์ส ทู เซาซันด์ (Freedom of information acts two thousand)	ฟรียอม ออฟ อินฟอร์เมชัน แอกต์ ทู เซาซันด์ (Freedom of Information Act, 2000)
๒๔	๒	สัญญาเอฟทีเอ (FTA)	สัญญาเอฟทีเอ (FTA - Free Trade Area)
	๖	อินิเชียล (Initial)	อินิทิเยล (Initial)
	๑๔	อินิเชียล	อินิทิเยล
	๑๘	เจเทปปา (JTEPA)	เจเทปปา (JTEPA - Japan-Thailand Economic Partnership Agreement)

แบบที่ ๓ : การแก้ไขเกี่ยวกับการทับศัพท์คำภาษาต่างประเทศ

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๒๕	๒	เจดีเอ (JDA)	เจดีเอ (JDA - Joint Development Area)
๓๕	๒	เทคโนโลยี	เทคโนโลยี (Technology)
	๘	พิน (PIN) นัมเบอร์ (Number)	พิน นัมเบอร์ (PIN Number - Personal Identification Number)
๓๖	๒	อียู (EU)	อียู (EU - European Union)
	๕	อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics)	อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic)
๔๑	๒๐	โออีซีดี (OECD)	โออีซีดี (OECD - The Organization for Economic Co-operation and Development)
	๒๑	ไกด์ไลน์	ไกด์ไลน์ (Guideline)
	๒๕	ดิ ออฟฟิเชียล อินฟอร์เมชัน แอกต์ส (The official information acts)	ดิ ออฟฟิเชียล อินฟอร์เมชัน แอกต์ (The Official Information Act)
๔๓	๑๕	ไรต์ส ทู โนว์ และ ไรต์ส ทู แอ็กเซส	ไรท์ ทู โนว์และไรท์ ทู แอ็กเซส
	๒๒	ไพรวะซี แอกต์ส	ไพรวะซี แอกต์
๔๔	๑๕	ไพรวะซี แอกต์ส	ไพรวะซี แอกต์
	๑๖	ไพรวะซี แอกต์ส	ไพรวะซี แอกต์
	๒๐	ไพรวะซี แอกต์ส	ไพรวะซี แอกต์
	๒๒	ไพรวะซี แอกต์ส	ไพรวะซี แอกต์
๕๐	๑๐	ไพรวะซี แอกต์ส	ไพรวะซี แอกต์
๕๒	๑๐	ไพรวะซี แอกต์ส	ไพรวะซี แอกต์
	๑๑	ไพรวะซี แอกต์ส	ไพรวะซี แอกต์

แบบที่ ๓ : การแก้ไขเกี่ยวกับการทับศัพท์คำภาษาต่างประเทศ

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๕๒	๑๘	ไพรวะซี แอกด์ส	ไพรวะซี แอกด์
๕๔	๘	แอกเซส	แอกเซส (Access)
	๒๒	ไพรวะซี แอกด์ส	ไพรวะซี แอกด์
๕๖	๓	ไพรวะซี แอกด์ส	ไพรวะซี แอกด์
	๑๗	ไพรวะซี แอกด์ส	ไพรวะซี แอกด์
๗๓	๒๑	เอ็นจีโอ (NGO)	เอ็นจีโอ (NGO - Non-Governmental Organization)
๙๑	๒๒	เจบี (JB) หาดใหญ่	เจบี (J.B. Hotel) หาดใหญ่
๑๑๓	๒๐	ไอแอลโอ (ILO)	ไอแอลโอ (ILO - International Labour Organization)
๑๒๗	๑	โปรแตส	โพแทส
๑๒๘	๒๓	จีดีพี (GDP)	จีดีพี (GDP - Gross Domestic Product)
๑๓๐	๕	ซูเปอร์มาร์เก็ต (Supermarket)	ซูเปอร์มาร์เก็ต (Supermarket)
	๑๘	วางท่อก๊าซ	วางท่อก๊าซ
	๑๘	ปิโตรเลียม (Petroleum)	ปิโตรเลียม (Petroleum)
๑๓๑	๓	อย่างภูฏาน นีเขาชัตเจน	อย่างภูฏาน (Kingdom of Bhutan) นีเขาชัตเจน
๑๓๓	๒	ลาสเวกัส (Las Vegas)	ลาสเวกัส (Las Vegas)
๑๗๘	๑๒	ซิดนีย์	ซิดนีย์ (Sydney)
	๑๔	ให้คนที่ในบริเวณนั้นมาทำเสียง (Hearing)	ให้คนที่ในบริเวณนั้นมาทำเสียง (Hearing) (Public hearing)

แบบที่ ๓ : การแก้ไขเกี่ยวกับการทับศัพท์คำภาษาต่างประเทศ

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๘๐	๓	เทคนิค (Technic)	เทคนิค (Technic)

บันทึกการขอแก้ไขรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๖ / ๒๕๕๐

(เป็นพิเศษ)

(วันศุกร์ที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐)

ตั้งแต่หน้า ๑ - ๑๘๕ สรุปการแก้ไข ดังนี้

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ขอแก้ไข
๑๑๕	๒๔	กระผม นายสุรพงษ์ พงษ์ทัตศิริกุล	กระผม นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล